

Elatusapuvaatimukset

Jos haluaa esittää elatusvaateen esimerkiksi pyytämällä sitä vanhempaa, joka ei asu lapsen kanssa, maksamaan elatusapua kuukausittain, EU:n lainsäädäntö antaa mahdollisuuden käyttää oman kotivaltion tuomioistuimia elatusvelvollisen maksuvelvollisuuden ja elatusavun määrän määrittämiseen. Tällainen tuomio tunnustetaan helposti Euroopan unionin muissa jäsenvaltioissa.

Tietoa kunkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmästä saa napsauttamalla kyseisen valtion lippua.

Uudet säännöt voimaan kesäkuussa 2011

Elatusapua koskevia [uus](#) [sääntöjä](#) on sovellettu 18. kesäkuuta 2011 alkaen. Säännöillä varmistetaan edelleen elatusapuun oikeutetun oikeussuoja antamalla hänelle mahdollisuus nostaa kanne elatusvelvollista vastaan oman kotivaltionsa tuomioistuimissa. Lisäksi elatusvelvoitteisiin sovellettava laki määritetään useimmissa tapauksissa vuonna 2007 tehdyllä [Haagin pöytäkirjalla](#), ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten tekemät elatuspäätökset liikkuvat vapaasti Euroopan unionissa ja ne voidaan panna täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa ilman lisämuodollisuuksia. Elatusvelvolliset ja elatusapuun oikeutetut voivat saada myös jäsenvaltioiden tarjoamaa viranomaisapua.

Uusia sääntöjä sovelletaan EU:n kaikissa 27 jäsenvaltiossa, myös Tanskassa, Euroopan yhteisön ja Tanskan kuningaskunnan välillä 19 päivänä lokakuuta 2005 tehdyn, tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden tunnustamista ja täytäntöönpanoa siviili- ja kauppaoikeuden alalla koskevan sopimuksen mukaisesti. Tanska ei kuitenkaan sovelle aivan kaikkia sääntöjä, kuten sovellettavaa lakia ja keskusviranomaisten välistä yhteistyötä koskevia sääntöjä.

Elatusapua koskevassa asetuksessa säädetään lisäksi, että tuomioistuimella tarkoitetaan myös hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia elatusvelvoitteita koskevissa asioissa. Ks. hallintoviranomaisten [luettelo\(292 Kb\)](#).

Jos elatusvelvollinen tai elatusapuun oikeutettu ei asu EU:n jäsenvaltiossa, lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä tehty [yleissopimus](#) ja [pöytäkirja](#) elatusvelvollisuuteen sovellettavasta laista voivat auttaa perimään elatusapua EU:n ulkopuolisista valtioista, jotka ovat näiden kansainvälisten välineiden sopimuspuolia. Yleissopimus tuli voimaan EU:n ja sen sopimuspuolina olevien EU:n ulkopuolisten valtioiden välillä 1. elokuuta 2014.

Valinnainen vakiolomake elatusapusaatavien toteamista varten

Helpottaakseen elatusapuvuvelvollisuutta koskevan asetuksen käytännön soveltamista ja kansalaisten oikeuksien tosiasiallista käyttämistä kaikkialla EU:ssa siviili- ja kauppaoikeuden alan [Euroopan oikeudellinen verkosto](#) on laatinut elatusapusaatavien toteamista varten vakiolomakkeen, jonka käyttö on vapaaehtoista.

Valinnaisen lomakkeen avulla pyritään helpottamaan elatusapusaatavien perimistä. Lomake on saatavana 23 kielellä. Lomakkeen mukana on täyttöohjeet. Lomake on saatavana seuraavissa tiedostomuodoissa: [PDF\(863 Kb\)](#) ja [XLS\(202 Kb\)](#).

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Elatusapuvaatimukset - Belgia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuus tarkoittaa elatusvelvollisen lakisääteistä velvollisuutta huolehtia sellaisen, elatuksen tarpeessa olevan henkilön elatuksesta, johon hänellä on tietty sukulaisuussuhde. Elatus kattaa kaiken elämiseen tarvittavan eli ravinnon, vaatetuksen, asumisen, terveydenhoidon jne.

Elatusvelvollisuus perustuu sukulaisuus- tai aviosuhteeseen tai sen korvaavaan suhteeseen, jos edellä mainittu suhde on katkennut. Elatusvelvollisuus on olemassa tiettyjen sukulaisten (joko verisukulaisuuden tai avioliiton kautta syntyvän sukulaisuuden perusteella), aviopuolisoiden ja avopuolisoiden välillä. Sen pohjana on ”solidaarisuusperiaate”, jonka vahvuus voi vaihdella tapauksen mukaan.

- **Vanhempien elatusapu lapsilleen**

Tässä yhteydessä voidaan erottaa kaksi elatusapuvaateiden ryhmää:

- Laajempi elatusapu, josta lapsen vanhemmat vastaavat elatuskykynsä mukaan lapsen asumisen, ylläpidon, valvonnan, kasvatuksen ja koulutuksen osalta. Elatusvelvollisuus jatkuu myös lapsen tultua täysi-ikäiseksi, jos hänen koulunkäyntinsä on silloin vielä kesken. Elatusvelvollisuus on olemassa riippumatta vanhempien varoista tai lapsen elatustarpeesta. Velvollisuus on laajempi siinä mielessä, että se kattaa lapsen toimeentulon lisäksi muun muassa hänen kasvatuksensa ja koulutuksensa (siviililain 203 §).
- Vanhemmuuteen perustuva elatusapu, joka määräytyy lapsen iästä riippumatta hänen elatustarpeensa ja vanhempien varojen mukaan (siviililain 205, 207, 208 ja 353-14 §).
- **Lasten elatusapu vanhemmilleen**

Vanhempien elatusvelvollisuus lapsiaan kohtaan toimii myös vastavuoroisesti (siviililain 205, 207 ja 353-14 §). Näin ollen lasten on vastattava vanhempiensa elatuksesta, jos nämä ovat elatuksen tarpeessa.

- **Aviopuolisoiden keskinäinen elatusapu**

Aviopuolisoiden välinen elatusapu perustuu avustamista ja perheen kustannuksiin osallistumista koskeviin velvollisuuksiin siviililaissa säädetyllä tavalla (siviililain 213 ja 221 §). Nämä velvollisuudet, jotka liittyvät aviopuolisoiden velvollisuuteen asua yhdessä, ovat vastavuoroisia. Jollei näitä velvollisuuksia täytetä, niiden perusteella voidaan vaatia korvaavaa suoritusta elatusapukanteella tai maksusuorituskanteella (siviililain 213, 221 ja 223 §), ks. kysymys 10.

- **Eronneen puolison elatusapu toiselle puolisolalle**

Tilanteeseen vaikuttaa se, onko avioeroa haettu yhteiselämän korjaamattoman kariutumisen (*désunion irrémédiable*) perusteella vai puolisojen yhteisestä sopimuksesta:

- Avioero yhteiselämän lopullisen kariutumisen vuoksi: jos puoliset eivät ole tehneet sopimusta mahdollisen elatusavun myöntämisestä (siviililain 301 §:n 1 momentti), tuomioistuin voi avioeropäätöksen yhteydessä tai myöhemmin tehtävällä erillisellä päätöksellä määrätä toisen puolison maksamaan elatusapua sen tarpeessa olevalle puolisolalle (301 §:n 2 momentin 1 kohta).

Tuomioistuin voi myös hylätä avioeron jälkeen maksettavaa elatusapua koskevan hakemuksen, jos vastaaja voi osoittaa, että hakija on syyllistynyt vakavaan virheeseen, jonka vuoksi yhteiselämän jatkaminen on käynyt mahdottomaksi (siviililain 301 §:n 2 momentin 2 kohta).

Elatusavun määrä ei missään tapauksessa voi olla enempää kuin kolmasosa elatusapuvelvollisen tuloista (siviililain 301 §:n 3 momentin 3 kohta).

- Sopimusavioero: puolisojen ei tarvitse sopia elatusavun myöntämisestä jommallekummalle avioeromenettelyn aikana ja/tai sen jälkeen. Jos he kuitenkin tekevät niin, he voivat myös vahvistaa elatusavun määrän ja maksamista ja täytäntöönpanoa koskevat yksityiskohdat vapaasti, samoin elatusavun indeksoinnin ja sen muuttamiseen mahdollisesti vaikuttavat tekijät (oikeudenkäyntilain 1288 §:n 1 momentin 4 kohta) Elleivät puoliset ole nimenomaan sopineet toisin, tuomioistuin voi jommankumman osapuolen pyynnöstä korottaa tai alentaa sopimusperusteisen elatusavun määrää tai lopettaa sen kokonaan sen jälkeen kun avioeropäätös on tehty (oikeudenkäyntilain 1288 §:n 3 momentti), jos elatusavun määrä ei ole enää asianmukainen ottaen huomioon osapuolten tahdosta riippumattomat uudet olosuhteet. Elatusapu voidaan indeksoida vain, jos siitä on erikseen sovittu.
- **Muut elatusvelvolliset: Missä tapauksissa?**

Elatusvelvollisuus on olemassa suoraan sekä etenevässä että takenevassa sukulaisuussuhteessa olevien henkilöiden välillä (vanhemmat/lapset, lapset/vanhemmat, sekä lastenlapset/isovanhemmat ja päinvastoin – siviililain 205 ja 207 §).

Avioliiton kautta sukulaisuussuhteessa olevien henkilöiden osalta voidaan erottaa kaksi tapausa:

- elonjääneellä puolisoilla on tietyin rajoituksin elatusvelvollisuus edesmenneen puolisonsa lapsiin nähden, vaikka nämä eivät olisi hänen omia lapsiaan (siviililain 203 §:n 3 momentti).
- vävyillä ja miniöillä on elatusvelvollisuus appivanhempiaan kohtaan ja päinvastoin. Tämä velvollisuus lakkaa, jos appi tai anoppi solmii uuden avioliiton tai jos puoliso (jonka kautta avioliittoon perustuva sukulaisuussuhde on syntynyt) ja tästä liitosta syntyneet lapset ovat kuolleet (siviililain 206 ja 207 §).

Edesmenneen puolison perilliset ovat tietyissä tilanteissa velvollisia maksamaan elatusapua vainajan elonjääneelle puolisolle tai jälkeläisille (siviililain 205 a §).

Lapsi, jonka isyyttä ei ole selvitetty, voi vaatia elatusapua toimeentuloa ja koulutusta varten mieheltä, jolla on ollut suhde hänen äitinsä kanssa laissa määriteltynä siittämisaikana (siviililain 336 §).

Jos avopuolisoiden suhteessa on vakavia ongelmia, jompikumpi heistä voi pyytää tuomioistuinta määräämään elatusapua tuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien välitoimien puitteissa. Sama koskee avosuhteen päättymistä käytettävissä olevien välitoimien puitteissa (siviililain 1479 §).

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Elatusvelvollisuus päättyy normaalisti silloin, kun lapsi tulee täysi-ikäiseksi tai kun hän pystyy huolehtimaan itse toimeentulostaan. Elatusvelvollisuus voi kuitenkin jatkua, jos lapsen koulunkäynti on vielä kesken (siviililain 203 ja 336 §).

3 Pitäkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatusapuvollinen voi huolehtia elatusavun saajan tarpeista vapaaehtoisesti. Jos sen sijaan asiasta syntyy riita eikä elatusavusta päästä sopimukseen tai sen maksaminen lopetetaan, on ryhdyttävä oikeustoimiin.

Kun avioeroa on haettu yhteiselämän lopullisen kariutumisen perusteella, avioeroasian käsittelevää tuomioistuinta voidaan pyytää ratkaisemaan samalla myös kysymys elatusavusta joko haastehakemuksessa tai päätelmien yhteydessä (oikeudenkäyntilain 1254 §:n 1 momentin 5 kohta ja 5 momentti).

Avioeromenettelyn ohella rauhantuomioistuimella on yleinen toimivalta elatusapua koskevissa riita-asioissa (oikeudenkäyntilain 591 §:n 7 momentti), paitsi jos elatusapua haetaan vaatimatta samalla isyyden tunnustamista (*action alimentaire non déclarative de filiation*) (ks. 5. kysymys).

Kaikki elatusapuhakemukset, toimeentulotukeen (*revenu d'intégration sociale*) liittyviä hakemuksia lukuun ottamatta, ovat 1. syyskuuta 2014 alkaen kuuluneet perhetuomioistuimen toimivaltaan (oikeudenkäyntilain 572 a §:n 7 momentti), myös elatusapukanne joka ei sisällä vaatimusta isyyden tunnustamisesta.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Oikeustoimeen voi ryhtyä ainoastaan elatusapuun oikeutettu henkilö (ks. erityisesti siviililain 337 §). Hänen on toimittava hakemus tuomioistuimeen henkilökohtaisesti tai asianajajansa välityksellä (ks. erityisesti oikeudenkäyntilain 1253 c, 1254 ja 1320 §).

Jos kyseinen henkilö on oikeustoimikelvoton, hänen laillinen edustajansa (esimerkiksi vanhemmat tai edunvalvoja) voi toimia hänen puolestaan.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Rauhantuomioistuimella on yleinen toimivalta elatusapua koskevissa riita-asioissa (oikeudenkäyntilain 591 §:n 7 momentti), mutta tästä toimivallasta on poikkeuksia. Kanne nostetaan hakijan kotipaikan mukaan määräytyvässä tuomioistuimessa, paitsi jos tarkoituksena on vähentää elatusavun määrää tai lopettaa se kokonaan (oikeudenkäyntilain 626 §).

Lapsen esittämät vaateet sellaista henkilöä kohtaan, jolla on ollut suhde hänen äitinsä kanssa laissa määriteltynä siittämisaikana (siviililain 336 §) käsitellään perhetuomioistuimessa (siviililain 338 §).

Huoltajusriidat käsittelee vanhempien, lasten holhoojien tai huoltajien asuinpaikan nuorisotuomioistuin (siviililain 387 §), paitsi jos on kyse kiireellisistä tai väliaikaisista toimenpiteistä (8 päivänä huhtikuuta 1965 annettu laki nuorten suojelusta, rikokseen syyllistyneiden alaikäisten huostaanotosta ja tällaisista teoista aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta, 44 §).

Jos puoliset eivät pääse elatusavusta sopimukseen, hakemuksen käsittelee ennen avioeromenettelyä rauhantuomioistuin (oikeudenkäyntilain 593 §:n 19 momentti), jonka toimivalta määräytyy puolisoitten viimeisen asuinpaikan mukaan (oikeudenkäyntilain 628 §:n 2 momentti).

Sen jälkeen kun avioeroa on haettu yhteiselämän korjaamattoman kariutumisen perusteella, toimivalta kuuluu perhetuomioistuimen presidentille (oikeudenkäyntilain 1280 §) avioliiton purkautumiseen asti. Sen sijaan osapuolten tekemät elatusapuasopimukset vahvistaa sama tuomioistuin, joka käsittelee avioeroa koskevan pääasian (oikeudenkäyntilain 1256 §:n 3 momentti).

Lopullisen avioerotuomion jälkeen elatusapua koskeva toimivalta kuuluu rauhantuomarille ja perhetuomioistuimelle. Kiireellisissä tapauksissa perhetuomioistuimen presidentillä on kuitenkin edelleen toimivalta määrätä väli-toimia (oikeudenkäyntilain 584 §).

Kaikki elatusapuhakemukset, toimeentulotukeen (*revenu d'intégration sociale*) liittyviä hakemuksia lukuun ottamatta, ovat 1. syyskuuta 2014 alkaen kuuluneet perhetuomioistuimen toimivaltaan (oikeudenkäyntilain 572 a §:n 7 momentti).

Sellaisten osapuolten keskinäiset elatusapuhakemukset, jotka ovat (tai ovat olleet) avio- tai avoliitossa, sekä elatusapuhakemukset, jotka koskevat tällaisten puolisoitten yhteisiä lapsia tai lapsia, joiden vanhemmista vain toinen on selvitetty, käsitellään 1. syyskuuta 2014 alkaen periaatteessa siinä tuomioistuimessa, jolle tällainen hakemus on jo toimitettu (oikeudenkäyntilain 629 a §:n 1 momentti). Alaikäistä koskevat elatusapuhakemukset käsittelee alaikäisen kotipaikan (tai tarvittaessa tämän vakinaisen asuinpaikan) tuomioistuin. Jos osapuolilla on useita lapsia, kaikki hakemuksia koskeva toimivalta kuuluu sille tuomioistuimelle, jolle ensimmäinen hakemus on toimitettu (oikeudenkäyntilain 629 a §:n 2 momentti). Jos elatusapuveto koskee muita elatusapuvetoja, riita-asian käsittelee vastaajan kotipaikan tuomioistuin tai puolisoitten viimeisen yhteisen asuinpaikan tuomioistuin (oikeudenkäyntilain 629 a §:n 4 momentti).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Ks. 4 kohta. Menettelystä riippuen vaatimus esitetään haastemiehen toimittamalla haasteella tai hakemuksella. Asianajajan käyttö ei ole pakollista.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Oikeuskäsittely on maksullinen. Kokonaiskustannuksia on mahdoton arvioida, koska ne riippuvat menettelystä, tuomioistuinmaksuista ja mahdollisen asianajajan palkkiosta. Kustannusten kattamiseksi myönnettävän oikeusavun osalta sovelletaan yleistä lainsäädäntöä (ks. Oikeusapu - Belgia).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

- **Avun muoto:**

Apu annetaan elatusapuna. Joissakin tapauksissa elatusapu voidaan pääomittaa (siviililain 301 §:n 8 momentti). Poikkeustapauksissa elatusapu voidaan antaa luontoissuorituksina (siviililain 210 §).

- **Avun määrä ja indeksointi**

Elatusavun laskemiseksi ei ole olemassa taulukkoa. Elatusapu myönnetään hakijan tarpeen ja elatusvelvollisen varallisuuden perusteella (siviililain 208 ja 209 §).

Vanhempien elatusvelvollisuus (siviililain 203 §) määritellään heidän elatuskykynsä mukaan: elatuksella on katettava lapsen asuminen, ylläpito, terveydenhoito, valvonta, kasvatusta ja koulutus (koulunkäynnin päättymiseen asti). Elatusapu suoritetaan kuukausittaisina maksuina huoltajana olevalle vanhemmalle, jonka luona lapsi asuu.

Molemmat vanhemmat voivat esittää toista kohtaan vaatimuksen asumis- tai hoitokustannusten ym. suorittamisesta (siviililain 203 a §:n 2 momentti).

Elatusvelvollisuuden määrä vahvistetaan sen henkilön osalta, joka on ollut sukupuolisuhteessa lapsen äidin kanssa laissa määriteltynä siirtämisaikana, lapsen elatusarpeen sekä elatusvelvollisen varojen, ansaintamahdollisuuksien ja sosiaalisen tilanteen perusteella (siviililain 336, 339 ja 203 a §).

Laissa säädetään nimenomaisesti, että puoliset voivat milloin tahansa avioeromenettelyn aikana tehdä sopimuksen elatusavusta, sen määrästä ja siitä, miten kyseistä määrää voidaan tarkistaa (siviililain 301 §:n 1 momentti ja oikeudenkäyntilain 1256 §:n 1 momentti).

momentti ja 1288 §:n 4 momentti). Asiaa käsittelevä tuomioistuin voi kuitenkin kieltäytyä vahvistamasta sopimusta, jos se on selvästi lasten edun vastainen (oikeudenkäyntilain 1256 §:n 2 momentti ja 1290 §:n 2 ja 5 momentti).

Jos tuomioistuin ratkaisee elatusavun määrän, sen on otettava huomioon tietyt laskentakriteerit ja rajat. Elatusavun on periaatteessa katettava elatusavun saajan tarve (siviililain 301 §:n 3 momentin 1 kohta).

Elatusavun määrä ei missään tapauksessa voi olla enempää kuin kolmasosa elatusapuvelvollisen tuloista (siviililain 301 §:n 3 momentin 2 kohdan loppuosa). Elatusapuvelvollisuus voi kestää enintään yhtä kauan kuin avioliitto on kestänyt. Poikkeustapauksissa tuomioistuin voi pidentää elatusapuvelvollisuuden kestoa (siviililain 301 §:n 4 momentti).

Indeksoinnista määrätään automaattisesti, kun avioeroa haetaan avioliiton lopullisen kariutumisen perusteella ja on määriteltävä vanhempien osuudet lapsen huollosta. Indeksinä käytetään periaatteessa kuluttajahintaindeksiä, mutta lain mukaan tuomioistuin voi soveltaa myös muuta menetelmää elatusavun mukauttamiseksi elinkustannuksiin (siviililain 301 §:n 6 momentin 1 kohta ja 203 c §:n 1 momentti). Osapuolet voivat poiketa näistä määräyksistä yhteisellä sopimuksella (siviililain 203 c §:n 1 momentti).

Lain mukaan elatusavun määrää voidaan nostaa tai alentaa tai se voidaan lopettaa kokonaan jommankumman osapuolen pyynnöstä yleisten syiden nojalla (siviililain 301 §:n 7 momentin 2 kohta ja oikeudenkäyntilain 1293 §:n 1 momentti).

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan elatusavun saajalle tai tämän edustajalle. Se maksetaan kuukausittaisina erinä. Joissain tapauksissa se voidaan myös pääomittaa (ks. 8 kohta).

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusapuun oikeutetulla henkilöllä on täytäntöönpanomääräys, hän voi ryhtyä toimiin elatusapuvaatimuksen täytäntöönpanemiseksi. Elatusavun maksamispäätöksen mukaisen suorituksen laiminlyöneen elatusvelvollisen omaisuutta voidaan ulosmitata tietyin edellytyksin (oikeudenkäyntilain 1494 §). On myös mahdollista antaa määräys, jonka nojalla elatusapu pidätetään suoraan varoista, jotka ovat kolmannen osapuolen, kuten elatusvelvollisen työnantajan, hallussa (oikeudenkäyntilain 1539 §). Ennen täytäntöönpanomääräyksen saamista elatusapuun oikeutettu henkilö voi myös tietyin edellytyksin hakea vakuustakavarikkoja, jolla turvataan hänen oikeutensa tuleviin elatusapumaksuihin (oikeudenkäyntilain 1413 §).

Lisäksi on otettu käyttöön yksinkertaistettu täytäntöönpanomenettely. Tällä tarkoitetaan saatavan siirtoa antamalla elatusapuun oikeutetulle henkilölle oikeus saada suoritus tietyin rajoituksin joko suoraan elatusvelvollisen ansiotuloista tai kolmannelta osapuolelta olevasta saatavasta. Tämä saatavien siirto soveltuu lain nojalla suoritettaviin aviopuolisoiden tai entisten aviopuolisoiden elatusapumaksuihin (siviililain 220 §:n 3 momentti ja 221, 223 ja 301 §:n 11 momentti sekä oikeudenkäyntilain 1280 §) ja lasten hoidon, kasvatuksen ja koulutuksen kattaviin elatusapumaksuihin, mukaan lukien siviililain 203 a §:n mukaiset vanhempien väliset vaatimukset, sekä takenevassa tai etenevässä sukulaisuussuhteessa olevien henkilöiden lakisääteisiin elatusapuvaatimuksiin (siviililain 203 b §).

Lisäksi rikoslaissa säädetään elatusvelvollisuuden laiminlyönnistä (361 a §). Menettelyyn voidaan ryhtyä sellaista henkilöä vastaan, joka on veloitettu lainvoimaisella tuomioistuimen päätöksellä maksamaan elatusapua ja joka on jättänyt tahallaan noudattamatta päätöstä yli kahden kuukauden ajan.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Siviililain 2277 §:n mukaan elatusapurästtit vanhenevat 5 vuodessa.

Tuomioistuimen määräämään elatusapuun sovelletaan 10 vuoden vanhentumisaikaa (siviililain 2262 a §).

Vanhentuminen on keskeytetty puolisoitten kesken avioliiton aikana (2253 §), ja sen kulumisen katkeaa haasteen, maksuääräyksen tai ulosmittauksen tiedoksiantamisen seurauksena (2244 ja 2248 §) tai kun elatusapuun oikeutettu toimittaa tuomioistuimelle lausuman tai kun velallinen suorittaa elatusapumaksun.

Kiinnityksistä 16 päivänä joulukuuta 1851 annetun lain (*loi hypothécaire*) 7 ja 8 §:n nojalla velallinen vastaa elatusapuvelvoitteesta periaatteessa koko omaisuudellaan.

Oikeudenkäyntilain 1408 §:n nojalla perintätoimilta on kuitenkin suojattu velallisen ja hänen perheensä tietty irtain aineellinen omaisuus, jota velallinen tarvitsee jokapäiväisessä elämässä tai ammatin harjoittamisessa tai jota hän tai hänen samassa taloudessa asuvat lapsensa tarvitsevat koulunkäyntiä tai opintojen suorittamista varten.

Oikeudenkäyntilain 1409 §:n § momentin nojalla osa ansio- ja muista tuloista on suojattu saatavan siirtämiseltä ja ulosmittaukselta.

Toisaalta oikeudenkäyntilain 1412 §:n nojalla ulosmittauksen suojaan ei kuitenkaan voida vedota elatusapuun oikeutettua henkilöä vastaan, jolla on myös ehdoton etusija velallisen muihin velkoihin nähden. Jos saatavien siirtoa haetaan sellaista velallista vastaan, jonka saatavia on jo siirretty tai ulosmitattu, tuomioistuin voi tarkastella velallisen kokonaistilannetta ja hänen velkojensa ja erityisesti elatussaatavien saajien tarpeita ja jakaa siirretyt tai ulosmitatut saatavat tasapuolisesti näiden kesken (oikeudenkäyntilain 1390 a §:n 5 momentti).

Jos velallinen on ylivelkaantunut, hänellä on oikeus velkajärjestelyyn (oikeudenkäyntilain 1675 §:n 2 momentti ja sitä seuraavat momentit). Tuomioistuin voi tässä yhteydessä tarvittaessa päättää velkojen anteeksiantamisesta, elatusapurästit mukaan lukien. Päätös ei kuitenkaan voi koskea elatusapuvollisuutta.

Ulosmittauksen avulla voidaan myös varmistaa erääntyvien elatusapumaksujen saaminen sitä mukaa kuin ne erääntyvät (oikeudenkäyntilain 1494 §:n 2 momentti).

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Jos elatusapuun oikeutettu henkilö ei saa elatusapua huolimatta edellä esitetyn menettelyn toteuttamisesta, hän voi ottaa yhteyttä elatusapuvaateita käsittelevään Service des créances alimentaires -yksikköön (joka toimii Service Public Fédéral Finances -viraston yhteydessä). Osaston tehtäviin kuuluu ennakkosuoritusten maksaminen yhden tai useamman vahvistetun elatusapumaksun osalta sekä myönnettyjen ennakkomaksujen, erääntyneiden elatusapumaksujen ja korkojen vastaanottaminen ja perintä elatusvelvolliselta.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Edellä mainittu yksikkö voi maksaa elatusavun velallisen puolesta joko kokonaan tai osittain. Maksettu elatusapu ja elatusapurästit peritään takaisin elatusvelvolliselta. Jos elatusapuvollinen ei maksa elatusapua yksikölle vapaaehtoisesti, se peritään häneltä pakkotäytäntöönpanon avulla. Viimeksi mainitussa tapauksessa tulosta ei tietenkään voida taata, vaan se riippuu velallisen taloudellisesta tilanteesta.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Keskusviranomaiseksi on nimetty elatusavun perimisestä ulkomailla 20. kesäkuuta 1956 tehdyn New Yorkin yleissopimuksen ja toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen N:o 4/2009 sekä lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä 23. marraskuuta 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen nojalla:

Service public fédéral Justice
Service de coopération internationale en matière civile
Boulevard de Waterloo, 115
1000 Bruxelles

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Hakija tai hänen asianajajansa voi ottaa yhteyttä edellä mainittuun keskusviranomaiseen postitse, puhelimitse (+32 (0)2 542 65 11), faksitse (+32 (0)2 542 70 06) tai sähköpostitse (✉ aliments@just.fgov.be tai ✉ alimentatie@just.fgov.be).

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Muussa maassa kuin Belgiassa asuvan hakijan on otettava yhteyttä asuinmaansa keskusviranomaiseen, joka vastaa edellä mainitun yleissopimuksen tai asetuksen täytäntöönpanosta. Hakija ei voi ottaa yhteyttä suoraan Belgiassa olevaan järjestöön tai viranomaiseen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ks. vastaus edelliseen kohtaan.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Saatuaan pyynnön keskusviranomaisen tarkistaa ensin, että velallinen ja/tai hänen omaisuutensa ovat Belgiassa, ja toimittaa sen jälkeen pyynnön toimivaltaiselle oikeusaputoimistolle. Jos kyseessä on keskusviranomaisten esittämä lapsille kuuluvaa elatusapua koskeva pyyntö, oikeusapu myönnetään edunsaajan tuloja tarkistamatta. Oikeusapu kattaa asianajajan palkkion ja menettelyyn liittyvät kulut.

Muissa tapauksissa oikeusavun hakijaa pyydetään toimittamaan keskusviranomaisille asiaa koskeva hakemus direktiivin 2002/8 /EY mukaisesti.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Keskusviranomaisen tehtäviin kuuluu ensinnäkin tiedottaa asetuksen soveltamisesta sekä omassa järjestelmässään että pyynnön vastaanottavassa valtiossa. Keskusviranomaisen voi suoraan tai välillisesti selvittää elatusapuvellollisen tai elatusapuun oikeutetun henkilön olinpaikan ja hankkia tietoja näiden tuloista ja/tai varallisuudesta.

Oikeusviranomaiset järjestävät kuulemisia, joiden yhteydessä osapuolet ja erityisesti elatusapuvollinen esittävät näkemyksensä tilanteesta. Oikeudellisten menettelyjen ohella asiaa pyritään ratkaisemaan myös sovittelun avulla. Tarvittaessa keskusviranomaisen huolehtii elatusapupäätösten täytäntöönpanon jatkuvuudesta.

Keskusviranomaisen voi helpottaa asiakirja- ja muiden todisteiden hankkimista sekä asiakirjojen tiedoksiantamista hankkimalla tietoja sovellettavista sisäisistä säännöistä sekä voimassa olevien kansainvälisten välineiden soveltamiseen liittyvistä toimenpiteistä.

Keskusviranomaisen voi valtuuttaa hakijan edustajan toteuttamaan Belgian tuomioistuimissa tarvittavia väliaikaisia toimenpiteitä vireillä olevan elatusapuhakemuksen täytäntöönpanon turvaamiseksi.

Tarvittaessa keskusviranomaisen voi myös antaa hakijalle tietoja isyden vahvistamiseen liittyvistä menettelyistä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 17/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Bulgaria

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?](#)
- [2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?](#)

- 3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Jos asun Suomessa ja elatusvelvollisen asuinpaikka on toisessa maassa:
 - 14.1 Voinko saada apua suomalaiselta viranomaiselta tai järjestöltä?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Jos asun muualla ja elatusvelvollinen asuu Suomessa:
 - 15.1 Voinko hakea apua suoraan suomalaiselta viranomaiselta tai järjestöltä?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja Suomea?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido Suomea, mitä lakia sovelletaan elatusvaateisiin Suomen kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä Suomi on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuudella tarkoitetaan perheenjäsenen velvollisuutta huolehtia toisen perheenjäsenen elatuksesta. Elatusvelvollisuus perustuu lakiin. Sitä sovelletaan lain nojalla, jos tietyt laissa säädetyt edellytykset täyttyvät. Se ei siis yleensä perustu osapuolten väliseen sopimukseen. Elatusvelvollisuus on henkilökohtainen ja päättyy, kun elatukseen oikeutettu henkilö kuolee.

Oikeus elatusapuun on ainoastaan henkilöllä, joka on työkyvytön eikä kykene elättämään itseään varallisuudellaan.

Elatusapua voivat hakea henkilöt, joilla on oikeus saada elatusapua seuraavilta henkilöiltä seuraavassa järjestyksessä: aviopuoliset tai entiset aviopuoliset, lapset, vanhemmat, lapsenlapset ja lapsenlapsenlapset, veljet ja sisaret, isovanhemmat ja takenevan polven sukulaiset. Jos ensimmäisenä vuorossa olevilla henkilöillä ei ole mahdollisuutta antaa elatusapua, elatusvelvollisia ovat seuraavina vuorossa olevat.

Jos yksi henkilö on elatusvelvollinen useaa henkilöä kohtaan, elatusapu maksetaan seuraavassa järjestyksessä (edellä olevat sulkevat jäljempänä olevat pois): lapset, nykyiset tai entiset aviopuolisot, vanhemmat, lapsenlapset ja lapsenlapsenlapset, veljet ja sisaret, isovanhemmat ja takenevan polven sukulaiset.

Avioerossa vain avioeroon syyttömällä osapuolella on oikeus saada elatusapua.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhemmat ovat elatusvelvollisia alle 18-vuotiaita lapsiaan kohtaan riippumatta siitä, ovatko vanhemmat työkykyisiä tai tulevatko toimeen varallisuudellaan. Vanhemmat ovat elatusvelvollisia täysi-ikäisiä lapsiaan kohtaan, jos nämä eivät kykene elättämään itseään tuloillaan tai varallisuudellaan opiskellessaan säännöllisesti keskiasteen, ammatillisen asteen tai korkea-asteen koulutuslaitoksessa tarvittavan koulutusajan. Tämä tarkoittaa keskiasteen osalta 20 vuoden ikään asti ja ammatillisen koulutuksen sekä korkeakoulutuksen osalta 25-vuotiaaksi asti. Vanhemmat ovat kuitenkin elatusvelvollisia vain, jos se ei aiheuta heille erityisvaikeuksia.

Elatusapua annetaan entisille aviopuolisolle enintään kolmen vuoden ajan avioerosta, jos osapuolet eivät ole sopineet pidemmästä ajasta. Elatusapu päättyy, jos elatusapua saava puoliso avioituu uudelleen.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatuskanteet pannaan vireille tuomioistuimessa riippumatta elatusavun tyypistä, suuruudesta, elatusavun hakijasta tai henkilöstä, jolta elatusapua haetaan. Yleinen toimivalta on piirituomioistuimella (*rayonen sad*). Alueellinen toimivalta on kantajan tai vastaajan asuinpaikan tuomioistuimella. Kantajalla on oikeus valita tuomioistuin.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Alaikäisiä lapsia koskevaa elatusapua voi hakea vanhempi, jolle lapsen huolto on myönnetty, tai edunvalvoja.

Alaikäisiä 14–18-vuotiaita nuoria koskevat elatusvaateet esittää nuori henkilökohtaisesti sen vanhemman tieteen ja suostumuksella, jolle huoltajuus on myönnetty, tai edunvalvojan suostumuksella.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Bulgarialaiset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia avioliittoasioiden yhteydessä jätetyissä elatusapuun ja avioliittoon liittyvissä vaateissa, jos toinen aviopuolisosta on Bulgarian kansalainen tai hänen tavanomainen asuinpaikkansa on Bulgariassa. Jos kyse on elatusavun hakemisesta entiseltä puolisolta, toimivaltaisia ovat ne tuomioistuimet, joilla on toimivalta käsitellä avioerohakemuksia.

Jos kyse on vanhempien ja lasten välisistä tapaamis- tai varallisuussuhteista, bulgarialaiset tuomioistuimet ovat toimivaltaisia, jos vastaajan tavanomainen asuinpaikka on Bulgariassa, jos kantaja tai hakija on Bulgarian kansalainen tai jos osapuolena oleva lapsi tai vanhempi on Bulgarian kansalainen tai hänellä on tavanomainen asuinpaikka Bulgariassa.

Edellä olevissa tapauksissa sovelletaan siis Bulgarian lakia jäljempänä 18, 19 ja 20 kohdassa esitetyin edellytyksin.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Elatuskanteet pannaan vireille tuomioistuimessa riippumatta elatusavun tyypistä, suuruudesta, elatusavun hakijasta tai henkilöstä, jolta elatusapua haetaan. Toimivalta on piirituomioistuimella, eikä oikeudellista edustajaa ole pakko käyttää. Alueellinen toimivalta on kantajan tai vastaajan asuinpaikan tuomioistuimella. Kantajalla on oikeus valita tuomioistuin.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Elatusavun hakijat on vapautettu oikeudenkäyntimaksusta. Elatusapuun oikeuttavaa ratkaisua annettaessa tuomioistuin määrää vastaajan maksamaan sekä oikeudenkäyntimaksun että hakijalle menettelystä aiheutuneet kustannukset.

Oikeudellista edustajaa ei ole pakko käyttää.

Asian osapuolet voivat saada oikeusapua koskevan lain (*Zakon za pravnata pomosht*) yleisten ehtojen mukaisesti oikeusapua.

8 Minkä tyypistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusavun suuruus määräytyy elatusapuun oikeutetun henkilön tarpeiden ja elatusvelvollisen maksukyvyyn mukaan. Elatusavun vähimmäismäärä, jonka vanhempi on velvollinen maksamaan alaikäisestä lapsestaan, on neljännes ministerineuvoston vahvistamasta vähimmäispalkasta. Elatusavun määrän päättää tuomioistuin, joka ottaa huomioon lapsen tarpeet ja vanhemman maksukyvyyn.

Tuomioistuin voi määrätä vähimmäistasoa pienemmän elatusavun, jos lapsen elatuksesta vastaa valtio tai jos muut erityispiirteet puoltavat sitä. Tuomioistuin voi määrätä enimmäistasoa suuremman elatusavun, jos lapsella on erityistarpeita ja vanhempi voi maksaa suuremman elatusavun vaikeuksista. Tuomioistuimen määräämän elatusavun suuruutta voi osapuolen pyynnöstä muuttaa tai elatusapu voidaan lopettaa, jos olosuhteet muuttuvat.

Rahasuorituksena maksettava elatusapu maksetaan kuukausittain. Myöhästymisestä peritään korkoa. Tuomioistuin voi määrätä elatusavun maksettavaksi myös luontoissuorituksena.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan henkilökohtaisesti elatukseen oikeutetulle. Elatusapu alaikäisille 14–18-vuotiaille nuorille maksetaan henkilökohtaisesti sen vanhemman tieteen ja suostumuksella, jolle huoltajuus on myönnetty.

Alle 14-vuotiaita koskeva elatusapu maksetaan vanhemmalle, jolle huoltajuus on myönnetty, tai edunvalvojalle.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Rahasuorituksena maksettava elatusapu maksetaan kuukausittain. Myöhästymisestä peritään korkoa.

Lainvoiman saaneet tuomioistuimen ratkaisut voidaan panna täytäntöön siviiliprosessilaissa säädettyjä edellytyksiä ja menettelyä noudattaen.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Ratkaisun panee täytäntöön ulosottoviranomainen tai yksityinen ulosottomies, jonka kantaja valitsee.

Valtion ulosottoviranomaiset työskentelevät piirituomioistuinten täytäntöönpanoyksiköissä, joiden toiminta-alueena on tuomioistuimen tuomiopiiri.

Yksityisten ulosottomiesten toiminta-alueena on vastaavan maakuntatuomioistuimen (*okrazhen sad*) tuomiopiiri.

Ks. tuomioiden täytäntöönpanoa koskevat sivut.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Lastensuojelusta annetussa laissa (*Zakon za zakrila na deteto*) säädetään useista suojatoimenpiteistä, kuten velvollisuudesta ilmoittaa lapsille ja heidän vanhemmilleen heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä valtion tarjoamasta oikeusavusta. Kyseisen lain 15 §:n mukaan lapsilla on oikeus saada oikeusapua sekä esittää valitus kaikissa heidän oikeuksiinsa tai etuihinsa vaikuttavissa menettelyissä. Oikeusapua tarjoaa kansallinen oikeusaputoimisto.

Asianajajista annetun lain (*Zakon za advokaturata*) mukaan bulgarialainen asianajaja tai jonkin muun EU:n jäsenvaltion asianajaja voi tarjota maksutta oikeusapua ja oikeudellista neuvontaa elatusapuun oikeutetuille henkilöille. Jos vastapuoli määrätään tällaisissa tapauksissa maksamaan oikeudenkäyntikulut, asianajaja voi vaatia itselleen palkkion, jonka suuruuden päättää tuomioistuin.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun enakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Jos elatusvelvollinen jättää tuomioistuimen määräämän elatusavun maksamatta, valtio maksaa sen elatusvelvollisen puolesta ministerineuvoston asetuksessa säädettyjä edellytyksiä ja menettelyä noudattaen. Valtio huolehtii myös niiden henkilöiden elatuksesta, joilla ei ole ketään, jolla olisi lain mukaan velvollisuus huolehtia heistä tai jos on, henkilöllä ei ole mahdollisuutta huolehtia elatuksesta.

14 Jos asun Suomessa ja elatusvelvollisen asuinpaikka on toisessa maassa:

14.1 Voinko saada apua suomalaiselta viranomaiselta tai järjestöltä?

Kyllä, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevilla asioilla annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti. Lisäksi Bulgarian tasavalta on tehnyt useita kansainvälistä oikeusapua koskevia sopimuksia eri maiden kanssa, joista kaikki eivät ole EU:n jäsenvaltioita. Oikeusministeriö on kyseisten sopimusten osalta keskusviranomainen ja tarjoaa siinä ominaisuudessa apua kansalaisille.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Oikeusministeriön yhteystiedot ovat seuraavat:

Ministry of Justice (Ministerstvo na pravosadieto)

Ul. Slavyanska nro 1

1040 Sofia

Bulgaria

Puh: (+359 2) 92 37 555

Faksi: (+359 2) 987 0098

Yhteyshenkilö:

[✉ E_Gyurova@justice.government.bg](mailto:E_Gyurova@justice.government.bg)

[✉ M_Parvanova@justice.government.bg](mailto:M_Parvanova@justice.government.bg)

15 Jos asun muualla ja elatusvelvollinen asuu Suomessa:

15.1 Voinko hakea apua suoraan suomalaiselta viranomaiselta tai järjestöltä?

Kyllä, toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevilla asioilla annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti. Jos elatusapua hakeva henkilö on maassa, jonka kanssa Bulgarian tasavalta on tehnyt kansainvälistä oikeusapua koskevan sopimuksen, henkilö voi pyytää apua sopimuksen mukaiselta keskusviranomaiselta eli oikeusministeriöltä.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevilla asioilla annettussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 vahvistetun menettelyn tai sovellettavassa kansainvälistä oikeusapua koskevassa sopimuksessa esitetyn menettelyn mukaisesti.

Ks. oikeusministeriön yhteystiedot edellä.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja Suomea?

Kyllä, vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo Bulgarian tasavaltaa.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido Suomea, mitä lakia sovelletaan elatusvaateisiin Suomen kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ks. edellinen vastaus.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävässä asioissa koskevat säännöt?

Sovellettavat säännöt vahvistetaan toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevilla asioilla annettussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 sekä siviiliprosessilain 627a–627c §:ssä (voimassa 18. kesäkuuta 2011 lähtien).

Kun jäsenvaltiossa, jota sitoo vuoden 2007 Haagin pöytäkirja, annetaan päätös, neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 20 artiklassa tarkoitettuihin asiakirjoihin perustuva hakemus päätöksen täytäntöön panemiseksi on esitettävä velallisen asuinpaikan tai päätöksen täytäntöönpanopaikan mukaiselle maakuntatuomioistuimelle. Maakuntatuomioistuin voi neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 41 artiklan mukaisesti kieltäytyä täytäntöönpanosta tai keskeyttää sen.

Kun päätös tai muu asiakirja on annettu sellaisessa EU:n jäsenvaltiossa, jota vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido, päätöksen tai asiakirjan täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista on haettava velallisen asuinpaikan tai päätöksen täytäntöönpanopaikan mukaiselta maakuntatuomioistuimelta. Hakemuksen yhteydessä ei tarvitse toimittaa päätöksen tai asiakirjan jäljennöstä velalliselle tiedoksiantoa varten. Tuomioistuin käsittelee hakemuksen suljetuin ovin. Tuomioistuin vahvistaa hakemuksen pohjalta antamassaan määräyksessä muutoksenhauille määräajan neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 32 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Hakemuksen perusteella annetun määräyksen väliaikainen täytäntöönpano ei ole mahdollista. Antaessaan hakemuksen pohjalta täytäntöönpanomääräyksen tuomioistuin tekee samalla päätöksen hakemuksessa pyydyistä väli- ja turvaamistoimista. Määräyksellä on sama lainvoima kuin muutoksenhakumenettelyssä annetulla päätöksellä. Määräykseen voi hakea muutosta Sofian muutoksenhakutuomioistuimesta neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 32 artiklassa säädettyjä edellytyksiä ja menettelyjä noudattaen. Sofian muutoksenhakutuomioistuimen päätöksestä voi valittaa ainoastaan korkeimpaan kassaatioistuimeen.

19 Minkälaisia toimenpiteitä Suomi on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukainen keskusviranomaisena Bulgariassa on oikeusministeriö. Asetuksen liittyviä tehtäviä oikeusministeriössä hoitaa lapsiin liittyvästä kansainvälisestä oikeussuojasta ja kansainvälisistä adoptioista vastaava pääosasto, jonka henkilöstömäärään ja rakenteeseen on tehty uusien tehtävien vuoksi muutoksia. Pääosastolle on annettu valtuudet tehdä yhteistyötä alueellisen kehityksen ja julkisten töiden ministeriössä olevan väestökisteristä ja hallinnollisista palveluista vastaavan pääosaston, kansallisen veroviraston ja kansallisen oikeusaputoimiston kanssa, kun on kyse muista EU:n jäsenvaltioista neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti toimitettujen elatusvelvollisuutta koskevien hakemusten käsittelystä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 17/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Tšekki

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovellataanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyypistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusavulla tarkoitetaan kaikkia yhden henkilön toiselle tekemiä suorituksia tämän perusteltujen tarpeiden tyydyttämiseksi. Siviililain mukaan keskeinen edellytys elatusvelvollisuuden synnylle ja voimassaololle on perheoikeudellisen tai vastaavan suhteen olemassaolo. Kyseessä voi olla aviosuhde, eronneiden aviopuolisoiden suhde, sukulaisuussuhde suorassa polvessa tai samaa sukupuolta olevien rekisteröity suhde tai rekisteröidyssä suhteessa aiemmin olleiden suhde.

Siviililaissa määritellään elatusapuun velvollisten ja oikeutettujen henkilöiden ryhmät seuraavasti:

- **Elatusvelvollisuus aviopuolisoiden välillä** tulee voimaan avioliiton alkaessa ja päättyy sen purkamiseen. Aviopuolisoilla on keskinäinen elatusvelvollisuus laajuudessa, joka takaa kummallekin saman aineellisen ja kulttuurisen tason lähtökohtanaan miehen ja naisen yhtäläinen asema avioliitossa. Aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus on ensisijainen lasten ja vanhempien elatusvelvollisuuteen nähden.
- **Elatusvelvollisuus eronneiden aviopuolisoiden välillä** tulee voimaan, jos toinen eronneista aviopuolisoista ei kykene elättämään itseään ja syy tähän liittyy avioliittoon ja jos entiseltä puolisolta voidaan oikeutetusti vaatia elatusapua erityisesti eronneen aviopuolison iän tai terveydentilan vuoksi avioeron tai eronneiden puolisojen yhteisen lapsen huollon päättymisen ajankohtana. Elatusvelvollisuus päättyy elatusapuun oikeutetun puolison avioliittoon tai sen ajan kuluttua, joksi eronneiden aviopuolisoiden välinen elatusapu oli määrätty (enint. 3 vuotta).
- **Elatusvelvollisuus vanhempien ja lasten välillä** tulee voimaan lapsen syntyessä ja päättyy, kun lapsi kykenee elättämään itsensä tai elatusvelvollisuus siirtyy toiselle (esim. avioliiton tai isyyden kiistämisen myötä). Elatusapu määritetään siten, että lapsen elintaso vastaa olennaisilta osin vanhempien elintasoa. Myös lapsella on velvollisuus suorittaa vanhemmilleen asianmukaista elatusapua mahdollisuuksiensa mukaan, mutta vanhempien elintason ei tarvitse vastata lapsen elintasoa.

- **Elatusvelvollisuus sukulaisten välillä alenevassa tai ylenevässä polvessa** on voimassa (esi)vanhempien ja jälkeläisten välillä. Vanhempien elatusvelvollisuus lasta kohtaan on ensisijainen suhteessa isovanhempien ja muiden esivanhempien elatusvelvollisuuteen lasta kohtaan. Kaukaisemilla sukulaisilla on elatusvelvollisuus vain siinä tapauksessa, että läheisemmät sukulaiset eivät voi huolehtia siitä.
- **Yksinhuoltajaäidille kuuluva elatusapu ja muiden kustannusten korvaus** tulevat voimaan, jos lapsen äiti ei ole avioliitossa lapsen isän kanssa. Tässä tapauksessa isä maksaa elatusapua kahden vuoden ajan lapsen syntymästä sekä kohtuullisen osuuden raskauteen ja synnytykseen liittyvistä kustannuksista.

Elatusvelvollisuudesta säädetään myös rekisteröityä parisuhdetta koskevassa laissa. Siinä säädetään

- **parisuhteen osapuolten keskinäisestä elatusvelvollisuudesta.** Elatusvelvollisuuden laajuus on määritetty siten, että kummankin osapuolen aineellinen ja kulttuurinen taso on olennaisilta osin sama;
- **parisuhteen osapuolten yhteiselämän päättymisen jälkeisestä elatusvelvollisuudesta.** Parisuhteen entinen osapuoli, joka ei kykene elättämään itseään, voi pyytää entistä kumppaniaan osallistumaan kohtuulliseen elatukseen tämän kykyjen, mahdollisuuksien ja taloudellisen tilanteen mukaan. Jos toiselle osapuolista, joka ei ollut osallinen parisuhteen purkautumiseen, on aiheutunut vakavaa haittaa parisuhteen päättymisestä, hänelle voidaan myöntää elatusapua yhteiselämän päättymisestä alkaen enintään kolmen vuoden ajaksi samassa laajuudessa, jossa elatusvelvollisuus olisi ollut voimassa, jos yhteiselämä ei olisi päättynyt.

Henkilön elatusvelvollisuus toista henkilöä kohtaan on lakisääteinen velvollisuus, jota ei voida siirtää tai korvata ja josta ei voida luopua etukäteen.

Yksi elatusavun myöntämisen edellytys, joka pätee kaikissa tapauksissa, joissa elatusvelvollisuus pannaan täytäntöön, on hyvän tavan mukaisuus.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Elatusapua voidaan myöntää, jos siihen oikeutettu ei pysty realistisesti elättämään itseään. Kyky elättää itsensä tulkitaan perinteisesti laajasti vyvyksi tyydyttää itsenäisesti kaikki tarpeensa (aineelliset, kulttuuriset jne.). Jos lapsi ei kykene elättämään itseään ja on riippuvainen elatuksesta, elatusvelvollisuus ei välttämättä raukea lapsen tullessa täysi-ikäiseksi (esim. jos lapsi jatkaa opintojaan), ja poikkeuksellisissa tapauksissa elatusvelvollisuus voi jatkua lapsen ja vanhempien koko elämän (esim. jos lapsi täyden invaliditeetin takia ei kykene koskaan elättämään itseään). Toisaalta elatusvelvollisuus voi raueta jo ennen täysi-ikäiseksi tuloa, jos lapsi saa valmiudet elättää itseään aikaisemmin. Konkreettista ikärajaa ei sen vuoksi ole määritetty.

Täysi-ikäiseksi tulolla on merkitystä menettelyllisestä näkökulmasta (esim. tuomioistuin voi päättää alaikäisen elatuksesta myös ilman hakemusta, mutta täysi-ikäisille tuomioistuin myöntää elatuksen vain hakemuksesta).

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatusavusta voi päättää vain tuomioistuin hakemuksesta. Alaikäisen lapsen elatuksesta tuomioistuin voi päättää myös ilman hakemusta.

Hakemuksessa on mainittava yleisten tietojen lisäksi osapuolten suku- ja etunimi, asuinpaikka sekä keskeiset tosiseikat ja todisteet, joihin hakija vetoaa, ja siitä on käytävä ilmi hakijan vaatimukset.

Hakemus on jätettävä alueellisesti toimivaltaiselle tuomioistuimelle. Ks. kysymys 5.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Lapsen huoltajana toimivalla vanhemmalla on oikeus hakea lapsen puolesta elatusapua toiselta vanhemmalta. Samoin hän voi lapsen puolesta toimia holhoojan tai uskotun miehen asemassa. Kun lapsella on täysi oikeustoimikelpoisuus, hänen on tehtävä elatusapuhakemus omista nimissään.

Hakemusta ei voi tehdä sukulaisen puolesta lukuun ottamatta tapauksia, joissa henkilö on vajaavaltainen ja tuomioistuin määrää hänelle uskotun miehen hänen sukulaisistaan.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Kansainvälinen toimivalta (tuomiovalta) elatusvelvollisuutta koskevissa asioissa määritetään toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 (jäljempänä "elatusvelvollisuutta koskeva asetus") mukaisesti: [https://eur-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32009R0004)

lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1409302593149&uri=CELEX:02009R0004-20130701. Kyseinen asetus ei vaikuta kansainvälisiin sopimuksiin, joissa Tšekki on sopimuspuolena ja jotka liittyvät elatusvelvollisuutta koskevalla asetuksella säädeltyihin osa-alueisiin. Näitä sopimuksia sovelletaan kuitenkin vain suhteissa Euroopan unionin ulkopuolisiin maihin (kyseessä ovat erityisesti oikeusavusta Euroopan unionin ulkopuolisten maiden kanssa tehdyt kahdenväliset sopimukset ja tuomioistuimen toimivallasta tai tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla tehty yleissopimus (Lugano, 30.10.2007) suhteessa Norjaan, Sveitsiin ja Islantiin). Euroopan unionin jäsenvaltioiden keskinäisissä suhteissa elatusvelvollisuutta koskeva asetus on ensisijainen kansainvälisiin sopimuksiin nähden.

Tšekissä elatusvelvollisuutta koskevissa asioissa tekevät ratkaisun ensimmäisessä oikeusasteessa piirituomioistuimet (*okresní soud*).

Alueellinen toimivalta määräytyy ensisijaisesti elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen perusteella, ja sitä sovelletaan ensisijaisesti Tšekin lainsäädäntöön nähden. Elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 3 artiklan mukaan kantaja (hakija) voi valintansa mukaan kääntyä

a) vastaajan asuinpaikan tuomioistuimen tai

b) velkojan asuinpaikan tuomioistuimen puoleen.

Muussa tapauksessa elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 3 artiklan c ja d alakohdan nojalla menettely voidaan panna vireille Tšekissä tuomioistuimessa, jolla on toimivalta isyyden toteamista koskevissa asioissa, tai tuomioistuimessa, jolla on toimivalta vanhemmuuteen perustuvien oikeuksien käyttämisestä koskevissa asioissa, lukuun ottamatta tapauksia, joissa toimivalta näissä asioissa perustuu yksinomaan osapuolen kansalaisuuteen.

Elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 5 artiklan mukaan toimivalta voi myös perustua vastaajan saapuville tuloon, mikäli hän ei sen jälkeen ensimmäisenä oikeustoimenaan kiistä tuomioistuimen toimivaltaa.

Seuraavassa esitetään alueellisen toimivallan määrittäystä koskevat Tšekin lainsäädännön säännöt, joita sovelletaan vain siinä tapauksessa, etteivät elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen säännöt alueellisesta toimivallasta ole sovellettavissa (esim. siinä tapauksessa, että Tšekin tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta määräytyy elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 6 ja 7 artiklan perusteella (toissijainen toimivalta tai varatoimivalta) tai EU:n ulkopuolisen valtion kanssa solmitun kansainvälisen sopimuksen perusteella). Alaikäisen lapsen elatusapua koskevissa asioissa toimivaltainen on alaikäisen lapsen yleinen tuomioistuin (*obecný soud*) eli tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella alaikäisellä on asuinpaikka vanhempien sopimuksen, tuomioistuimen päätöksen tai muiden ratkaisevien seikkojen perusteella. Muissa tapauksissa toimivaltainen tuomioistuin on vastaajan yleinen tuomioistuin. Luonnollisen henkilön yleinen tuomioistuin on se piirituomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänellä on asuinpaikka, ja jos hänellä ei ole asuinpaikkaa, se tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hän oleskelee. Asuinpaikaksi katsotaan paikka, jossa henkilö asuu pysyväisluonteisesti (ei ole poissuljettua, että tällaisia paikkoja on useita, missä tapauksessa yleisenä tuomioistuimena ovat kaikki nämä tuomioistuimet). Jos vastaajalla, joka on Tšekin kansalainen, ei ole yleistä tuomioistuinta lainkaan tai Tšekissä, toimivaltainen on tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänellä oli Tšekissä viimeinen tunnettu asuinpaikka. Jos henkilöllä ei ole Tšekissä toimivaltaista tuomioistuinta, häntä vastaan voidaan nostaa varallisuus oikeuksia koskeva kante tuomioistuimessa, jonka toimivalta-alueella hänen varallisuutensa on.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Laki ei vaadi, että hakijalla on oltava edustaja. Hakija voi kuitenkin omasta päätöksestään käyttää tuomioistuimessa valitsemaansa edustajaa, esimerkiksi valtuutettua lakimiestä.

Luonnollisella henkilöllä, joka ei voi toimia itsenäisesti tuomioistuimessa, on oltava edustajanaan laillinen edustaja tai uskottu mies. Alaikäisen lapsen laillisena edustajana toimivat hänen vanhempansa.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Vanhempien ja lasten keskinäistä elatusvelvoitetta koskevien asioiden käsittely on vapautettu oikeudenkäyntimaksuista. Elatusavun määrittämistä, muun muassa sen korottamista, koskevissa muissa menettelyissä oikeudenkäyntimaksuista on vapautettu kantaja. Tätä vapautusta sovelletaan myös päätöksen täytäntöönpanoa koskevaan menettelyyn ja ulosmittausmenettelyyn.

Jos kantajaa edustaa lakimies, hänen täytyy – ellei toisin sovita – maksaa lakimiehelle palkkio asianajotoiminnan maksutaulukon mukaisesti (maksutaulukon englanninkielinen versio on ladattavissa Tšekin asianajajaliiton sivustolta osoitteessa <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Kantajan sosiaalisten ja taloudellisten olosuhteiden kannalta perustelluissa tapauksissa ja jos ei ole

kyse mielivaltaisesta tai selvästi tuloksettomasta oikeuksien vaatimisesta tai puolustamisesta, tuomioistuin voi nimetä edustajan maksutta tai alennetulla maksulla, mikäli tämä on välttämätöntä kantajan etujen suojaamiseksi; tietyin ehdoin täksi edustajaksi voidaan nimetä lakimies.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusapu maksetaan ensisijaisesti rahallisena säännöllisinä kuukausittaisina erinä, jotka lankeavat maksettaviksi aina kuukausi etukäteen (ellei tuomioistuin päättä toisin tai ellei elatusapuun oikeutettu sovi toisin elatusvelvollisen kanssa), mutta se voidaan suorittaa myös muussa muodossa, esimerkiksi tarjoamalla asunto, luontoissuorituksina tms. tavalla.

Lapsen kohdistuva elatusvelvoite riippuu elatusvelvollista sitovien ehtojen lisäksi myös varallisuussuhteista ja lapsen oikeutetuista tarpeista, jotka riippuvat ensi kädessä hänen iästään ja terveydentilastaan. Elatusvelvoitteessa otetaan myös huomioon, millä tavoin lapsi valmistautuu tulevaan ammattiinsa, lapsen kouluajan ulkopuolinen toiminta, harrastukset jne. Tällöin pätee, että lapsen elintason on vastattava vanhempien elintasoa. Elatusvelvollisen taloudellisen tilanteen niin salliessa lapsen oikeutetuiksi tarpeiksi voidaan katsoa säästöjen kerryttäminen. Vanhempien elatusvelvoitteen laajuutta määriteltäessä otetaan huomioon, kumpi vanhemmista huolehtii lapsesta ja missä laajuudessa.

Aviopuolisoiden välinen elatusapu myönnetään laajuudessa, joka takaa kummallekin saman aineellisen ja kulttuurisen tason lähtökohtanaan miehen ja naisen yhtäläinen asema avioliitossa.

Eronneiden aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus tulee voimaan, jos toinen eronneista aviopuolisoista ei kykene elättämään itseään ja syy tähän on avioliitossa tai liittyy siihen ja jos entiseltä aviopuolisolta voidaan oikeutetusti vaatia elatusapua erityisesti eronneen aviopuolison iän tai terveydentilan vuoksi avioeron tai eronneiden puolisoitten yhteisen lapsen huollon päättymisen ajankohtana. Elatusapu myönnetään suuruudeltaan kohtuullisena. Sen määrästä päätettäessä otetaan huomioon avioliiton kesto sekä muut lakisääteiset edellytykset.

Odottavalle äidille myönnettävä elatusapu kattaa raskauteen ja synnytykseen liittyvät kustannukset kohtuullisessa laajuudessa.

Rekisteröidyn parisuhteen osapuolelle tuomioistuin määrää elatusavun hakemuksesta ottaen huomioon yhteisen taloudenpidon. Elatusvelvollisuuden laajuus on määritetty siten, että kummankin osapuolen aineellinen ja kulttuurinen taso on olennaisilta osin sama.

Samaa sukupuolta olevien henkilöiden yhteiselämän päättymisen jälkeinen elatusvelvollisuus voidaan määrätä, jos sitä hakeva osapuoli ei pysty elättämään itseään. Hän voi pyytää entistä kumppaniaan osallistumaan kohtuulliseen elatukseen tämän kykyjen, mahdollisuuksien ja taloudellisen tilanteen mukaan. Jos osapuolet eivät pääse sopimukseen, tuomioistuin päättää elatusavusta jommankumman hakemuksesta. Jos toiselle osapuolelta, joka ei ollut osallinen parisuhteen purkautumiseen, on aiheutunut vakavaa haittaa parisuhteen päättymisestä, tuomioistuin voi määrätä toisen osapuolen maksamaan elatusapua yhteiselämän päättymisestä enintään kolmen vuoden ajaksi samassa laajuudessa, jossa elatusvelvollisuus olisi ollut voimassa, jos yhteiselämä ei olisi päättynyt.

Tšekin laki ei tunne elatusavun ns. objektivisointia taulukoiden, prosenttiosuuksien yms. avulla eikä elatusavun vähimmäis- tai enimmäismäärän käsitettä. Ratkaisua tehdessään tuomioistuin ottaa huomioon kunkin yksittäisen tapauksen erityispiirteet, esimerkiksi useamman elatusvelvoitteen mahdollisuuden, vammaiseen lapseen liittyvät suuremmat kustannukset yms.

Oikeusministeriö julkaisee pelkästään suosituksia: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>.

Tuomioistuimen elatusapuratkaisut tehdään sillä varauksella, että tilanne muuttuu. Elatusapupäätöksiä on siis mahdollista tarkistaa, jos elatusapuun oikeutetun tai siihen velvoitetun tilanne muuttuu.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan säännöllisinä kuukausittaisina erinä, jotka lankeavat maksettaviksi aina kuukausi etukäteen, ellei tuomioistuin päättä toisin tai ellei elatusvelvollinen päättä toisin elatusapuun oikeutetun kanssa. Erityistapauksissa (esim. jos elatusvelvollisen tulot ovat kausiluonteiset tai jos hän harjoittaa erityisen riskialtista yritystoimintaa) tuomioistuin voi määrätä velvoitteen tallettaa rahasumma (ennakko) tulevaisuudessa lankeavia eriä varten. Tuomioistuin varmistaa sen jälkeen muilla toimenpiteillä, että tästä ennakosta suoritetaan lapselle kuukausittaista elatusapua vastaavat maksut. Elatusapu on maksettava joko siihen oikeutetulle tai hänen huoltajalleen.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Tšekin lain mukaan voidaan tehdä hakemus toimivaltaiselle tuomioistuimelle päätöksen täytäntöönpanosta tuomioistuimen toimesta tai kääntyä ulosottomiehen puoleen hakemalla ulosmittausmenettelyä. Tuomioistuimen toimesta tapahtuva päätöksen

täytäntöönpano sekä ulosmittaus (ml. tiedot hakemuksen tekemisestä) selostetaan yleisesti tietosivulla ”Tuomion täytäntöönpanomenettelyt”. Seuraavassa selostetaan elatusavun perintään liittyviä seikkoja.

Päätöksen täytäntöönpano tuomioistuimen toimesta

Alaikäisen lapsen elatusapupäätöksen täytäntöönpanon määräämiseen ja valvontaan on toimivaltainen alaikäisen yleinen tuomioistuin (siitä, miten alaikäisen yleinen tuomioistuin määräytyy, ks. vastaus kysymykseen 5). Kun kyseessä on muuntyyppinen elatusvelvollisuus, kuten täysi-ikäisten lasten elatusapu, toimivaltainen on elatusvelvollisen yleinen tuomioistuin (siitä, miten elatusvelvollisen yleinen tuomioistuin määräytyy, ks. vastaus kysymykseen 5).

Jos kyse on alaikäisen lapsen elatusavun perinnästä, tuomioistuin tarjoaa osapuolen pyynnöstä apua elatusvelvollisen asuinpaikan määrittämisessä. Lisäksi tuomioistuin voi ennen päätöksen täytäntöönpanon määräämistä tarjota elatusapuun oikeutetulle muuta apua – esimerkiksi pyytämällä elatusvelvolliselta tietoja siitä, saako hän palkkaa tai muuta säännöllistä tuloa ja keneltä tai missä pankissa tai maksulaitoksessa hänellä on tilinsä ja millä tilinumerolla, tai pyytämällä elatusvelvollista antamaan selvityksen omaisuudestaan. Tällaista apua tuomioistuin voi tarjota myös siinä tapauksessa, että kyse on muuntyyppisestä kuin alaikäiseen lapseen kohdistuvasta elatusvelvollisuudesta.

Ulosmittaus

Ulosmittausmenettelyn aloittamista voi hakea keneltä tahansa Tšekissä toimivalta ulosottomieheltä. Ulosottomiesten luettelo löytyy Tšekin ulosottomiesyhdistyksen (*Exekutorská komora*) sivustolta: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Alaikäisen lapsen elatusavun perinnässä ulosottomiehellä ei ole oikeutta vaatia elatusapuun oikeutetulta kohtuullista ennakkoa ulosmittauksen kustannuksiin. Yksi mahdollisista ulosmittauskeinoista alaikäisen lapsen elatusavun perinnässä on elatusapuvollisen ajokortin tilapäinen peruuttaminen.

Jos elatusvelvollisuutta ei ole täytetty, edellä mainittujen elatusavun perintäkeinojen lisäksi voidaan tehdä rikosilmoitus elatusvelvollisuuden laiminlyöntiin liittyvästä epäillystä rikoksesta. Rikoslain mukaan elatusvelvollisuuden laiminlyöntiin liittyvään rikokseen syyllistyy se, joka tahallaan tai tuottamuksellisesti yli neljän kuukauden ajan laiminlyö lakisääteisen velvollisuutensa elättää tai huoltaa toista. Rikosilmoitus on mahdollista tehdä millä tahansa poliisiasemalla.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräaajoista tai vanhentumisajoista.

Tuomioistuimen toimesta tapahtuva päätöksen täytäntöönpano sekä ulosmittaus (ml. tiedot siitä, mikä omaisuus voi olla tuomioistuimen suorittaman täytäntöönpanon tai ulosmittauksen kohteena, sekä muutoksenhakukeinoista) selostetaan yleisesti tietosivulla ”Tuomion täytäntöönpanomenettelyt”.

Siviililaissa säädetään, että jos oikeutta ei ole vaadittu vanhentumisajassa, oikeus vanhentuu eikä vastapuoli ole velvollinen suoritukseen. Jos vastapuoli kuitenkin suoritti suorituksen vanhentumisajan jälkeen, hän ei voi vaatia sen palauttamista. Oikeus elatusapuun ei vanhene, mutta oikeudet yksittäisiin toistuviin suorituksiin kuuluvat vanhentumissäännön piiriin. Vanhentumisajan pituus on yleensä kolme vuotta. Jos oikeus on kuitenkin tunnustettu viranomaisen (esim. tuomioistuimen) päätöksessä, se vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua päivästä, jona suoritus olisi päätöksen mukaan pitänyt maksaa. Elatusapuoikeus ei vanhene minkään tietyn määräajan kuluttua.

Elatusapu voidaan myöntää vasta siitä päivästä, jona tuomioistuinkäsittely alkaa. Lasten elatusapu voidaan kuitenkin myöntää alkaen taannehtivasti enintään kolme vuotta ennen kyseistä päivää. Yksinhuoltajaäidille elatusapu sekä raskauteen ja synnytykseen liittyneiden kustannusten korvaus voidaan niin ikään myöntää taannehtivasti, enintään alkaen kaksi vuotta ennen synnytystä.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Apua alaikäisen lapsen elatusvaateen esittämisessä ja elatusavun perimisessä, muun muassa hakemuksen tekemisessä tuomioistuimelle, ovat velvollisia tarjoamaan ns. laajennetun toimivallan kuntien (*obec s rozšířenou působností*) kunnalliset lastensuojeluviranomaiset.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Laki ei tunne tällaista mahdollisuutta.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Elatusapuun oikeutettu voi pyytää apua sen perimiseen Brnossa toimivalta kansainvälisoikeudelliselta lastensuojeluvirastolta (*Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí*) (<http://www.umpod.cz/>).

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Yhteystiedot:

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Tšekki

Puhelin: +420 542 215 522

Faksi: +420 542 212 836

Sähköposti: podatelna@umpod.cz

Ottaessaan virastoon yhteyttä ensimmäistä kertaa hakijan tulisi ilmoittaa täydellinen nimensä ja yhteystietonsa (puhelinnumero tai sähköpostiosoite) sekä sen lapsen nimi ja syntymäaika, jota kysymys tai hakemus koskee.

Jos hakija pyytää viraston apua elatusavun perimiseen ulkomailta, hänen on ensin tehtävä virastolle epävirallinen kirjallinen pyyntö avusta elatusavun perimisessä ja liitettävä mukaan täytetty kyselylomake, joka on ladattavissa tšekinkielisenä viraston sivustolta:

<http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. Hakemuksen tulisi sisältää perustiedot lapsesta ja

elatusvelvollisesta ja keskeiset tiedot siitä, miksi hakija hakee elatusavun perimistä. Hakemukseen olisi liitettävä jäljennökset asiakirjoista, erityisesti tuomioistuimen päätöksistä, joissa elatusvelvollisuus määritellään. Tämän jälkeen virasto arvioi mahdollisuuden elatusavun perintään kulloisessakin tapauksessa ja tarvittaessa antaa yksityiskohtaista tietoa siitä, miten edetä asiassa.

Virasto voi pyytää hakijalta lisätietoja. Pääsääntöisesti on esitettävä elatusvelvollisuudesta tehty tuomioistuimen ratkaisu ja sen virallisesti oikeaksi todistettu käännös sen maan kielellä, josta elatusapu on määrää perä, mukaan lukien lainvoimaisuuden ja täytäntöpanonkelpoisuuden vahvistus (*doložka právní moci a vykonatelnosti*). Jos elatusapu on määrää perä jostain Euroopan unionin jäsenvaltiosta, tuomioistuin toimittaa otteen päätöksestä elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 56 artiklan mukaisesti. Lisäksi vaaditaan yleensä valtakirja ulkomaista viranomaista varten, vahvistus elatusapuun oikeutetun opiskelusta, jos hän on yli 15-vuotias, ja tapauksen mukaan asumistodistus. Asiakirjojen käännösten hankkimisessa hakija voi saada maksutonta apua asuinpaikkansa tuomioistuimelta (pääsääntöisesti tuomioistuimelta, joka ratkaisi asian ensimmäisessä oikeusasteessa). Tuomioistuin joko toimittaa asiakirjat hakijalle tai lähettää ne suoraan virastoon. Virasto tutkii saamansa asiakirjat, ja jos kaikki vaatimukset täyttyvät, se laatii ehdotuksen ulkomaiselle tuomioistuimelle tai siirtää asian jatkokäsitteltäväksi toimivaltaiselle ulkomaiselle viranomaiselle tai järjestölle. Virasto tiedottaa elatusavun hakijalle säännöllisesti toimistaan ja käsittelyn edistymisestä ja tuloksista.

Jos elatusapu peritään joko oikeusteitse tai maksuna, jonka elatusvelvollinen suorittaa vapaaehtoisesti ulkomaisen osapuolen tiille, nämä maksut siirretään viraston tiille tavallisesti kerran kuukaudessa kumulatiivisina (hallinnollisista, tilinpidollisista ja määrällisistä syistä). Viraston talousosasto siirtää maksut elatusapuun oikeutetulle kuukauden kuluessa tämän antamia ohjeita noudattaen. Jos elatusapuun oikeutettu saa maksun suoraan elatusvelvolliselta ulkomailta, hänen on viipymättä ilmoitettava maksusta virastolle. Hänen on ilmoitettava virastolle myös kaikista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa menettelyyn (osoitteenmuutoksista, muutoksista lapsen huoltajuussuhteissa, lapsen opintojen päättymisestä yms.).

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ulkomailla asuvan elatusavun hakijan tulisi ottaa yhteyttä asuinmaansa toimivaltaiseen viranomaiseen, joka sen jälkeen on yhteydessä kansainvälisoikeudelliseen lastensuojeluvirastoon (ks. ed. viraston yhteystiedot)

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Vastaanotettuaan hakemuksen toisesta maasta kansainvälisoikeudellinen lastensuojeluvirasto etenee seuraavasti:

1. Virasto arvioi, täyttääkö hakemus kaikki EU:n lainsäädännön ja kansainvälisten sopimusten vaatimukset ja pyytää tarvittaessa lisäasiakirjoja.
2. Virasto lähettää kirjallisen haasteen Tšekissä asuvalle elatusvelvolliselle ja pyytää tätä maksamaan vapaaehtoisesti elatusvelan määräajassa ja säännöllisen elatusavun.

3. Jos elatusvelvollinen ei reagoi, virasto selvittää elatusvelvollisen taloudellisen tilanteen ja tekee päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan pyynnön toimivaltaiselle tšekkiläiselle tuomioistuimelle. Menettelyssä kantajaa (ulkomailla asuvaa elatusapuun oikeutettua) edustava virasto toteuttaa hänen nimissään kaikki tarvittavat toimet elatusavun perimiseksi ja varmistaa perittyjen maksujen siirron ulkomaille. Virasto ja siirtävä viranomais ulkomaille tiedottavat toisilleen toteutetuista toimista ja elatuspäätöksen täytäntöönpanon etenemisestä ja tuloksista.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Vanhempien ja lasten keskinäistä elatusvelvoitetta koskevien asioiden käsittely on vapautettu oikeudenkäyntimaksuista. Elatusavun määrittämistä, muun muassa sen korottamista, koskevista muissa menettelyissä oikeudenkäyntimaksuista on vapautettu kantaja. Tätä vapautusta sovelletaan myös päätöksen täytäntöönpanoa koskevaan menettelyyn ja ulosmittausmenettelyyn. Kantajalla ei tarvitse olla asianajajaedustusta elatusvelvoitetta koskevista asioista. Kansainvälisoikeudellisen lastensuojeluviraston palvelut ovat maksuttomia. Menettelyssä kantajaa (ulkomailla asuvaa elatusapuun oikeutettua) edustava virasto toteuttaa hänen nimissään kaikki tarvittavat toimet elatusavun perimiseksi ja varmistaa perittyjen maksujen siirron ulkomaille.

Kantajan sosiaalisten ja taloudellisten olosuhteiden kannalta perustelluissa tapauksissa ja jos ei ole kyse mielivaltaisesta tai selvästi tuloksettomasta oikeuksien vaatimisesta tai puolustamisesta, tuomioistuin voi vapauttaa osapuolen oikeudenkäyntimaksuista osittain tai poikkeuksellisesti kokonaan. Jos oikeudenkäyntimaksuista vapautetulle osapuolelle määrätään edustaja, vapautusta sovelletaan myönnettyssä laajuudessa myös edustajan kuluihin ja edustuspalkkioon. Oikeudenkäyntimaksuista vapautettua osapuolta ei voida velvoittaa maksamaan ennakkoa todisteiden kustannuksista eikä korvaamaan valtiolle aiheutuneita (esim. todistelun, asiantuntijoihin tai tulkkaukseen liittyviä) kustannuksia. Kustannuksista, jotka liittyvät osapuolen äidinkielen käyttöön tai kuurojen tai kuurosokeiden viestintäkeinojen käyttöön tuomioistuimessa, vastaa valtio, eikä niistä voida vaatia korvausta.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Lastensuojelulain 359/1999 mukaan kansainvälisoikeudellinen lastensuojeluvirasto huolehtii Tšekin keskusviranomaisena muun muassa seuraavista tehtävistä sosiaalis-oikeudellisen suojelun varmistamiseksi suhteessa ulkomaihin:

- Virasto huolehtii keskusviranomaisen tehtävistä elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen mukaisesti.
- Virasto huolehtii lapsen holhoojan tehtävistä.
- Virasto pyytää toimivaltaisilta viranomaisilta ja muilta oikeushenkilöiltä ja luonnollisilta henkilöiltä Tšekissä asuvien vanhempien tai lastensuojeluviranomaisten pyynnöstä selvityksiä sellaisten lasten tilanteesta, jotka ovat Tšekin kansalaisia mutta eivät asu vakituisesti Tšekin alueella.
- Virasto välittää eteenpäin henkilö- ja muita asiakirjoja ulkomaille ja hankkii asiakirjoja ulkomailta.
- Virasto tekee yhteistyötä ulkovaltion viranomaisten tai muiden virastoa vastaavien organisaatioiden kanssa, jos ne ovat maassaan asianmukaisesti valtuutettuja sosiaalis-oikeudelliseen suojeluun, ja tarpeen mukaan muiden viranomaisten, laitosten ja oikeushenkilöiden kanssa.
- Virasto avustaa lapsen vanhempien – jos vanhemmat tai jompikumpi heistä asuu ulkomaille –, perheenjäsenten ja elatusvelvollisten paikantamisessa sekä taloudellisen ja ansiotilanteen selvittämisessä elatusavun määrittämiseksi sekä toimii välittäjänä elatusvelvollisuuden täytäntöönpanoon tähtäävien hakemusten jättämisessä liittyen varsinkin elatusvelvollisuuden vahvistamiseen, lapsen kasvatukseen ja isyyden toteamiseen.
- Virasto käännettää asiakirjat, joita tarvitaan toimivallan käyttämiseksi sosiaalis-oikeudellisessa suojelussa kansainvälisten sopimusten ja sellaisenaan sovellettavan Euroopan unionin lainsäädännön mukaisesti.

Viraston toimivallan käyttämiseksi toimivaltaiset viranomaiset ja muut oikeus- ja luonnolliset henkilöt ovat velvollisia toimimaan viraston kanssa tarvittavassa määrin yhteistyössä, jolloin sovelletaan asianmukaisesti täytäntöönpanosäädöksen säännöksiä kolmansien velvoittamisesta yhteistyöhön. Yhteistyöhön ovat tarvittavassa laajuudessa velvoitettuja esimerkiksi tuomioistuimet,

Tšekin poliisilaitos, pankit, sosiaaliviranomaiset, työvoimatoimistot, postipalvelut, vakuutusyritykset ja sisäasiainministeriö tietojen toimittamiseksi muun muassa väestörekisteristä ja ulkomaalaisrekisteristä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 17/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Saksa

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.
Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?](#)
- [2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovellataanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?](#)
- [3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?](#)
- [4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen \(jos voi, miten kaukaisen?\) tai alaikäisen lapsen puolesta?](#)
- [5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?](#)
- [6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden \(asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen\) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?](#)
- [7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?](#)
- [8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten \(esim. automaattinen indeksointi\)?](#)
- [9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?](#)
- [10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?](#)
- [11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.](#)
- [12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?](#)
- [13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?](#)
- [14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:](#)
 - [14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?](#)
 - [14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?](#)

- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisia ovat:

- lapset vanhemmille,
- vanhemmat lapsille,
- aviopuolisot toisilleen,
- (lasten)lastenlapset (iso)isovanhemmilleen,
- (iso)isovanhemmat (lasten)lastenlapsilleen,
- naimattomat vanhemmat toisilleen, jos huollettavana on lapsi,
- rekisteröidyssä parisuhteessa elävät toisilleen.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapsille maksettavaan elatusapuun ei sovelleta ikärajaa. Elatusapua on maksettava niin kauan kun lapsi tarvitsee sitä toimeentuloaan varten (sillä ei kuitenkaan kateta lapsen velkoja). Ammatillisen koulutuksen päättymisen jälkeen lapsen katsotaan kuitenkin yleensä pystyvän huolehtimaan omasta toimeentulostaan. Saksan elatusapulainsäädännön mukaan alaikäisiä lapsia kohdellaan suotuisammin kuin täysi-ikäisiä, jotka ovat jo suorittaneet yleissivistävät kouluopinnot. Elatusvelvollisia koskevat vaatimukset ovat tiukempia ja elatusapua maksettaessa alaikäiset lapset ovat etusijalla täysi-ikäisiin nähden.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Jotta elatusvelvollisuus tunnustettaisiin, elatusapuun oikeutetun henkilön on yleensä käännyttävä tuomioistuimen, nuorisoviranomaisten (*Jugendamt*) tai notaarin puoleen, jos hän tarvitsee täytäntöönpanoasiakirjan rahasaataviensa perimiseksi pakkotäytäntöönpanon avulla.

Riitautetut asiat käsitellään aina tuomioistuimessa. Notaari tai nuorisoviranomaiset voivat kuitenkin vahvistaa velvollisuuden vaateiden täyttämiseen. Nuorisoviranomaisten toimivalta on pienempi kuin notaareilla: ne vahvistavat elatusvelvollisuuden silloin, kun kyse on lapsen 21. ikävuoteen ulottuvasta elatusavusta taikka lapsen syntymästä johtuvista äidin tai isän vaateista.

Kaikki lakisääteiset elatusvaateet on vahvistuttava perheasiana perheasiainoikeudessa (*Familiengericht*). Menettelyssä noudatetaan lakia menettelyistä perheoikeudellisissa ja hakemusasioissa (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, FamFG*) sekä siviiliprosessilakia (*Zivilprozessordnung, ZPO*).

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Siviilioikeuden lakikokoelman (*Bürgerliches Gesetzbuch, BGB*) 1629 §:n 1 momentin mukaan vanhemmat edustavat lasta yhdessä. Toinen vanhempi voi edustaa lasta yksin, jos hän on lapsen yksinhuoltaja tai jos päätösvalta on siirretty hänelle BGB:n 1628 §:n nojalla. Yleensä vanhemmat esittävät lapsen oikeutta koskevan vaateen lapsen nimissä hänen laillisina edustajinaan. BGB:n 1629 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan isä ja äiti eivät kuitenkaan saa edustaa lasta silloin, kun BGB:n 1795 §:n säännökset estävät huoltajan toimimisen lapsen edustajana eturistiriidan vuoksi. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi lapsen ja toisen vanhemman puolison väliset riita-asiat. Tällöin lapselle on nimitettävä lisähuoltaja (*Ergänzungspfleger*), joka edustaa lasta ja esittää vaateen tämän puolesta. Elatusvaateet ovat niin ikään tällainen poikkeustilanne. Jos vanhemmilla on yhteishuoltajuus, se vanhemmista, joka vastaa lapsen hoidosta, voi BGB:n 1629 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan esittää lasta koskevan elatusvaateen toiselle vanhemmalle. BGB:n 1629 §:n 3 momentissa säädetään poikkeuksesta tähän periaatteeseen, kun lapsen vanhemmat ovat edelleen naimisissa mutta asuvat erillään tai heidän välillään on vireillä avioliitto-oikeuden alaan kuuluva asia. Tällöin toinen vanhemmista voi esittää lasta koskevan elatusvaateen vain omissa nimissään. Näin vältetään se, että lapsesta tulisi asianosainen vanhempien välisessä avioeroasiassa.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Elatusapua koskevilla asioilla toimivalta on perheasioita käsittelevällä tuomioistuimella (*Familiengericht*), joka toimii käräjäoikeuden (*Amtsgericht*) jaostona. Tuomioistuinten alueellinen toimivalta määräytyy elatusapuasioissa FamFG:n 232 §:n mukaan.

Jos vireillä on avioliitto-oikeuden alaan kuuluva asia, alueellinen toimivalta on pääsääntöisesti tuomioistuimella, joka vastaa tai vastasi ensimmäisenä oikeusasteena avioeroasian käsittelystä. Muissa tapauksissa alueellinen toimivalta määräytyy vastaajan vakituisen asuinpaikan mukaan. Tätä periaatetta ei kuitenkaan sovelleta menettelyissä, jotka koskevat alaikäisen tai samalla tavoin kohdeltavan lapsen elatusvelvollisuutta. Tällöin toimivalta on tuomioistuimella, jonka tuomiopiirissä sijaitsee lapsen tai sen vanhemman vakituinen asuinpaikka, jolla on oikeus edustaa lasta. Tätä sääntöä ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun lapsen tai vanhemman vakituinen asuinpaikka on ulkomailla.

Lapsen hakemus, jolla on tarkoitus saada molemmat vanhemmat täyttämään elatusvelvollisuutensa, voidaan esittää myös sille tuomioistuimelle, joka olisi toimivaltainen käsittelemään vain toista vanhempaa koskevan hakemuksen.

6 Pitäkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Asianosaisten on yleensä käytettävä asianajajaa edustajinaan tuomioistuimessa käsiteltävissä elatusapuasioissa. Oikeudellisen edustajan käyttäminen ei kuitenkaan ole välttämätöntä välitoimia koskevassa menettelyssä (*einstweilige Anordnung*). Lapsi ei tarvitse asianajajaa myöskään silloin, kun nuorisoviranomaiset (*Jugendamt*) edustavat häntä oikeudellisina neuvonantajina elatusvaateen vahvistamista koskevassa asiassa.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Tuomioistuimissa käytävistä elatusapumenettelyistä aiheutuu yleensä kustannuksia, jotka voidaan jakaa käsittelymaksuihin (*Gebühren*) ja kuluihin (*Auslagen*). Näiden kustannusten määrä riippuu käsiteltävänä olevan asian rahamääräisestä arvosta, menettelyn kestosta ja kyseiseen asiaan liittyvistä olosuhteista.

Maksujen ensisijainen maksaja on se, jolle tuomioistuin ne päätöksessään määrää. Periaatteena on, että ne maksaa oikeusjutun häviäjä.

Jos hakija ei pysty maksamaan tuomioistuinkäsittelystä aiheutuvia kustannuksia tai pystyy maksamaan ne vain osittain tai erissä henkilökohtaisen tai taloudellisen tilanteensa vuoksi, hän voi saada oikeusapua tuomioistuimissa käytäviin elatusapumenettelyihin. Oikeusapu kuitenkin evätään, jos hakijan vaatimus tai väite on selkeästi perusteeton tai tehty vilpillisessä mielessä. Oikeusapu kattaa menettelystä aiheutuneet kustannukset ja oman asianajajan kulut osittain tai kokonaan hakijan tuloista ja varallisuudesta riippuen. Se ei kuitenkaan kata vastapuolen asianajajan kuluja, jos oikeudenkäynti hävitään.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusapu maksetaan yleensä rahana. Elatusmaksun suuruus määräytyy elatukseen oikeutetun tarpeiden ja elatusvelvollisen maksukyvyyn mukaan. Yleiset tuomioistuimet (*Oberlandesgericht*) ovat laatineet taulukkoja ja ohjeita, joiden avulla määritetään elatusmaksun perustana olevat kiinteät summat. Lähtökohtana on usein ns. Düsseldorfin taulukko, jota käytetään yleisesti lapselle maksettavan elatusavun määrittämiseen.

Jos tuomioistuimen päätöksen perustana olleet käytännön olosuhteet muuttuvat, päätöstä voidaan muuttaa elatusapuun oikeutetun tai elatusapuvelvollisen hakemuksesta. Alaikäiselle maksettava elatusapu voidaan BGB:n 1612a §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan myös sitoa indeksiin, jolloin se ilmaistaan prosentiosuutena kulloinkin voimassa olevasta elatusavun vähimmäismäärästä. Elatusavun vähimmäismäärästä säädetään BGB:n 1612a §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa, ja vähimmäismäärä kasvaa asteittain kolmessa portaassa lapsen iän mukaan. Jos tuomioistuimen päätöksessä vahvistettu elatusavun määrä on sidottu indeksiin, päätöstä ei tarvitse muuttaa, kun lapsi saavuttaa seuraavan ikävaiheen.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan periaatteessa kuukausittain etukäteen rahasuorituksena, joka osoitetaan elatukseen oikeutetulle, alaikäisestä lapsesta huolehtivalle vanhemmalle taikka muulle maksun vastaanottajaksi valtuutetulle.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Täytäntöönpanokelpoinen elatusvaade voidaan panna täytäntöön pakkotäytäntöönpanon avulla. Pakkotäytäntöönpano toteutetaan yleisten sääntöjen mukaisesti.

Elatusvelvollisen maksuvelvollisuutta tehostaa myös se, että velvollisuuden täyttämättä jättämisestä on rikosoikeudellisia seuraamuksia.

Elatusvelvollisuutensa täyttämättä jättänyt voidaan tuomita enintään kolmeksi vuodeksi vankeuteen tai sakkorangaistukseen. Jos vankeusrangaistus on ehdoton, mutta sen täytäntöönpanoa lykätään koeajaksi, tuomioistuin voi kehottaa tuomittua täyttämään velvollisuutensa. Tuomioistuin keskeyttää lykkäyksen, jos tuomittu törkeästi tai jatkuvasti rikkoo kehotusta vastaan ja antaa siten aihetta uskoa, että hän jatkaa rikollista toimintaansa ja etenkin elatusvelvollisuuden täyttämättä jättämistä. Ensikertalaisten kohdalla syyttäjä voi jättää syytteen väliaikaisesti nostamatta ja tuomioistuin voi keskeyttää käsittelyn tilapäisesti, jos syytettyä kehoitetaan samalla täyttämään elatusvelvollisuutensa määrätyn rahasumman osalta.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Irtaimen omaisuuden ulosmittaamisesta vastaa ulosottomies (*Gerichtsvollzieher*) (ZPO:n 808 §:n 1 momentti). Ulosmittauksessa on otettava erityisesti huomioon sitä rajoittavat säännökset (ZPO:n 811–812 §). Tämän vuoksi ZPO:n 811 §:ssä lueteltua omaisuutta ei saa ulosmitata. Poikkeuksena tästä on ZPO:n 811 §:n 2 momentin mukaan omistuksenpidätyksen (*Eigentumsvorbehalt*) piiriin kuuluva omaisuus. ZPO:n 811 §:n nojalla ulosmittauskiellon piiriin kuuluvaa omaisuutta voidaan kuitenkin ZPO:n 811a ja 811b §:n mukaan vaihtaa samankaltaisen vähemmän arvokkaaseen omaisuuteen.

Velallisen asunto voidaan tutkia ilman hänen lupaansa vain tuomioistuimen määräyksestä (ZPO:n 758a §).

Vaateiden ulosmittaamisesta määrää täytäntöönpanomenettelystä vastaava tuomioistuin. Ansiotulojen ulosmittaamisessa on otettava huomioon ulosmittaussuoja, josta säädetään ZPO:n 850 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä. Ansiotulojen ulosmittaussuojan suuruus määräytyy tulojen määrän lisäksi myös sen perusteella, kuinka monelle henkilölle velallisen on tuomioistuimen mukaan maksettava elatusapua. ZPO:n 850c §:n liitteessä on taulukko ulosmittaussuojaan sovellettavista enimmäismääristä laskelmia varten. Taulukkoa tarkastellaan uudelleen säännöllisin väliajoin ja enimmäismääriä muutetaan tarvittaessa.

Jos kyseessä on elatusvaateiden tai tahallisesti laittomasta teosta johtuvien vaateiden täytäntöönpano, täytäntöönpanomenettelystä vastaava tuomioistuin voi velkojan hakemuksesta asettaa myös taulukosta poikkeavan ulosmittaussuojan tason ZPO:n 850d tai 850f §:n nojalla. Samoin voidaan toimia ZPO:n 850f §:n 1 momentin nojalla velallisen erityisiä henkilökohtaisia tarpeita koskevan hakemuksen perusteella.

Velallisen pankkitiliin voidaan soveltaa ulosmittaussuojaa ZPO:n 850k §:n nojalla ja tällöin velallisella voi olla käytössään ulosmittauksesta vapautettu tili (*Pfändungsschutzkonto, P-Konto*). Tällainen tili varmistaa, että velallinen voi vastata omista ja huolettaviensa välttämättömistä elinkustannuksista. Kyseiseen tiliin sovelletaan automaattisesti ulosmittaussuojaa, joka kattaa poikkeuksen perusmäärän eli nykyisin 1133,80 euroa kuukaudessa. Tätä perussuojaa voidaan korottaa tietyin edellytyksin esimerkiksi velallisen muiden elatusapuvelvollisuuksien vuoksi. Ulosmittaussuojaan sovellettavia määriä koskevia yksityiskohtaisia tietoja on sivulla <http://www.bmjv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/ZwangsvollstreckungPfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Myös lapsilisät ja tietyt sosiaalietuudet kuuluvat suojan piiriin. Suojan saamiseksi riittää yleensä, kun velallinen toimittaa pankille asiaa koskevan todistuksen. Erityistapauksissa – kuten esimerkiksi velallisen sairauten liittyvien poikkeuksellisten tarpeiden vuoksi – täytäntöönpanomenettelystä vastaava tuomioistuin voi muuttaa ulosmittaussuojan piiriin kuuluvaa määrää tapauskohtaisesti.

Elatusvaateisiin sovelletaan kolmen vuoden yleistä vanhentumisaikaa (BGB:n 195 §). Vanhentumisaika alkaa kulua sen vuoden lopusta, jona saatava on syntynyt ja elatusapuun oikeutettu on ollut siitä tietoinen (BGB:n 199 §:n 1 momentti). Erityistä 30 vuoden vanhentumisaikaa sovelletaan ainoastaan täytäntöönpanokelpoisiin elatusapuveikoihin (BGB:n 197 §:n 1 momentin 3 kohta). Vanhentumisaika alkaa tällöin kulua tuomioistuimen päätöksen voimaantulopäivästä, täytäntöönpanoasiakirjan laatimispäivästä tai pöytäkirjassa vahvistetusta päivästä (BGB:n 201 §:n 1 momentti).

Vanhentumisaika voidaan kuitenkin keskeyttää. Keskeyttäminen tarkoittaa, että vanhentumisajan kulumisessa ei oteta huomioon aikaa, jolloin vanhentumisaika on keskeytetty (BGB:n 209 §). Lapselle maksettavan elatusavun tapauksessa vanhentumisaika on keskeytetty, kunnes lapsi täyttää 21 vuotta (BGB:n 207 §:n 1 momentin 2 kohdan a alakohhta).

Jos pakkotäytäntöönpanosta päätetään tai sitä haetaan, kolmen vuoden pituinen yleinen vanhentumisaika alkaa kulua uudelleen (BGB:n 212 §:n 1 momentin 2 kohta). Näin voidaan estää täytäntöönpanokelpoisten tulevien elatusvaateiden vanheneminen.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Elatusmääräys on tavanomainen rahavaadetta koskeva täytäntöönpanomääräys, joten elatusavun saajan on periaatteessa noudatettava tavanomaisia täytäntöönpanosääntöjä ja ajettava vaadettaan itse.

Nuorisoviranomaiset (*Jugendamt*) auttavat perimisessä kuitenkin silloin, kun kyseessä on BGB:n 1712 §:n mukainen lapsen edunvalvontajärjestely (*Beistandschaft*). Edunvalvontajärjestely käynnistetään silloin, kun hakemuksen jättänyt vanhempi on lapsen ainoa huoltaja tai kun vanhemmilla on yhteishuoltajuus mutta lapsi asuu hakemuksen jättäneen vanhemman luona.

Eri asia ovat kuitenkin tapaukset, joissa elatukseen oikeutetulle maksetaan tiettyjä sosiaalietuuksia (joiden kohteena oleva tarve kuuluu oikeastaan elatusavun piiriin). Jos näiden sosiaalietuuksien saajalla on elatusvelvollista kohtaan vielä täyttämätön elatusvaade, elatusvaade siirtyy periaatteessa toimivaltaiselle viranomaiselle, joka voi hakea sitä omissa nimissään.

Tietyissä tapauksissa (kun lapsen kasvatuksesta huolehtii yksinhuoltaja eikä toinen vanhempi maksa elatusta käteissuorituksina) etuuksia voidaan maksaa elatusmaksuennakoista annetun lain nojalla (*Unterhaltsvorschussgesetz, UVG*). Tällöin ennakkokassa toimii sille siirrettyyn elatusvaateeseen liittyvien suoritusten vastaanottajana.

Jos taas elatusvelvollinen ei maksa elatusmaksuja ja tilanne vaatii sosiaaliavun maksamista (kunhan muut etuusedellytykset täyttyvät), elatusvaateet siirtyvät (samaan tapaan kuin edellä mainittujen elatusmaksuennakoiden tapauksessa) sosiaaliturvalaitokselle, joka voi hakea niiden maksuunpanoa. Kun kyse on työnhakijalle maksettavasta perusturvasta, elatusvaade siirretään vasta, kun etuuden maksaja on kirjallisesti ilmoittanut siitä elatusvelvolliselle.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Kysymyksessä 12 tarkoitetut elatusmaksuennakkolakiin perustuvat etuudet samoin kuin sosiaaliapuetuudet ja työnhakijan perusturva ovat itsenäisiä, laajuudeltaan rajattuja sosiaalietuuksia eivätkä varsinaisia elatusetuksia. Toimivaltaiset viranomaiset maksavat ne suoraan etuuteen oikeutetulle. Ne eivät myöskään ole riippuvaisia siitä, voidaanko elatusapu panna maksuun. Ne viranomaiset, joille elatusvaade on siirretty, voivat hakea sen maksuunpanoa omissa nimissään.

Toisin kuin elatusmaksuennakkolakiin perustuvat etuudet ja työnhakijan perusturva, edunvalvontajärjestely ei muodosta perustetta erilliselle etuusvaateelle toimivaltaista viranomaista kohtaan. Viranomainen ainoastaan auttaa elatukseen oikeutettua elatusvaateen hakemisessa ja täytäntöönpanossa.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos elatusavun saaja haluaa esittää elatusapuvaateen elatusvelvolliselle, joka asuu ulkomailla, hän voi kääntyä Bonnissa toimivan liittovaltion oikeusviraston (*Bundesamt für Justiz*) puoleen. Liittovaltion oikeusvirasto on nimetty Saksan keskusviranomaiseksi rajatylittävissä elatusapumenettelyissä.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Saksassa asuvan velkojan on esitettävä elatusvelvollisuutta koskevan neuvoston asetuksen 55 artiklan, lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä vuonna 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen 9 artiklan tai vuonna 1956 tehdyn YK:n yleissopimuksen 2 artiklan 1 tai 2 kohdan mukainen hakemus Bonnissa toimivalle liittovaltion oikeusvirastolle, joka toimittaa sen edelleen vastaanottavalle keskusviranomaiselle. Lisätietoa on saatavilla osoitteessa: https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html

Saksan keskusviranomaisen yhteystiedot:

Bundesamt für Justiz

Referat II 4
53094 Bonn
Deutschland

Sähköposti: [✉ auslandsunterhalt@bfj.bund.de](mailto:auslandsunterhalt@bfj.bund.de)

Puhelin: 0228 99410 6434

Faksi: 0228 99410 5202

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ulkomailla asuva velkoja voi esittää elatusvelvollisuutta koskevan neuvoston asetuksen 55 artiklan, lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä vuonna 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen 9 artiklan tai vuonna 1956 tehdyn YK:n yleissopimuksen 2 artiklan 1 tai 2 kohdan mukaisen hakemuksen asuinvaltionsa keskusviranomaiselle.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Hakemukset on esitettävä asuinmaan keskusviranomaiselle, jotka toimittavat hakemuksen edelleen Saksan keskusviranomaisen (ks. vastaus kysymykseen 14.2.) käsiteltäväksi.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei sovelleta.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Elatusapumenettelyissä perittävät maksut on yleensä suoritettava ennakoon. Elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa oikeusapua myönnetään kyseisen asetuksen 44–47 artiklan mukaisesti. Ennakkomaksuvelvoitteesta voi tietyn edellytyksin saada vapautuksen, erityisesti jos on myönnetty oikeusapua.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Saksa on osoittanut keskusviranomaiselleen eli liittovaltion oikeusvirastolle tarvittavat toimivaltuudet, jotta se voi hoitaa tehokkaasti 51 artiklassa kuvatut tehtävät.

Tämä verkkosivu on osa [✉ Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[✉ Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 11/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Viro

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuus on perustuslakiin perustuva perheen velvollisuus huolehtia apua tarvitsevista jäsenistään.

Elatusapu on tuomioistuimen määräämä elatusmaksu, joka maksetaan yleensä säännöllisesti rahana. Tuomioistuin voi joissakin tapauksissa määrätä elatusapuun oikeutetun henkilön pyynnöstä, että elatusapu maksetaan kokonaan kertosuorituksena. Henkilö, joka on veloitettu maksamaan alaikäiselle lapselle elatusapua, voi asianmukaisin perustein pyytää, että saisi maksaa elatusavun muulla tavoin kuin rahallisesti.

Ensisijainen velvollisuus elättää apua tarvitsevaa henkilöä on tämän täysi-ikäisillä ylenevän ja alenevan ensimmäisen ja toisen polven sukulaisilla. Toisin sanoen täysi-ikäinen lapsi, hänen vanhempansa ja hänen isovanhempansa ovat velvollisia elättämään toisiaan. Aviopuolisot ovat velvollisia elättämään perhettään työllään ja omaisuudellaan yhteisen kodin kustannusten kattamiseksi sekä aviopuolisoiden ja lasten tavanomaisten ja erityisten tarpeiden tyydyttämiseksi. Apua tarvitsevan henkilön elatusvelvollisuus voi olla myös entisellä aviopuolisolla tai henkilöllä, jonka kanssa apua tarvitseva ei ole naimisissa mutta jonka kanssa hänellä on yhteinen lapsi.

Alaikäisen lapsen vanhempi antaa elatusta elatusavun muodossa erityisesti silloin kun hän ei asu yhdessä lapsensa kanssa tai ei osallistu lapsen kasvattamiseen. Apua tarvitsevasta henkilöstä eronnut aviopuoliso on velvollinen antamaan elatusapua erityisesti silloin kun entinen puoliso ei pysty avioeron jälkeen elättämään itse itseään koska huolehtii entisten aviopuolisoiden yhteisestä lapsesta, tai silloin kun kyseinen henkilö tarvitsee apua vanhuuden tai terveydentilan vuoksi. Henkilö, jolla on lapsi apua tarvitsevan henkilön kanssa, on velvollinen antamaan elatusapua 12 viikon ajan lapsen syntymästä ja sen jälkeenkin, jos avun tarve johtuu yhteisen lapsen kasvattamisen, raskauden tai synnytyksen aiheuttamista terveysongelmista.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Henkilö on täysi-ikäinen 18-vuotiaana, ja alle 18-vuotias on alaikäinen. Elatusapuun on oikeutettu alaikäinen lapsi, jonka elatuksesta ovat päävastuussa hänen vanhempansa yhtä suurin osuuksin. Elatusapuun on oikeutettu myös lapsi, joka täysi-ikäiseksi tultuaan jatkaa perus- tai keskiasteen opintoja peruskoulussa, lukiossa tai ammattioppilaitoksessa taikka korkeakouluopintoja yliopistossa. Tällöin elatusapua voi saada enintään 21-vuotiaaksi.

Jos täysikäinen lapsi haluaa elatusapua vielä täysi-ikäiseksi tultuaan kun elatusavun maksamisvelvollisuus on tuomioistuimen aiemman päätöksen nojalla päätynyt, hänen on itsenäisesti vietävä asia uudelleen tuomioistuimeen.

Myös muut alenevan tai ylenevän polven sukulaiset, jotka eivät pysty elättämään itseään, ovat oikeutettuja elatusapuun apua tarvitessaan.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Alaikäisen lapsen elatusvelvollisuuden täyttämistä voi vaatia lapsen vanhemmalta. Jos vanhempi ei maksa elatusapua vapaaehtoisesti, tuomioistuimelta voi saada elatusapumääräyksen. Elatusavun hakemista varten tuomioistuimelle on jätettävä joko lapsen elatusapuhakemus nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä tai haastehakemus (elatusapukanne). Haastehakemuksesta, joka koskee alaikäisen elatusapua, ja hakemuksesta, joka tehdään nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä, ei peritä valtion käsittelymaksua.

Nopeutettu maksamismääräysmenettely on yksinkertaistettu menettely, jossa voidaan antaa elatusapua koskeva määräys silloin kun elatusapua haetaan alaikäiselle lapselle, elatusvelvollinen vanhempi on merkitty lapsen syntymätodistukseen, elatusavun määrä kuussa on enintään 1,5 kertaa elatusavun vähimmäismäärä (ks. kysymys nro 8) eikä toinen vanhempi vastusta elatusapua. Jos maksamismääräyksen esittämisedellytykset eivät täyty, elatusavun hakemiseksi on jätettävä haastehakemus lapsen asuinpaikan mukaan määräytyvään käräjäoikeuteen.

Lisätietoa lapsen elatusavun hakemisesta nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä on [täällä](#). Lomake, jolla esitetään haastehakemus lapsen elatusavun saamiseksi löytyy [täältä](#).

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatusapuun on oikeutettu alaikäinen lapsi. Koska alaikäinen lapsi on vajaavaltainen henkilö, haastehakemuksen jättää tuomioistuimelle lapsen nimissä tämän laillinen edustaja eli lapsen huoltaja. Jos alaikäiselle lapselle on määrätty holhooja, haastehakemuksen tekee holhooja lapsen laillisena edustajana.

Täysi-ikäinen oikeustoimikelpoinen henkilö tekee elatusapuhakemuksen itsenäisesti omissa nimissään.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Kun tuomioistuimelta pyydetään vanhemman elatusvelvollisuuden täyttämistä alaikäisen lapsen suhteen, kyseessä on elatusapuasia. Elatusapuasiasissa haastehakemus on jätettävä lapsen asuinpaikan mukaan määräytyvään tuomioistuimeen. Jos lapsen asuinpaikka ei ole Virossa, kanne nostetaan vastaajan asuinpaikan mukaan. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole Virossa, kanne nostetaan kantajan asuinpaikan mukaan.

Elatusapua voi vaatia myös nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä (ks. kysymys nro 3).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Kun alaikäiselle lapselle haetaan elatusapua tuomioistuimen kautta, asia on pantava vireille tuomioistuimessa nostettavalla kanteella. Haastehakemuksen tekemiseen ei tarvita välttämättä ammatillista oikeusapua eikä edustajaa. Tuomioistuin määrää elatusavun kanteen nostamispäivästä lähtien. Tuomioistuin voi kuitenkin kanteen perusteella määrätä, että elatusapua on maksettava takautuvasti enintään yhdeltä vuodelta ennen kanteen esittämistä.

Lomake, jolla esitetään haastehakemus lapsen elatusavun saamiseksi löytyy [täältä](#).

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Haastehakemuksesta, joka koskee alaikäisen elatusapua, ja nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä tehtävästä elatusapuhakemuksesta ei peritä valtion käsittelymaksua.

Käsittelyn kustannusten kattamiseksi voi hakea valtion varoista maksettavaa oikeusapua.

Valtion varoista maksettava oikeusapu tarkoittaa, että Viron asianajajaliitto osoittaa hakijalle asianajajan. Asianajajan tehtävänä on edustaa ja neuvoa päämiestään menettelyssä. Valtion oikeusapuun on oikeutettu henkilö, joka ei taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty itse maksamaan oikeudellista asiantuntijapalvelua tai pystyy maksamaan sen vain osittain tai erissä tai jonka taloudellinen tilanne ei oikeudellisen palvelun maksamisen jälkeen mahdollista perustoimeentuloa. Oikeusavun saaminen ei vapauta muista käsittelyn kustannuksista.

Lisätietoa valtion oikeusavusta on [täällä](#).

Valtion varoista maksettavaa oikeusapua voi hakea myös käsittelyn kustannusten kattamiseksi, jos hakija ei pysty taloudellisen tilanteensa vuoksi maksamaan oikeuskuluja itse tai pystyy maksamaan ne vain osittain tai erissä. Lisäksi on oltava riittävät perusteet olettaa, että oikeudenkäyntimenettelyssä saadaan myönteinen lopputulos.

Luonnollisen henkilön oikeusapuhakemus ja ilmoitus hakijan ja tämän perheenjäsenten henkilökohtaisesta ja taloudellisesta tilanteesta löytyvät [täältä](#).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Tuomioistuin voi määrätä alaikäiselle lapselle elatusavun tietyn suuruisena tai muuttuvana määränä. Se myös vahvistaa elatusavun määrän laskentaperusteet. Tuomioistuin määrää useimmiten, että elatusapu on maksettava kuukausittain. Yhden lapsen kuukausittainen elatusapu ei kuitenkaan voi olla pienempi kuin puolet Viron hallituksen vahvistamasta vähimmäiskuukausipalkasta (250 euroa yhdelle lapselle vuonna 2018, 270 euroa vuonna 2019 ja 292 euroa vuonna 2020). Tuomioistuin voi asianmukaisin perustein pienentää elatusapua alle puoleen Viron hallituksen vahvistamasta vähimmäiskuukausipalkasta. Asianmukainen peruste voi olla esimerkiksi vanhemman työttömyys tai elatusvelvollisen muut huollettavat.

Elatusvelvollinen voi asianmukaisin perustein pyytää, että saisi maksaa elatusavun muulla tavoin kuin rahallisesti. Vanhemmat voivat tehdä lapsen elatusvelvollisuuden täyttämistä koskevan keskinäisen sopimuksen, jossa tehdään tarkennuksia ja vahvistetaan, millä tavoin ja kuinka kauan elatusapua tulee antaa.

Elatusavun laajuus määritellään lapsen tarpeiden ja tavanomaisen elämäntavan perusteella. Lapsen tavanomainen elämäntapa riippuu vanhempien käytössä olevasta aineellisesta omaisuudesta. Jos elatusavun maksamisperusteena olevat olosuhteet muuttuvat, kumpi tahansa osapuoli voi nostaa tuomioistuimessa kanteen elatusavun korottamiseksi tai alentamiseksi.

Jos elatusavun määrää muutetaan, yleensä muutosta sovelletaan sitä koskevan päätöksen tekemispäivästä eli sitä ei sovelleta elatusmaksuihin takautuvasti.

Virossa elatusavun suuruus muuttuu automaattisesti, jos tuomioistuimen päätöksessä on määritelty, että elatusapu on sidottu puoleen Viron hallituksen vahvistamasta vähimmäiskuukausipalkasta, ja kyseistä vähimmäiskuukausipalkkaa muutetaan. Vähimmäiskuukausipalkka löytyy [täältä](#).

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan yleensä säännöllisesti rahana. Alaikäisen lapsen elatusvelvollinen voi asianmukaisin perustein pyytää, että saisi maksaa elatusavun muulla tavoin kuin rahallisesti. Alaikäisen lapsen vanhempi antaa elatusta elatusavun muodossa erityisesti silloin kun hän ei asu yhdessä lapsensa kanssa tai ei osallistu lapsen kasvattamiseen. Elatusapu maksetaan jokaiselle kalenterikuukaudelle etukäteen. Jos elatusavun saaja on lapsi, elatusapu maksetaan yleensä toiselle vanhemmalle. Elatusavun voi maksaa suoraan lapselle, jos vanhemmat ovat siitä keskenään sopineet tai asiasta on tuomioistuimen päätös.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusavusta on olemassa voimaantullut tai välittömästi täytäntöönpanokelpoinen tuomioistuimen päätös, jota toinen vanhemmista ei täytä, tulee kääntyä ulosottomiehen puoleen. Jos velallinen ei maksa päätöksessä määrättyjä maksuja määräajassa, ulosottomies järjestää kanteen turvaamista hakeneen henkilön hakemuksesta velallisen omaisuuden ulosmittauksen. Velallisen omaisuuden ulosmittausta varten ulosottomiehelle on esitettävä tuomioistuimen päätös ja täytäntöönpanohakemus. Täytäntöönpanohakemukseen on merkittävät tiedot velallisesta ja mahdollisuuksien mukaan tämän omaisuudesta (asuinpaikka, yhteystiedot, saatavilla olevat tiedot omaisuudesta). Jos velkoja haluaa, että ulosottomies käyttää velan perimiseksi kaikki laissa säädettyjä mahdollisuuksia, täytäntöönpanohakemukseen on merkittävä velkojan toivovan, että vaatimus kohdistetaan velallisen kiinteistöön, irtaimistoon ja oikeuksiin. Alaikäisen lapsen elatusapu on täytäntöönpanomenettelyssä etusijalla muihin vaatimuksiin nähden. Elatusapuvaatimuksen täyttämiseksi on mahdollista ulosmitata omaisuutta suuremmassa määrin sekä tuomioistuimen päätöksellä keskeyttää toistaiseksi seuraavat oikeudet ja seuraavien lupien olemassaolo: metsästysoikeus, moottorijoneuvon ajo-oikeus, aselupa ja ampuma-aseen hankkimislupa, huviveneenkuljettajankirja ja vesijetin ajo-oikeus sekä kalastuslupa.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Henkilö vapautuu elatusvelvollisuudesta siltä osin kuin hän ei muiden velvollisuuksiensa ja taloudellisen tilanteensa vuoksi pysty elättämään toista henkilöä omaa tavanomaista toimeentuloaan vaarantamatta. Vanhempi ei kuitenkaan vapaudu alaikäisen lapsensa elatusvelvollisuudesta. Jos vaatimus täyttää velvollisuus on erittäin kohtuuton, tuomioistuimen velvoittama henkilö (velallinen) voidaan vapauttaa elatusvelvollisuudesta, velvollisuuden täyttämistä voidaan rajoittaa ajallisesti tai elatusavun määrää voidaan pienentää. Näin voidaan toimia esimerkiksi silloin kun elatusapuun oikeutetun henkilön avuntarve on syntynyt tämän oman kohtuuttoman käytöksen seurauksena.

Elatusavun maksamatta jättämisen ja velvollisuuden täyttämättä jättämisen vuoksi aiheutuneen vahingon korvaamista voi vaatia takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta ennen elatusapuhakemuksen tuomioistuimelle esittämistä. Jos elatusvelvollisuus vaaditaan täytettäväksi elatusavun maksamisena, sen vanhentumisaika on kunkin yksittäisen velvollisuuden osalta kymmenen vuotta. Vanhentumisaika alkaa sen kalenterikuun lopussa, jolloin velvollisuutta vastaava vaatimus eräännyy. Elatusvelvollisuus on henkilökohtainen velvollisuus, joka päättyy elatusapuun oikeutetun tai velvoitetun henkilöön kuolemaan. Ennakoiden ja kuitattavien määrien osalta sovelletaan eräitä poikkeuksia.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Rajatyöläisissä elatusapuridoissa voi elatusavun perimiseksi saada apua oikeusministeriön keskusviranomaiselta, joka on oikeusministeriön kriminaalipoliittisen osaston kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaava yksikkö.

Kun elatusapuvaatimuksessa käännytään tuomioistuimen puoleen, on mahdollisuus hakea [valtion varoista maksettavaa oikeusapua](#). Kansallisia elatusapuvaatimuksia varten ei ole erikseen avustavia järjestöjä tai viranomaisia.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Lasta kasvattavalla vanhemmalla on oikeus hakea valtion elatusapua sosiaalivakuutuslaitokselta oikeudenkäynnin ja täytäntöönpanomenettelyn ajaksi. Valtion elatusapu on väliaikainen valtion apu lasta yksin kasvattavalle ja elättävälle vanhemmalle. Valtio maksaa elatusapua sen maksamisesta laistaneen vanhemman puolesta ja perii tältä vastaavan määrän myöhemmin takaisin. Valtion elatusavun saamisedellytyksenä on, että tuomioistuimelta on pyydetty elatusapumääräystä nopeutetussa maksamismääräysmenettelyssä tai kannemenettelyssä.

Lapselle taattu elatusapu on vähintään 100 euroa kuussa.

Lisätietoa valtion elatusavun hakemisesta on [täällä](#).

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Apua elatusavun hakemiseen neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 nojalla saa oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavalta yksiköltä.

Elatusavun saamiseksi on esitettävä elatusapuasian käynnistämishakemus oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavalle yksikölle ja asianomaisen toisen maan toimivaltaiselle viranomaiselle. Hakemukseen tulee liittää jäljennös lapsen tai lasten syntymätodistuksesta tai isyyden vahvistavasta tuomioistuimen päätöksestä. Jos isyyttä ei ole vahvistettu, se on mainittava toiseen maahan menevässä hakemuksessa.

Hakemus on saatavilla [täällä](#).

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavan yksikön yhteystiedot: puhelin: +372 6 208 183 ja +372 7153443; sähköposti: central.authority@just.ee ja keskasutus@just.ee.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Toisessa maassa asuvan hakijan vaatimus tulee parhaiten käsitellyksi, kun hakija ottaa yhteyttä oman asuinmaansa toimivaltaiseen viranomaiseen, joka puolestaan ottaa yhteyttä Viron oikeusministeriössä sijaitsevaan keskusviranomaiseen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ks. kysymys 14.1.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Euroopan unioni on ratifioinut vuoden 2007 Haagin pöytäkirjan, ja Viro on ollut EU:n jäsen 1.5.2004 lähtien.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ks. kysymys 16.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Euroopan unionin sisäisissä rajatylittävissä tapauksissa, joissa haetaan elatusapua, voi saada asetuksen mukaisesti valtion varoista maksettavaa oikeusapua. Näin varmistetaan, että henkilöllä on menettelyssä oikeusoppinut edustaja ja että hänen suhteensa toteutuu oikeuden saatavuus, kun käsittelyn kustannukset otetaan vastattaviksi valtion varoista. Valtion varoista maksettavaa oikeusapua koskevien säännösten mukaan kansallista lainsäädäntöä noudatetaan, jollei neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 toisin säädetä.

Euroopan unionin jäsenvaltioissa asuviin henkilöihin sovelletaan periaatteessa samoja takeita kuin Virossa asuviin henkilöihin. Kun elatusasia on rajatylittävä, keskusviranomaiselta eli oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavalta yksiköltä voi saada oikeusapua ja neuvontaa. Valtion varoista maksettavaa oikeusapua voi saada neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti ja asetuksen soveltamisalaan kuulumattomilta osin kansallisen lainsäädännön perusteella.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

On perustettu keskusviranomainen, joka rajatylittävän oikeudellisen yhteistyön osalta on oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaava yksikkö. Apua elatusavun hakemiseen neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 nojalla saa siis oikeusministeriön kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä vastaavalta yksiköltä, joka käsittelee kansainväliset valtion oikeusapua koskevat hakemukset.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Irlanti

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä ”elatusapu” ja ”elatusvelvollisuus” tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
 - 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?
-

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Puolisoiden välinen elatusmääräys tarkoittaa, että toinen puoliso määrätään maksamaan toiselle elatusapua joko säännöllisesti tai kertasuorituksina. Tarvittaessa hänet voidaan määrätä maksamaan säännöllistä elatusapua myös mahdollisten huollettavien perheenjäsenten elatusta varten.

Huollettavan lapsen elatusmääräyksessä toinen lapsen vanhemmista määrätään maksamaan toiselle vanhemmalle tai muulle huoltajalle elatusapua säännöllisesti tai kertasuorituksina lapsen elatusmääräyksessä täsmennetyllä tavalla.

Elatusvelvollisuus tarkoittaa, että elatusvelvollisen on maksettava toiselle henkilölle taloudellista tukea. Jos elatusvelvollisuuden täytäntöönpanoa on haettu tuomioistuimesta, elatusvelvollisen tulee täyttää kaikki elatusapuun liittyvät tuomioistuimen määräämät velvoitteet.

Seuraaviin neljään kategoriaan kuuluvat henkilöt voidaan määrätä maksamaan elatusapua:

- vanhemmat lapsilleen: kyllä
- lapset vanhemmilleen: yleensä ei
- eronnut puoliso toiselle puolisolle: kyllä

muut:

- rekisteröidyn parisuhteen osapuolet ja avopuolisot rekisteröityä parisuhdetta ja avopuolisoiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan lain (*Civil Partnership and Certain Rights and Obligations of Cohabitants Act 2010*) mukaisesti.
- lapsen naimaton vanhempi lapsen huoltajalle.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Huollettava lapsi 18-vuotiaaksi asti, päätoimisesti opiskeleva huollettava lapsi 23-vuotiaaksi asti ja minkä tahansa ikäinen lapsi, joka on huollettava vammaisuuden vuoksi.

Vanhemmilla on velvollisuus tukea lapsiaan taloudellisesti heidän päivittäisten ja satunnaisten tarpeidensa täyttämiseksi.

Lapsia ei yleensä voida velvoittaa maksamaan elatusapua vanhemmilleen muutoin kuin siinä poikkeuksellisessa tapauksessa, että edunvalvojan hoidossa olevat omistusoikeudet muuttuvat avioeron myötä ja omistusoikeus siirtyy lapsille.

Eronnut puoliso voidaan velvoittaa maksamaan elatusapua entiselle puolisolleen, jos tämä voi osoittaa, että puoliso ei ole elättänyt häntä asianmukaisesti.

Rekisteröityä parisuhdetta ja avopuolisoiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan lain mukaan päättyneen rekisteröidyn parisuhteen osapuoli tai avopuoliso voidaan velvoittaa maksamaan elatusapua parisuhteen toiselle osapuolelle tai avopuolisolle, jos tämä voi osoittaa, että toinen osapuoli ei ole elättänyt häntä asianmukaisesti.

Sekä naimisissa oleva että naimaton vanhempi voi kääntyä tuomioistuimen puoleen saadakseen lapsilleen elatusapua toiselta vanhemmalta. Tämä pätee myös lapsen edunvalvojan, sosiaaliviranomaisiin ja henkilöihin, joilla on oikeudellisesti tunnustettu suhde huollettavaan lapseen.

3 Pitäkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Tavallisesti elatusapua tarvitseva jättää hakemuksen tuomioistuimeen, mikä tarkoittaa yksityisoikeudellisen kanteen nostamista toista henkilöä vastaan. Lapsen elatusavun tapauksessa hakemuksen jättää yleensä vanhempi tai lapsen huoltaja.

Elatusavun hakemismenettelystä on saatavilla tietoa oikeuslaitoksen verkkosivuston (*Courts Service*, www.courts.ie) perheoikeusosiossa.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Yleensä elatusapuhakemuksen tekee lasta/lapsia huoltava vanhempi. Hakijoina voivat olla entinen puoliso tai lapset omissa nimissään. Osapuolilla on oltava asiassa riittävä etu, jotta heillä olisi asiavaltuus hakea elatusapua. Jos kysymyksessä on sukulainen tai läheinen ystävä, hakijalla tulee olla valtakirja tai muut oikeudelliset valtuudet hoitaa tämän asioita. Vanhemmat tai edunvalvojat voivat hakea elatusapua alaikäisen lapsen puolesta.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Alemman oikeusasteen tuomioistuimella (*District Court*) on toimivalta määrätä vanhempi maksamaan lapselle elatusapua enintään 150 euroa viikossa tai määrätä eronnut puoliso/avopuoliso maksamaan elatusapua toiselle puolisolle/avopuolisolle enintään 500 euroa viikossa. Suurempia määriä haettaessa tulee kääntyä alemman oikeusasteen ylemmän tuomioistuimen (*Circuit Court*) tai ylemmän oikeusasteen tuomioistuimen (*High Court*) puoleen. Jos avioliitto-oikeuden alaan kuuluva menettely on jo aloitettu *Circuit Court*- tai *High Court* tuomioistuimessa, hakemus on jätettävä kyseiseen tuomioistuimeen haettavasta määrästä riippumatta.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Ei. Ellei hakija halua käyttää asianajajaa, hän voi jättää hakemuksen itse. Oikeusapua on saatavilla sitä tarvitseville perheoikeusasian osapuolille.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Irlannissa perheoikeudellisista oikeuskäsittelyistä ei peritä maksua. Oikeudellisen neuvonnan ja edustajan käytön kustannukset voivat vaihdella, mutta oikeusapua on saatavilla sitä tarvitseville.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Alemman oikeusasteen tuomioistuimella (*District Court*) on toimivalta määrätä vanhempi maksamaan lapselle elatusapua enintään 150 euroa viikossa tai määrätä eronnut puoliso/avopuoliso maksamaan elatusapua toiselle puolisolle/avopuolisolle enintään 500 euroa viikossa. Suurempia määriä haettaessa tulee kääntyä *Circuit Court*- tai *High Court* tuomioistuimen puoleen.

Elatusapua määritettäessä tuomioistuin vertaa elatusavun saajan kohtuullisia tarpeita elatusvelvollisen kykyyn maksaa elatusapua. Jos osapuolten taloudellinen tilanne muuttuu, he voivat hakea tuomioistuimelta muutosta elatusmääräykseen.

Elatusmääräys tulee voimaan siinä mainittuna päivänä. Voimaantulopäivä voi olla ennen elatusmääräyksen antamista tai sen jälkeen, mutta ei ennen elatusmääräyshakemuksen jättöpäivää.

Circuit Court- ja *High Court* tuomioistuinten avioero- ja oikeusmenettelyissä elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi takautuvasti aikaisintaan hakemuksen jättöpäivästä alkaen.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan yleensä suoraan elatusavun saajalle. Saajalla on kuitenkin oikeus saada elatusapu tuomioistuimen kanslian kautta. Tuomioistuin voi harkintansa mukaan määrätä elatusvelvollisen palkan ulosmitattavaksi tai määrätä työnantajan pidättämään elatusavun suoraan elatusvelvollisen palkasta tai palkkioista.

Elatusapu maksetaan elatusapuun oikeutetulle tai henkilöille, jotka hoitavat tämän omaisuutta, esimerkiksi vanhemmalle tai edunvalvojalle.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua, elatusavun saaja voi ryhtyä oikeustoimiin haettavan oikeussuojakeinin mukaan joko elatusmääräyksen antaneessa tuomioistuimessa tai *District Court* tuomioistuimessa.

Tuomioistuin voi määrätä elatusvelvollisen ansiotulot ulosmitattavaksi kohdassa 9 mainitulla tavalla.

Mikäli tämä ei tehoa, tuomioistuin voi määrätä elatusvelvollisen suorittamaan maksamatta olevan rahamäärän elatusavun saajalle. Jos elatusvelvollinen ei noudata määräystä, tuomioistuin voi määrätä, että elatusvelvollisen joltakin toiselta henkilöltä saamat maksut maksetaan elatusvelvollisen sijasta elatusavun saajalle. Tuomioistuin voi myös määrätä, että elatusvelvollisen omaisuutta myydään, jotta maksamatta olevat maksut saadaan suoritettua.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Muissa jäsenvaltioissa annettujen määräysten täytäntöönpano kuuluu *District Court* tuomioistuimen toimivaltaan. Sen toimivaltaan kuuluvat myös oikeuden halventamista koskevat asiat (vuoden 1976 lain [*Family Law (Maintenance of spouses and children) Act*] 9 A ja 9 B §), mutta vain antamiensa määräysten osalta. Sen sijaan sillä ei ole toimivaltaa käsitellä oikeuden halventamista koskevaa asiaa silloin, kun määräys on annettu muualla. *District Court* tuomioistuimen toimivalta rajoittuu ansiotulojen ulosmittausmääräysten antamiseen (tarvittaessa), kun ulosotto tai takavarikointi määrätään turvaamistoimena (harvoin tarpeen).

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Elatusavun saajalla on velvollisuus anoa tuomioistuimelta apua elatusapusaatavien perinnässä. Käytettävissä on myös muita keinoja, esimerkiksi sovittelu, mutta tuomioistuimilla on asianmukainen ja laillinen toimivalta puuttua elatusapumaksujen laiminlyöntiin.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Ei. Elatusavun maksamisesta on vastuussa vain elatusvelvollinen. Elatusvelvollinen joko maksaa elatusavun suoraan tai se pidätetään hänen palkastaan.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Perhesuhteesta johtuvat, valtioiden rajat ylittävät elatusapuhakemukset kuuluvat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan. Asetuksessa annetaan koko Euroopan unionissa sovellettavat yhteiset säännöt ja tavoitteet, joilla pyritään varmistamaan elatusapusaatavien perintä myös silloin, kun elatusvelvollinen tai elatusavun saaja asuu toisessa jäsenvaltiossa.

YK:n yleissopimus elatusavun perimisestä ulkomailla (New Yorkin yleissopimus) saatettiin Irlannissa voimaan vuonna 1994 annetulla elatusapulailla (*Maintenance Act*) marraskuussa 1995. Yleissopimuksen tarkoituksena on yksinkertaistaa elatusavun perimistä sopimusvaltioissa silloin, kun osapuolet asuvat eri oikeudenkäyttöalueilla.

Näillä säädöksillä on perustettu sopimusvaltioiden keskusviranomaisista muodostuva verkosto. Hakijat, elatusavun saajat ja kantajat voivat toimittaa hakemuksensa keskusviranomaiselle, joka toimittaa ne toimivaltaiselle tuomioistuimelle ja joissakin tapauksissa järjestää oikeusapua. Elatusavun perinnästä ulkomailta vastaavan Irlannin keskusviranomaisen (*Central Authority for the Recovery of Maintenance from Abroad*) yhteystiedot:

Department of Justice and Equality

Bishop's Square

Redmond's Hill

Dublin 2

Irlanti

Puhelin: +353 (0)1 479 0200

Paikallispuheluk: 1890 555 509

Faksi: +353 (0)1 479 0201

Sähköposti: [✉ mainrecov_inbox@justice.ie](mailto:mainrecov_inbox@justice.ie)

Kantaja voi saada *District Court* tuomioistuimen määräyksiä koskevissa tapauksissa apua tuomioistuimen avustajalta (*District Court Clerk*). Kantaja voi myös pyytää apua oikeudelliselta edustajalta. Hänellä saattaa olla oikeus saada oikeusapua, minkä

vuoksi hänen on syytä ottaa yhteyttä paikalliseen oikeuskeskukseen (*law centre*). Kantaja voi pyytää apua myös FLAC-neuvontakeskuksesta (*Free Legal Advice Centre*). Se on riippumaton vapaaehtoistyötä tekevä järjestö, jolla on oikeusasioissa auttavia neuvontapisteitä eri puolilla maata. Neuvontapisteet toimivat luottamuksellisesti, ja niiden palvelut ovat maksuttomia.

Sellaisissa valtioiden rajat ylittävissä tapauksissa, joissa elatusvelvollinen asuu eri oikeudenkäyttöalueella kuin kantaja, kantaja voi tehdä oikeusapuhakemuksen edellä mainitun keskusviranomaisen kautta.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Asiasta vastaavaan tuomioistuimen kansliaan tai järjestöön voi ottaa yhteyttä puhelimitse, postitse, sähköpostitse tai käymällä paikan päällä. Kantajien kannattaa etsiä tarkempia ja paikkakohtaisia tietoja kunkin järjestön verkkosivustolta.

Tuomioistuinten kanslioiden yhteystiedot ovat oikeuslaitoksen verkkosivustolla (www.courts.ie).

Elatusavun perinnästä ulkomailta vastaavan Irlannin keskusviranomaisen yhteystiedot ovat vastauksessa kysymykseen 14.1 sekä oikeus- ja tasa-arvoministeriön verkkosivustolla (www.justice.ie).

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ks. vastaus kysymykseen 14.1.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ks. vastaus kysymykseen 14.2.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

–

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Asian saattaminen tuomioistuimen käsiteltäväksi on hakijalle tai kantajalle maksutonta. Hakija saa asiassa maksutonta oikeusapua. Hakemuksen saatuaan Irlannin keskusviranomainen toimittaa sen tarvittaessa edelleen oikeusapulautakunnalle.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa säädetään toimista, joihin keskusviranomaisen on ryhdyttävä asetuksen soveltamisalaan kuuluvien hakemusten osalta. Irlannin keskusviranomainen pyytää täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista asiasta vastaavalta *High Court* tuomioistuimen osastolta (*Office of the Master of the High Court*). Keskusviranomainen toimittaa täytäntöönpanoa koskevat hakemukset suoraan District Court tuomioistuimeen. Kun menettely pannaan vireille, keskusviranomainen järjestää hakijalle oikeusapulautakunnan kautta oikeudellisen edustajan.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Kreikka

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perheolosuhteiden muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainväliset yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Termillä "elatus" tarkoitetaan toimeentulon välittömiä edellytyksiä, pääasiassa ruokaa. Itse asiassa kyseinen termi kuitenkin kattaa kaikki henkilön elämään liittyvät tarpeet, liittyivät ne henkilön tarvitsemaan hoitoon, koulutukseen tai hänen kulttuuri- ja harrastustoimintaansa.

Elatusvelvollisuus tarkoittaa maksuvelvollisuutta (periaatteessa käteisellä rahalla), joka kattaa elatukseen oikeutetun tarpeet.

Elatusvelvollisia ovat sukulaisuussuhteen mukaisessa järjestyksessä seuraavat:

- a) puoliso, vaikka hän olisi eronnut (jos erossa on määrätty elatusvelvollisuus);
- b) rintaperilliset ylenevää polvea olevia sukulaisiaan kohtaan lakimääräisen perimyksen mukaisessa järjestyksessä;
- b) vanhemmat naimattomia lapsiaan (omia tai adoptoituja) kohtaan tai, jos vanhempia ei ole tai he ovat kykenemättömiä maksamaan elatusta, isovanhemmat naimattomia alenevaa polvea olevia sukulaisiaan kohtaan, periaatteessa elatusapuun oikeutettujen ollessa alaikäisiä;
- b) sisarukset toisiaan kohtaan ja

elatusvelvollisuuden erityistapaukset:

- c) elatuksen maksaminen asumuseron aikana ja avioeron tai avioliiton mitätöimisen jälkeen ja
- d) elatus, jota maksetaan naimattomalle äidille avioliiton ulkopuolella syntyneestä lapsesta ennen tämän tunnustamista.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapsi on periaatteessa oikeutettu elatukseen vanhemmiltaan tai isovanhemmiltaan siihen asti kun hänestä tulee aikuinen eli hän täyttää 18 vuotta.

Lapsella on oikeus elatukseen aikuisenakin, jos hän opiskelee tai saa korkea-asteen koulutusta tai ammatillista koulutusta ja jos hän ei opintojensa vuoksi voi käydä työssä eikä hänellä ole omaisuutta, jota hän voisi käyttää elatukseensa.

Henkilö on oikeutettu elatukseen vain, jos hänellä ei ole omaisuutta elatuksensa järjestämiseen tai jos hän ei kykene tekemään työtä, joka soveltuisi hänen ikäänsä, terveydentilaansa ja yleisiin elinoloihinsa. Huomiota kiinnitetään muun ohella hänen koulutustarpeisiinsa. Vaikka alaikäisellä olisi omaisuutta, hän on oikeutettu saamaan elatusta vanhemmiltaan, jos hänen omaisuutensa tai hänen työtulonsa eivät riitä hänen elatukseensa. Henkilöllä ei kuitenkaan ole elatusvelvollisuutta, jos elatuksen tarjoaminen yhdessä hänen muiden velvollisuuksiensa täyttämisen kanssa vaarantaisi henkilön oman elatuksen. Tämä sääntö ei kuitenkaan sovellu elatusvelvollisuuteen, joka vanhemmalla on alaikäistä lastaan kohtaan, paitsi jos lapsella on oikeus saada elatusta joltain muulta henkilöltä tai hän voi järjestää elatuksen omaisuudellaan.

Entisten puolisoiden välinen elatus:

Entisellä puolisoilla, joka ei pysty turvaamaan elatustaan omilla tuloillaan tai omaisuudellaan, on oikeus vaatia elatusapua toiselta puolisoilta seuraavissa tilanteissa:

- 1) Elatusapua vaativan puolison ikä tai terveystilanne avioeron myöntämisen jälkeen ei salli, että hän alkaisi tehdä sellaista soveltuvaa työtä, jolla hän kykenisi turvaamaan toimeentulonsa, tai että hän jatkaisi sellaisen työn tekemistä.
- 2) Elatusapua vaativalla puolisoilla on huollettavanaan alaikäinen lapsi, eikä hän tästä syystä kykene tekemään soveltuvaa työtä.
- 3) Elatusapua vaativa puoliso ei löydä pysyvää, asianmukaista työtä tai hän tarvitsee ammatillista koulutusta. Kummassakin tapauksessa elatusapua maksetaan enintään kolmen vuoden ajan avioeron myöntämisestä.
- 4) Elatusavun määrääminen avioeron myöntämisen yhteydessä on muutoin kohtuullista.

Elatusapu voidaan kuitenkin evätä tai sitä voidaan rajoittaa, jos siihen on tärkeä syy, erityisesti jos avioliitto on kestänyt vain vähän aikaa tai jos elatusapuun oikeutettu on syyllinen avioeroon tai jos hän on tahallaan aiheuttanut varattomuutensa.

Kumpikin eronnut puoliso on velvollinen antamaan toiselle puolisolalle tarkat tiedot omaisuudestaan ja tuloistaan, jos niillä on merkitystä elatusavun määrittämisessä. Työnantaja, viranomaiset ja veroviranomaiset ovat velvollisia antamaan kaikki tarvittavat tiedot puolison omaisuudesta ja ennen kaikkea hänen tuloistaan, jos toinen puoliso tätä vaatii. Tämä vaatimus on esitettävä toimivaltaisen virallisen syyttäjän välityksellä.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Hakijan on tavallisesti käännettävä tuomioistuimen puoleen saadakseen elatusapua elatusvelvolliselta.

Kun sovelletaan New Yorkin yleissopimusta elatusavun perimisestä ulkomailla (asetus 4421/64), sopijavaltion elin, jonka tehtävänä on välittää tuossa sopijavaltiossa elävän elatusapuun oikeutetun elatusapuhakemus, pyytää sen sopijavaltion vastaanottavaa elintä, jossa elatusvelvollinen asuu, toteuttamaan kaikki toimenpiteet, joita hakijalle kuuluvien elatusmaksujen periminen edellyttää. Kreikassa vastaanottava elin on oikeusministeriö. Käytännössä oikeusministeriö määrää asianajajan ryhtymään toimiin, joilla ulkomailla annetussa tuomioistuimen päätöksessä vahvistetut oikeudet tunnustetaan ja pannaan täytäntöön elatusapuun oikeutetun henkilön hyväksi. Elatusapuun oikeutettu voi käyttää kreikkalaisessa tuomioistuimessa kaikkia soveltuvia oikeussuojakeinoja.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Sellaisen alaikäisen henkilön puolesta, joka ei voi siviiliprosessilain 63 §:n mukaan itse esittää tuomioistuimessa elatusapuvaatimusta elatusvelvollista vastaan, kyseisen vaatimuksen esittää henkilö, jolla on vanhempainvastuu (eli vanhempi tai muu luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, esimerkiksi elatuksesta vastaava laitos).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Toimivaltainen tuomioistuin asiassa, jossa hakija esittää elatusapuvaatimuksen elatusvelvollista vastaan, on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, joka käsittelee asian yhden tuomarin kokoonpanossa (siviiliprosessilain 17 §:n 2 momentti ja 681B §).

Alueellinen toimivalta kuuluu seuraaville tuomioistuimille: tuomioistuin, jonka alueella elatusapuun oikeutetulla on kotipaikka tai asuinpaikka (siviiliprosessilain 39A §); jos elatusasia on yhdistetty avio-oikeudelliseen riitaan tai lasten ja vanhempien väliseen riitaan, tuomioistuin, jonka alueella vastaajana olevalla elatusvelvollisella on kotipaikka tai asuinpaikka; tai tuomioistuin, jonka alueella puolisoilla oli viimeinen yhteinen asuinpaikka.

Jos asialla on kiire tai välitön vaara uhkaa, elatusapuun oikeutettu voi pyytää väliaikaista elatusapumääräystä alueellisesti toimivaltaiselta, yhden tuomarin kokoonpanossa kokoontuvalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelta. Väliaikaismääräys on voimassa, kunnes elatusapuasiassa on annettu lopullinen päätös tavanomaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Elatuskanteen nostamista varten on palkattava asianajaja ja annettava tälle valtuutus asian hoitamiseen tuomioistuimessa.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Elatusasian yhteydessä vastaajan on maksettava ennakkomaksu, jolla katetaan kantajan tuomioistuinkulut, ei kuitenkaan enempää kuin 300 euroa (siviiliprosessilain 173 §:n 4 momentti). Tällaisessa oikeudenkäyntimenettelyssä vastaajan on ennen tuomioistuimen suullista käsittelyä esitettävä tuomioistuimen virkailijalle tosine ennakkomaksusta. Jos vastaaja laiminlyö tämän, hänen katsotaan olevan poissa käsittelystä. Tämä tarkoittaa sitä, että häntä vastaan voidaan antaa yksipuolinen tuomio (siviiliprosessilain 175 §).

Kantaja voi pyytää oikeusapua lain 3226/2004 nojalla, jos hänen tulonsa ovat hyvin alhaiset. Hänen on tätä varten tehtävä hakemus yhden tuomarin kokoonpanossa kokoontuvalle ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle ja esitettävä tällöin tarvittava näyttö erillisen määräyksen antamista varten.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Tuomioistuin määrää elatusvelvollisuuden kahdeksi vuodeksi. Tällöin huomiota kiinnitetään elatusapuun oikeutetun tarvitsemiin asianmukaisiin elinolosuhteisiin sekä hänen tarvitsemaansa koulutukseen. Huomioon otetaan myös elatusvelvollisen maksukyky. Kahden vuoden kuluttua sekä elatusapuun oikeutettu että elatusvelvollinen voivat hakea tuomioistuimelta elatusapupäätöksen tarkistamista, jos olosuhteissa, joihin tuomioistuin perusti aiemman päätöksensä, on tapahtunut muutos.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Periaatteessa elatus maksetaan elatusapuun oikeutetulle kuukausittain etukäteen.

Elatusapua ei ole sallittua maksaa kertakorvauksena, paitsi avioeron yhteydessä (siviililain 1443 §:n b kohta).

Jos elatusapuun oikeutettu on alaikäinen tai holhouksenalainen, elatusapu maksetaan luonnollisestikin vanhemmalle tai muulle edustajalle tai oikeuden määräämälle holhoojalle, joka toimii elatusapuun oikeutetun puolesta.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen jättää elatuksen maksamatta, elatusapuun oikeutettu voi vaatia, että elatusvelvolliselle kuuluvaa omaisuutta ulosmitataan saatavan maksamiseksi.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista

- Oikeus elatusapuun päättyy, kun elatusavun myöntämisen edellytykset eivät enää täyty tai kun elatusapuun oikeutettu tai elatusvelvollinen kuolee. Elatusapuvaatimus vanhentuu viidessä vuodessa siitä, kun vaatimus on esitetty.
- Jos laitos on maksanut elatusta elatusapuun oikeutetulle, laitoksen saatava varsinaiselta elatusvelvolliselta vanhentuu viidessä vuodessa (siviililain 250 §:n 17 momentti).
- Naimattomalla äidillä on oikeus vaatia lapsen isältä synnytyksestä aiheutuneet kulut ja elatusapua. Oikeus elatukseen kattaa rajoitetun ajan eli kaksi kuukautta ennen syntymää ja neljä kuukautta syntymän jälkeen. Poikkeustapauksissa elatusapua on maksettava vuosi syntymän jälkeen. Oikeus elatukseen edellyttää isyyden vahvistamista oikeuden päätöksellä ja sitä, että äiti on varaton. Naimattoman äidin oikeus elatukseen vanhentuu kolmessa vuodessa lapsen syntymästä, ja vaatimus voidaan esittää myös isän perillisiä vastaan.
- Elatusavun perimiseksi voidaan ulosmitata puolet elatusvelvolliselle maksettavasta palkasta. Myös elatusvelvollisen pankkitalletuksia voidaan ulosmitata elatusmaksujen suoritukseksi. Ks. siivilioprosessilain 985 §:n 2 kohdan d alakohhta ja 3 kohta.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Ei, mutta ulkomailla asuvilla elatusapuun oikeutetuilla on mahdollisuus kääntyä oikeusministeriön puoleen oikeuksiensa toteuttamiseksi (ks. vastaus kysymykseen 3 edellä).

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Kreikassa ei ole tätä mahdollisuutta.

Jos laitos tai julkinen tai yksityinen oikeushenkilö kuitenkin vastaa alaikäisen huollosta, sillä on yleinen elatusvelvollisuus tätä kohtaan. Sen vuoksi tällaisella laitoksella tai oikeushenkilöllä on lakimääräinen sijaantulo-oikeus (siviililain 1490 §) oikeuksiin, jotka kuuluvat elatusapuun oikeutetulle. Missään tilanteessa elatusapuun oikeutettu ei kuitenkaan voi vaatia elatusvelvolliselta ennakkomaksua elatusavusta, vaikka elatusvelvollisuus olisikin tuomioistuimen vahvistama.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 51 ja 56 artiklan mukaan elatusapuun oikeutetun henkilön jäsenvaltion keskusviranomaisen on:

a) tehtävä yhteistyötä elatusvelvollisen henkilön jäsenvaltion keskusviranomaisen kanssa elatusapua koskevien hakemusten toimittamisessa edelleen ja niiden vastaanottamisessa;

b) pantava vireille näitä hakemuksia koskevia oikeudenkäyntejä tai helpotettava niiden vireillepanoa.

Hoitaessaan näihin hakemuksiin liittyviä tehtäviä keskusviranomaisten on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimiin, joilla ne

a) tarjoavat oikeusapua tai helpottavat oikeusavun saamista, kun olosuhteet tätä edellyttävät;

b) helpottavat elatusvelvollisen tai elatusapuun oikeutetun olinpaikan selvittämistä erityisesti soveltamalla asetuksen (EY) N:o 4 /2009 61, 62 ja 63 artiklaa;

c) helpottavat elatusvelvollisen tai elatusapuun oikeutetun tuloja ja tarvittaessa varallisuusasemaa koskevien tietojen hankkimista, mukaan lukien heidän omaisuutensa yksilöimistä, erityisesti asetuksen (EY) N:o 4/2009 61, 62 ja 63 artiklan nojalla;

d) rohkaisevat osapuolia löytämään sovintoratkaisun siten, että elatus maksetaan vapaaehtoisesti. Tällöin käytetään välitys- tai sovittelumenettelyä tai muita senkaltaisia menettelyjä;

- e) helpottavat elatusvelvollisuutta koskevien päätösten, mukaan lukien viivästyskoron maksuvelvollisuuden täytäntöönpanoa;
- f) helpottavat elatusmaksujen keräämistä ja nopeaa siirtoa edelleen;
- g) helpottavat asiakirja- tai muun todistusaineiston hankkimista, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 1206/2001 soveltamista;
- h) avustavat isyyden vahvistamisessa, kun se on tarpeen elatusavun perimiseksi;
- i) panevat vireille sellaisia tuomioistuinmenettelyjä tai edistävät sellaisten tuomioistuinmenettelyjen vireille panemista, joilla pyritään hankkimaan tarvittavia väliaikaisia, aluesidonnaisia tuomioistuimen määräyksiä ja joiden tarkoituksena on varmistaa vireillä olevan elatusapuvaatimuksen tulos;
- j) helpottavat asiakirjojen toimittamista tai tiedoksiantoa, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 1393/2007 soveltamista.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Keskusviranomainen on oikeusministeriössä, ja sen yhteystiedot ovat seuraavat; osoite 96 Mesogeion Ave., Ateena, Kreikka, PC 11527; puhelin +30.210.7767322; sähköposti civilunit@justice.gov.gr.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainväliset yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Haagin pöytäkirja elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista sitoo Kreikkaa. Pöytäkirjan mukaan elatusvelvoitteisiin sovelletaan sen jäsenvaltion lakia, jossa elatusapuun oikeutetulla on vakinainen asuinpaikka. Siten jos elatusapuun oikeutettu asuu Kreikassa, sovelletaan Kreikan lakia.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 V luvussa säädetään mahdollisuudesta oikeusapuun, joka sisältää seuraavaa:

- oikeudellinen neuvonta ratkaisuun pääsemiseksi ennen oikeudenkäynnin vireillepanoa;
- oikeudellinen apu asian saattamiseksi tuomioistuimen tai muun viranomaisen käsiteltäväksi sekä edustaminen oikeudenkäynnissä;
- asianosaisen vapauttaminen menettelyn kuluista sekä sellaisille henkilöille maksettavista palkkioista, jotka on määrätty suorittamaan toimia oikeudenkäynnin aikana, tai tuen myöntäminen näiden kulujen maksamiseen;
- jäsenvaltioissa, joissa hävinnyt osapuoli tuomitaan suorittamaan vastapuolen kulut, oikeusavun saajan hävitessä asian oikeusavusta maksetaan vastapuolelle aiheutuneet kulut sillä edellytyksellä että oikeusapu olisi korvannut vastapuolen kulut, jos oikeusavun saajan asuinpaikka olisi ollut asiaa käsittelevän tuomioistuimen sijaintijäsenvaltiossa;
- tulkkaus;
- tuomioistuimen tai toimivaltaisen viranomaisen vaatimien ja oikeusavun saajan esittämien sellaisten asiakirjojen kääntäminen, jotka ovat tarpeen asian ratkaisemiseksi;
- oikeusavun saajan vastattavaksi tulevat matkakulut, kun asianomaisen jäsenvaltion laki tai asiaa käsittelevä tuomioistuin edellyttää oikeusavun saajan vaatimukseen liittyvien henkilöiden henkilökohtaista läsnäoloa ja kun tuomioistuin päättää, että kyseisiä henkilöitä ei voida mitenkään muutoin kuulla sitä tyydyttävällä tavalla.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Keskusviranomainen on muun ohessa säännöllisesti yhteydessä toimivaltaisiin viranomaisiin, jotta

- a) helpotetaan elatusvelvollisen ja elatusapuun oikeutetun olinpaikan selvittämistä;

b) hankitaan elatusvelvollisen tai elatusapuun oikeutetun tuloja ja tarvittessa varallisuusasemaa koskevia tietoja, mukaan lukien heidän omaisuutensa sijantia koskevia tietoja; ja

c) edistetään elatuksen vapaaehtoista maksamista.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Espanja

Tämän sivun alkukielistä versiota [es](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan. Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

- 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusapu (*alimentos*) kattaa kaikki toimeentuloon, asumiseen, vaatetukseen ja terveydenhuoltoon liittyvät perustarpeet.

Elatusapu kattaa myös elatukseen oikeutetun koulutuksen niin kauan kuin hän on alaikäinen. Lisäksi se voi kattaa täysi-ikäisen koulutuksen, jos tämä ei ole saanut koulutustaan päätökseen syystä, joka ei johdu hänestä itsestään. Jos aviopuolisoiden välit rikkoutuvat, asumus- tai avioeron yhteydessä voidaan hakea elatusapua kotona asuville lapsille, jotka eivät ole taloudellisesti itsenäisiä.

Elatusavun piiriin kuuluvat myös raskaudesta ja synnytyksestä aiheutuvat kulut, jos niitä ei korvata muulla tavalla.

Seuraavilla henkilöillä on vastavuoroinen elatusapuvelvollisuus:

1. aviopuolisot
2. vanhemmat ja lapset.

Myös sisarukselta voi olla oikeus saada elatusapua perustarpeisiin edellyttäen, että elatusavun tarve ei ole hakijan omaa syytä. Myös tällaisissa tapauksissa elatusapu voi kattaa koulutuksen.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapset voivat saada elatusapua täysi-ikäisyyteen asti eli Espanjassa 18-vuotiaaksi, paitsi jos alaikäisellä on riittävät omat tulot. Täysi-ikäisillä lapsilla on edelleen oikeus elatusapuun, jos he eivät ole taloudellisesti itsenäisiä, jos heidän koulutuksensa on kesken tai jos he ovat työttöminä ilman omaa syytään. Alaikäisten kohdalla on otettava huomioon myös ne siviililain (*Código Civil*) säännökset, jotka koskevat avioliiton mitätöintiä, asumuseroa ja avioeroa (90 § ja sitä seuraavat pykälät).

Elatusapu on ensisijainen ja pakottava velvoite niin kauan kuin elatusapuun oikeutettu on alaikäinen.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatusapuhakemus jätetään yleiselle tuomioistuimelle. Sen käsittelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin.

¿Cuáles son los principales elementos del procedimiento?

Hakemus käsitellään suullisessa menettelyssä (*juicio verbal*). Samanlaista menettelyä, mutta tietyn erityispiirtein, sovelletaan myös silloin, kun elatusapua haetaan täydentävänä toimenpiteenä asumus- tai avioeron yhteydessä tai vanhemman ja lapsen välisenä toimenpiteenä parisuhteen purkautumisen yhteydessä.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatusapuhakemus on esitettävä henkilökohtaisesti, paitsi jos hakija on alaikäinen. Alaikäistä koskevan hakemuksen tekee tämän oikeudellinen edustaja, alaikäisten asioista vastaava viranomainen tai alaikäisten suojelusta vastaava julkinen laitos. Hakemuksen voi tehdä sellaisen edustajan välityksellä, jolla on notaarin, tuomioistuimen kirjaajan tai jonkun Espanjan ulkomailla toimivan diplomaattiedustuston konsulin valtuudet.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Yleissäännön mukaan toimivaltainen tuomioistuin on elatusvelvollisen kotipaikan tuomioistuin. Jos on yhteisvelallisia (isä ja äiti), kumman tahansa kotipaikan tuomioistuin voi olla asiassa toimivaltainen. Jos elatusvelvollisella ei ole enää kotipaikkaa Espanjassa, tämän viimeisen kotipaikan tuomioistuin on asiassa toimivaltainen. Kaikissa muissa tapauksissa toimivaltainen tuomioistuin on elatukseen oikeutetun kotipaikan tuomioistuin.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Hakijan on käytettävä asianajajaa (*abogado*) tai oikeudenkäyntiavustajaa (*procurador*).

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Espanjassa ei ole säädetty yksinomaan elatusapua koskeviin hakemuksiin sovellettavista oikeudenkäyntikuluista, lukuun ottamatta asianajajien, oikeudenkäyntiavustajien ja asiantuntijoiden palkkioita, silloin kun heitä käytetään.

Asianajajien ja oikeudenkäyntiavustajien palkkiot määräytyvät vaaditun elatusapumäärän perusteella. Varaton kantaja tai vastaaja voi saada taloudellista tukea oikeudenkäyntimenoihin, ja hänellä voi olla oikeus saada maksutonta oikeusapua maksuttomasta oikeusavusta 10. tammikuuta annetun lain 1/1996 (*Ley 1/1996 de Asistencia Jurídica Gratuita*) 3 §:n perusteella. Se tarkoittaa, että viran puolesta nimetty asianajaja ja oikeudenkäyntiavustaja auttavat hakemuksen laatimisessa ja että valtio vastaa kaikista oikeudenkäyntikuluista, kuten asiantuntijoiden palkkioista tai ilmoitusten julkaisemisesta aiheutuvista kuluista.

8 Minkä tyypistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Useimmiten kyseessä on säännöllisesti kuukausittain suoritettava elatusmaksu, joka on lain mukaan maksettava tulevalle kuukaudelle eli se maksetaan etukäteen. Elatusmaksun suorittaminen kertakorvauksena on erittäin harvinaista. Se on kuitenkin mahdollista myöhästyneiden elatusmaksujen suorittamiseksi tai jos on suositeltavaa varmistaa tulevien maksujen suorittaminen silloin, kun elatusvelvollisella ei ole omaisuutta alueella (*falta de arraigo*), tai osapuolten yhteisestä sopimuksesta. Tuomioistuin soveltaa elatusmaksun määrän laskemiseen sääntöä, jossa suhteutetaan seuraavat kolme muuttujaa: elatusapuun oikeutetun tarve, elatusvelvollisen varat ja muiden sellaisten henkilöiden varat, joilla on myös velvollisuus osallistua elatusmaksuihin samalla osuudella kuin vastaaja. Oikeuden päätöksessä, jossa elatusavun määrä vahvistetaan, on säädettävä myös indeksikorotusten perusteista. Indeksointi tapahtuu automaattisesti, ja elatusvelvollisen on maksettava indeksoitu määrä. Jos elatusvelvollinen ei korota elatusavun määrää indeksin mukaisesti, sen tekee tuomari elatusapuun oikeutetun pyynnöstä. Elatusavun määrää voidaan muuttaa (asianomaisen pyynnöstä) silloin, kun sen vahvistamisessa käytetyt perusteet muuttuvat merkittävästi. Määrää korotetaan, jos elatusvelvollisen taloudellinen asema kohenee tai elatukseen oikeutetun asema heikkenee ja hän tarvitsee suurempaa avustusta (esimerkiksi sairauden muuttuessa vakavammaksi). Määrää alennetaan, jos elatusvelvollisen tilanne heikkenee tai jos elatukseen oikeutetun taloudellinen tilanne paranee. Elatusapu lakkaa, kun sen maksamiseen ei ole enää perustetta.

Yleinen oikeusneuvosto CPGJ on laatinut ohjeelliset taulukot elatusavun määrän laskemista varten. Ne perustuvat lasten tarpeisiin, vanhempien tuloihin ja perheen lapsilukuun. Asumis- ja koulutuskustannukset on jätetty taulukoista pois, joten ne on otettava huomioon elatusavun lopullista määrää laskettaessa. Taulukoihin voi tutustua oikeuslaitoksen sivustolla http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder_Judicial.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan tavallisesti rahana. Tästä voidaan kuitenkin poiketa kahdessa tapauksessa: Elatusvelvollinen haluaa täyttää velvollisuutensa majoittamalla ja ruokkimalla elatusapuun oikeutetun omassa kodissaan. Tätä mahdollisuutta on rajoitettu oikeuskäytännössä, koska henkilöiden välisiä hyviä suhteita ei voida taata. Maksun suorittaminen luovuttamalla omaisuutta tai oikeuksia on poikkeuksellista ja mahdollista vain viivästyneiden maksujen suorittamiseksi tai jos vaarana on omaisuuden häviäminen tai se, että omaisuutta ei ole alueella (*falta de arraigo*). Elatusmaksu maksetaan suoraan elatukseen oikeutetulle. Maksu suoritetaan tavallisesti pankkisiirrolla. Silloin kun elatusapuun oikeutettu on alaikäinen tai vajaavaltainen, maksu suoritetaan hänen oikeudelliselle edustajalleen.

Puolisoiden välien rikkoutumiseen tai vanhemman ja lapsen välisiin suhteisiin liittyvissä menettelyissä tuomioistuimet hyväksyvät nykyään myös sen, että tietyt alaikäisen lapsen menot (esim. koulutus, sairausvakuutus) maksetaan suoraan.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Elatukseen oikeutettu voi pyytää elatusapupäätöksen täytäntöönpanoa. Elatusapupäätös voidaan panna Espanjassa täytäntöön seuraavin tavoin: palkanpidätys (lukuun ottamatta tuomioistuimen päättämää suojaosuutta), pidätys veronpalautuksesta, pankkitilien ulosmittaus, sosiaaliturvaetuuksien vähentäminen, omaisuuden ulosmittaus ja myynti huutokaupalla. Elatusavun maksamatta jättäminen voi olla rangaistava teko ja johtaa tietyissä tapauksissa vankeusrangaistukseen.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Elatusapuvelan määrään ei sovelleta määrällisiä rajoituksia, toisin kuin muihin velkoihin, silloin kun varoja pidätetään velallisen tililtä tai tämän omaisuutta ulosmitataan. Toimet, joilla vaaditaan velvollisuuden täyttämistä, vanhentuvat viidessä vuodessa.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Syyttäjä voi edustaa elatusapuun oikeutettua alaikäistä tai vajaavaltaista henkilöä tälle kuuluvan elatusavun perimisessä.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Elatusavun takuurahasto (*Fondo de Garantía del Pago de Alimentos*) perustettiin lailla 42/2006 ja sitä säännellään asetuksella 1618/2007. Rahastolla ei ole oikeushenkilöllisyyttä. Sen tavoitteena on varmistaa, että elatusapuun oikeutetut alaikäiset saavat sellaiset heille kuuluvat, maksamatta jääneet elatusapumaksut, jotka perustuvat tuomioistuimen vahvistamaan sopimukseen tai tuomioistuimen päätökseen asumus- tai avioeroa, avioliiton mitätöintiä, vanhemmuuden tunnustamista tai elatusapua koskevassa menettelyssä. Rahaston suorittamat elatusapumaksut katsotaan ennakkomaksuiksi.

Rahastosta voi saada ennakkomaksun ainoastaan espanjalaisen tuomioistuimen antaman elatusapupäätöksen perusteella.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Elatusapuun oikeutettu voi elatusavun perimistä koskevien EU:n säädösten ja Espanjan ratifioimien kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti pyytää apua Espanjan keskusviranomaiselta (oikeusministeriössä).

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Asianomaisen keskusyksikön yhteystiedot: *Cooperación Jurídica Internacional del Ministerio de Justicia*, Calle San Bernardo nº 62, 28071 Madrid, España. Puhelin: +34 91 3902228/2295/4437. Faksi: +34 91 3904457.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos elatusapuun oikeutettu asuu toisessa jäsenvaltiossa, hän voi kääntyä asuinvaltionsa keskusviranomaisen puoleen. Hänen on ensin todistettava oikeutensa elatusapuun, minkä jälkeen hän voi pyytää asuinvaltionsa keskusviranomaista ottamaan yhteyttä Espanjan keskusviranomaiseen, jotta tämä aloittaisi täytäntöönpanomenettelyn Espanjassa. Tämä käytäntö vastaa elatusapua koskevien Euroopan unionin säädösten ja Espanjan ratifioimien kansainvälisten yleissopimusten vaatimuksia.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Asianomaisen jäsenvaltion viranomaisten vahvistamin edellytyksin.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä, Euroopan unioni (ja siten myös Espanja) ratifioi kyseisen pöytäkirjan 8. huhtikuuta 2010.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioista 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti sen soveltamisalaan kuuluvan riita-asian osapuolilla on oltava tässä luvussa määriteltyjen edellytysten mukaisesti tosiasiallinen mahdollisuus saada oikeutta toisessa jäsenvaltiossa, täytäntöönpano- ja muutoksenhakumenettelyt mukaan lukien. Myös pyynnön vastaanottavan jäsenvaltion on annettava maksutonta oikeusapua kaikkien sellaisten velkojan 56 artiklan nojalla esittämien hakemusten osalta, jotka koskevat vanhemman ja lapsen suhteesta johtuvia elatusvelvoitteita alle 21-vuotiaaseen henkilöön nähden.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Maksuttomasta oikeusavusta 10. tammikuuta annettuun lakiin 1/1996 on lisätty luku VIII, joka koskee maksutonta oikeusapua rajatylittävissä riita-asioissa Euroopan unionissa. Siinä säädetään, että kyseinen oikeus on luonnollisilla henkilöillä, jotka ovat Euroopan unionin kansalaisia tai jossakin jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 11/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Ranska

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?](#)
- [2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?](#)
- [3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?](#)
- [4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen \(jos voi, miten kaukaisen?\) tai alaikäisen lapsen puolesta?](#)
- [5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?](#)
- [6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden \(asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen\) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?](#)
- [7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?](#)
- [8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten \(esim. automaattinen indeksointi\)?](#)
- [9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?](#)
- [10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?](#)

- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
 - 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
 - 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
 - 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
 - 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
 - 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
 - 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
 - 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
 - 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?
-

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Ranskan lainsäädännössä elatusvelvollisuudella tarkoitetaan laissa säädettyä velvollisuutta, jonka mukaan henkilön on kykynsä mukaan pidettävä huolta sellaisen toisen henkilön tarpeista, johon häntä yhdistää sukulaisuussuhde tai avioliitto. Näin ollen elatusapua voivat saada erityisesti seuraavat:

- henkilö voi saada elatusapua puolisoltaan (siviililain 212 ja 214 §),
- lapset voivat saada elatusapua vanhemmiltaan (siviililain 203, 371-2 ja 373-2-2 §),
- vanhemmat ja muut ylenevää polvea olevat sukulaiset voivat saada elatusapua lapsiltaan (siviililain 205 §),
- apet ja anopit voivat saada elatusapua vävyiltään ja miniöiltään (siviililain 206 §),
- apua tarvitseva leski (siviililain 767 §).

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapsille annettavaan elatusapuun ei sovelleta mitään oikeudellista ikärajaa: vanhempien elatus- ja kasvatustaloudellisuus ei lain nojalla pääty silloin, kun lapsesta tulee täysi-ikäinen (siviililain 371-2 §). On erotettava toisistaan kaksi eri ajanjaksoa:

- niin kauan kuin lapsi on alaikäinen taikka niin kauan kuin täysi-ikäinen lapsi ei vielä ole taloudellisesti riippumaton, vanhemmilla on häneen nähden elatus- ja kasvatustaloudellisuus, jonka tarkoituksena on varmistaa, että lapsella on tarvittavat edellytykset kehittyä ja kouluttautua;
- kun elatus- ja kasvatustaloudellisuus on päättynyt, sovelletaan elatusvelvollisuutta sääntelevää yleistä järjestelmää, jossa elatusapua hakevan henkilön on todistettava, että hän tarvitsee elatusapua (siviililain 205 ja 207 §).

Elatusapu voidaan maksaa täysi-ikäiselle lapselle täysimääräisenä tai osittain.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Jos elatusapua ei makseta vapaaehtoisesti, elatusapuun oikeutetun, hänen edustajansa taikka hänen pääasiallisen huoltajansa on saatettava asia vireille tuomioistuimessa elatusavun määräämiseksi ja elatusvelvollisen tuomitsemiseksi.

Elatusavun hakeminen voi olla tuomioistuinkäsittelyn pääasiallinen aihe, tai elatusapua voidaan hakea esimerkiksi avioeromenettelyssä tai menettelyssä, jossa vahvistetaan huoltajuutta koskevat yksityiskohdat.

Kun elatusapuhakemuksen osapuolet ovat aikuisia, elatusapua hakevan henkilön on todistettava, että hän tarvitsee apua ja että hän ei pysty huolehtimaan toimeentulostaan. Tuomari voi kuitenkin vapauttaa elatusvelvollisen elatusapuvelan maksamisesta kokonaan tai osittain siinä tapauksessa, että elatusapuun oikeutettu on itse selkeästi laiminlyönyt velvollisuutensa elatusvelvollista kohtaan (siviililain 207 §).

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Ranskan lainsäädännössä alaikäistä ei katsota henkilöksi, joka voi vaatia elatusapua: ainoastaan lapsen vanhempi tai lapsesta huolta pitävä kolmas osapuoli voi vaatia elatusapua ja toimia toista vanhempaa tai vanhempia vastaan lapsen kasvatukseen ja elatukseen suoritettavan rahamäärän määrittämiseksi.

Mikäli tällaista henkilöä ei ole, sosiaaliviranomaiset voivat toimia elatusapua vaativan henkilön sijasta siviililain 205 §:n (sosiaalitoimi- ja perhelain L132-7 §:n) nojalla.

Sairaalat ja julkisen terveydenhuollon yksiköt / vastaanottolaitokset voivat suoraan nostaa kanteen niitä henkilöitä vastaan, jotka ovat velvollisia suorittamaan elatusapua sairaalahoidossa oleville henkilöille (kansanterveyslain L6145-11 §).

Holhoojan on edustettava holhouksenalaista henkilöä (siviililain 475 §).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Asia on tuotava alioikeuden **perheoikeuden tuomarin** käsittelyyn (oikeuslaitoksen organisaatiosta annetun lain L. 213-3 §).

Jollei toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18. joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 toisin säädetä, toimivaltainen tuomioistuin on siviiliprosessilain 1070 §:n mukaan

- perheen asuinpaikan tuomioistuin;
- tai, mikäli vanhemmat asuvat erillään, sen vanhemman asuinpaikan tuomioistuin, jonka kanssa vanhempien yhteishuollossa olevat alaikäiset lapset tavallisesti asuvat, taikka sen vanhemman asuinpaikan tuomioistuin, jolla on lasten yksinhuoltajuus; muissa tapauksissa toimivaltainen tuomioistuin on sen vanhemman asuinpaikan tuomioistuin, joka ei ole pannut menettelyä alulle.

Jos vanhemmat hakevat elatusapuasian käsittelyä yhdessä, toimivaltainen tuomioistuin on heidän valintansa mukaan kumman tahansa vanhemman asuinpaikan tuomioistuin.

Silloin, kun riita-asia koskee ainoastaan elatusapua, osallistumista lapsen elatukseen ja kasvatukseen, osallistumista perheen yhteiseen talouteen ja puolisoiden elatukseen tai avioerotilanteessa maksettavaa hyvitysluonteista korvausta, toimivaltainen tuomioistuin voi kuitenkin olla elatusapuun oikeutetun puolison asuinpaikan tuomioistuin tai sen vanhemman asuinpaikan tuomioistuin, joka on lasten – myös täysi-ikäisten lasten – pääasiallinen huoltaja.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Menettely on suullinen, eikä edustajan käyttö ole pakollista: hakija voi itse esittää tuomarille tarvittavat todisteet.

Menettely voidaan käynnistää (haastemiehen toimittamalla) haasteella tai tavanomaisella tuomioistuimelle osoitetulla hakemuksella.

Kun elatusapua haetaan tuomioistuimessa avioeromenettelyn yhteydessä, elatusavun hakijalla on oltava edustajanaan asianajaja.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Käsittelystä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ei aiheudu oikeudenkäyntikuluja. Muutoksenhakutuomioistuimessa käsittelystä peritään 225 euron maksu.

Hakija voi saada kustannusten kattamiseen oikeusapua edellyttäen, että tietyt varallisuuteen liittyvät ehdot täyttyvät.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Osallistuminen lapsen elatukseen ja kasvatukseen voi toteutua seuraavilla tavoilla:

- elatusapua voidaan maksaa elatusapuun oikeutetulle vanhemmalle kuukausittain (yleisin tapa);
- lapseen liittyvistä kuluista voidaan vastata suoraan;
- voidaan myöntää käyttö- ja asumisoikeus elatusvelvolliselle kuuluvaan kiinteistöön tai luovuttaa nautintaoikeus omaisuuteen tai käyttää omaisuudesta saatavat tulot elatusapuun oikeutetun hyväksi.

Osallistumisosuus lasketaan **molempien vanhempien varallisuuden ja lapsen tarpeiden** perusteella. Oikeusministeriö on julkaissut vuodesta 2010 alkaen **yksinomaan viitteellistä** taulukkoa, jonka laadinnassa on otettu huomioon elatusvelvollisen ja elatusapuun oikeutetun henkilön tulot, elatusapuun oikeutetun henkilön huollettavana olevien lasten lukumäärä ja tapaamis- ja luonapito-oikeuden laajuus. Tuomari määrää päätöksissään johdonmukaisesti osallistumisosuuden **indeksoinnista** (kotitalouksien yleistä hintakehitystä kuvaavan kuluttajahintaindeksin mukaan).

Elatusavun muut muodot:

Kun tuomari määrittää tietyn summan, jolla **puolison on osallistuttava perheen yhteiseen talouteen**, hänen on otettava huomioon asianosaisen tarpeellisista tai välttämättömistä menoista aiheutuvat kokonaiskustannukset. Osallistuminen voidaan toteuttaa rahasuorituksena, otetun lainan hoitona tai mahdollisuutena asua puolisojen yhteisessä kodissa.

Kun kyseessä on **avioerotilanteessa elatusvelvollisuuden perusteella puolisolle maksettava elatusapu**, voidaan määrätä, että elatusvelvollinen ottaa vastatakseen lainan kuukausierät kokonaisuudessaan tai osittain; yleensä tuomioistuimissa kuitenkin määrätään elatusavun suorittamisesta kuukausittaisena rahamääränä. Tämän elatusavun suuruus määräytyy sen mukaan, millaista **elintaso** elatusapua hakeva puoliso voi vaatia puolison varallisuuden perusteella.

Elatusapumaksut, joita suoritetaan ylenevässä polvessa oleville sukulaisille ja appivanhemmille, määritetään yksinomaan **suhteessa elatusapua vaativan henkilön tarpeisiin ja sen henkilön varallisuuteen, joka on velvollinen maksamaan elatusapua**. Tuomari voi omasta aloitteestaan ja tapaukseen liittyvien olosuhteiden perusteella varustaa elatusapupäätöksen voimassa olevan lainsäädännön mahdollistamalla elatusavun määrän tarkistusklausuulilla (siviililain 208 §).

Elatusavun tarkistaminen on aina mahdollista edellyttäen, että hakija esittää tarkistushakemuksensa perusteeksi jonkin uuden seikan, joka vaikuttaa elatusapuun oikeutetun ja/tai elatusvelvollisen varoihin ja/tai lapsen / elatusapuun oikeutetun tarpeisiin.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Siviililaissa ei suositeta mitään tiettyä maksutapaa. Maksuehdoista voidaan päättää osapuolten välisellä sopimuksella. Jos tällaista sopimusta ei ole, tuomari määrittelee maksuehdot päätöksessään.

Elatusapu maksetaan suoraan elatusapuun oikeutetulle tai sosiaaliviranomaisille, sairaalalle tai julkisille vastaanottolaitoksille tai terveydenhuollon yksiköille, jotka ovat toimineet asiassa elatusapuun oikeutetun henkilön sijasta.

On huomattava, että kun on kyse osallistumisesta lapsen elatukseen, elatusapu voidaan korvata joko kokonaan tai osittain maksamalla rahasumma sellaiselle hyväksytylle elimelle, joka on sitä vastaan velvollinen myöntämään lapselle indeksisidonnaista etuutta (siviililain 373-2-3 §). Tuomari voi myös päättää, että elatusapu maksetaan suoraan täysi-ikäiselle lapselle.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Elatusapuun oikeutettu, jolle on annettu täytäntöönpanopäätös, voi vedota suoraan ulosottomieheen elatusvelvollisen omaisuuteen kohdistuvaan täytäntöönpanotoimeen ryhtymiseksi (paitsi jos on kyse kiinteistön tai sellaisten ansiotulojen ulosmittauksesta, jotka edellyttävät tuomioistuimen ennakkoon antamaa päätöstä). Elatusvelvollisen tai hänen omaisuutensa paikantamiseen tarvittavien tietojen hankkimiseksi ulosottomiehellä on laajat hallinnolliset tutkintavaltuudet.

Elatusapuun oikeutettu voi käyttää pääasiassa seuraavia täytäntöönpanomenettelyitä:

- **suoramaksumenettely** (siviilioikeudellisista täytäntöönpanomenettelyistä annetun lain L 213-1 ja R213-1 § ja sitä seuraavat pykälät): menettelyllä voidaan periä kuudelta viimeksi kuluneelta kuukaudelta erääntyneet elatusapusaatavat ja kuluvan kuukauden elatusapusaatava. Ulosottomies ilmoittaa ulosmittauksen kohteena olevalle kolmannelle osapuolelle (elatusvelvollisen työnantajalle, pankille tai muulle kolmannelle osapuolelle, jota maksuvelvoite koskee), että se on velvollinen maksamaan elatusavun määrän suoraan ulosottomiehelle;

- **ansiotulojen ulosmittaus** (työlain L 3252-1 ja R 3252-1 § ja sitä seuraavat pykälät): vähäisiä riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen on annettava lupa ulosmittaukseen;
- **ulosmittaustoimenpide** (siviilioikeudellisista täytäntöönpanomenettelyistä annetun lain L 211-1, L 162-1, R 211-1 ja R 162-1 § ja sitä seuraavat pykälät): menettely mahdollistaa saatavien ulosmittauksen elatusvelvolliselta (tavallisesti tämä tarkoittaa pankkitilin varojen ulosmittausta);
- **takavarikointi ja myynti** (siviilioikeudellisista täytäntöönpanomenettelyistä annetun lain L 221-1 ja R 221-1 § ja sitä seuraavat pykälät): irtaimen omaisuuden (esimerkiksi television tai auton) ulosmittaus;
- **kiinteän omaisuuden ulosmittaus** (siviilioikeudellisista täytäntöönpanomenettelyistä annetun lain L 311-1 ja R 311-1 § ja sitä seuraavat pykälät): menettely kohdistuu elatusvelvollisen omistamaan kiinteistöön. Myynnille täytyy olla täytäntöönpanotuomarin lupa.

Elatusvelvollinen on velvollinen maksamaan kaikki ulosottomiehen toimintaan liittyvät kustannukset.

Elatusvelvollinen voidaan rikostuomioistuimessa tuomita **puolisoonsa tai lapsiinsa kohdistuvan elatusvelvollisuutensa laiminlyönnistä**. Tästä voidaan määrätä seuraamuksena kaksi vuotta vankeutta ja 15 000 euron sakko (rikoslain 227-3 §).

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Elatusapuasioissa vanhentumisaika on 5 vuotta, ja tämä aika lasketaan erikseen kunkin saatavan erääntymishetkestä (siviililain 2224 §).

Suoramaksumenettelyä ei voida soveltaa saataviin, jotka ovat erääntyneet yli 6 kuukautta aiemmin. Tämä ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta käyttää muita täytäntöönpanokeinoja kuutta kuukautta vanhempien saatavien takaisin perimiseen.

Täytäntöönpanomenettelyt on rajattava vain sellaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä saatavan perimiseksi, eikä valittavissa olevia toimenpiteitä saa käyttää väärin.

Tiettyjä omaisuuslajeja ei lain mukaan voida ulosmitata: tällaisia ovat elatusapu, velallisen arkielämän ja työn kannalta välttämätön irtain omaisuus, vammaisille välttämättömät esineet, tietyt sosiaaliset vähimmäisetuudet ja perhe-etuudet. Pankkitililtä voidaan ulosmitata ainoastaan ne rahamäärät, jotka ylittävät yhdelle henkilölle määritellyn vähimmäistoimeentulon (*revenu de solidarité active*) määrän. Ansiotulojen ulosmittauksessa ulosmitattava määrä lasketaan elatusvelvollisen ansiotulojen ja hänen huollettavanaan olevien henkilöiden lukumäärän perusteella.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Elatusapuun oikeutetun henkilön oikeudet voidaan tietyin ehdoin siirtää perhe-etuuksien maksamisesta vastaaville viranomaisille. Tällöin nämä viranomaiset voivat nostaa kanteita elatusapuun oikeutetun henkilön nimissä ja hänen lukuunsa. Mikäli yksityiset täytäntöönpanomenettelyt eivät toimi, voidaan myös vedota yleiseen syyttäjään, joka käynnistää julkisen kirjanpitäjän välityksellä julkiset perintämenettelyt.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Perhe-etuuksien maksamisesta vastaavat viranomaiset voivat tietyin ehdoin maksaa elatusapuun oikeutetulle henkilölle perheavustusta ennakkona, joka vähennetään erääntyneen elatusavun määrästä.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla ja elatusapuun oikeutettu on Ranskassa, elatusapuun oikeutettu voi ottaa yhteyttä ulkoasiain- ja kehitysysteistyöministeriön (Ministère des Affaires étrangères et du développement international) alaiseen elatusapusaatavien perintätoimistoon (Bureau de recouvrement des créances alimentaires, RCA). Toimisto ottaa yhteyttä elatusvelvollisen asuinvaltion keskusviranomaiseen saatavan perimiseksi.

Elatusapuun oikeutettu voi myös ottaa yhteyttä perheavustuskassaan (Caisse d'Allocations Familiales, CAF), joka voi antaa hänelle taloudellista tukea siinä tapauksessa, että elatusvelvollinen laiminlyö velvollisuutensa, vaikka elatusvelvollinen olisikin ulkomailla.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Ranskan keskusviranomaiseen voidaan ottaa yhteyttä postitse, puhelimitse tai sähköpostitse. Yhteystiedot ovat seuraavat:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Puhelin: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Faksi: +33 (0) 1 43 17 81 97

Sähköposti: [✉ recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr](mailto:recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr)

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos elatusvelvollinen asuu Ranskassa ja elatusapuun oikeutettu on ulkomailla, elatusapuun oikeutetun **on otettava yhteyttä sen valtion keskusviranomaiseen, jossa hän asuu**. Kyseinen pyynnön esittämisestä vastaava keskusviranomainen ottaa tämän jälkeen yhteyttä Ranskan keskusviranomaiseen (ulkoasiainministeriön saatavien perintätoimistoon), joka toteuttaa tarvittavat toimenpiteet saatavan perimiseksi.

Elatusapuun oikeutettu henkilö, jolla on täytäntöönpanopäätös, voi myös kääntyä suoraan ulosottomiehen puoleen saatavansa perimiseksi (ilman, että keskusviranomaiset toimisivat asiassa välikäsinä). Tässä tapauksessa hän ei voi saada apua keskusviranomaiselta.

On huomattava, että mikäli elatusavun tarvetta ei ole määritetty tuomioistuimen päätöksellä, pyynnön esittävän jäsenvaltion keskusviranomainen voi välittää elatusapusaatavien perintätoimistolle pyynnön tällaisen päätöksen saamiseksi, jotta elatusavun tarve määritettäisiin ranskalaisen tuomioistuimen päätöksellä (asetuksen (EU) N:o 4/2009 liite VII).

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ranskan keskusviranomaiseen voidaan ottaa yhteyttä postitse, puhelimitse tai sähköpostitse. Yhteystiedot ovat seuraavat:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Puhelin: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Faksi: +33 (0) 1 43 17 81 97

Sähköposti: [✉ recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr](mailto:recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr)

Jos elatusapuun oikeutettu päättää kääntyä suoraan ulosottomiehen puoleen, hän voi selvittää toimivaltaisen ammattilaisen yhteystiedot kohdasta "Ulosottomiesten yhteystiedot" tai Ranskan ulosottomiesten yhdistyksestä (Chambre nationale des huissiers de justice).

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Tämä kohta ei ole aiheellinen.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Oikeusapu voi olla täysimääräistä tai osittaista. Se myönnetään seuraavasti:

- alle 21-vuotiaille lapsille oikeusapu myönnetään asetuksen (EY) N:o 4/2009 46 artiklan nojalla automaattisesti;
- oikeusapua myönnetään muissa tapauksissa sen mukaan, täyttääkö hakija laissa määrätyt varallisuutta koskevat ehdot (oikeusavusta 10. heinäkuuta 1991 annettu laki nro 91-647 ja 19. joulukuuta 1991 annettu asetus nro 91-1266).

Ranskassa oikeusavulla katetaan oikeusapupäätöksessä oikeudenkäyntimenettelyä varten nimetyn asianajajan kulut sekä samassa päätöksessä saatavan perintämenettelyä varten nimetyn ulosottomiehen kulut.

Elatusvelvoitteisiin liittyvät oikeusapuhakemukset käsitellään samalla tavoin kuin muut rajat ylittäviä asioita koskevat oikeusapuhakemukset **27. tammikuuta 2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/8/EY** mukaisesti.

Elatusapuun oikeutettu henkilö lähettää ranskankielisen oikeusapuhakemuksen oikeusministeriön alaiseen oikeussuojan saatavuudesta ja uhrien auttamisesta vastaavaan toimistoon (Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes, SADJAV), jonka osoite on:

Ministère de la Justice

Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes

Bureau de l'aide juridictionnelle

13, Place Vendôme

75042 PARIS cedex 01

Puhelin: + 33 (0) 1 44 77 71 86

Faksi: + 33 (0) 1 44 77 70 50

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Elatusapusaatavien perintätoimisto (Bureau de recouvrement des créances alimentaires, RCA) kuittaa vastaanottaneensa ulkomaisen keskusviranomaisen esittämän pyynnön ja siihen liittyvät asiakirjat. Se tarkistaa, että toimitettu aineisto sisältää kaikki tarvittavat asiakirjat, ja varmistaa erityisesti oikeudellisten asiakirjojen oikeellisuuden ja käyttökelpoisuuden. Varautukseen jo ennalta mahdollisiin täytäntöönpanossa ilmeneviin ongelmiin elatusapusaatavien perintätoimisto pyytää tarvittaessa pyynnön lähettäneeltä viranomaiselta täsmennyksiä ja/tai muita otteita tai niiden käännöksiä. Elatusapusaatavien perintätoimisto edistää 56 artiklassa tarkoitettuihin hakemuksiin liittyvien menettelyiden aloittamista toimittamalla nämä hakemukset alueellisesti toimivaltaisille oikeusviranomaisille.

Elatusapusaatavien perintätoimisto auttaa selvittämään elatusvelvollisen olinpaikan ja avustaa elatusvelvollisen varoihin liittyvää tiedonhakua saattamalla asian yleisen syyttäjän ja julkisen varainhoidon pääosaston yksiköiden käsiteltäväksi asetuksen (EY) N:o 4/2009 61–63 artiklan mukaisesti.

Lisäksi keskusviranomaisen pyrkii edistämään asioiden sovinnollista ratkaisemista ottamalla suoraan yhteyttä elatusvelvolliseen ja välittämällä hänen tekemänsä ehdotukset saatavien vapaaehtoisesta maksamisesta elatusapuun oikeutetulle henkilölle elatusapuun oikeutetun asuinvaltion keskusviranomaisen välityksellä.

Jos saatavia ei saada perittyä sovinnollisesti, voidaan aina ryhtyä oikeudelliseen perintämenettelyyn sikäli kuin ulkomailla tehty päätös on Ranskassa täytäntöönpanokelpoinen. Elatusapusaatavien perintätoimisto on yhteydessä perinnästä vastaaviin ulosottomiehiin varmistaakseen täytäntöönpanomenettelyiden asianmukaisen etenemisen.

Se vaatii säännönmukaisesti, että maksu suoritetaan tilisiirtona.

Tapauksissa, joissa edellytetään lapsen ja vanhemman välisen oikeudellisen siteen vahvistamista, elatusapusaatavien perintätoimisto ilmoittaa elatusapuun oikeutetulle henkilölle, mikä viranomainen on toimivaltainen toteuttamaan tämän menettelyn.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Kroatia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusapu on oikeus ja velvollisuus, joka kuuluu vanhemmille ja lapsille, av(i)opuolisille, sukulaisille suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa sekä lapsipuolille ja isä-/äitipuolille perheissa säädetyllä tavalla. Edellä mainitut henkilöt hoitavat elatusvelvollisuutensa kykyjensä ja elätettävän henkilön tarpeiden mukaan perheissa säädetyllä tavalla.

Vanhemmat ovat ensisijaisesti vastuussa alaikäisen lapsensa elättämisestä. Työkykyistä vanhempaa ei voida vapauttaa alaikäisen lapsensa elättämisestä. Jos vanhempi ei elätä alaikäistä lastaan, *kyseisen vanhemman vanhempien* on elätettävä lapsi. *Isä-/äitipuolen* on elätettävä alaikäinen lapsipuolensa, jos tämä ei saa elatusta toiselta vanhemmaltaan.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka käy keskiasteen oppilaitosta tai korkeakoulua asiasta annettujen määräysten mukaisesti tai joka osallistuu aikuisille tarkoitettuun perus- tai keskiasteen koulutusohjelmaan ja joka hoitaa velvollisuutensa säännöllisesti ja asianmukaisesti. Elatusvelvollisuus lakkaa viimeistään siinä vaiheessa, kun lapsi täyttää 26 vuotta.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka on suorittanut loppuun edellä tarkoitetun koulutuksen mutta ei ole löytänyt työtä, vuoden ajan koulutuksen loppuun suorittamisesta edellyttäen, että lapsi ei ole täyttänyt 26 vuotta. Elatusvelvollisuus päättyy lapsen 26-vuotispäivänä, vaikka vuoden määräaika ei olisi kulunut loppuun.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka on vakavan ja pysyvän sairauden tai invaliditeetin takia työkyvyttömyyden keston ajan.

Täysi-ikäisen lapsen on elätettävä vanhempansa, joka on työkyvyttömyyden ja jolla ei ole toimeentuloon riittäviä varoja tai joka ei pysty hankkimaan niitä omasta varallisuudestaan. *Täysi-ikäisen lapsipuolen* on elätettävä äiti-/isäpuolensa, joka on työkyvyttömyyden ja jolla ei ole toimeentuloon riittäviä varoja tai joka ei pysty hankkimaan niitä omasta varallisuudestaan, jos äiti-/isäpuoli on elättänyt lapsipuolta tai huolehtinut hänestä pitkään. *Täysi-ikäisen lapsenlapsen* on elätettävä isovanhempansa, joka on työkyvyttömyyden ja jolla ei ole toimeentuloon riittäviä varoja tai joka ei pysty hankkimaan niitä omasta varallisuudestaan, jos isovanhempi on elättänyt lapsenlasta tai huolehtinut hänestä pitkään.

Aviopuolisolla, jolla ei ole toimeentuloon riittäviä varoja tai joka ei pysty hankkimaan niitä omasta varallisuudestaan ja joka on työkyvyttömyyden tai ei onnistu löytämään työtä, on oikeus saada elatusapua puolisoiltaan edellyttäen, että tällä on siihen mahdollisuus ja riittävästi varoja. Aviopuolisoiden välistä elatusapua koskevia sääntöjä sovelletaan *avopuolisoiden* väliseen elatusapuun avoliiton keston ajan.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhemmat ovat ensisijaisesti vastuussa alaikäisen lapsensa elättämisestä. Jos vanhempi ei elätä alaikäistä lastaan, *kyseisen vanhemman vanhempien* on elätettävä lapsi. *Isä-/äitipuolen* on elätettävä alaikäinen lapsipuolensa, jos tämä ei saa elatusta toiselta vanhemmaltaan.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka käy keskiasteen oppilaitosta tai korkeakoulua asiasta annettujen määräysten mukaisesti tai joka osallistuu aikuisille tarkoitettuun perus- tai keskiasteen koulutusohjelmaan ja joka hoitaa velvollisuutensa säännöllisesti ja asianmukaisesti. Elatusvelvollisuus lakkaa viimeistään siinä vaiheessa, kun lapsi täyttää 26 vuotta.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka on suorittanut loppuun edellä tarkoitetun koulutuksen mutta ei ole löytänyt työtä, vuoden ajan koulutuksen loppuun suorittamisesta edellyttäen, että lapsi ei ole täyttänyt 26 vuotta. Elatusvelvollisuus päättyy lapsen 26-vuotispäivänä, vaikka vuoden määräaika ei olisi kulunut loppuun.

Vanhempien on elätettävä täysi-ikäinen lapsensa, joka on vakavan ja pysyvän sairauden tai invaliditeetin takia työkyvyttömyyden keston ajan.

Täysi-ikäiseksi katsotaan henkilö, joka on täyttänyt 18 vuotta.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Asiassa on käännyttävä sosiaaliturvakeskuksen (*centar za socialnu skrb*) ja tuomioistuimen puoleen.

Elatusapukysymys voidaan ratkaista *pakollisessa neuvontamenettelyssä*. Pakollinen neuvonta tapahtuu ennen avioeron vireillepanoa, kun puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi, ja ennen muiden oikeudellisten menettelyjen vireillepanoa asioissa, jotka liittyvät huoltajuuteen ja henkilökohtaisiin suhteisiin lapsen kanssa. Perhelain säännöksiä, joiden mukaan neuvontamenettely on pakollinen ennen avioeron vireillepanoa, kun puolisoilla on yhteinen alaikäinen lapsi, sovelletaan myös huoltajuutta ja henkilökohtaisia suhteita lapsen kanssa koskeviin oikeudellisiin menettelyihin tilanteessa, jossa lapsen vanhempien välinen yhteiselämä päättyy. Pakollinen neuvontamenettely pannaan vireille asianosaisen pyynnöstä, joka toimitetaan sosiaaliturvakeskukseen. Jos vanhemmilla ei ole suunnitelmaa yhteishuoltajuudesta, sosiaaliturvakeskus kehottaa heitä laatimaan sellaisen perheasiain sovittelumenettelyssä, kuten perhelaisissa edellytetään.

Elatusavusta voidaan sopia *perheasiain sovittelumenettelyssä*, jonka puitteissa osapuolet pyrkivät sopimaan perhesuhteita koskevan erimielisyyden yhden tai useamman sovittelijan avustuksella. Perheasiain sovittelumenettely on vapaaehtoinen, ainoastaan menettelyn ensimmäiseen tapaamiseen on osallistuttava ennen avioeron vireillepanoa. Perheasiain sovittelun päätarkoituksena on sopia yhteishuoltajuudesta ja muista lapseen liittyvistä järjestelyistä. Sovittelumenettelyssä sovittu yhteishuoltajuudesta tai muista järjestelyistä tulee täytäntöönpanokelpoisia, jos tuomioistuin vahvistaa ne asianosaisten pyynnöstä tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä. Perheasioita voidaan sovittaa oikeudellisesta menettelystä erillään ennen menettelyn vireillepanoa, sen aikana tai sen jälkeen.

Vanhemman, joka ei asu lapsen kanssa, on maksettava elatusapua. Sen määrästä voidaan sopia *yhteishuoltajuussuunnitelmassa*, jonka vanhemmat voivat itse laatia pakollisen neuvontamenettelyn tai perheasiain sovittelumenettelyn yhteydessä. Jotta yhteishuoltajuussuunnitelma olisi täytäntöönpanokelpoinen, se pitää toimittaa tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä tuomioistuimelle, joka tarkistaa ja hyväksyy sen sisällön perhelain säännösten mukaisesti.

Lapsi voi vaatia elatusapua *yksinkertaistetussa tuomioistuimen ulkopuolisessa elatusapumenettelyssä*. Menettelyn osapuolia ovat lapsi ja vanhemmista se, joka ei asu lapsen kanssa. Lasta edustaa tällaisessa menettelyssä vanhempi, jonka kanssa lapsi asuu. Yksinkertaistetussa menettelyssä tuomiovalta elatusapuun liittyvissä asioissa on tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta, mutta myös lapsen tilapäisen tai vakituisen asuinpaikan tuomioistuimella.

Elatusapua koskevia päätöksiä tehdään avioliittoa, vanhemmuuden toteamista ja huoltajuutta koskevissa oikeudenkäynneissä perhelain säännösten mukaisesti.

Avioerotapauksissa puoliset voivat tehdä elatussopimuksen. Siinä vahvistetaan elatusavun määrä sekä elatusvelvollisuuden suorittamistapa, kesto ja päättymisen. Aviopuoliset voivat tehdä elatussopimuksen kirjallisesti ja pyytää tuomioistuinta vahvistamaan sen tuomioistuimen ulkopuolisessa menettelyssä, jolloin siitä tulee täytäntöönpanokelpoinen.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Lapsen elatusta koskevassa menettelyssä asianosaisia ovat lapsi ja vanhemmista se, joka on lain mukaan elatusvelvollinen. Lasta edustaa se vanhempi, jonka kanssa lapsi asuu. Kyseisen vanhemman suostumuksella lasta voi elatusapumenettelyssä edustaa sosiaaliturvakeskus. Sosiaaliturvakeskuksen lisäksi vanhemmalla, jonka kanssa lapsi asuu, on valtuudet esittää vaateita menettelyssä. Jos sosiaaliturvakeskuksen ja kyseisen vanhemman vaateet ovat keskenään ristiriidassa, tuomioistuin ottaa huomioon kaikki asiaan vaikuttavat seikat, erityisesti lapsen hyvinvoinnin, päättäessään, kumman vaateet se ottaa huomioon.

Sosiaaliturvakeskuksen on toimittava lapsen nimissä ja pantava vireille elatusapua tai sen määrän nostamista koskeva menettely, jos vanhempi, jonka kanssa lapsi asuu, ei ole ilman perusteltua syytä käyttänyt kyseistä oikeutta yli kolmen kuukauden kuluessa päivästä, jona lapsi sai oikeuden elatusapuun. Sosiaaliturvakeskus edustaa lasta elatusapumenettelyssä, jos lapsi on toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön huollettavana. Tällaisissa tapauksissa lapsen vanhemmilla ei ole sosiaaliturvakeskuksen ohella valtuuksia esittää vaateita lapsen nimissä. Vanhempi ei siis voi edustaa lasta menettelyssä enää sen jälkeen, kun sosiaaliturvakeskus on esittänyt vaateita lapsen nimissä.

Siviiliprosessilain mukaan asianosaisen edustajan on oltava lakimies, ellei laissa toisin säädetä. Asianosaisen edustajana voi toimia verisukulainen suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa, veli, sisko tai aviopuoliso edellyttäen, että henkilö on täysivaltainen ja hänellä on valtuudet toimia oikeudellisena edustajana.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Tuomiovalta riita-asioissa, joissa kantaja vaatii lakisääteistä elatusapua, on kantajan koti- tai asuinpaikan tuomioistuimen lisäksi tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta. Jos lakisääteistä elatusapua koskevissa kansainvälisissä riita-asioissa tuomiovalta on kroatialaisella tuomioistuimella, koska kantajan kotipaikka on Kroatiaassa, alueellinen tuomiovalta on tuomioistuimella, jonka alueella kantajalla on kotipaikka. Jos kroatialaisella tuomioistuimella on tuomiovalta, koska elatusvelvollisella vastaajalla on Kroatiaassa omaisuutta, joka voidaan periä elatusmaksujen kattamiseksi, alueellinen tuomiovalta on tuomioistuimella, jonka alueella kyseinen omaisuus sijaitsee.

Toimivalta hyväksyä yhteishuoltajuussuunnitelma on tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta lasta koskevassa asiassa.

Toimivalta hyväksyä lapsen elatusta koskeva sopimus on tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta lasta koskevassa asiassa.

Toimivalta hyväksyä aviopuolison elatusta koskeva sopimus on tuomioistuimella, jonka alueella puolisoitten yhteinen kotipaikka sijaitsee. Jos puolisoilla ei ole yhteistä kotipaikkaa, toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella puolisoitten viimeinen yhteinen kotipaikka sijaitsi. Jos kroatialaisella tuomioistuimella on toimivalta hyväksyä puolison elatusta koskeva sopimus, koska puolisoitten viimeinen yhteinen kotipaikka sijaitsi Kroatiaassa, toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella puolisoitten viimeinen yhteinen kotipaikka sijaitsi.

Tuomiovalta elatusapuun liittyvissä yksinkertaistetuissa menettelyissä on lapsen koti- tai asuinpaikan tuomioistuimen lisäksi tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Siviiliprosessilain 89.a §:n mukaan asianosaiset voivat panna menettelyn vireille joko itse tai edustajansa välityksellä. Tuomioistuin voi kuitenkin pyytää edustettua asianosaista tulemaan henkilökohtaisesti tuomioistuimeen ja esittämään seikat, jotka menettelyssä on tarkoitus vahvistaa. Asianosaisen edustajan on oltava lakimies, ellei laissa toisin säädetä. Siviiliprosessilain 89.a §:n 3 momentin mukaan asianosaisen edustajana voi toimia verisukulainen suoraan alenevassa tai ylenevässä polvessa, veli, sisko tai aviopuoliso edellyttäen, että henkilö on täysivaltainen ja hänellä on valtuudet toimia oikeudellisena edustajana.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Oikeudenkäyntikuluja koskevan lain 1 §:n mukaan asian käsittely tuomioistuimessa on aina maksullista. Maksun määrä selviää erillisestä hinnastosta.

Samaisen lain 16 §:n mukaan elatusapua tai elatusoikeuteen liittyviä vaateita koskevissa menettelyissä osapuolena olevat lapset on vapautettu oikeudenkäyntimaksuista.

Siviiliprosessilain 172 §:n mukaan oikeudenkäyntikulujen maksamisesta vapauttamisen ja oikeusavun saamisen edellytyksiä ja niihin liittyvien oikeuksien käyttöä säännellään maksutonta oikeusapua koskevilla erillisäännöillä. Samaisen lain 176 §:n mukaan tuomioistuimen on ilmoitettava välittömästi toimivaltaiselle hallintoviranomaiselle tapauksesta, jossa asianomainen on kyseisten erillisääntöjen mukaisesti käyttänyt oikeuttaan saada vapautus oikeudenkäyntimaksuista, mutta jonka osalta tuomioistuin toteaa menettelyn aikana, että tämä pystyy maksamaan mainitut kulut.

Maksuttomasta oikeusavusta annettussa laissa määritetään oikeusavun tarkoitus, saajat, muodot, antajat ja ehdot, menettely oikeusavun saamista koskevan oikeuden käytölle, rajatylittävän oikeusavun käyttö, oikeusavun rahoitus sekä kyseisen lain soveltamisen valvonta. Lakia ei sovelleta silloin, kun oikeusapua annetaan erityissääntöjen nojalla.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Lapsen elatus suoritetaan aina rahassa.

Lapsen kanssa asuva vanhempi hoitaa osuutensa lapsen elatusvelvollisuudesta huolehtimalla lapsesta päivittäin, kun taas vanhempi, joka ei asu lapsen kanssa, hoitaa osuutensa rahoittamalla lapsen aineellisia tarpeita.

Tuomioistuimen oikeudenkäynnissä määrittämät lapsen aineelliset tarpeet kattavat asumisen, ruoan, vaatetuksen, hygienian, huolenpidon, koulutuksen, terveydenhoidon ja muut vastaavat kulut. Elatusavun määrittämisessä otetaan huomioon elatusvelvollisen vanhemman elintaso.

Lapsen aineelliset tarpeet voivat olla tavallista suuremmat, jos hän tarvitsee terveydentilansa takia jatkuvaa tehostettua huolenpitoa. Tämä on otettava huomioon elatusavun määrää vahvistettaessa.

Tuomioistuimien määrittää elatusvelvollisen maksukykyyn sen mukaan, mitkä ovat hänen tulonsa ja taloudellinen tilanteensa elatusavun määrittämisaikana.

Sosiaaliturvasta vastaava ministeriö määrittää vuosittain 1. huhtikuuta mennessä vähimmäismäärän, joka riittää kattamaan alaikäisen lapsen elatuksesta Kroatiassa kuukausittain aiheutuvat aineelliset perustarpeet ja joka lankeaa sen vanhemman maksettavaksi, joka ei asu lapsen kanssa.

Vähimmäismäärä määritetään prosenttiosuutena oikeushenkilön palveluksessa Kroatiassa olevan henkilön edellisvuoden keskimääräisestä nettokuukausipalkasta seuraavasti:

1. 0–6-vuotias lapsi: 17 % keskipalkasta,
2. 7–12-vuotias lapsi: 20 % keskipalkasta,
3. 13–18-vuotias lapsi: 22 % keskipalkasta.

Poikkeustapauksessa määrää voidaan alentaa, mutta sen on oltava vähintään puolet edellä luetelluista vähimmäismääristä. Poikkeus voidaan myöntää, jos

1. elatusvelvollisen on perhelain nojalla elätettävä kahta tai useampaa lasta,
2. lapsi osallistuu omaan elatukseensa ansiotyöllä.

Sosiaaliturvasta vastaava ministeriö vahvistaa vuosittain 1. huhtikuuta mennessä taulukot alaikäisten lasten keskimääräisistä tarpeista ikäluokittain, elatusvelvollisen vanhemman tuloista palkkaluokittain ja keskimääräisistä elinkustannuksista Kroatiassa.

Elatusvelkoja ja elatusvelvollinen voivat pyytää tuomioistuinta nostamaan tai alentamaan elatusavun määrää, lopettamaan elatusvelvollisuuden tai muuttamaan aiemmalla täytäntöönpanokelpoisella asiakirjalla vahvistettua elatusavun suoritustapaa, jos olosuhteet ovat muuttuneet.

Elatusapua ei indeksoida Kroatiassa.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusavun suorittamistapa ja saaja vahvistetaan oikeuden päätöksellä.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua vapaaehtoisesti, asiassa voidaan aloittaa perintämenettely.

Jos palkkaan, muuhun säännölliseen tuloon tai pankkitilillä oleviin varoihin kohdistuu muitakin vaateita, lapsen elatusavun perintä menee niiden edelle muiden vaateiden syntyajankohdasta riippumatta.

Elatusvelvollinen voi antaa suostumuksensa sille, että hänen palkkansa, eläkkeensä tai vastaava tulonsa pidätetään kokonaan tai osittain elatusvelkojan esittämän vaateen suorittamiseksi ja että maksut suoritetaan suoraan elatusvelkojalle. Suostumus ja maksujen suoritustapa kirjataan tuomioistuimessa järjestettävän kuulemisen pöytäkirjaan tai notaarin laatimaan asiakirjaan. Kyseinen asiakirja laaditaan yhtenä kappaleena, ja sillä on sama oikeusvaikutus kuin täytäntöönpanoasiakirjalla.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Vanhemman, joka ei asu alaikäisen lapsensa kanssa ja joka ei ole maksanut tästä elatusapua, on maksettava lapselle korvausta maksamattomasta elatusavusta. Korvausta on maksettava päivästä, jona elatusapuoikeus alkoi, kanteen nostamispäivään. Lapsen saatavat elatuksen laiminlyöneeltä vanhemmalta vanhenevat viiden vuoden kuluttua elatusvelvollisuuden alkamispäivästä.

Siviilioikeudellisia velvollisuuksia koskevan lain 226 §:n mukaan vuosittain tai useammin erääntyviin saataviin – olipa sitten kyse liitännäissaatavista (esim. korko) tai asianomaisen oikeuden käyttöön liittyvistä saatavista (esim. elatusmaksu) – sovelletaan kolmen vuoden vanhentumisaikaa kunkin saatavan eräpäivästä lukien.

Samaisen lain 233 §:n mukaan saataviin, jotka on vahvistettu tuomioistuimen lopullisella päätöksellä tai toisen toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä taikka tuomioistuimessa tai toisessa toimivaltaisessa viranomaisessa sovituissa tai notaarin asiakirjalla vahvistetuissa ratkaisussa, sovelletaan 10 vuoden vanhentumisaikaa, mukaan lukien saatavat, joiden lainmukainen vanhentumisaika on lyhyempi.

Lain 235 §:n mukaan vanhentumisaikaa ei sovelleta vanhempien ja lapsen välillä huoltajuuden keston ajan.

Täytäntöönpanolain 172 §:n mukaan pakkoperintä ei saa kohdistua seuraavassa lueteltuun varallisuuteen: lakisääteisenä elatusapuna saatava tulo, korvaus terveydentilan heikentymisestä tai työkyvyn alentumisesta tai menetyksestä aiheutuvasta vahingosta ja korvaus elatusvelvollisen kuoleman takia menetetyistä elatusavusta; työkyvyttömyyseläkelainsäädännön mukainen korvaus invaliditeetista; sosiaalietuudet; tilapäinen työttömyyskorvaus; lapsilisä, ellei erillismääräyksestä muuta johdu; opintotuki ja stipendit; tuomion saaneille työnteosta maksettava korvaus, paitsi kun on kyse elatussaatavista tai tuomitun rikoksellaan aiheuttaman vahingon korvaamisesta; kunnianosoituksista ja palkinnoista saatavat tulot; äitiys-/vanhempainraha, ellei erillismääräyksestä muuta johdu; muut erillismääräyksellä pakkoperinnästä vapautetut tulot.

Täytäntöönpanolain 173 §:n mukaan pakkoperintää koskevat seuraavat rajoitukset:

- 1) Jos perintä suoritetaan elatusvelvollisen palkasta, sen ulkopuolelle jätetään määrä, joka vastaa kahta kolmasosaa keskimääräisestä nettopalkasta Kroatiaassa. Jos perinnän syynä on lakisääteinen elatusapusaatava, korvaus terveydentilan heikentymisestä taikka työkyvyn alentumisesta tai menetyksestä aiheutuneesta vahingosta tai korvaus elatusvelvollisen kuoleman takia menetetyistä elatusavusta, perinnän ulkopuolelle jätetään puolet keskimääräisestä nettopalkasta Kroatiaassa, paitsi kun on kyse lapsen elatusavun pakkoperinnästä. Tällöin perinnän ulkopuolelle jäävä määrä on neljäsosa oikeushenkilön palveluksessa Kroatiaassa olevan henkilön edellisvuoden keskimääräisestä nettokuukausipalkasta.
- 2) Jos elatusvelvollisen palkka on alempi kuin keskimääräinen nettopalkka Kroatiaassa, kaksi kolmasosaa palkasta jätetään perinnän ulkopuolelle. Jos perinnän syynä on lakisääteinen elatusapusaatava, korvaus terveydentilan heikentymisestä taikka työkyvyn alentumisesta tai menetyksestä aiheutuneesta vahingosta tai korvaus elatusvelvollisen kuoleman takia menetetyistä elatusavusta, perinnän ulkopuolelle jäävä määrä on puolet henkilön nettopalkasta.
- 3) Pykälän 1 momentissa käytetyllä käsitteellä 'keskimääräinen nettopalkka' tarkoitetaan kuluvan vuoden tammi–elokuun välisenä aikana oikeushenkilön palveluksessa Kroatiaassa olevan henkilön keskimääräistä nettokuukausipalkkaa, jonka Kroatian tilastokeskus (*Državni zavod za statistiku*) määrittää ja joka julkaistaan maan virallisessa lehdessä (*Narodne novine*) viimeistään 31. joulukuuta kyseisenä vuotena. Näin määritettyä määrää sovelletaan seuraavana vuonna.
- 4) Kyseisen pykälän 1 ja 2 momentin säännöksiä sovelletaan myös pakkoperintään, joka kohdistuu palkan sijasta maksettavaan korvaukseen, työajan lyhennyksen johdosta maksettavaan korvaukseen, palkan alentamisen johdosta maksettavaan korvaukseen, eläkkeeseen, sotilashenkilöstön palkkaan, asepalveluksensa aikana reserviin kuuluvien henkilöiden tuloihin sekä muihin siviili- ja sotilashenkilöstön säännöllisiin tuloihin, lukuun ottamatta 5 ja 6 momentissa tarkoitettuja tuloja.
- 5) Pakkoperintä voi kohdistua vammaiselle tämän ruumiinvamman johdosta maksettavaan korvaukseen ja hoitoavustukseen vain, jos perinnän syynä on lakisääteinen elatusapusaatava, korvaus terveydentilan heikentymisestä taikka työkyvyn alentumisesta tai menetyksestä aiheutuneesta vahingosta tai korvaus elatusvelvollisen kuoleman takia menetetyistä elatusavusta. Perittävä määrä on tällöin puolet mainituista tuloista.
- 6) Elinikäisestä elatussopimuksesta, elinikäisestä elinkorkosopimuksesta ja henkivakuutuksesta saatavaan tuloon kohdistuva perintä voidaan suorittaa ainoastaan elatusavun laskennan perustana käytetyn määrän ylittävältä osalta.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Sosiaaliturvakeskuksen on pidettävä kirjaa kaikista alaikäisen lapsen elatusta koskevista päätöksistä ja tuomioistuimissa vahvistetuista sopimuksista.

Kun sosiaaliturvakeskus vastaanottaa tuomioistuimen lopullisen lapsen elatusapua koskevan päätöksen tai tuomioistuimessa vahvistetun sopimuksen, sen on lähetettävä oikeuksia ja velvollisuuksia koskeva kirjallinen tiedote sekä lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle että toiselle vanhemmalle tai muulle perhelain 288 §:ssä tarkoitettulle henkilölle, jonka on päätöksen tai sopimuksen nojalla maksettava elatusapua.

Tällä tiedotteella sosiaaliturvakeskus ilmoittaa lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle seuraavat tiedot:

1. varoitus siitä, että sosiaaliturvakeskukselle on ilmoitettava, jos elatusvelvollinen laiminlyö velvollisuutensa säännöllisesti ja täysimääräisesti; ja
2. edellytykset, joiden perusteella lapsella on oikeus väliaikaiseen elatusapuun asiasta annettujen säännösten mukaisesti.

Tiedotteella sosiaaliturvakeskus ilmoittaa elatusvelvolliselle vanhemmalle tai muulle perhelain 288 §:ssä tarkoitettulle henkilölle, jonka on tuomioistuimen päätöksen tai tuomioistuimessa tehdyn sopimuksen nojalla maksettava elatusapua, että

1. se nostaa rikosoikeudellisen kanteen velvollisuutensa laiminlyövä elatusvelvollista vastaan 15 päivän kuluessa siitä, kun sen tietoon tulee, ettei elatusvelvollisuutta ole hoidettu säännöllisesti ja täysimääräisesti,
2. Kroatiassa on valtuudet periä takaisin väliaikaisen elatusavun määrä, joka on maksettu väliaikaista elatusapua koskevan erillismääräyksen mukaisesti.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Kun sosiaaliturvakeskus vastaanottaa tuomioistuimen lopullisen lapsen elatusapua koskevan päätöksen tai tuomioistuimessa vahvistetun sopimuksen, sen on ilmoitettava lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle edellytyksistä, joiden perusteella lapsella on oikeus väliaikaiseen elatusapuun asiasta annettujen säännösten mukaisesti. Lapsella, jolla on Kroatian kansalaisuus ja jonka kotipaikka on Kroatiassa, on oikeus väliaikaiseen elatusapuun asiasta annetussa laissa (virallisen lehden nro 92/14) säädetyin edellytyksin. Lain mukaan lapsella tarkoitetaan alle 18-vuotiasta henkilöä, jota vanhemman on täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan nojalla elätettävä.

Lapsella on oikeus väliaikaiseen elatusapuun, jos vanhempi, joka ei asu lapsen kanssa, ei hoida täytäntöönpanokelpoiseen asiakirjaan perustuvaa elatusvelvollisuuttaan lainkaan tai täysimääräisesti ja jos on todennäköistä, etteivät kyseisen vanhemman omat vanhemmat osallistu lapsen elättämiseen rahasummalla, joka vastaa vähintään laissa vahvistettua väliaikaisen elatusavun määrää.

Oikeus väliaikaiseen elatusapuun säilyy siihen asti, kunnes elatusvelvollinen jatkaa elatusavun maksamista vähintään väliaikaisen elatusavun määräksi laissa vahvistetun suuruisena.

Lapsella on oikeus väliaikaiseen elatusapuun kaiken kaikkiaan enintään kolmen vuoden ajan.

Väliaikaisen elatusavun määrä on puolet elatusavun lakisääteisestä vähimmäismäärästä. Väliaikaisen elatusavun määrä ei voi ylittää täytäntöönpanokelpoisessa asiakirjassa vahvistettua elatusavun määrää.

Väliaikaisen elatusavun maksaa valtio. Juridisesti tästä seuraa, että valtiosta tulee lapsen sijaan elatusvelkoja, ja valtiolle siirretään elatusapusaatavista määrä, joka vastaa sen maksamaa väliaikaista elatusapua, sekä mahdolliset muut liitännäisoikeudet. Lain 25 §:ssä tarkoitetussa saatavien perintämenettelyssä valtiota edustaa toimivaltainen syyttäjänvirasto.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä. Kroatia on säätänyt lain, jolla pannaan täytäntöön toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioista annettu neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009. Sen mukaan sosiaaliturvasta vastaava ministeriö on asetuksen täytäntöönpanosta vastaava keskusviranomainen.

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisesta vastaavia toimivaltaisia viranomaisia ovat tuomioistuimet ja sosiaaliturvakeskukset toimialojensa ja -valtuuksiensa mukaisesti.

Jos elatussaatavien perintää hakeva osapuoli on Kroatiassa ja elatusvelvollisen kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hakija voi pyytää apua Kroatian keskusviranomaiselta eli väestö-, perhe-, ja nuorisasioista sekä sosiaalipolitiikasta vastaavalta ministeriöltä.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Ottamalla yhteyttä keskusviranomaiseen ja asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisesta vastaaviin toimivaltaisiin viranomaisiin.

Keskusviranomaisen yhteystiedot:

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Trg Nevenke Topalušić 1

10000 Zagreb

Verkkosivut: <http://www.mspm.hr/>

Sähköposti: ministarstvo@mdomsp.hr

Puhelin: (+385-1) 555 71 11

Faksi: (+385-1) 555 72 22

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Et. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 55 artiklan mukaan tilanteessa, jossa velkoja asuu Kroatiassa, hakemus toimitetaan Kroatian keskusviranomaiselle sen jäsenvaltion keskusviranomaisen välityksellä, jossa hakija asuu.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Hakijan asuinmaan keskusviranomaisen toimittaa hakemuksen väestö-, perhe- ja nuorisoasioista sekä sosiaalipolitiikasta vastaavalle ministeriölle, joka on neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 tarkoitettu Kroatian keskusviranomaisen.

Keskusviranomaisen yhteystiedot:

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Trg Nevenke Topalušić 1

10000 Zagreb

Verkkosivut: <http://mdomsp.gov.hr/>

Sähköposti: ministarstvo@mdomsp.hr

Puhelin: (+385-1) 555 71 11

Faksi: (+385-1) 555 72 22

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei sovelleta.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Hakija ottaa yhteyttä jäsenvaltion keskusviranomaiseen, ja oikeusapua myönnetään neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan kuuluvalla alueella 44–47 artiklan mukaisesti. Tapauksen mukaan sovelletaan maksutonta oikeusapua koskevan lain säännöksiä.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Kroatia on säätänyt lain, jolla pannaan täytäntöön toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevilla asioilla annettu neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009 (virallisen lehden nro 127/2013). Asetuksen soveltamisesta vastaava keskusviranomaisen on väestö-, perhe- ja nuorisoasioista sekä sosiaalipolitiikasta vastaava ministeriö.

Lisätietoja:

1. Perhelaki (*Obiteljski zakon*, virallisen lehden nro 103/15)
2. Täytäntöönpanolaki (*Ovršni zakon*, virallisen lehden nrot 112/12, 25/13 ja 93/14).
3. Laki lainvalinnasta (*Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima*, virallisen lehden nrot 53/91 ja 88/01)
4. Laki maksuttomasta oikeusavusta (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*, virallisen lehden nro 143/2013)
5. Laki toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevilla asioilla annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 täytäntöönpanosta (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4 /2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*, virallisen lehden nro 127/2013)

6. Siviiliprosessilaki (*Zakon o parničnom postupku*, virallisen lehden nrot 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 ja 89/14)

7. Laki väliaikaisesta elatusavusta (*Zakon o privremenom uzdržavanju*, virallisen lehden nro 92/14)

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Italia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

- 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
- 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Italiassa perheenjäsenten avustaminen (*assistenza familiare*) sisältää erilaisia käsitteitä ja termejä sen mukaan, mikä on avunantovelvollisen ja apuun oikeutetun edunsaajan välinen suhde. Elatusvelvollisuudeksi kutsutaan yleensä velvollisuutta, joka perustuu edunsaajan avuntarpeeseen.

A. "Elatusvelvollisuudella" (*obbligazione alimentare*) tarkoitetaan aineellista apua sellaisen henkilön hyväksi, joka ei itse pysty hankkimaan toimeentuloaan. Elatusvelvollisuus määritellään lainsäädännössä perheen yhteisvastuuseen liittyvien velvoitteiden yhteydessä.

Elatusvelvollisuudesta säädetään siviililain 433 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä seuraavaa:

1. edellytyksenä on tietty oikeussuhde elatusvelvollisen ja edunsaajan välillä
2. edunsaajan avuntarve sen vuoksi, ettei hän pysty itse huolehtimaan toimeentulostaan.

Kohdassa a) tarkoitetuissa tapauksissa elatusvelvollisia ovat seuraavat (tässä järjestyksessä):

1. puoliso
2. lapset, myös adoptiolapset, tai jos lapsia ei ole, lähisukulaiset suoraan alenevassa polvessa
3. vanhemmat, tai jos vanhempia ei ole, lähisukulaiset suoraan ylenevässä polvessa; adoptiovanhemmat
4. vävyt ja miniät
5. appivanhemmat
6. sisarukset tai sisaruspuolet, ensisijaisesti täyssisarukset.

Elatusvelvollisuus on sillä, joka on edellä esitetyn järjestyksen mukaisesti lähin sukulainen.

Jos useampia henkilöitä on samassa asemassa, velvollisuus jaetaan suhteessa heidän taloudelliseen tilanteeseensa.

Kohdassa b) tarkoitettu tilanne: Elatusavun määrä perustuu saajan tarpeisiin ja elatusvelvollisen taloudelliseen tilanteeseen. Se ei kuitenkaan saa olla suurempi kuin mikä on edunsaajan toimeentulon kannalta tarpeen, tämän sosiaalinen asema kuitenkin huomioon ottaen.

B. **Elatustuki** (*assegno di mantenimento*) tarkoittaa puolisoitten keskinäistä velvollisuutta tukea toista puolisoa taloudellisesti asumus- tai avioerotilanteessa. Sen tarkoituksena on varmistaa, että edunsaajan taloudellinen tilanne pysyy samanlaisena kuin avioliiton aikana. Elatustukea ei määritetä edunsaajan tarpeiden perusteella, vaan tämä voi hakea sitä vaikka olisi työelämässä. Tuesta on myös mahdollista luopua, ja se voidaan korvata kertasuorituksella.

Koska elatustuen tarkoituksena on taata puolisolle sama elintaso kuin ennen eroa, se on yleensä suurempi kuin elatusapu. Elatustukea ei kuitenkaan myönnetä puolisolle, joka katsotaan sylliseksi eroon.

Tuomari voi avioeropäätöksessä määrätä toisen puolison maksamaan **avioeroon perustuvaa elatustukea** (*assegno divorzile*) toiselle puolisolle, jolla ei ole riittävää toimeentuloa tai jonka ei objektiivisista syistä voida katsoa voivan hankkia riittävää toimeentuloa. Tätä varten otetaan huomioon kummankin puolison tulot, avioeropäätöksen perusteet sekä kummankin puolison henkilökohtainen ja taloudellinen panos perhe-elämään ja varallisuuden muodostumiseen avioliiton aikana. Näitä tekijöitä arvioidaan suhteessa avioliiton keston. Oikeus avioeron perusteella maksettavaan elatustukeen lakkaa, kun edunsaaja solmii uuden avioliiton tai perustaa uuden perheen. Italian ylin muutoksenhakutuomioistuin (*Suprema Corte di Cassazione*) on kuitenkin 11. heinäkuuta 2018 kollegiaalisessa kokoonpanossa antamassaan tuomiossa 18287 todennut, että avioeron perusteella maksettava elatustuki ei ole tarkoitettu yksinomaan elatukseen, vaan että sillä on katsottava olevan avustava ja yhtä suuressa määrin korvaava/tasoittava funktio. Tällaisen tuen myöntämistä varten on näin ollen otettava huomioon eri tekijöistä muodostuva kriteeri, jotta puolisoitten taloudellisten ja varallisuusolosuhteiden vertailussa voidaan ottaa huomioon erityisesti tukea hakevan puolison panos yhteisen ja henkilökohtaisen omaisuuden muodostamiseen suhteessa avioliiton keston sekä hänen ikänsä ja ansiomahdollisuutensa tulevaisuudessa.

Myös samaa sukupuolta olevien kumppaneiden erotessa, eli kun vuonna 2016 annetun lain nro 76 nojalla solmittu rekisteröity parisuhde (*unione civile*) purkautuu, toinen puoliso voidaan määrätä maksamaan toiselle puolisolle elatustukea.

C. Elatustueksi (*assegno di mantenimento*) kutsutaan myös taloudellista apua, jota vanhemmat ovat velvolliset maksamaan alaikäisille lapsilleen asumus- tai avioeron tai rekisteröidyn parisuhteen päättymisen yhteydessä (siviililain 337-ter §). Riippumatta siitä, onko lapsi syntynyt avioliitossa vai avioliiton ulkopuolella, hänellä on oikeus saada vanhemmiltaan elatusta, joka on suhteessa vanhempien taloudelliseen tilanteeseen ja siihen, ovatko nämä työelämässä vai eivät. Asumus- tai avioeron tai rekisteröidyn parisuhteen päättymisen yhteydessä tuomioistuin määrittää määräajoin maksettavan elatustuen suuruuden ottaen huomioon lapsen tarpeet, elintason vanhempien asuessa yhdessä, kummankin vanhemman luona vietettävän ajan ja näiden taloudelliset resurssit sekä näiden vastuulla olevan hoito- ja kasvatustyön taloudellisen arvon.

D. Samaa sukupuolta olevien henkilöiden rekisteröidyistä parisuhteista ja yhteisasumisesta 20. toukokuuta 2016 annetun lain nro 76 1 §:n 65 momentissa säädetään, että rekisteröidyn parisuhteen osapuolten yhteisasumisen päätyttyä tuomari määrittää, onko jommallakummalla parisuhteen osapuolella oikeus saada toiselta osapuolelta elatustukea, jos hän on avun tarpeessa eikä kykene itse huolehtimaan toimeentulostaan. Tällaisessa tapauksessa elatustukea myönnetään siviililain 438 §:n toisessa momentissa säädetyn edellytyksin määräajaksi, jonka kesto on suhteessa yhteisasumisen keston. Kun on määritettävä siviililain 433 §:ssä tarkoitettu elatusvelvollisten järjestys, tässä kohdassa tarkoitettu puoliso on elatusvelvollinen ennen toisen puolison sisaruksia.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapsella on täysi-ikäisyyteen asti oikeus saada vanhemmiltaan elatusta (ks. edellinen kohta). Jos lapsi täysi-ikäisyyden saavuttaessaan ei ole vielä taloudellisesti riippumaton, tuomioistuin voi määrätä toisen tai kummankin vanhemman maksamaan määräajoin elatusapua, yleensä suoraan lapselle itselleen. Jos täysi-ikäinen lapsi joutuu taloudellisen riippumattomuuden jo saavutettuaan taloudellisesti vaikeaan tilanteeseen, vanhempien elatusvelvollisuus ei ala uudelleen, vaan vanhemmat ovat velvollisia maksamaan lapselle ainoastaan kohdassa 1 A tarkoitettua elatusapua. Jos täysi-ikäinen lapsi on vakavasti vammainen, sovelletaan samoja sääntöjä kuin alaikäisiin lapsiin.

3 Pitäkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatusapua voi hakea nostamalla kanteen kotipaikkansa tuomioistuimessa esittämällä minkä tahansa asiakirjan, joka osoittaa hakijan olevan avun tarpeessa.

Tuomioistuinta voi pyytää määrittämään elatusavun määrän väliaikaisesti sen jälkeen kun menettely on aloitettu, eli jo ennen lopullisen päätöksen antamista.

Lapsille tai puolisolle kuuluvasta elatustuesta voidaan pyytää joko erillistä päätöstä tai siitä voidaan päättää asumus- tai avioeropäätöksen tai rekisteröidyn parisuhteen päättymistä koskevan yhteydessä. Tuomioistuin voi päättää elatustuesta jo menettelyn ensimmäisessä kuulemisessa.

Lapsille tai entiselle puolisolle tai rekisteröidyn parisuhteen osapuolelle myönnettävästä elatusavusta voidaan myös sopia ns. asianajajien avulla käytävässä neuvottelussa (*negoziazione assistita da avvocati*) (lakiasetuksen [E 132/2014](#) 6 §). Kyseessä on sopimus, jossa osapuolet sopivat tekensä yhteistyötä vilpittömässä mielessä ja lojaalisti ratkaistakseen eron ja lasten huoltajuuteen liittyvät kysymykset sovinnollisesti. Neuvottelussa aikaansaatu sopimus on toimitettava kymmenen päivän kuluessa vahvistettavaksi toimivaltaisen tuomioistuimen yhteydessä toimivalle yleiselle syyttäjälle. Tämä vahvistaa sopimuksen, jos katsoo sen olevan lasten edun mukainen. Vahvistettu sopimus rinnastetaan tuomioistuimen avio- tai asumeropäätöksessä antamiin oikeudellisiin määräyksiin.

Oikeusministeriö on todennut 22. toukokuuta 2018 päivätyssä kiertokirjeessä seuraavaa: Jos sopimus on tehty väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjän edessä, asetuksen (EY) N:o 2201/2003 39 artiklassa tarkoitetun todistuksen antaa kyseinen rekisterinpitäjä. Jos sen sijaan kyseessä on asianajajien avustuksella tehty sopimus, 39 artiklassa tarkoitetun todistuksen antaa se yleinen syyttäjä, joka on vahvistanut sopimuksen tai kieltäytynyt vahvistamista siitä. Tämä johtuu siitä, että asianajaja ei ole asetuksessa (EY) N:o 2201/2003 tarkoitettu viranomainen. Lisäksi vain yleisen syyttäjän vahvistama sopimus on pätevä ja tuottaa oikeusvaikutuksia, jolloin se voidaan myös tunnustaa ja panna täytäntöön ulkomailla. Tästä seuraa, että jos yleinen syyttäjä on kieltäytynyt vahvistamasta sopimusta ja hyväksynnän on antanut sen sijaan tuomioistuimen presidentti (lakiasetuksen 6 §:n 2 momentti), edellä tarkoitetun todistuksen antaa kyseinen tuomioistuin.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Jos henkilö ei ole oikeustoimikelpoinen (alaikäisyyden tai vajaavaltaisuuden vuoksi), elatusapukanteen nostaa hänen oikeudellinen edustajansa (alaikäisen osalta vanhemmat ja vajaavaltaiten aikuisten osalta holhooja), joka voi olla myös siviililain 404 §:n ja sitä seuraavien pykälien mukaisesti nimitetty virallinen edunvalvoja (*amministratore di sostegno*).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Elatusvelvoitteita koskevissa asioissa ovat jäsenvaltioissa toimivaltaisia asetuksen (EY) N:o 4/2009 nojalla seuraavat:

1. vastaajan asuinpaikan tuomioistuin, tai
2. elatusapuun oikeutetun asuinpaikan tuomioistuin, tai
3. tuomioistuin, jolla siihen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti on toimivalta ratkaista henkilön oikeudellista asemaa koskeva kanne, jos elatusta koskeva vaatimus on liitännäinen tähän kanteeseen nähden, paitsi jos tämä toimivalta perustuu yksinomaan yhden osapuolen kansalaisuuteen, tai
4. tuomioistuin, jolla siihen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti on toimivalta ratkaista vanhempainvastuuta koskeva kanne, jos elatusta koskeva vaatimus on liitännäinen tähän kanteeseen nähden, paitsi jos tämä toimivalta perustuu yksinomaan yhden osapuolen kansalaisuuteen.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Elatusvaatimus on esitettävä asianajajan välityksellä. Asianajaja edustaa hakijaa oikeuskäsittelyn aikana.

Asianajajaa ei kuitenkaan tarvita, jos elatustuki määritellään eroavien puolisoitten tekemässä sopimuksessa. Tällöin sopimus toimitetaan tuomioistuimeen vahvistettavaksi (siviiliprosessilain 711 §).

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Yksityisoikeudellisen menettelyn aloittamisesta peritään vireillepanomaksu (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*), jonka suuruus määräytyy asian tyypin ja arvon mukaan.

Lisäksi tuomioistuimen päätöksistä peritään rekisteröintimaksu (*tassa di registro*).

Lapsiin kohdistuvaa elatusvelvollisuutta koskevat menettelyt on kuitenkin vapautettu näistä kummastakin.

Osapuolen on kuitenkin maksettava häntä tuomioistuimessa edustavan asianajajan palkkio. Oikeudenkäyntikulujen määrää ei ole mahdollista ilmoittaa ennalta, sillä ne vaihtelevat tapauksen monimutkaisuuden mukaan.

Jos osapuolella ei ole varaa palkata asianajajaa, hän voi hakea maksutonta oikeusapua (*patrocinio a spese dello Stato*), jolloin asianajajan palkkion maksaa valtio.

Maksutonta oikeusapua voidaan myöntää, jos hakijan verotettavat tulot ovat enintään 11 493,82 euroa vuodessa (tuloraja vahvistettu 16.1.2018 annetulla ministeriön asetuksella, joka on julkaistu Italian virallisessa lehdessä *Gazzetta Ufficiale* nro 49, 28.2.2018). Tulorajaa päivitetään säännöllisesti. Jos hakija asuu yhdessä puolison, rekisteröidyn parisuhteen osapuolen tai muiden läheisten kanssa, huomioon otetaan kaikkien perheenjäsenten yhteenlasketut tulot.

Jos hakija asuu yhdessä puolison tai muiden läheisten kanssa, huomioon otetaan kaikkien perheenjäsenten yhteenlasketut tulot. Tällöin oikeusapuun oikeuttavien tulojen määrää korotetaan 1 032,91 eurolla kutakin samassa taloudessa asuvaa perheenjäsentä kohti.

Maksutonta oikeusapua haetaan toimivaltaisen tuomioistuimen mukaan määräytyvältä asianajajayhdistykseltä (*Consiglio dell'Ordine degli Avvocati*).

Hakemuksessa on mainittava sen perusteena olevat oikeudelliset ja tosiseikat ja esitettävä niihin liittyvät todisteet, koska asianajajayhdistys voi myöntää oikeusapua vain jos hakemus ei ole ilmeisen perusteeton.

Jos asianajajayhdistys myöntää hakijalle maksutonta oikeusapua, tämä voi valita itselleen oikeudellisen edustajan maksutonta oikeusapua antavien asianajajien luettelosta.

Jotkut yhdistykset nimeävät itse tehtävää hoitavan asianajajan.

Maksutonta oikeusapua voi hakea missä tahansa menettelyn vaiheessa, ja sitä koskeva päätös koskee menettelyn kaikkia myöhempiä vaiheita.

Edellä mainitun tuloja koskevan edellytyksen on oltava voimassa koko menettelyn ajan.

Jos maksutonta oikeusapua koskevaa hakemusta ei hyväksytä, hakija voi esittää hakemuksen uudelleen toimivaltaiselle tuomioistuimelle.

8 Minkä tyypistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusvelvollisuuden sisällöstä ja elatusavun tai -tuen määrästä määrätään oikeuden päätöksellä, joka on samalla täytäntöönpanomääräys.

Siinä määrätään elatusvelvollinen huolehtimaan elatusavun tai -tuen saajan perustarpeista eli ruoka-, asumis- ja vaatemenosta sekä tyydyttävän elämän vähimmäisedellytyksinä pidettävien tavaroiden ja palvelujen hankintamenoista. Elatusvelvollisuuden sisällön määrittämisessä on otettava huomioon myös elatusvelvollisen taloudellinen tilanne.

Eronneelle puolisolle maksettavan elatustuen määrittämisessä otetaan huomioon avioliiton aikainen elintaso.

Alaikäisille lapsille tai täysi-ikäisille, mutta ei vielä taloudellisesti riippumattomille lapsille maksettavaa elatustukea määritettäessä otetaan huomioon lasten koulutustarpeet.

Elatustuen määrää tarkistetaan automaattisesti ISTAT-indeksien mukaisesti tai mahdollisesti osapuolten sopimien tai oikeuden päätöksessä mainittujen muiden perusteiden nojalla.

Elatustuen määrää voidaan tarkistaa joko tuensaajan tai elatusvelvollisen tilanteen perusteella. Tätä koskeva hakemus on esitettävä toimivaltaiselle tuomioistuimelle, eli yleensä sille tuomioistuimelle, joka on tehnyt asiassa ensimmäisen päätöksen.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Tuomioistuin päättää maksujärjestelyistä.

Jos kyseessä on asumusero, tuomioistuin voi määrätä, että kolmannet osapuolet, jotka suorittavat säännöllisesti maksuja elatusvelvolliselle (esimerkiksi työnantaja), suorittavat osan maksuista suoraan elatusapuun oikeutetulle.

Elatustuki on maksettava elatustukeen oikeutetulle.

Alaikäisen lapsen elatustuki maksetaan sille vanhemmalle, joka on lapsen huoltaja.

Elatustuki täysi-ikäiselle lapselle, joka ei ole taloudellisesti riippumaton, on maksettava suoraan lapselle itselleen, paitsi jos tuomioistuin päättää toisin.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti elatusapua tai -tukea, niihin oikeutetulla henkilöllä on käytössään kaikki tavanomaiset keinot, joilla taloudellisten velvoitteiden täyttäminen varmistetaan (pakkotäytäntöönpano).

Lisäksi voidaan soveltaa siviiliprosessilain 614 a artiklaa, jonka tarkoituksena on kannustaa elatusvelvollista täyttämään velvoitteet vapaaehtoisesti: sen nojalla tuomari voi asianosaisen pyynnöstä määrätä elatusvelvollisen maksamaan jokaisesta maksuvelvollisuuden laiminlyönnistä tai viivästymisestä tietyn summan, paitsi jos se olisi ilmeisen kohtuutonta. Tämä määräys muodostaa täytäntöönpanoasiakirjan, jonka nojalla elatusvelvollisen maksettavaksi laiminlyöntien vuoksi kuuluvat määrät voidaan panna täytäntöön.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Oikeus elatusapuun ei itsessään vanhene. Sen sijaan erääntyneet mutta maksamattomat elatusapurästit vanhenevat viiden vuoden kuluttua (siviililain 2948 §:n 2 momentti). Vanhentumisaikaa ei kuitenkaan sovelleta puolisoiden kesken eikä vanhempainvastuun perusteella maksettavaan elatustukeen.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Katso edellinen kohta.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Italiassa on äskettäin perustettu valtiollinen rahasto, josta voidaan myöntää elatustukea sitä tarvitseville eronneille puolisoille, jotka eivät itse kykene huolehtimaan elatuksestaan, ja heidän kanssaan asuville alaikäisille ja vakavasti vammaisille aikuisille lapsille, siinä tapauksessa että elatusvelvollinen puoliso ei maksa elatustukea.

Elatustukea haetaan esittämällä asiaa koskeva hakemus hakijan asuinpaikan tuomioistuimelle. Tuen myöntää oikeusministeriö.

Oikeusministeriön myöntämä tuki on luonteeltaan ennakkomaksu. Tämä tarkoittaa, että oikeusministeriö perii myöntämänsä tuen takaisin velvollisuutensa laiminlyöneeltä elatusvelvolliselta.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos elatusvelvollinen asuu toisessa maassa, elatusapuun oikeutettu voi kääntyä Italian keskusviranomaisen puoleen ja esittää tämän kautta elatusapupäätöksen tunnustamista, täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista ja täytäntöönpanoa koskevan hakemuksensa siinä jäsenvaltiossa, jossa on elatusvelvollisen vakituinen asuinpaikka, asetuksen (EY) N:o 4/2009 VII luvussa säädetyn yhteistyöjärjestelyn mukaisesti.

Asetuksen (EY) N:o 4/2009 49 artiklassa tarkoitettu keskusviranomainen on Italiassa oikeusministeriön nuoriso-oikeuden osasto *Diartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità*. Se vastaa elatussaatavien perinnästä rajat ylittävissä asioissa Euroopan oikeusalueella.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Italian keskusviranomaisen yhteystiedot:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità

Via Damiano Chiesa 24

00136 ROMA

Puhelin: (+39) 06 68188 326-331-535

Faksi: (+39) 06 06.68808 323

Sähköposti: [✉ acitalia0409.dgmc@giustizia.it](mailto:acitalia0409.dgmc@giustizia.it)

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos toisessa EU:n jäsenvaltiossa asuva elatusapuun oikeutettu haluaa, että hänen hyväkseen tehty elatusapupäätös pannaan täytäntöön Italiassa, hän voi kääntyä asuinvaltionsa keskusviranomaisen puoleen ja esittää tämän kautta asetuksen (EY) N:o 4/2009 56 artiklassa tarkoitettua hakemuksen asetuksen VII luvussa säädetyn yhteistyöjärjestelyn mukaisesti.

Toisessa EU:n jäsenvaltiossa asuva velkoja ei voi kääntyä suoraan Italian keskusviranomaisen puoleen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Katso edellinen kohta.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Oikeussuojan saatavuus rajat ylittävissä asioissa perustuu suoraan asetuksen (EY) N:o 4/2009 V lukuun.

Kun riita-asia koskee päätöksen tunnustamista tai tunnustamista ja täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista tai kyseisessä valtiossa annetun tai jo tunnustetun päätöksen täytäntöönpanoa ja hakija on alle 21-vuotias, maksuton oikeusapu myönnetään automaattisesti eli ottamatta huomioon maksuttoman oikeusavun myöntämistä koskeviin yleisiin vaatimuksiin kuuluvaa enimmäistulorajaa ja hakemuksen aiheellisuutta.

Kun elatusavun hakija on yli 21-vuotias lapsi tai kun hakemus ei perustu vanhemman ja lapsen väliseen suhteeseen (esimerkiksi puolison, sukulaisen tai muun läheisen tekemä hakemus), maksutonta oikeusapua voidaan myöntää, jos enimmäistulorajaa ja hakemuksen aiheellisuutta koskevat vaatimukset täyttyvät, kansallisen lainsäädännön mukaisesti (ks. 7 kohta).

Asetuksen (EY) N:o 4/2009 VII luvussa säädetyn yhteistyöjärjestelyn mukaisesti Italian keskusviranomaisen toimittaa maksutonta oikeusapua koskevan hakemuksen toimivaltaiselle asianajajayhdistykselle.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Italian keskusviranomaisen on ottanut asetuksen VII luvun mukaisesti toimitettavien yhteistyöpyyntöjen käsittelyä varten käyttöön seuraavan menettelyn:

- se kannustaa pyrkimään riita-asiaissa sovintoratkaisuun kehottamalla elatusvelvollista maksamaan hänelle määrätyn veloitteen vapaaehtoisesti;
- se pyytää elatusvelvollista ottamaan yhteyttä keskusviranomaiseen riita-asiaan liittyvistä järjestelyistä sopimista varten;
- se selvittää elatusvelvollisen olinpaikan Italian kuntien asukasrekisterin ja vankeinhoitolaitoksen tietopankkien kautta tai asianomaisten paikallistoimistojen avulla;
- se kerää tiedot velallisen tuloista ja varallisuudesta veroviranomaisten avulla;
- se avustaa todistusaineiston hankkimisessa asetuksen 51 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaisesti yhdessä oikeusviranomaisten kanssa;
- se toimii maksuttoman oikeusavun myöntämiseksi kuten edellä 7 ja 18 kohdassa esitetään.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Molemmat vanhemmat vastaavat alaikäisten lastensa elatuksesta taloudellisten mahdollisuuksiensa mukaisesti siitä riippumatta, asuvatko he yhdessä vai erillään. Eronneella puolisoilla on myös entisen puolisonsa elatusvelvollisuus, jos tämä ei pysty elättämään itseään omilla varoillaan.

Vanhempien on maksettava elatusta lapsilleen ja eronneen puolison entiselle puolisolleen. Myös täysi-ikäisillä lapsilla on elatusvelvollisuus vanhempiinsa nähden, jos nämä eivät pysty elättämään itseään omilla varoillaan tai tuloillaan.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapsen oikeus saada elatusta päättyy, kun hänestä tulee täysi-ikäinen eli hän täyttää 18 vuotta. Poikkeuksena on tilanne, jossa hän ei täysi-ikäiseksi tultuaan kykene itse vastaamaan toimeentulostaan, esimerkiksi kun lapsi on fyysisesti tai henkisesti sairas tai hän ei voi tehdä työtä, koska saa korkea-asteen koulutusta tai ammatillista koulutusta, tai aikuinen poika suorittaa pakollista asevelvollisuuttaan.

Kyproksen lainsäädännön ja varsinkin vanhempien ja lasten välisistä suhteista annetun lain

216/90 34 §:n nojalla myös vanhemmillä on oikeus saada elatusta aikuisilta lapsiltaan.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatusasioissa on käännyttävä asuinprefektuurin perhetuomioistuimen puoleen.

Menettely aloitetaan siten, että kantaja jättää ensiksi elatushakemuksensa tuomioistuimelle ja liittää siihen valan velvoituksin antamansa lausunnon. Asiakirjat rekisteröidään tuomioistuimessa. Hakemus annetaan tiedoksi elatusvelalliselle, jolle varataan tilaisuus tulla kuulluksi ja joka voi vastustaa hakemusta. Jos asianosaisten välille syntyy sopu, elatuspäätöksessä vahvistetaan saavutettu sopimus. Muussa tapauksessa hakemus siirretään tuomioistuimen suulliseen käsittelyyn, ja tuomioistuin päättää asiasta asianosaisten lausuntojen ja heidän esittämänsä todistusaineiston perusteella.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Kun elatusvelkoja on alaikäinen eli alle 18-vuotias, elatushakemuksen tekee elatusvelkojan puolesta ja tämän hyväksi holhooja (esimerkiksi äiti).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Jos elatusvelkoja on alaikäinen, perhetuomioistuinlain 23/90 (muutettuna) 12 §:n mukaisesti tuomiovalta kuuluu tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä elatusvelkojalla tai -velallisella on vakinainen asuinpaikka (12 §:n 1 momentin b kohta). Kaikissa muissa tapauksissa eli kun elatusvelkoja on aikuinen, tuomiovalta kuuluu tuomioistuimelle, jonka tuomiopiirissä sijaitsee elatusvelkojan tai -velallisen vakituinen asuinpaikka tai työpaikka (12(1) §:n a kohta).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Elatushakemuksen voi tehdä itse tai asianajajan välityksellä.

Menettelyn osalta ks. vastaus kohdassa 3.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Menettelyssä on maksettava palkkio asianajajalle, jos tällaisen on palkannut, sekä tuomioistuimen kulut. Kulujen määrät vahvistetaan asetuksissa, jotka Kyproksen korkein oikeus aika ajoin julkaisee. Kulujen tarkka määrä riippuu oikeudenkäynnin kestosta ja monimutkaisuudesta. Jos kantajalla ei ole varaa oikeudenkäyntikuluihin, hän voi hakea maksutonta oikeusapua lain 165 (I)/2002 (muutettuna) nojalla.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Tuomioistuin voi määrätä elatusta seuraavasti: vanhemmalta lapselle, lapselta vanhemmalle ja eronneelta puolisolta entiselle puolisolle. Kun elatuksen määrää vahvistetaan, otetaan huomioon elatusvelkojan tarpeet ja elatusvelallisen taloudelliset resurssit. Elatukseen kuuluu kaikki, mikä on tarpeellista elatusvelkojan toimeentulon ja hyvinvoinnin kannalta, samoin kuin tarvittaessa hänen koulutuskustannuksensa (lain 216/90 37 §).

Tuomioistuin voi hakijan tai hänen asiamiehensä pyynnöstä muuttaa elatuspäätöstä, jos elatusvelkojan elinkustannukset tai perheolosuhteet ovat muuttuneet tai jos elatusvelallisen olosuhteet ovat muuttuneet (lain 216/90 38 §:n 1 momentti).

Sen lisäksi että elatuspäätöstä voidaan muuttaa olosuhteiden tai kustannusten muuttuessa, lain 216/90 38 §:n 2 momentin mukaisesti elatusta korotetaan automaattisesti kymmenellä prosentilla 24 kuukauden välein, ellei tuomioistuimien toisin määrää.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatus maksetaan kuukausittain pankkisiirrolla, sekillä tai käteisellä elatusvelkojalle tai tämän holhoojalle tai asianajajalle.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelkoja jättää elatuspäätöksen mukaisen elatuksen maksamatta, elatusmaksu peritään samalla tavalla kuin sakko. Menettelyssä on mahdollista antaa pidätysmääräys (lain 216/90 40 §).

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Lain 232/91 9 §:n 3 momentin mukaan elatuspäätöksen mukaiset erääntyneet elatusvelvoitteet vanhenevat kahdessa vuodessa.

Aikaa, jonka elatusvelallinen on poissa Kyproksesta, ei oteta huomioon laskettaessa kahden vuoden vanhenemisaikaa.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Sellaista kansallisen tason viranomaista tai organisaatiota ei ole.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Ks. edellinen vastaus.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä, hakija/elatusvelkoja voi tällöin pyytää apua Kyproksen keskusviranomaiselta, joka on oikeus- ja yleisen järjestyksen ministeriö.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Kyseinen henkilö tai hänen asianajajansa voi olla keskusviranomaiseen yhteydessä puhelimitse, kirjallisesti (tavallisella kirjeellä, faksilla tai sähköpostilla) tai tulemalla itse paikalle.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos hakija/elatusvelkoja asuu toisessa maassa ja elatusvelallinen Kyproksella, hakija voi pyytää apua Kyproksen keskusviranomaiselta eli oikeus- ja yleisen järjestyksen ministeriöltä. Yhteydenotto on tehtävä hakijan asuinmaan keskusviranomaisen välityksellä, ei siis suoraan.

Toinen vaihtoehto on, että hakija asioi asianajajansa välityksellä suoraan tuomioistuimen kanssa.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Tässä tapauksessa keskusviranomaiseen voi olla yhteydessä puhelimitse tai kirjallisesti (tavallisella kirjeellä, faksilla tai sähköpostilla), ja keskusviranomainen auttaa toimittamaan kirjallisen elatushakemuksen toimivaltaiselle kansalliselle tuomioistuimelle.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä, vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo Kyprosta.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei sovellu.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Uuden elatusvelvoitteita koskevan asetuksen (neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009) mukaisesti hakemukset toimitetaan nyt suoraan toimivaltaiselle Kyproksen tuomioistuimelle Kyproksen keskusviranomaisen välityksellä.

Tuomioistuimissa asioimista helpotetaan myös tarjoamalla oikeusapua sekä kansallisen lain 165(l)/2002 nojalla että oikeusapua rajat ylittävissä riita-asioissa koskevan EU-direktiivin nojalla.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Varmistaakseen 51 artiklan virheettömän täytäntöönpanon keskusviranomaisen tekee läheistä yhteistyötä toimivaltaisten valtion viranomaisten kanssa. Tällöin tarkoituksena on muun muassa hankkia pyydyt tiedot, kuten elatusvelvollisen asuin- ja työpaikan osoite ja hänen tulotietonsa. Tarkoituksena on selvittää elatusvelvollisen olinpaikka ja toimittaa tuomioistuimelle ajan tasalla olevat osoitetiedot, jotta tuomioistuinasiakirjat voidaan antaa velalliselle tiedoksi.

Oikeusapua koskevat säännökset eivät sovellu, sillä yllä mainitut toimet samoin kuin asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaiset pyyntöjen toimittamiset eteenpäin hoitaa hakijoiden puolesta keskusviranomaisen eikä oikeusapua niin ollen tarvita.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Latvia

Tämän sivun alkukielistä versiota [lv](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan. Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuimien voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
 - 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
 - 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
 - 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.
 - 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
 - 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
 - 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
 - 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
 - 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
 - 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
 - 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?
-

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusapua ei määritellä kattavasti Latvian lainsäädännössä. Joistakin toisen henkilön elatukseen liittyvistä kysymyksistä vallitsee kuitenkin yhteisymmärrys. Esimerkiksi lapsen elatus tarkoittaa menoja, joista vanhempien on yhdessä huolehdittava lapsen puolesta taloudellisesta tilanteestaan riippumatta.

Lapsen elatusavun vähimmäismäärästä säättää valtioneuvosto. Lapsen elatus määrittää elatustakuurahastoa koskevassa laissa.

Yhteisymmärrys monista elatusvelvollisuuteen liittyvistä kysymyksistä perustuu tuomioistuinten oikeuskäytäntöön, jossa viitataan muun muassa käsitteisiin *uzturīdzekļi* (elatus) ja *līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai* (aiemman elintason säilyttämiseksi tarvittavat varat). Esimerkiksi "puolison elatusavulla" tarkoitetaan yleisesti pitkäaikaista taloudellista tukea puolisolta toiselle puolisolle, kun tämän aineelliset elinolosuhteet ovat huonontuneet.

Elatusvelvollisia ovat:

– vanhemmat lapsilleen

Vanhemmat ovat velvollisia elättämään lasta, kunnes tämä pystyy itse huolehtimaan toimeentulostaan. Sen vuoksi elatusvelvollisuus ei pääty siihen, että lapsi tulee täysi-ikäiseksi. Tuomioistuimien voi kuitenkin harkita, onko elatusapua syytä myöntää, jos lapsi on täysi-ikäinen eikä hän opiskele tutkintoa tai ammattia varten ja hän pystyisi hankkimaan toimeentulonsa omalla työllään, mutta ei sitä tee.

Vanhemman elatusvelvollisuus on suhteutettava hänen taloudelliseen tilanteeseensa. Vanhemmalla on kuitenkin aina taloudellisesta tilanteestaan riippumatta velvollisuus maksaa valtioneuvoston säätämä elatusavun vähimmäismäärä. Elatusvelvollisuus on sitova riippumatta siitä, asuuko lapsi toisen tai molempien vanhempien luona vai erillään.

Lapsen elatus tarkoittaa huolehtimista siitä, että lapsi saa tarvitsemansa ravinnon, vaatteet, asunnon ja terveydenhoidon, sekä myös huolehtimista lapsen hoidosta, koulutuksesta ja kasvatuksesta (huolehtimista lapsen henkisestä ja fyysisestä kehityksestä ottaen huomioon lapsen persoonallisuus, taidot ja taipumukset, ja lapsen valmistamista yhteiskuntaa hyödyttävään työhön).

– lapset vanhemmilleen

Lasten velvollisuus huolehtia vanhemmistaan koskee yhtä lailla kaikkia lapsia. Jos lasten taloudellinen tilanne on erilainen, tuomioistuim voi määritellä heidän velvollisuutensa huolehtia vanhemmista siten, että maksettava elatusapu suhteutetaan kunkin lapsen taloudelliseen tilanteeseen.

– puoliso toiselle puolisolle

Jos avioliitto mitätöidään ja vain toinen puoliso oli tietoinen siitä, että avioliitto saattoi olla mitätön jo sitä solmittaessa, sillä puolisollla, joka ei ollut asiasta tietoinen, on oikeus vaatia toiselta puolisolalta tämän taloudelliseen tilanteeseen suhteutettua elatusapua, joka on tarpeen vaatimuksen esittäjän aiemman elintason säilyttämiseksi. Vastaavasti avioeron yhteydessä tai sen jälkeen toinen asianosaisista voi vaatia entiseltä puolisoltaan tämän taloudelliseen tilanteeseen suhteutettua elatusapua, joka on tarpeen vaatimuksen esittäjän aiemman elintason säilyttämiseksi.

Entiselle puolisolle ei tarvitse maksaa elatusapua hänen aiemman elintonsa säilyttämiseksi seuraavissa tapauksissa:

1. avioerosta tai avioliiton mitätöinnistä on kulunut yhtä kauan aikaa kuin eroon päättynyt avioliitto tai yhteiselämä mitätöidyssä avioliitossa kesti
2. hän on solminut uuden avioliiton
3. hänen tulonsa riittävät kattamaan hänen elatuksensa
4. hän välttelee sellaista työtä, jolla voisi elättää itsensä
5. elatusvelvollisen tulot eivät riitä kattamaan hänen omaa elatustaan tai hän on tullut työkyvyttömäksi
6. hän on syyllistynyt rikokseen elatusvelvollista vastaan tai tämän suoraan ylenevässä tai alenevassa polvessa olevan sukulaisen henkeä, terveyttä, vapautta, omaisuutta tai kunniaa vastaan
7. hän on jättänyt elatusvelvollisen avuttomaan tilaan, vaikka olisi voinut auttaa tätä
8. hän on tahallisesti tehnyt väärän ilmiannon jotakin 6 kohdassa tarkoitettua henkilöä vastaan
9. hän on viettänyt moraalitonta tai tuhmailevaa elämää
10. kumpi tahansa entisistä puolisoista kuolee tai hänet julistetaan kuolleeksi
11. muista painavista syistä.

– isovanhemmat lapsenlapsilleen

Jos vanhempia ei ole tai he eivät pysty huolehtimaan lapsen elatuksesta, kaikilla isovanhemmilla on yhtäläinen elatusvelvollisuus. Jos isovanhempien taloudellisessa tilanteessa on eroja, tuomioistuim voi suhteuttaa kunkin isovanhemman elatusvelvollisuuden hänen taloudelliseen tilanteeseensa.

– lapsenlapset isovanhemmilleen

Vastaavasti kaikilla lastenlapsilla on yhtäläinen velvollisuus huolehtia isovanhempiensa elatuksesta. Jos lastenlasten taloudellinen tilanne on erilainen, tuomioistuim voi suhteuttaa kunkin lapsenlapsen elatusvelvollisuuden hänen taloudelliseen tilanteeseensa.

Sopimusperusteinen elatusvelvollisuus

Osapuolet voivat sopia elatusavun maksamisesta elatussopimuksen perusteella. Tällöin toinen osapuoli suorittaa toiselle aineellisia etuuksia joko raha- tai luontoissuorituksena, minkä vastineeksi saaja sitoutuu huolehtimaan suorittajan elatuksesta hänen elinaikanaan, ellei velvollisuuden voimassaolosta sovita muuta. Ellei muuta sovita, elatukseen kuuluu ravinto, asuminen, vaatteet ja hoito. Jos elatuksen saaja on alaikäinen, siihen kuuluu myös kasvatusta ja koulutusta perusasteen oppilaitoksessa.

Henkilövahingosta johtuva elatusvelvollisuus

Jos henkilö, jolla on velvollisuus huolehtia toisen henkilön elatuksesta, kuolee vahingon seurauksena, elatusvelvollisuus siirtyy henkilölle, joka oli vastuussa hänen kuolemastaan. Oikeus päättää korvauksen suuruudesta harkintansa mukaan ottaen huomioon surmansa saaneen iän ja ennen kuolemaansa osoittaman kyvyn elättää itsensä sekä elätettävän henkilön tarpeet. Jos elätettävällä henkilöllä on tarpeeksi varoja elättää itsensä, elatusvaatimus on vailla pohjaa.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhemmat ovat velvollisia elättämään lasta, kunnes tämä pystyy itse huolehtimaan toimeentulostaan. Sen vuoksi elatusvelvollisuus ei pääty siihen, että lapsi tulee täysi-ikäiseksi. Tuomioistuimien voi kuitenkin harkita, onko elatusapua syytä myöntää täysi-ikäiselle lapselle, joka ei opiskele tutkintoa tai ammattia varten eikä hanki toimeentuloaan omalla työllään, vaikka pystyisi siihen.

Latvian lainsäädännössä ei määritellä, minkä suuruiset varat ovat tarpeen vaatimuksen esittäjän aiemman elintason säilyttämiseksi. Siinä ei myöskään määritellä sitä, mitä velvollisuus huolehtia vanhempien tai isovanhempien elatuksesta käytännössä tarkoittaa.

Sen sijaan lapsen elatus määritellään huolehtimiseksi siitä, että lapsi saa ravinnon, vaatteet, asunnon ja terveydenhoidon, sekä huolehtimiseksi lapsen hoidosta, koulutuksesta ja kasvatuksesta (huolehtiminen lapsen henkisestä ja fyysisestä kehityksestä ottaen huomioon hänen persoonallisuutensa, taitonsa ja taipumuksensa, ja lapsen valmistaminen yhteiskuntaa hyödyttävään työhön). Elatusavun suuruutta määritettäessä otetaan huomioon lapsen oikeus asianmukaisiin elinolosuhteisiin ja hänen todelliset tarpeensa.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatusapuhakemus tehdään aina tuomioistuimelle, joka käsittelee asian siviiliprosessilaissa säädettyssä menettelyssä. Hakijan on toimitettava hakemus ja muut tarvittavat asiakirjat tuomioistuimelle.

Lapsen vanhemmat voivat sitä ennen tehdä kuukausittaisia elatusmaksuja koskevan sopimuksen, jonka notaari vahvistaa. Tällainen sopimus sitoo oikeudellisesti molempia osapuolia. Jos elatusvelvollinen vanhempi ei noudata säännöllisiä tai määräaikaista elatusmaksuja koskevaa sopimusta, sopimus voidaan toimittaa ulosottomiehelle (*tiesu izpildītājs*) täytäntöönpanoa varten.

Latvia on perustanut elatustakuurahaston (*Uzturīdzekļu garantiju fonds*), jonka tehtävänä on maksaa valtion talousarviosta elatusapua alaikäisille lapsille. Rahaston omaisuutta hallinnoi sen hallitus, joka toimii oikeusministeriön alaisuudessa.

Elatusapuun oikeutettu voi hakea rahaston hallitukselta elatustuen maksamista elatustakuurahastosta, jos elatussaatavaa on turhaan yritetty periä tuomioistuimen kautta.

Rahaston hallitus voi hyväksyä elatustuen maksamisen rahastosta vain, jos on osoittautunut mahdottomaksi panna täytäntöön tuomioistuimen määräys elatussaatavan perimisestä asianomaisella siviilioikeudellisella menettelyllä tai jos elatusvelvollinen noudattaa tuomioistuimen perintämääräystä mutta ei maksa valtioneuvoston vahvistamaa elatusavun vähimmäismäärää.

Rahaston hallituksen on haettava suorittamiensa elatussaatavien ulosmittaamista elatusvelvolliselta ilman erillistä tuomioistuimen päätöstä.

Elatustakuurahaston hallitukselta haetaan elatustukea seuraavasti:

Hakija (lapsen elatusvelkoja) voi osoittaa hakemuksensa suoraan rahaston hallitukselle. Hakemukseen on liitettävä seuraavat asiakirjat:

- jäljennös tuomioistuimen päätöksestä, jolla elatusapu on myönnetty
- ulosottomiehen antama todistus, jossa vahvistetaan, että elatusapupäätöksen täytäntöönpano on osoittautunut mahdottomaksi tai että elatusvelvollinen on noudattanut tuomioistuimen päätöstä elatussaatavien perimisestä, mutta ei ole maksanut valtioneuvoston vahvistamaa elatusavun vähimmäismäärää; todistus on toimitettava rahaston hallitukselle kuukauden kuluessa sen antamispäivästä
- valtakirja, jos elatusvaatimuksen esittää valtuutettu asiamies.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Valtuutettu asiamies voi esittää vaatimuksen sukulaisen tai läheisen henkilön puolesta. Alaikäisen lapsen puolesta vaatimuksen voi esittää hänen laillinen edustajansa, esim. vanhempi tai holhooja.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Elatussaatavien perintää koskevat kanteet tutkitaan aina toimivaltaisessa alioikeudessa (*rajona (pilsētas) tiesa*).

Latviassa tuomioistuimen toimivalta perustuu seuraaviin säädöksiin:

- toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioissa annettu neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009 (elatusapuasetus)
- Latvian tasavaltaa sitovat kahden- ja monenväliset sopimukset
- siviiliprosessilaki, jos elatusapuasetuksen säännöksiä tai Latvian tasavaltaa sitovien kahden- ja monenvälisten sopimusten määräyksiä ei voida soveltaa.

Siviiliprosessilain mukaan Latvian tuomioistuimet ovat toimivaltaisia elatusapuasioissa seuraavasti:

- kanne vastaajaa vastaan voidaan nostaa hänen asuinpaikkansa tuomioistuimessa
- jos vastaajan asuinpaikka on tuntematon tai jos hänellä ei ole vakituista asuinpaikkaa Latviassa, kanne voidaan nostaa hänen kiinteän omaisuutensa sijaintipaikan tai hänen viimeisen tunnetun asuinpaikkansa tuomioistuimessa
- lapsen tai vanhemman elatussaatavien perimistä koskeva kanne voidaan nostaa myös kantajan asuinpaikan tuomioistuimessa
- henkilövahingosta johtuvaa elatusvelvollisuutta koskeva kanne voidaan nostaa myös kantajan kotipaikan tai vahingon tapahtumapaikan tuomioistuimessa.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Hakija voi panna asian vireille tuomioistuimessa ilman asianajajan tai minkään muun välikäden palveluksia. Hakijan ei myöskään tarvitse ensin pyrkiä sovintoon ennen asian viemistä tuomioistuimeen.

Tuomarin on kuitenkin oikeudenkäynnin valmisteluvaiheessa pyrittävä saamaan aikaan sovinto osapuolten välille. Niinpä osapuolia kehoitetaan pyrkimään yhteisymmärrykseen ennen oikeuskäsittelyn aloittamista.

On myös syytä korostaa, että osapuolet voivat sopia elatusavusta ilman asian viemistä tuomioistuimeen.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Seuraavat henkilöt on siviiliprosessilain 43 §:n mukaan vapautettu maksamasta oikeudenkäyntikuluja, joihin kuuluvat käsittelymaksu (*valsts nodeva*), kansliamaksu (*kancelejas nodeva*) ja menettelykulut (*ar lietās izskatīšanai saistītie izdevumi*):

- kantaja lapsen tai vanhemman elatussaatavien perintää koskevan kanteen tai sellaisen isyyden tunnustamista koskevan kanteen yhteydessä, joka nostetaan samanaikaisesti lapsen elatussaatavien perintää koskevan kanteen kanssa
- hakija, joka hakee toisessa maassa annetun, lapsen tai vanhemman elatussaatavaa koskevan päätöksen tunnustamista tai tunnustamista ja täytäntöönpanoa
- kantaja vammaan tai muuhun terveyshaittaan tai kuolemaan johtaneeseen henkilövahinkoon liittyvän kanteen yhteydessä
- vastaaja asiassa, joka koskee tuomioistuimen määräämän, lapselle tai vanhemmalle maksettavan elatusavun alentamista.

Vahingonkorvausvaatimus (*prasības pieteikumu*) voidaan esittää alkuperäisessä kanteessa tai vastakanteessa, kolmannen henkilön jo vireillä olevassa riita-asiassa esittämässä, riidan kohdetta koskevassa erillisessä vaatimuksessa, erityisessä menettelyssä ratkaistavassa hakemuksessa tai muussa tuomioistuimelle osoitetussa, asiaa koskevan lainsäädännön mukaisessa hakemuksessa. Vahingonkorvausvaatimuksen yhteydessä suoritettava käsittelymaksu porrastetaan vaatimuksen määrän mukaan seuraavasti:

- vaatimus enintään 2 134 euroa: käsittelymaksu on 15 prosenttia vaatimuksen määrästä, ei kuitenkaan vähempää kuin 71,14 euroa;
- vaatimus 2 135 – 7 114 euroa: 320,10 euroa + 4 prosenttia 2 134 euroa ylittävästä määrästä;
- vaatimus 7 115 – 28 457 euroa: 519,30 euroa + 3,2 prosenttia 7 114 euroa ylittävästä määrästä;
- 28 458 – 142 287 euroa: 1 202,28 euroa + 1,6 prosenttia 28 457 euroa ylittävästä määrästä;
- vaatimus 142 288 – 711 435 euroa: 3 023,56 euroa + 1 prosentti 142 287 euroa ylittävästä määrästä;
- vaatimus yli 711 435 euroa: 8 715,04 euroa + 0,6 prosenttia 711 435 euroa ylittävästä määrästä.

Elatussaatavien perintää koskevista asioista vaatimuksen määräksi katsotaan yhden vuoden aikana suoritettavien maksujen kokonaismäärä.

Latviassa maksutonta oikeusapua siihen EU:n elatusapuasetuksen nojalla oikeutetuille ulkomaisille kantajille tai hakijoille myöntää elatustakuurahaston hallitus, joka on asetuksen mukaisesti perustettu keskusviranomaisena. Elatustakuurahaston hallitus myöntää oikeusapua latvialaisissa tuomioistuimissa ja täytäntöönpanoviranomaisissa kotimaisille ja sellaisille ulkomaisille elatusvelkojille, joilla on siihen oikeus elatusapuasetuksen nojalla.

Asioissa, joista ei säädetä elatusapuasetuksessa, Latvian valtio voi myöntää oikeusapua henkilölle, joka ei pysty huolehtimaan oikeuksiensa puolustamisesta erityistilanteensa tai omaisuutensa ja tulojensa riittämättömyyden vuoksi. Oikeusapua myönnetään valtion oikeusapulain mukaisesti.

Oikeusapua voidaan myöntää oikeudenkäyntiasiakirjojen laatimista, oikeudellisten menettelyjen aikana annettavaa lainopillista neuvontaa ja oikeudenkäynnissä edustamista varten. Valtioiden rajat ylittävän riita-asian asianosaisella on edellä mainittujen lisäksi oikeus tulkkauspalveluihin ja tiettyjen, asian ratkaisemisen kannalta välttämättömien, tuomioistuimen tai ulkopuolisten tai kantajan esittämien asiakirjojen käännöksiin. Joissakin tapauksissa hänellä voi olla oikeus myös oikeusistuntoihin matkustamisesta aiheutuvien kulujen korvauksiin. Sen sijaan valtio ei korvaa oikeudenkäyntikulua. Oikeudenkäyntikuluihin kuuluvat käsittelymaksu, kansliamaksu ja menettelykulut, joita ovat muun muassa todistajien ja asiantuntijoiden palkkiot, todistajien kuulemisesta aiheutuneet kustannukset sekä kanteen ja haastehakemuksen tiedoksiantokulut. Tuomioistuin voi kuitenkin asianosaisen taloudellisen tilanteen perusteella vapauttaa tämän osaksi tai kokonaan oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta tai sallia maksamisen erissä.

8 Minkä tyypistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Tuomioistuin voi lapselle elatusapua myöntäessään määrätä, että se suoritetaan joko rahana tai muussa muodossa, kuten ravintona, vaatteina, asumisena tai näiden yhdistelmänä.

Ennen elatusavun lopullisesta määrästä päättämistä tuomioistuin ottaa huomioon asianosaisten taloudellisen tilanteen sekä asumis- ja perheolosuhteet ja punnitsee tarkkaan asianosaisten esille tuomat seikat.

Päätäessään lapsen elatussaatavien perinnästä tuomioistuin arvioi olosuhteita ja todistusaineistoa kokonaisuudessaan ja määrittää perittävän määrän. Elatusavun vähimmäismäärä, jonka jokainen vanhempi on valtioneuvoston antamien sääntöjen mukaan velvollinen suorittamaan lapselle kuukausittain lapsen syntymästä alkaen siihen asti, kun hän täyttää seitsemän vuotta, on 25 prosenttia valtioneuvoston säätämästä vähimmäiskuukausipalkasta. Sen jälkeen vähimmäismäärä on 30 prosenttia valtioneuvoston säätämästä vähimmäiskuukausipalkasta siihen asti, kun lapsi täyttää 18 vuotta.

Jo myönnetyn elatusavun määrän tai maksuaikataulun muuttaminen tai maksuvapautuksen saaminen edellyttää aina uuden hakemuksen tekemistä. Tämän jälkeen tuomioistuin voi uudessa oikeudenkäynnissä korottaa tai alentaa elatusavun määrää asianosaisten taloudellisessa tilanteessa ja perheolosuhteissa tapahtuneiden muutosten perusteella.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusvelvollisen on maksettava elatusapua elatusvelkojalle. Jos elatusvaatimuksen esittää alaikäisen lapsen puolesta tämän vanhempi tai holhooja, elatusapu maksetaan vaatimuksen esittäjälle. Elatusapu maksetaan perinteisesti säännöllisin väliajoin tasaerissä, esimerkiksi palkan pidätyksinä. Joskus se voidaan kuitenkin maksaa muulla tavoin.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua vapaaehtoisesti, henkilön, jonka hyväksi se on myönnetty, on hankittava asian ratkaiseelta tuomioistuimelta täytäntöönpanomääräys (*izpildu raksts*). Tämä tai jossakin muussa EU:n jäsenvaltiossa myönnetty täytäntöönpanomääräys on toimitettava ulosottomiehelle (*tiesu izpildītājs*) täytäntöönpanoa varten 10 vuoden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen tai tuomarin päätös on tullut lainvoimaiseksi, ellei muita vanhenemisaikoja sovelleta. (Jos tuomioistuimen päätöksen perusteella peritään säännöllisiä maksuja, täytäntöönpanomääräys on voimassa koko sen ajan, jona säännöllisiä maksuja on määrätty suoritettavaksi, ja vanhenemisaika alkaa kulu kunkin maksun eräpäivästä.)

Ulosottomies aloittaa pakkotäytäntöönpanon saatuaan täytäntöönpanon hakijalta kirjallisen hakemuksen. Jos joko elatusvelvollisen asuinpaikka, hänen omaisuutensa sijaintipaikka tai hänen työpaikkansa on ulosottomiehen toimialueella (*iecirknis*), ulosottomiehen on hyväksyttävä täytäntöönpanomääräys. Ulosottomies voi myös hyväksyä muita täytäntöönpanomääräyksiä, jos ne on pantava täytäntöön sen aluetuomioistuimen (*apgabaltiesa*) tuomiopiirissä, jonka alueella ulosottomies on toimivaltainen.

Kysymykseen tulevat seuraavat pakkotäytäntöönpanotoimet: elatusvelvolliselle kuuluvan irtaimen omaisuuden (myös muiden henkilöiden hallussa olevan irtaimen omaisuuden) ja elatusvelvollisen aineettoman omaisuuden ulosmittaus ja myynti; elatusvelvollisen saatavien perintä (palkkasaatavat ja niihin rinnastettavat palkkiot, elatusvelvollisen muut tulot, luottolaitoksiin tehdyt talletukset); elatusvelvolliselle kuuluvan kiinteän omaisuuden ulosmittaus ja myynti; muut tuomioissa yksilöidyt toimenpiteet.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Siviiliprosessilain 570 §:n mukaan elatusvelvollisen omaisuutta ei saa ulosmitata, jos hän on työssä tai saa eläkettä tai apurahaa eikä ulosmitattava määrä ylitä sitä osaa kuukausituloista, joka on lain mukaan ulosmittauskelpoista. Siviiliprosessilaissa luetaan sellaisia omaisuuseriä, joita ei saa ulosmitata. Näihin kuuluvat muun muassa eräät kodinkoneet ja kotitaloustarvikkeet sekä elatusvelvollisen ja hänen huollettavinaan olevien perheenjäsenten välttämättömät vaatteet. Siviiliprosessilain 594 §:n mukaan elatusvelka ulosmitataan elatusvelvollisen palkasta ja siihen rinnastettavista palkkioista täytäntöönpanoasiakirjojen mukaisesti, kunnes velka on maksettu, kuitenkin seuraavin rajoituksin:

- Alaikäisen lapsen elatusavun tai elatustakuurahaston hallitukselle maksettavien elatussaatavien perintää koskevissa tapauksissa elatusvelvolliselle jätettävä osuus palkasta tai vastaavista maksuista on 50 prosenttia vähimmäiskuukausipalkasta. Lisäksi on jätettävä valtion sosiaaliturvaetuutta vastaava määrä kutakin elatusvelvollisen huollettavana olevaa lasta kohden.
- Muissa elatussaatavien perintätapauksissa elatusvelvollisen palkasta ja vastaavista saatavista voidaan ulosmitata 50 prosenttia edellyttäen, että hänelle jätetään vähimmäiskuukausipalkka sekä valtion sosiaaliturvaetuutta vastaava määrä kutakin huollettavana olevaa lasta kohden.

Siviiliprosessilain 632 §:n mukaan elatusvelkoja tai elatusvelvollinen voi tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta tehdä perustellun valituksen ulosottomiehen toteuttamista täytäntöönpanotoimista tai kieltäytymisestä toteuttaa tällaisia toimia. Valitus on toimitettava ulosottotoimiston sijaintipaikan alioikeudelle kymmenen päivän kuluessa valituksen kohteena olevien toimien toteuttamisesta tai, jos toteutettavien toimien ajankohtaa ja paikkaa ei ollut annettu tiedoksi valituksen tekijälle, siitä päivästä, jona valituksen tekijä sai tiedon kyseisistä toimista. Jos jo täytäntöön pantu tuomio kumotaan ja asian uudelleenkäsittelyssä vaatimus hylätään tai oikeuskäsittely päätetään lopettaa tai asia päätetään jättää sillensä, siviiliprosessilain 634 §:n mukaan tuomion täytäntöönpano peruutetaan ja kaikki kumotun tuomion nojalla vastaajalta kantajan hyväksi ulosmitattu omaisuus palautetaan vastaajalle.

Siviiliprosessilain 546 §:n mukaan täytäntöönpanoasiakirjat voidaan toimittaa pakkotäytäntöönpanoon 10 vuoden ajan siitä päivästä, jona tuomioistuimen tai tuomarin päätös tulee voimaan, edellyttäen että laissa ei säädetä muista vanhenemisajoista. Jos säännöllisiä maksuja peritään tuomioistuimen päätöksen perusteella, täytäntöönpanomääräys on voimassa koko sen ajanjakson, jolta säännöllisiä maksuja on määrätty suoritettavaksi, ja vanhenemisaika alkaa kuluu kunkin maksun eräpäivästä.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Asianosainen voi hakea elatustakuurahaston hallitukselta tuen maksamista alaikäisen lapsen elatusta varten, jos tuomioistuimen määräys elatussaatavien perimisestä asianomaisella siviilioikeudellisella menettelyllä on todettu mahdottomaksi panna täytäntöön tai jos elatusvelvollinen noudattaa tuomioistuimen perintämääräystä, mutta ei maksa valtioneuvoston vahvistamaa elatusavun vähimmäismäärää.

Asianosainen voi elatusapusetuksen mukaisesti hakea elatustakuurahaston hallitukselta elatussaatavien perimistä elatusvelvolliselta, joka ei enää oleskele Latviassa. Elatustakuurahaston hallitus toimii asetuksessa tarkoitettuna Latvian keskusviranomaisena.

Elatusapuun oikeutettu henkilö voi elatusapusetuksen nojalla tehdä hakemuksen elatustakuurahaston hallitukselle tai toiselle EU:n jäsenvaltiolle

1. sellaisen päätöksen varmistamiseksi, jolla määrätään elatussaatavien perimisestä vastaajan asuinmaassa
2. elatusavun määrän tarkistamiseksi (ylös- tai alaspäin)
3. sellaisen päätöksen varmistamiseksi, jolla määrätään elatussaatavien perimisestä ja lapsen isyyden vahvistamisesta vastaajan asuinmaassa
4. latvialaisen tuomioistuimen antaman, elatussaatavien perimistä koskevan päätöksen ja sen täytäntöönpanokelpoisuuden tunnustamiseksi tai päätöksen täytäntöönpanemiseksi.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Elatustakuurahaston hallitus voi toimia elatusvelvollisen sijasta, jos tuomioistuimen määräys elatussaatavien perimisestä asianomaisella siviilioikeudellisella menettelyllä on todettu mahdottomaksi panna täytäntöön tai jos elatusvelvollinen noudattaa tuomioistuimen perintämääräystä, mutta ei maksa valtioneuvoston vahvistamaa elatusavun vähimmäismäärää. Jos rahaston hallitus maksaa elatusukea, sillä on oikeus toteuttaa toimia maksamiensa määrien perimiseksi takaisin lakisääteisine korkoineen (ks. edellä kohta 3).

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos kantajalla ja lapsella on vakituinen asuinpaikka Latviassa, mutta elatusvelvollinen asuu toisessa maassa, kantaja voi hakea elatustakuurahaston hallitukselta tuen maksamista, jos tuomioistuimen määräys elatussaatavien perimisestä asianomaisella siviilioikeudellisella menettelyllä on todettu mahdottomaksi panna täytäntöön tai jos elatusvelvollinen noudattaa tuomioistuimen perintämääräystä, mutta ei maksa valtioneuvoston vahvistamaa elatusavun vähimmäismäärää.

Jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla eikä hänellä ole ulosottokelpoista omaisuutta Latviassa, kantajan on haettava tuomioistuimen päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa elatusvelvollisen asuinmaassa ennen elatustukihakemuksen tekemistä elatustakuurahaston hallitukselle. Jos päätöksen täytäntöönpano kyseisessä ulkomaassa osoittautuu mahdottomaksi, kantaja voi pyytää rahaston hallitusta suorittamaan ulosottokelpoiset elatusapumaksut elatusvelvollisen sijasta.

Elatustakuurahaston hallitus toimii elatusapuasetuksessa tarkoitettuna keskusviranomaisena (ks. kohdat 3 ja 13), jonka puoleen voi kääntyä asetuksen mukaisen avun saamiseksi.

Jos latvialainen tuomioistuin antaa elatusavun täytäntöönpanoa koskevan päätöksen ja Latviassa asuva henkilö hakee tämän päätöksen tunnustamista ja/tai täytäntöönpanoa toisessa EU:n jäsenvaltiossa tai tuomioistuimen päätöstä toisessa jäsenvaltiossa asuvaa elatusvelvollista vastaan, elatustakuurahaston hallitus voi avustaa hakijaa elatusapuasetuksen mukaisesti toimittamaan päätöksen asianomaiseen jäsenvaltioon tunnustamista ja/tai täytäntöönpanoa ja hakemusta koskevan päätöksen tekemistä varten.

Elatustakuurahaston hallitus voi toimia elatusvelvollisen sijasta ja maksaa elatustukea alaikäiselle lapselle. Lisäksi se voi antaa tietoa elatusapuun liittyvistä asioista (ks. kohdat 3 ja 13).

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija (Elatustakuurahaston hallitus)

Osoite: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga

LV-1010, Latvia

Puhelin: (+371) 678 30 626

Faksi: (+371) 678 30 636

Sähköposti: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos elatusvelkoja asuu toisessa EU:n jäsenvaltiossa ja elatusvelvollinen asuu Latviassa, velkoja voi elatusapuasetuksen nojalla tehdä hakemuksen elatusvelvollisen asuinmaan keskusviranomaiselle. Hakemus voi koskea päätöstä elatussaatavien perimisestä Latviassa, päätöstä elatussaatavien perimisestä ja isyyden vahvistamisesta Latviassa tai päätöstä elatussaatavien perimisestä toisessa jäsenvaltiossa annetun päätöksen täytäntöönpanosta tai täytäntöönpanokelpoiseksi julistamisesta. Toisen jäsenvaltion keskusviranomaisen hoitaa elatusapuasetuksen mukaiset muodollisuudet ja toimittaa hakemuksen asetuksen mukaiselle Latvian keskusviranomaiselle (elatustakuurahaston hallitus). Keskusviranomaisen auttaa toisessa jäsenvaltiossa asuvaa kantajaa toimittamaan toisen jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksen edelleen Latviassa tapahtuvaa täytäntöönpanoa tai tunnustamista ja täytäntöönpanoa varten. Vaihtoehtoisesti se voi auttaa kantajaa hakemaan elatusvelvollisen asuinpaikan tuomioistuimelta päätöstä elatussaatavan perimisestä tai samanaikaisesti myös isyyden vahvistamista Latviassa.

Jos tuomioistuimen määräys elatussaatavien perimisestä asianomaisella siviilioikeudellisella menettelyllä on todettu mahdottomaksi panna täytäntöön tai jos elatusvelvollinen noudattaa tuomioistuimen perintämääräystä, mutta ei maksa valtioneuvoston vahvistamaa elatusavun vähimmäismäärää, elatusvelkoja voi hakea elatustakuurahaston hallitukselta elatustukea, jos hän asuu vakituisesti Latviassa lapsensa kanssa ja molempien ilmoitettu kotipaikka on Latviassa.

Elatusapuasetuksen mukaan hakemus on toimitettava sen maan keskusviranomaiselle, jossa hakija asuu. Latviassa asuva henkilö voi hakea elatustakuurahaston hallitukselta

1. päätöstä, jolla määrätään elatussaatavien perimisestä toisessa EU:n jäsenvaltiossa, jossa vastaaja asuu
2. päätöstä, jolla määrätään elatussaatavien perimisestä ja lapsen isyyden vahvistamisesta toisessa EU:n jäsenvaltiossa, jossa vastaaja asuu

3. jos päätös elatussaatavien perimisestä on jo tehty, tuon päätöksen tunnustamista, täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista ja täytäntöönpanoa toisessa EU:n jäsenvaltiossa, jossa vastaaja asuu.

Jos tuomioistuimen määräys elatussaatavien perimisestä asianomaisella siviilioikeudellisella menettelyllä on todettu mahdottomaksi panna täytäntöön tai jos elatusvelvollinen noudattaa tuomioistuimen perintämääräystä, mutta ei maksa valtioneuvoston vahvistamaa elatusavun vähimmäismäärää, elatusvelkoja voi hakea elatustakuurahaston hallitukselta elatustukea, jos hän asuu vakituisesti Latviassa lapsensa kanssa ja molempien ilmoitettu kotipaikka on Latviassa.

Uzturīdzekļu garantiju fonda administrācija (Elatustakuurahaston hallitus)

Osoite: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga

LV-1010, Latvia

Puhelin: (+371) 678 30 626

Faksi: (+371) 678 30 636

Sähköposti: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

Elatustakuurahaston hallitus toimii elatusapuasetuksen mukaisena Latvian keskusviranomaisena.

Rahaston hallitus maksaa elatusvelkojalle elatustukea, jos tuomioistuimen määräys elatussaatavan perimisestä asianomaisella siviilioikeudellisella menettelyllä on todettu mahdottomaksi panna täytäntöön tai jos elatusvelvollinen noudattaa tuomioistuimen perintämääräystä, mutta ei maksa valtioneuvoston vahvistamaa elatusavun vähimmäismäärää.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo Latviaa.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo Latviaa.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Seuraavat henkilöt on siviiliprosessilain 43 §:n mukaan vapautettu maksamasta valtiolle oikeudenkäyntikuluja:

- kantaja lapsen tai vanhemman elatussaatavien perintää koskevan kanteen tai sellaisen isyyden tunnustamista koskevan kanteen yhteydessä, joka nostetaan samanaikaisesti lapsen elatussaatavien perintää koskevan kanteen kanssa
- hakija, joka hakee toisessa maassa annetun, lapsen tai vanhemman elatussaatavaa koskevan päätöksen tunnustamista tai tunnustamista ja täytäntöönpanoa
- vastaaja asiassa, joka koskee tuomioistuimen määräämän, lapselle tai vanhemmalle maksettavan elatusavun alentamista.

Jos entinen puoliso hakee elatusapua aiemman elintonsa säilyttämiseksi tai jos hakija hakee entisen puolison tai muun henkilön elatussaatavien perimistä koskevan, toisen jäsenvaltion tuomioistuimen päätöksen tunnustamista tai tunnustamista ja täytäntöönpanoa, tuomioistuin tai tuomari voi siviiliprosessilain 43 §:n nojalla ja ottaen huomioon hakijan taloudellisen tilanteen vapauttaa hakijan osaksi tai kokonaan maksamasta valtiolle oikeudenkäyntikuluja tai lykätä niiden maksamista tai jakaa maksun eriin.

Maksutonta oikeusapua siihen elatusapuasetuksen nojalla oikeutetulle ulkomaiselle kantajalle tai hakijalle myöntää Latviassa elatustakuurahaston hallitus, joka on asetuksen mukaisesti perustettu keskusviranomaisena. Oikeusapua latvialaisissa tuomioistuimissa ja täytäntöönpanoviranomaisissa voivat saada kotimaiset elatusvelkojat ja sellaiset ulkomaiset elatusvelkojat, joilla on siihen oikeus elatusapuasetuksen nojalla.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Latvia on muuttanut useita kansallisia lakeja ja asetuksia, jotta elatusapuasetuksen mukaisesti nimetty keskusviranomaisena voisi täyttää sille asetuksen 51 artiklan mukaisesti kuuluvat tehtävät. Nämä säädökset, sellaisina kuin ne ovat muutettuina, varmistavat sen, että oikeusapuun oikeutetut elatusvelkojat ja hakijat saavat rajat ylittävissä tapauksissa oikeusapua asetuksessa edellytetyllä tavalla, muun muassa edustajan oikeudenkäyntiä tai täytäntöönpanoviranomaisten luona asioimista varten. Latvian

keskusviranomaisella (elatuskuraahaston hallitus) on suora pääsy Latvian eri rekistereihin, joissa säilytetään tietoja elatusvelkojan ja elatusvelvollisen asuinpaikasta, heidän tuloistaan ja heillä mahdollisesti Latviassa olevan kiinteän omaisuuden sijainnista. Keskusviranomaisen voi käyttää näistä rekistereistä suoraan saamia tietoja asiakirjojen ja todisteiden hankkimiseen. Elatuskuraahaston hallituksella on oikeus tehdä hakemuksia Latvian tuomioistuimille kantajan tai hakijan puolesta menettelyn vireille panemiseksi tai helpottamiseksi, tarvittavien väli toimien varmistamiseksi ja todisteiden hankkimiseksi. Rahaston hallitus voi myös nostaa kantajan puolesta kanteen lapsen isyyden vahvistamiseksi suoraan tuomioistuimessa, jos samaan aikaan nostetaan elatussaatavien perimistä koskeva kanne.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Liettua

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovellataanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomaisen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomaisen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

- 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
 - 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
 - 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
 - 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
 - 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
 - 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?
-

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Vanhempien velvollisuus huolehtia lastensa elatuksesta

Vanhemmilla on velvollisuus huolehtia alaikäisten lastensa elatuksesta. Elatusavun suoritustapa ja -muoto määritellään vanhempien yhteisellä sopimuksella. Elatusavun määrä on suhteutettava alaikäisten lasten tarpeisiin ja vanhempien taloudelliseen tilanteeseen, ja sen on turvattava lapsen kehitykselle välttämättömien edellytysten toteutuminen. Kummankin vanhemman on osallistuttava alaikäisten lastensa elatukseen oman taloudellisen tilanteensa mukaan (siviililain (*Civilinis kodeksas*) 3.192 §). Tietyissä laissa määriteltyissä olosuhteissa vanhempien on huolehdittava täysi-ikäisten (korkeintaan 24-vuotiaiden) lastensa elatuksesta, jos heillä on siihen mahdollisuus (siviililain 3.192 §:n 1 momentti).

Täysi-ikäisten lasten velvollisuus huolehtia vanhempiansa elatuksesta

Täysi-ikäiset lapset ovat velvollisia huolehtimaan vanhempiansa elatuksesta, jos vanhemmat ovat menettäneet ansiokykynsä ja tarvitsevat taloudellista tukea. Elatusapua on maksettava (tuomioistuimen määräämänä) kuukausittaisena kiinteämääräisenä maksuna (siviililain 3.205 §).

Aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus

Asumuseropäätöksen antamisen yhteydessä tuomioistuin voi määrätä eroon syyllisen puolison maksamaan elatusapua sitä tarvitsevalle toiselle puolisolalle, ellei elatusasioista ole sovittu yhteisesti puolisoitten välillä. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kerralla tai kuukausittaisina elatusmaksuina tai omaisuuden siirtoina (siviililain 3.78 §). Jos avioliitto mitätöidään, sillä elatusavun tarpeessa puolisolalla, joka ei ole syyllinen, on oikeus hakea elatusapua syylliseltä puolisolalta enintään kolmen vuoden ajaksi (siviililain 3.47 §).

Entisten aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus

Avioeropäätöksen antamisen yhteydessä tuomioistuin määrää avun tarpeessa olevan puolison elatusavun saajaksi, ellei kysymystä elatusavusta ole ratkaistu puolisoitten välisessä avioeron vaikutuksia koskevassa sopimuksessa. Puolisolla ei ole oikeutta elatusapuun, jos hänen varansa tai tulonsa riittävät kattamaan hänen oman elatuksensa. Puolison katsotaan tarvitsevan elatusapua, jos hän on avioliitossa syntyneen yhteisen alaikäisen lapsen huoltaja tai jos hän on vanhuuden tai terveydentilansa vuoksi työkyvytön. Avioerosta vastuussa olevalla puolisolalla ei ole oikeutta elatusapuun. Tuomioistuin ottaa elatusavusta ja sen määrästä päättäessään huomioon avioliiton keston, elatusavun tarpeen, entisten puolisoitten yhdessä omistaman omaisuuden, terveydentilan, iän ja työkyvyn, työttömän puolison todennäköisyyden saada töitä ja muut olennaiset seikat. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kerralla tai kuukausittaisina elatusmaksuina tai omaisuuden siirtoina (siviililain 3.72 §).

Muiden perheenjäsenten välinen elatusvelvollisuus

Täysi-ikäisen sisaruksen on mahdollisuuksiensa mukaan huolehdittava avun tarpeessa olevan alaikäisen sisaruksensa elatuksesta, jos sisaruksella ei ole vanhempia tai hän ei voi saada heiltä elatusapua (siviililain 3.236 §). Täysi-ikäisten lastenlasten on mahdollisuuksiensa mukaan maksettava elatusapua isovanhemmilleen, jos isovanhemmat ovat työkyvyttömiä ja tarvitsevat tukea. Isovanhempien on mahdollisuuksiensa mukaan maksettava elatusapua alaikäisille lastenlapsilleen, joilla ei ole vanhempia tai jotka eivät voi saada vanhemmiltaan elatusapua (siviililain 3.237 §).

Elatusapusopimus ja elinkorkosopimus

Elatusapusopimuksella toinen osapuoli, elatusavun maksaja (elatusvelvollinen), sitoutuu joko vastikkeetta tai vastineeksi omaisuuden siirrosta hänen omistukseensa maksamaan määräajoin toiselle osapuolelle, elatusavun saajalle, elatusapusopimuksessa määritellyn rahasumman tai elättämään edunsaajaa muulla tavoin. Velvollisuus maksaa elatusapua voi syntyä sopimuksen lisäksi lain, tuomioistuimen päätöksen tai testamentin nojalla (siviililain 6.439 §). Elinkorkosopimuksella elinkoronsaaja, luonnollinen henkilö, siirtää talon, asunnon, tontin tai muuta itselleen kuuluvaa kiinteää omaisuutta elinkoron maksajan omistukseen. Viimeksi mainittu taas on velvollinen elättämään elinkoronsaajaa ja/tai muuta hänen yksilöimäänsä henkilöä (henkilöitä) koko tämän elinajan (siviililain 6.460 ja 6.461 §).

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhemmilla on velvollisuus elättää alaikäisiä lapsiaan. Elatusavun suoritustapa ja -muoto määritellään vanhempien yhteisellä sopimuksella. Elatuksen määrä on suhteutettava alaikäisten lasten tarpeisiin ja vanhempien taloudelliseen tilanteeseen, ja sen on turvattava lapsen kehitykselle välttämättömät elinolosuhteet (siviililain 3.192 §). Näin ollen vanhemmat ovat periaatteessa velvollisia huolehtimaan lastensa elatuksesta täysi-ikäisyyteen (18-vuotiaaksi) asti kaikissa tapauksissa.

Lapsia voi joutua elättämään 24 ikävuoteen asti olosuhteista riippuen. Vanhempien on mahdollisuuksiensa mukaan elätettävä lapsiaan 24 ikävuoteen asti, jos lapset opiskelevat toisen asteen koulutusohjelmassa tai ammatillisessa koulutusohjelmassa saavuttaakseen perustason ammattipätevyyden tai korkeakoulussa kokoaikaisessa koulutusohjelmassa ja tarvitsevat taloudellista tukea taloudellinen tilanteensa, tulotasonsa, tulonhankkimismahdollisuuksiensa ja muiden merkittävien tekijöiden perusteella. Vanhemmat eivät ole velvollisia elättämään täydentäviä korkeakoulu- tai ammatillisia opintoja suorittavia täysi-ikäisiä lapsiaan (siviililain 3.192 §:n 1 momentti). Alaikäisille ja täysi-ikäisille lapsille maksettavan elatusavun muotoa ja määrää koskevat vaatimukset ovat samat ja riippuvat yksilöllisistä olosuhteista.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Jos lapselle ei makseta elatusapua, se määrätään oikeusteitse. Jos vanhempi/vanhemmat laiminlyövät velvollisuutensa huolehtia alaikäisten lastensa elatuksesta, tuomioistuin voi antaa elatusmääräyksen toisen vanhemman tai huoltajan (holhoojan) tai lapsen oikeuksia suojaavan valtion viraston nostaman kanteen perusteella. Tuomioistuin voi antaa elatusmääräyksen myös silloin, kun vanhemmat eivät ole tehneet sopimusta alaikäisten lastensa elatuksesta avioeron tai asumuseron yhteydessä (siviililain 3.194 §). Jos alaikäisen lapsen vanhempi/vanhemmat laiminlyövät lapsensa elatusvelvollisuutta, lapsi voi nostaa tuomioistuimessa kanteen elatusavun maksamiseksi (siviililain 3.192 §:n 1 momentti). Tuomioistuin voi määrätä elatusapua maksettavaksi myös puolisoille, entisille puolisoille ja muille perheenjäsenille.

Liettuassa elatusapuasioita käsitellään alioikeuksissa. Hakemukset jätetään vastaajan asuinpaikan tuomioistuimeen. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole tiedossa, hakemus voidaan jättää vastaajan omaisuuden sijaintipaikan tai viimeisen tunnetun asuinpaikan perusteella. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole Liettuassa, hakemus voidaan jättää sen perusteella, missä hänen omaisuutensa sijaitsee tai missä hänen tiedetään viimeksi asuneen Liettuassa. Elatusapua koskeva kanne voidaan nostaa myös kantajan asuinpaikan mukaan (siviiliprosessilain 26, 29 ja 30 §).

Valtio maksaa elatustukea alaikäisille lapsille, jotka eivät ole saaneet yli kuukauteen elatusapua vanhemmiltaan tai täysi-ikäisiltä lähisukulaisiltaan, joilla on mahdollisuus elättää heitä (siviililain 3.204 §). Elatustuen määrittää ja maksaa valtion sosiaali- ja työministeriön alainen sosiaaliturvalaitos. Hakiessaan elatustukea hakijan (vanhempi, jolle tuomioistuin on määrännyt huoltajuuden, tai huoltaja/holhooja) on toimitettava seuraavat asiakirjat: elatustukihakemus, tuomioistuimen päätös tai tuomioistuimen vahvistama sopimus lapsen elatusavusta tai näiden oikeaksi vahvistetut jäljennökset tai otteet, joissa yksilöidään lapsen elatustuen tarvittava määrä, sekä asiakirjat, jotka osoittavat, että: lapsi on Liettuan kansalainen, kansalaisuudeton tai Liettuassa pysyvästi asuva ulkomaalainen; lapsi ei ole saanut elatusapua tai on saanut vain osan siitä yli yhden kuukauden ajan; hakija on Liettuan kansalainen, kansalaisuudeton tai Liettuassa pysyvästi asuva ulkomaalainen (jos sosiaaliturvalaitos ei kykene saamaan kyseisiä asiakirjoja kansallisista tai laitosrekistereistä tai valtion tietojärjestelmistä). Kun valtion sosiaali- ja työministeriön alainen sosiaaliturvalaitos maksaa elatustukea lakisääteisen menettelyn mukaisesti, sille muodostuu elatustuen maksuhetkestä

alkaen oikeus periä maksetut määrät elatusvelvolliselta takaisin, mukaan lukien velan määrästä kultakin eräpäivän jälkeiseltä päivältä perittävä viivästymiskorko. Maksetun elatustuen ja/tai korkojen takaisinsaantia koskeva päätös muodostavat yhdessä täytäntöönpanoperusteen.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Kyllä. Alaikäisen puolesta hakemuksen voi tehdä hänen laillinen edustajansa (vanhempi, adoptiovanhempi, huoltaja, holhooja). Hakemuksen voi tehdä myös henkilö, joka on kelpoinen edustamaan luonnollista henkilöä valtuutuksen nojalla tuomioistuimessa (asianajaja, oikeusavustaja, jne.). Luonnollista henkilöä voi edustaa valtuutuksen nojalla tuomioistuimessa myös henkilö, joka on suorittanut yliopistossa oikeustieteellisen tutkinnon, jos hän edustaa lähisukulaistaan tai aviopuolisoaan (avopuolisoaan). Lähisukulaisiin luetaan sukulaiset suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa toiseen polveen asti (vanhemmat ja lapset, isovanhemmat ja lastenlapset) sekä toisen asteen sivusukulaiset (sisarukset) (siviililain 3.135 §).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Liettuassa elatusapuasioita käsitellään alioikeudessa. Hakemukset jätetään vastaajan asuinpaikan tuomioistuimeen. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole tiedossa, hakemus voidaan jättää vastaajan omaisuuden sijaintipaikan tai viimeisen tunnetun asuinpaikan perusteella. Jos vastaajan asuinpaikka ei ole Liettuassa, hakemus voidaan jättää sen perusteella, missä vastaajan omaisuus sijaitsee tai missä hänen tiedetään viimeksi asuneen Liettuassa. Elatusapua koskeva kanne voidaan nostaa myös kantajan asuinpaikan mukaan (siviiliprosessilain 26, 29 ja 30 §).

Nostaessaan kannetta tuomioistuimessa kantaja ei ole velvollinen käyttämään asianajajan tai muun välikäden palveluja. Ks. myös kysymykset 3 ja 4.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Nostaessaan kannetta tuomioistuimessa kantaja ei ole velvollinen käyttämään asianajajan tai muun välikäden palveluja. Ks. myös kysymykset 3 ja 4.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

ti teising pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Oikeudenkäynnin kulut koostuvat leimaverosta ja asian käsittelykuluista (siviiliprosessilain 79 §). Kanteen nostamisesta tuomioistuimessa perittävän leimaveron määrästä säädetään siviiliprosessilain 80 §:ssä. Omaisuusriidoissa tuomioistuimen leimaveron määrä lasketaan vaateen arvon perusteella: korkeintaan 30 000 euron arvoisissa vaateissa 3 prosenttia, kuitenkin vähintään 20 euroa; 30 000 – 100 000 euron vaateissa 900 euroa sekä 2 prosenttia vaateen 30 000 euroa ylittävästä osasta; yli 100 000 euron vaateissa 2 300 euroa sekä 1 prosentti vaateen 100 000 euroa ylittävästä osasta. Omaisuusriidoista perittävän leimaveron määrä voi olla enintään 15 000 euroa (siviiliprosessilain 80 §).

Kanteissa, jotka koskevat elatusavun maksamista määräajoin, vaateen määrä muodostetaan maksujen vuotuisen kokonaismäärän perusteella (siviiliprosessilain 58 §). Elatusapua koskevissa kanteissa hakijoiden ei tarvitse maksaa tuomioistuimen leimaveroa (siviiliprosessilain 83 §).

Henkilöllä, jolla ei ole riittäviä varoja, voi olla oikeus valtion varoin kustannettavasta oikeusavusta annetun lain mukaiseen valtion oikeusapuun. Toissijainen valtion oikeusapu kattaa myös riita-asian oikeudenkäyntikulut.

8 Minkä tyypistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Vanhempien ja lasten välinen elatusvelvollisuus

Tuomioistuin voi antaa elatusmääräyksen, joka velvoittaa yhden tai molemmat vanhemmat, jotka ovat laiminlyöneet lastensa elatusvelvollisuuden, maksamaan elatusapua lapsilleen seuraavilla tavoilla: (1) kuukausittain maksettavana maksuna; (2) kertamaksuna; (3) omaisuuden siirtona lapselle. Asiassa annettavaa lopullista päätöstä odottaessa tuomioistuin voi määrätä maksettavaksi väliaikaista elatusapua. Elatusavun määrä on suhteutettava lasten tarpeisiin ja vanhempien taloudelliseen tilanteeseen, ja sen on turvattava lapsen kehitykselle välttämättömät elinolosuhteet. Kummankin vanhemman on huolehdittava alaikäisten lastensa elatuksesta oman taloudellisen tilanteensa mukaan (siviililain 3.192 ja 3.196 §).

Kun kanteen nostaa lapsi, lapsen vanhempi, lapsen oikeuksia suojaava valtion virasto tai yleinen syyttäjä, tuomioistuin voi korottaa tai laskea elatusavun määrää, mikäli osapuolten taloudellinen tilanne on olennaisesti muuttunut elatusmääräyksen antamisen

jälkeen. Tuomioistuin voi määrätä korotuksen elatusavun määrään, jos lapsen hoitoon liittyy lisäkustannuksia (sairaus, vamma, hoidon tai jatkuvan valvonnan tarve). Tuomioistuin voi tarvittaessa antaa määräyksen myös lapsen hoitoon liittyvien myöhempien kustannusten kattamisesta. Tuomioistuin voi edellä mainittujen henkilöiden pyynnöstä muuttaa aiemmin vahvistettua elatustuen muotoa (siviililain 3.201 §).

Täysi-ikäisen lapsen elatusapua maksetaan (myönnetään) vanhemmille kiinteänä kuukausimaksuna. Elatusavun suuruuden määrittää tuomioistuin ottaen huomioon lasten ja vanhempien taloudellisen tilanteen sekä muut asian kannalta merkittävät seikat. Elatusavun suuruutta määrittäessään tuomioistuimen on otettava huomioon kaikkien täysi-ikäisten lasten velvollisuus elättää vanhempiaan riippumatta siitä, onko elatusapua koskeva kanne nostettu kaikkia lapsia vai vain yhtä lasta vastaan (siviililain 3.205 §).

Jos elatusapu on myönnetty määräajoin suoritettavina maksuina, elatusavun määrä tarkistetaan vuosittain elinkustannusindeksin perusteella hallituksen vahvistaman menettelyn mukaisesti (siviililain 3.208 §).

Aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus

Tuomioistuin ottaa elatusavusta ja sen määrästä päättäessään huomioon avioliiton keston, elatusavun tarpeen, kummankin puolison varat, terveydentilan, iän ja ansiokyvyn, työttömän puolison todennäköisyyden saada töitä ja muut olennaiset seikat. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kiinteänä kertamaksuna, kuukausittaisina maksuina tai omaisuuden siirtoina. Jos elatusapu myönnetään määräajoin suoritettavina maksuina, kumpi tahansa puoliso voi pyytää maksuihin korotusta tai alennusta tai niiden lakkauttamista kokonaan, mikäli olosuhteet muuttuvat olennaisesti. Määräajoin suoritettavat maksut tarkistetaan vuosittain hallituksen vahvistaman menettelyn mukaisesti (siviililain 3.78 §).

Entisten aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus

Tuomioistuin ottaa elatusavusta ja sen määrästä päättäessään huomioon avioliiton keston, elatusavun tarpeen, kummankin entisen puolison taloudellisen tilanteen, terveydentilan, iän ja työkyvyn, työttömän puolison todennäköisyyden saada töitä ja muut olennaiset seikat. Elatusapua alennetaan, myönnetään väliaikaisesti tai se hylätään, jos vähintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

(1) avioliitto on kestänyt alle vuoden; (2) elatusapuun oikeutettu puoliso on syyllistynyt rikokseen puolisoaan tai tämän lähisukulaista kohtaan; (3) elatusapuun oikeutettu puoliso on aiheuttanut heikon taloustilanteensa omien tarkoituksellisten tekojensa takia; (4) elatusapua hakeva puoliso ei osallistunut yhteisen omaisuuden kartuttamiseen tai tahallisesti toimi toisen puolison tai perheen etujen vastaisesti avioliiton aikana. Elatusapu voidaan määrätä maksettavaksi kiinteänä kertamaksuna, kuukausittaisina maksuina tai omaisuuden siirtoina.

Jos elatusapu myönnetään määräajoin suoritettavina maksuina, kumpi tahansa entisistä puolisoista voi pyytää maksuihin korotusta tai alennusta tai niiden lakkauttamista kokonaan, mikäli olosuhteet muuttuvat olennaisesti. Määräajoin suoritettavia maksuja maksetaan koko elatusapuun oikeutetun eliniän ajan, ja ne tarkistetaan elinkustannusindeksin perusteella vuosittain hallituksen asettaman menettelyn mukaisesti. Jos entinen puoliso, jolle elatusapua on myönnetty, kuolee tai solmii uuden avioliiton, elatusavun maksaminen lopetetaan (siviililain 3.72 §).

Muiden perheenjäsenten välinen elatusvelvollisuus

Täysi-ikäisen sisaruksen on mahdolluuksiensa mukaan huolehdittava avun tarpeessa olevan alaikäisen sisaruksensa elatuksesta, jos sisaruksella ei ole vanhempia tai hän ei voi saada heiltä elatusapua (siviililain 3.236 §). Täysi-ikäisten lastenlasten on mahdolluuksiensa mukaan maksettava elatusapua avun tarpeessa oleville isovanhemmilleen, jos nämä eivät kykene työskentelemään. Isovanhempien on mahdolluuksiensa mukaan maksettava elatusapua alaikäisille lastenlapsilleen, joilla ei ole vanhempia tai jotka eivät voi saada heiltä elatusapua (siviililain 3.237 §). Siviililain lasten ja vanhempien välistä elatusvelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusvelvollisen on maksettava elatusapua elatusapuun oikeutetulle. Kun hakemuksen tekee vanhempi alaikäisen lapsensa puolesta, elatusapua maksetaan lapsen sijaan vanhemmalle. Jos lapselle on määrätty huoltaja/holhooja, elatusapu maksetaan kyseiselle huoltajalle/holhoojalle, jonka on käytettävä se yksinomaan lapsen etujen mukaisesti.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Tuomioistuimen päätösten täytäntöönpanoa haetaan ulosottomieheltä. Täytäntöönpanotoimen perusteena on täytäntöönpanoasiakirja siinä muodossa kuin se on annettu. Täytäntöönpanoasiakirjoja ovat mm. tuomioistuimen päätöksen perusteella annetut täytäntöönpanomääräykset sekä oikeuden määräykset. Kun täytäntöönpanokelpoinen päätös on saanut lainvoiman, alioikeus antaa täytäntöönpanomääräyksen elatusapuun oikeutetulle tämän kirjallisesta pyynnöstä.

Lapsen elatusvelvollisuuden laiminlyönti on rikoslain nojalla rangaistavaa: rikoslain 164 §:ssä säädetään, että henkilö, joka laiminlyö tuomioistuimen määräämää velvollisuutta elättää lasta, maksaa lapsen elatusapua tai maksaa muuta välttämätöntä taloudellista tukea lapselle, on rangaistuksena määrättävä yhdyskuntapalveluun, vapauden rajoittamiseen, pidätettäväksi tai vankeusrangaistukseen enintään kahdeksi vuodeksi. Myös muiden tuomioistuimen päätösten laiminlyönnistä voi joutua rikosoikeudelliseen vastuuseen: rikoslain 245 §:n nojalla henkilö, joka ei noudata rangaistuksetonta tuomioistuimen päätöstä, syyllistyy rikkomukseen, josta määrätään rangaistuksena yhdyskuntapalvelua, sakko, vapauden rajoittaminen tai pidätys.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Jos perintä koskee luonnollista henkilöä, perintää ei saa suorittaa ulosmittaamalla kotitalous-, työ- tai opiskeluvälineitä tai muuta omaisuutta, joka on välttämätöntä elatusvelvollisen tai hänen perheensä toimeentulolle tai hänen työlleen tai opiskelulle. Luettelo edellä mainittuun omaisuuteen kuuluvista tarvikkeista on esitetty päätösten täytäntöönpanoa koskeissa ohjeissa. Myöskään sellaista rahasummaa ei saa periä, joka vastaa enintään hallituksen säätämää vähimmäiskuukausipalkkaa, tai lapsen tai vammaisen henkilön tarvitsemia tavaroita (siviiliprosessilain 668 §).

Korkeintaan valtioneuvoston säätämän vähimmäiskuukausipalkan suuruudesta osasta elatusvelvollisen saamasta palkasta tai vastaavista suorituksista ja tuista tehdään vähennyksiä täytäntöönpanoasiakirjojen mukaisesti siihen saakka, kunnes perittävät saatavat on kokonaan maksettu. Jos tuomioistuimen päätöksen perusteella peritään määräajoin suoritettavia maksuja tai vahingonkorvauksia elättäjän raajan vamman tai muun terveydentilan heikentymisen tai kuoleman johdosta, sovelletaan 30 prosentin vähennystä, ellei täytäntöönpanomääräys, lainsäädäntö tai tuomioistuin toisin edellytä. Valtioneuvoston säätämän vähimmäiskuukausipalkan ylittävältä osalta palkoista ja vastaavista suorituksista tai tuista vähennetään 50 prosenttia, ellei lainsäädäntö tai tuomioistuin toisin edellytä (siviiliprosessilain 736 §). Siviiliprosessilain 739 §:ssä asetetaan myös rahaosuudet, joista ei suoriteta perintää (esimerkiksi äitiys- ja isyysrahat, hoitorahat, jne.).

Rahojen perintä elatusvelvollisen omaisuudesta on kielletty, jos elatusvelvollinen on toimittanut ulosottomiehelle todisteen siitä, että perintäsaatava ja perinnän kulut voidaan periä kuuden kuukauden kuluessa tai, mikäli perintä kohdistuu velalliseen ainoana asuinpaikkana toimivaan kotiin, 18 kuukauden kuluessa tekemällä elatusvelallisen palkoista, eläkkeestä, opintotuesta tai muusta tulosta vähennyksiä siviiliprosessilain 736 §:n mukaisesti.

Tuomioistuimen päätöksiin perustuvien täytäntöönpanomääräysten täytäntöönpanoa voi hakea viiden vuoden kuluessa tuomioistuimen päätöksen voimaantulosta. Jos tuomioistuin on määrännyt, että perintä on tehtävä määräajoin suoritettavina maksuina, täytäntöönpanoasiakirja pysyy voimassa koko sen ajan, jona maksuja on määrätty suoritettavaksi, ja vanhentumisaika alkaa kulua kunkin maksun eräpäivästä (siviiliprosessilain 605 §).

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Valtio huolehtii alaikäisten lasten elatuksesta, jos he eivät ole saaneet elatusapua siihen kykeneviltä vanhemmiltaan tai lähisukulaisiltaan yli kuukauteen (siviililain 3.204 §). Elatustuen määrättä ja maksaa sosiaali- ja työministeriön alainen valtion sosiaaliturvalaitos. Hakiessaan elatustukea hakijan (vanhempi, jolle tuomioistuin on määrännyt huoltajuuden, tai huoltaja/holhooja) on toimitettava seuraavat asiakirjat: elatustukihakemus, tuomioistuimen päätös tai tuomioistuimen vahvistama sopimus lapsen elatusavusta tai niiden oikeaksi vahvistetut jäljennökset tai otteet, joissa yksilöidään lapsen elatusavun tarvittava määrä, sekä asiakirjat, jotka osoittavat, että: lapsi on Liettuan kansalainen, kansalaisuudeton tai Liettuassa pysyvästi asuva ulkomaalainen; lapsi ei ole saanut lainkaan lapsen elatusapua tai on saanut vain osan siitä yli yhden kuukauden ajanjaksolla; hakija on Liettuan kansalainen, kansalaisuudeton tai Liettuassa pysyvästi asuva ulkomaalainen (jos sosiaaliturvalaitos ei kykene saamaan kyseisiä asiakirjoja kansallisista tai laitostietorekistereistä tai valtion tietojärjestelmistä). Kun sosiaali- ja työministeriön alainen valtion sosiaaliturvalaitos maksaa lapsen elatustukea lakisääteisen menettelyn mukaisesti, sille muodostuu elatustuen maksuhetkestä alkaen oikeus periä maksetut määrät elatusvelvolliselta takaisin, mukaan lukien velan määrästä kultakin eräpäivän jälkeiseltä päivältä perittävä viivästymiskorko. Maksetun elatustuen ja/tai korkojen takaisinsaantia koskeva päätös muodostavat yhdessä täytäntöönpanoperusteen.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Katso vastaus kysymykseen 12.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Valtion oikeusaputoimisto on keskusviranomainen, jolla on valtuudet suorittaa toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 (jäljempänä 'elatusapuasetus') yksilöidyt tehtävät.

Jos hakemus koskee alle 21-vuotiaiden henkilöiden vanhempien ja lasten välisistä suhteista johtuvia elatusvelvoitteita, elatusapuasituksen 51 artiklassa tarkoitetut keskusviranomaisen tehtävät suorittaa sosiaali- ja työministeriön alainen valtion sosiaaliturvalaitos.

Valtion oikeusaputoimiston yhteystiedot:

Osoite: Odminių g. 3, 01122 Vilna, puh. +370 700 00 211, faksi +370 700 35 006, sähköposti: teisinepagalba@vgtpt.lt

Sosiaali- ja työministeriön alaisen valtion sosiaaliturvalaitoksen yhteystiedot:

Valtion sosiaaliturvalaitoksen Mažeikiain paikallistoimisto, osoite: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai, puh. +370 (443) 26659, faksi +370 (443) 27341, sähköposti: mazeikiai@sodra.lt

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Katso vastaus kysymykseen 14.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo Liettuaa.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Tapauksissa, joihin sovelletaan elatusapuasetusta, annetaan oikeusapua elatusapuasituksen 44–47 artiklan, siviiliprosessia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön ja kansainvälisen oikeuden täytäntöönpanosta annetun lain 32-5 §:n sekä valtiollista oikeusapua koskevan lain mukaisesti. Valtion oikeusapua koskevat hakemukset osoitetaan suoraan valtion oikeusavusta vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle (valtion oikeusaputoimisto ja sen paikallistoimistot).

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Liettuan lakiin siviiliprosessia koskevan Euroopan unionin lainsäädännön ja kansainvälisen oikeuden täytäntöönpanosta on tehty muutoksia elatusapuasituksen määräysten täytäntöönpanemiseksi kansallisella tasolla. Näissä muutoksissa määritellään oikeusavun antamista koskeva menettely ja viranomaiset, joilla on valtuudet suorittaa elatusapuasituksen mukaisia keskusviranomaisen tehtäviä, sekä valtuutetaan keskusviranomaisen tehtäviä suorittavat viranomaiset hankkimaan tarvittavat tiedot elatusapuasituksessa määriteltujen tehtävien suorittamiseksi veloituksetta valtion ja kunnan viranomaisilta, muilta toimielimiltä, pankeilta ja muilta luotto- ja rahoituslaitoksilta sekä valtion rekistereistä ja muista tietojärjestelmistä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Luxemburg

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuudella tarkoitetaan laissa säädettyä velvollisuutta, jonka mukaan henkilön on kykynsä mukaan pidettävä huolta sellaisen toisen henkilön tarpeista, johon häntä yhdistää sukulaisuussuhde tai avioliitto. Näin ollen elatusapua voivat saada erityisesti seuraavat:

- henkilö voi saada elatusapua puolisoiltaan tai entiseltä puolisoiltaan (siviililain 212, 214 ja 246 §) tai kumppaniltaan, jonka kanssa on eräiden parisuhteiden oikeusvaikutuksista 9. heinäkuuta 2004 annetussa muutetussa laissa tarkoitettussa parisuhteessa, tai entiseltä kumppaniltaan, mikäli tietyt edellytykset täyttyvät,
- lapsi voi saada elatusapua vanhemmiltaan (siviililain 203, 372-2, 376-2, 376-3 ja 376-4 §),
- vanhemmat ja muut ylenevän polven sukulaiset voivat saada elatusapua jälkeläisiltään (siviililain 205 §),
- appi ja anoppi voivat saada elatusapua vävyltään ja miniältään (siviililain 206 §).

Sääntö, jonka mukaan elatusapua ei voi maksaa jälkikäteen, tarkoittaa, että sillä katetaan nykyiset ja tulevat tarpeet eikä korvata aiempia menoja. Sääntö on oikeudelliselta merkitykseltään kumottavissa oleva oletta eli sitä ei sovelleta, mikäli elatusapuun oikeutettu eli elatusvelkoja voi osoittaa, että hän on joko joutunut ottamaan velkaa elinkustannusten kattamiseen tai että hän on toteuttanut toimenpiteitä elatussaatavien perimiseksi tai ettei hän ole pystynyt toteuttamaan tällaisia toimenpiteitä.

Elatusapua ei voida hyvittää, paitsi jos saatava, jolla se hyvitetään, on niin ikään luonteeltaan elatusapua.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Kun vanhemmilla on yhteishuoltajuus (*autorité parentale conjointe*), kummallakin vanhemmalla on velvollisuus osallistua lapsen ylläpitoon ja kasvatukseen oman varallisuutensa ja toisen vanhemman varallisuuden sekä lapsen tarpeiden mukaan riippumatta siitä, ovatko vanhemmat avioliitossa, asumuserossa tai eronneet. Jos vanhemmat eroavat tai asettuvat asumaan erilleen, heidän molempien on edelleen osallistuttava lapsen ylläpito- ja kasvatukseen siitä riippumatta, onko heillä yhteishuoltajuus, ellei asiassa ole annettu muunlaista tuomiota. Tämä osallistuminen toteutetaan elatusapuna, eikä se lakkaa automaattisesti silloin, kun lapsesta tulee täysi-ikäinen. Elatusapu voidaan maksaa suoraan täysi-ikäiselle lapselle, ja sitä voidaan tarkistaa lapsen tarpeiden ja vanhempien tulojen ja menojen kehityksen mukaan.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Piirituomioistuimen (*tribunal d'arrondissement*) perheoikeuden tuomari on toimivaltainen erityisesti elatusapua ja huoltajuutta sekä avioeroa ja asumuseroa koskevissa asioissa.

Elatusapuhakemus osoitetaan perheoikeuden tuomarille. Jos elatusapuhakemus tehdään avioero- tai asumuseromenettelyn yhteydessä, elatusavusta päättää sama perheoikeuden tuomari, joka käsittelee avioero- tai asumuserohakemuksen.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Jos elatusavun hakija (sukulainen tai alaikäinen lapsi) on holhouksen tai edunvalvonnan alainen, holhooja tai edunvalvoja voi tehdä hakemuksen hänen puolestaan.

Alaikäisen lapsen huoltajana toimiva vanhempi voi (tai huoltajina toimivat vanhemmat voivat) hakea elatusapua lapsen puolesta.

Alaikäinen lapsi ei ole oikeustoimikelpoinen, eikä hän voi tehdä hakemusta itse. Poikkeuksena on kuitenkin uuden siviiliprosessilain 1007-50 §:n edellytykset täyttävä alaikäinen, joka kykenee muodostamaan oman näkemyksensä. Tällöin

alaikäinen voi toimittamaa piirituomioistuimeen perheoikeuden tuomarille hakemuksen huoltajuuden tai tapaamis- ja asumisjärjestelyjen muuttamisesta. Tällaisessa tapauksessa tuomioistuin nimeää alaikäiselle asianajajan 15 päivän kuluessa annettavalla määräyksellä.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Alueellisesti toimivaltainen piirituomioistuin (*tribunal d'arrondissement*) on

1. perheen asuinpaikan tuomioistuin;
2. tai, mikäli vanhemmat asuvat erillään, sen vanhemman asuinpaikan tuomioistuin, jonka kanssa vanhempien yhteishuollossa olevat alaikäiset lapset tavallisesti asuvat, tai sen vanhemman asuinpaikan tuomioistuin, jolla on lasten yksinhuoltajuus;
3. muissa tapauksissa sen vanhemman asuinpaikan tuomioistuin, joka ei ole pannut menettelyä alulle.

Jos vanhemmat hakevat elatusapuasian käsittelyä yhdessä, toimivaltainen tuomioistuin on heidän valintansa mukaan kumman tahansa vanhemman asuinpaikan tuomioistuin.

Jos riita koskee vain puolisoitten välistä elatusapua, osallistumista lapsen elatukseen ja kasvatukseen, osallistumista perheen yhteiseen talouteen ja puolisoitten elatukseen tai kiireellisiä väliaikaisia toimenpiteitä rekisteröidyn parisuhteen päättyessä, toimivaltainen tuomioistuin voi kuitenkin olla elatusvelkojana olevan puolison tai entisen kumppanin asuinpaikan tuomioistuin tai sen vanhemman asuinpaikan tuomioistuin, joka on lasten – myös täysi-ikäisten lasten – pääasiallinen huoltaja.

Alueellinen toimivalta määräytyy hakemuksen tai avioeron yhteydessä ensimmäisen avioerohakemuksen jättöpäivänä voimassa olleen asuinpaikan mukaan.

Kun elatusapua haetaan avioeromenettelyn yhteydessä, toimivaltainen tuomioistuin on sama, joka käsittelee avioerohakemusta.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Hakija voi saattaa asian perheoikeuden tuomarin käsiteltäväksi piirituomioistuimelle osoitettavalla hakemuksella. Hakemus toimitetaan piirituomioistuimen kirjaamoon, josta se annetaan tiedoksi vastapuolelle. Riita-asian osapuolten ei tarvitse käyttää oikeudenkäyntiasiamiestä, ellei elatusapua haeta avioliiton lopulliseen purkamiseen johtavan avioeromenettelyn tai asumuseromenettelyn yhteydessä. Avioero- ja asumuseromenettelyissä oikeudenkäyntiasiamiehen käyttäminen on pakollista.

Hakijan on joka tapauksessa esitettävä tuomioistuimelle kaikki todisteet tarpeistaan, kuten palkkalaskelmat sekä todistukset verovapautuksista, työttömyydestä tai pitkäaikaissairaudesta, vuokrista, lainoista, huollettavista lapsista sekä ylläpito- ja koulutuskustannuksista jne.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Oikeuskäsittelyn kustannuksiin kuuluvat muun muassa oikeudenkäyntikulut ja oikeudenkäyntikulujen korvaukset, jotka hävinnyt osapuoli voidaan tuomita maksamaan kokonaan tai osittain. Myös asianajajan palkkioon on syytä varautua.

Henkilö, jonka varallisuutta pidetään Luxemburgin lain mukaan riittämättömänä, voi saada oikeusapua. Hänen on sitä varten täytettävä sosiaaliavun keskusvirastosta saatava lomake ja lähetettävä se alueellisesti toimivaltaiselle asianajajayhdistyksen puheenjohtajalle.

Jos oikeusapua myönnetään, sillä katetaan kaikki oikeus-, menettely- ja asiakirjakustannukset, joita varten se on myönnetty. Näihin kuuluvat muun muassa posti- ja rekisteröintimaksut, kirjaamomaksut, asianajajien palkkiot, haastemiehen maksut ja kulut, notaarien kulut ja palkkiot, teknisten tukihenkilöiden kulut ja palkkiot, todistajille maksettavat korvaukset, kääntäjien ja tulkkien palkkiot, asiantuntijalausunnoista aiheutuvat kulut, matkakulut, kirjaamisista, kiinnityksistä ja vakuuksista aiheutuvat maksut ja kulut sekä mahdollisista lehti-ilmoituksista aiheutuvat kulut.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

- **Elatusavun muoto**

Avioero- tai asumuseromenettelyn aikana ja sen jälkeen elatusapu maksetaan yleensä kuukausittain. Se voi kuitenkin muodostua myös kertamaksuna suoritettavasta rahasummasta tai omaisuuserän luovutuksesta.

Lapsen ylläpitoon ja kasvatukseen osallistumisen puitteissa elatusapu voidaan suorittaa joko kuukausimaksuna tai vastaamalla kokonaan tai osittain lapsen eduksi maksettavista kuluista. Elatusapu voi myös olla muodoltaan käyttö- tai asumisoikeus.

Jos elatusvelvollinen pystyy osoittamaan, ettei hän kykene maksamaan elatusapua, tuomioistuin voi määrätä hänet pitämään luonaan, elättämään ja ylläpitämään henkilöä, jolle hänen kuuluu maksaa elatusapua.

- **Elatusavun laskentatapa**

Elatusavun laskemiseksi ei ole olemassa taulukkoa. Määrä lasketaan maksajan varallisuuden ja saajan tarpeiden perusteella.

- **Elatusavun indeksitarkistus**

Elatusavun mukauttamiseksi elinkustannuksissa tapahtuviin muutoksiin tuomioistuin voi myös oma-aloitteisesti päättää, että elatusapu sidotaan laissa säädettyyn indeksiin.

- **Elatusavun tarkistaminen**

Elatusapua voidaan uusien seikkojen ilmaantuessa tarkistaa ylös- tai alaspäin (paitsi silloin, kun se on suoritettu avioeron yhteydessä kertamaksuna), ja se voidaan jopa lakkauttaa. Elleivät osapuolet pääse asiasta sovintoon, lakkauttamisesta tai tarkistamisesta päättää tuomioistuin.

Tuomioistuimella on myös oikeus muuttaa osapuolten yhteisesti sopiman elatusavun määrää. Sen lisäksi, että määrää voidaan tarkistaa silloin, kun saajan ja maksajan tilanteissa tapahtuu merkittävä muutos, sitä voidaan tarkistaa, vaikka mitään muutosta ei tapahtuisikaan, jos tuomioistuin katsoo, että määrä on liian alhainen tai liian korkea.

Avioliiton lopulliseen purkamiseen johtavan avioeromenettelyn yhteydessä puolisolle voidaan myöntää elatusapua enintään avioliiton kestoa vastaavaksi ajaksi, ellei asiaan liity poikkeuksellisia olosuhteita.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Avioero- tai asumuseromenettelyn aikana ja sen jälkeen elatusapu maksetaan edunsaajana olevalle puolisolle.

Lapsen ylläpitoon ja koulutukseen tarkoitetun avun maksaa toinen vanhemmista toiselle vanhemmalle tai henkilölle, jonka huostaan lapsi on uskottu. Kun lapsi saavuttaa täysi-ikäisyyden, tuomioistuin voi päättää tai vanhemmat voivat sopia keskenään, että koko elatusapu tai osa siitä maksetaan suoraan lapselle.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Elatusvelkojalla on erilaisia keinoja pakottaa vastahakoinen elatusvelvollinen maksamaan elatusapua.

Siviilioikeudelliset keinot

Elatusvelkojalla on useita vaihtoehtoja:

- Avioerotilanteessa hän voi saattaa asian perheoikeuden tuomarin käsiteltäväksi piirituomioistuimelle esitettävällä hakemuksella saadakseen luvan periä tuomioistuimen määrittelemien osuuksien ja ehtojen puitteissa, ilman entisen puolisonsa suostumusta ja rajoittamatta kolmansien osapuolien oikeuksia, entisen puolisonsa tuloja, työn tuottoa, kuten eläkkeitä tai korkotuloja, sekä rahasummia, jotka kolmannet osapuolet ovat tälle velkaa. Päätöstä voidaan tarkistaa, jos olosuhteet muuttuvat.
- Elatusvelkoja voi turvautua yleisen lainsäädännön mukaisiin täytäntöönpanokeinoihin, kuten ulosmittaukseen (esimerkiksi pankkitiliä), irtaimen omaisuuden (esimerkiksi auton tai korujen) takavarikointiin tai kiinteän omaisuuden (esimerkiksi talon tai tontin) ulosmittaukseen oikeuden päätöksellä taikka täytäntöönpanomääräyksellä.

Rikosoikeudelliset keinot

Elatusvelkoja voi tehdä rikosilmoituksen seuraavista rikkomuksista:

- Perheen hylkäämisestä voidaan tuomita yhdestä kuukaudesta yhteen vuoteen vankeutta ja/tai 251–2 500 euroa sakkoa (rikoslain 391 a §). Tämä edellyttää, että elatusvelvollinen on laiminlyönyt osittain taikka kokonaan hänelle lain mukaan kuuluvat elatusvelvollisuudet joko kieltäytymällä täyttämästä velvollisuuksiaan, vaikka hän olisi pystynyt täyttämään ne, tai joutumalla omasta syystään tilanteeseen, jossa hän ei voi täyttää velvollisuuksiaan.

Tämä koskee elatusvelvollisuutta, joka vanhemmilla on lastaan kohtaan, puolisollla toista puolisoa kohtaan sekä adoptiovanhemmilla adoptiolasta kohtaan.

Ennen asian oikeuskäsittelyä Luxemburgin poliisi kuulustelee elatusvelvollista ja laatii kuulustelusta pöytäkirjan. Jos elatusvelvollisen osoite ei ole tiedossa, kuulustelua ei tarvitse suorittaa.

- Maksukyvyttömyyspetoksesta voidaan tuomita kuudesta kuukaudesta kolmeen vuoteen vankeutta ja/tai 500–12 500 euroa sakkoo (rikoslain 391 b §). Se edellyttää, että elatusvelvollinen on ennen oikeuden päätöstä tai sen jälkeen aiheuttanut itse maksukyvyttömyytensä tai pahentanut sitä kasvattamalla menojaan tai vähentämällä tulojaan taikka kätkemällä omaisuuttaan, jotta sitä ei voitaisi käyttää siviilituomioistuimen elatusapuasiassa antaman tuomion täytäntöönpanossa.

Rikoslain 391 b §:ää sovellettaessa tällaiseen tuomioon rinnastetaan oikeuden päätökset ja tuomioistuimen hyväksymät sopimukset velvollisuudesta maksaa avioliittoon perustuvia etuuksia, avustuksia tai tukia sekä sopimusavioeroa ennen tehtyihin sopimuksiin sisältyvät elatusapumääräykset.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Elinkorko- ja elatusapurästejä koskevien kanteiden vanhentumisaika on viisi vuotta.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Kansallinen solidaarisuusrahasto (*Fonds national de solidarité*) voi elatusvelkojan pyynnöstä periä elatusavun, joka kuuluu puolisolle tai ylenevää tai alenevaa polvea olevalle sukulaiselle. Rahasto tulee tällöin perittävien määrien osalta elatusvelkojan sijaan niiden oikeustoimien ja vakuuksien yhteydessä, joita tällä on elatusapunsa perinnässä. Elatusapuvollisen on suoritettava perinnän kohteena oleva määrä rahaston johtajalle heti asiaa koskevan tiedoksiannon saatuaan.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Kansallinen solidaarisuusrahasto voi tietyin edellytyksin maksaa elatusavun elatusvelvollisen puolesta. Elatusvelkojan tai hänen laillisen edustajansa on osoitettava tätä koskeva maksupyynnöksi solidaarisuusrahaston johtajalle.

Johtaja tai hänen valtuuttamansa henkilö hyväksyy maksupyynnön, jos hakija osoittaa, että:

1. hänen lainmukainen kotipaikkansa on Luxemburgissa ja hän tai hänen laillinen edustajansa on asunut maassa jo vähintään viisi vuotta;
2. hänen elatusapunsa on vahvistettu Luxemburgin suurherttuakunnassa täytäntöönpanokelpoisella oikeuden päätöksellä;
3. elatusapua ei ole kokonaisuudessaan tai osittain voitu periä käyttämällä yksityisoikeudellista täytäntöönpanokeinoa;
4. hän on taloudellisesti vaikeassa tilanteessa.

Hakemus hyväksytään, vaikka c kohdassa esitetty ehto ei täytyisikään, jos täytäntöönpanokeinojen käyttäminen vaikuttaa mahdottomalta tai elatusvelvollinen asuu ulkomailla. Mahdollinen vastustaminen kuuluu elatusvelkojan kotipaikan rauhantuomioistuimen toimivaltaan, ja asia on saatettava sen käsiteltäväksi 40 päivän kuluessa siitä, kun kansallisen solidaarisuusrahaston johtajan päätös on annettu tiedoksi.

Elatusapuun oikeutetut ovat oikeutettuja oikeusapuun. Hakemuksen hyväksymisen ja rahaston maksujen päättymisen välisenä aikana elatusvelkoja ei voi ryhtyä muihin toimiin elatusvelvollista kohtaan elatusavun perimiseksi.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kun elatusvelvollinen asuu ulkomailla, Luxemburgissa oleva hakija voi elatusapunsa saamiseksi käännyä valtakunnansyyttäjän (*Procureur Général d'Etat*) puoleen elatusavun perimisestä ulkomailla 20 päivänä kesäkuuta 1956 tehdyn New Yorkin yleissopimuksen ja toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti.

Valtakunnansyyttäjä toimii keskusviranomaisena ja toimittaa hakemuksen liitteineen elatusvelvollisen asuinmaan keskusviranomaiselle, jotta tämä voi auttaa hakijaa saamaan hänelle kuuluvan elatusavun.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Elatusapuun oikeutettu toimittaa hakemuksen keskusviranomaiselle eli valtakunnansyyttäjälle asetuksessa (EY) N:o 4/2009 esitettyjen lomakkeiden avulla.

Procureur Général d'Etat

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos hakija ei ole Luxemburgissa, hänen on käännettävä asuinmaansa keskusviranomaisen puoleen. Hakija ei voi ottaa yhteyttä suoraan Luxemburgissa olevaan järjestöön tai viranomaiseen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

–

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Kun elatusapua haetaan tämän EU:n asetuksen perusteella, oikeusapu on alle 21-vuotiaille hakijoille kokonaan maksutonta kansallisen lain säännöksistä riippumatta.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Jotta keskusviranomainen voi antaa EU:n elatusapuasetuksen 51 artiklassa tarkoitettua apua, Luxemburgissa on säädetty laki asianomaisen asetuksen täytäntöönpanosta ja asetus kyseisen lain 2 ja 3 §:n täytäntöönpanosta (ks. Luxemburgin virallinen lehti *Mémorial A N° 175*, 12.8.2011).

Näissä säädöksissä annetaan valtakunnansyyttäjälle pääsy eräisiin tietokantoihin.

Linkkejä

[Legilux](#)

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määrärajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuus koskee ensisijaisesti lähisukulaisia suoraan alenevassa ja ylenevässä polvessa:

- vanhemmat ovat velvollisia elättämään lapsensa ja lapsi vanhempansa;

- jos elatukseen oikeutetulla lapsella ei ole vanhempia, joilla olisi velvollisuus elättää häntä, elatusvelvollisuus siirtyy kaukaisemmille suoraan ylenevää polvea oleville sukulaisille;

- jos elatukseen oikeutetulla henkilöllä ei ole lapsia, elatusvelvollisuus siirtyy kaukaisemmille suoraan alenevaa polvea oleville jälkeläisille (siviililain 4:196 §:n 1–4 momentti).

Jos alaikaisella ei ole lähisukulaisia, jotka olisivat elatusvelvollisia, täysi-ikäisen sisaruksen on elätettävä alaikäinen edellyttäen, että elatusvelvollisuus ei vaaranna sisaruksen kykyä elättää itsensä tai avio- tai avopuolionsa tai elatuksen tarpeessa olevat suoraan alenevaa tai ylenevää polvea olevat sukulaisensa (siviililain 4:197 §).

Aviopuolisolla on velvollisuus elättää puolison alaikäisiä lapsia (lapsipuolia), jotka ovat elatuksen tarpeessa ja asuvat elatusvelvollisen puolison suostumuksella samassa taloudessa puolisoitten kanssa (siviililain 4:198 §:n 1 momentti).

Lapsipuoli on velvollinen elättämään elatuksen tarpeessa olevaa äiti- tai isäpuoltaan, jos tämä on puolestaan vastannut lapsipuolen elatuksesta pidemmän aikaa (siviililain 4:199 §:n 1 momentti).

Kasvattilapsella on velvollisuus elättää kasvattivanhempansa eli henkilö, joka on huolehtinut hänestä pidemmän aikaan omassa kodissaan ilman taloudellista korvausta ja joka ei ole lapsen biologinen tai adoptiovanhempi tai äiti- tai isäpuoli (siviililain 4:199 §:n 2 momentti).

Puoliso voi asumuserossa pyytää elatusapua toiselta puolisoilta tai hän voi avioeron jälkeen pyytää elatusapua entiseltä puolisoilta, jos hän ei kykene elättämään itseään hänestä itsestään riippumattomista syistä (siviililain 4:29 §:n 1 momentti).

Jos henkilö ei avoliiton päätyttyä kykene elättämään itseään hänestä itsestään riippumattomista syistä, hän voi pyytää elatustukea entiseltä avopuolisoltaan edellyttäen, että avoliitto on kestänyt vähintään vuoden ja avopuolisilla on yhteinen lapsi (siviililain 4:86 §:n 1 momentti).

Elatusapu voidaan maksaa joko rahana tai luontoissuorituksena.

Alaikäisen kohdalla elatusvelvollisuus tarkoittaa sitä, että lapsen vanhemmilla on oikeus ja velvollisuus huolehtia lapsesta ja kasvattaa häntä perheolosuhteissa, varmistaa lapsen fyysisen, älyllisen, tunne-elämän ja moraalisen kehityksen kannalta välttämättömät olosuhteet, erityisesti asunto, ravinto ja vaatetus, sekä huolehtia lapsen koulutuksesta ja terveydenhoidosta.

Lapsesta huolehtiva ja hänen kanssaan asuva vanhempi vastaa lapsen elatuksesta luontoissuorituksin, kun taas muualla asuva vanhempi (tai sellainen samassa taloudessa asuva vanhempi, joka ei osallistu lapsen elatukseen) huolehtii lapsen tarpeista ensisijaisesti maksamalla elatusapua.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Kaikilla alaikäisillä (alle 18-vuotiailla) on lain nojalla oikeus elatukseen. Lapsella voi lisäksi olla oikeus elatukseen 20. ikävuoteen asti, jos hän opiskelee keskiasteen koulutuksessa.

Työkykyisellä 18 vuotta täyttäneellä lapsella, joka osallistuu jatkokoulutukseen, on aina oikeus elatukseen, jos hän tarvitsee sitä voidakseen jatkaa opiskelua kohtuullisen ajan. Lapsen on välittömästi ilmoitettava vanhemmalle aikomuksestaan jatkaa opintoja (siviililain 4:220 §:n 1 momentti).

Opiskeluksi katsotaan mikä tahansa koulutus tai kurssi, joka on tarpeen ammattipätevyuden saamiseksi, tai kokopäiväinen kandidaatin tai maisterin tutkintoon johtava koulutus tai ammattikorkeakoulutus.

Vanhempi voidaan poikkeuksellisesti velvoittaa elättämään myös 25 vuotta täyttänyt lapsi, joka opiskelee (siviililain 4:220 §:n 5 momentti).

Vanhemmalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta elättää täysi-ikäistä, opiskelevaa lastaan, jos katsotaan, että lapsi ei ansaitse elatusta sen vuoksi, että hän toistuvasti ja omasta syystään laiminlyö opintoihin ja tentteihin liittyvät velvollisuutensa, tai jos täysi-ikäisen lapsen elatus vaarantaisi vanhemman oman tai hänen alaikäisen lapsensa toimeentulon. Täysi-ikäinen lapsi menettää oikeutensa elatukseen myös silloin, jos hän ilman perusteltua syytä lopettaa yhteydenpidon elatusvelvolliseen vanhempaansa (siviililain 4:220 §:n 3 ja 4 momentti).

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatuksen määrästä ja muodosta määrätään ensisijaisesti elatukseen oikeutetun ja elatusvelvollisen (alaikäisen kohdalla hänen vanhempansa) välisessä sopimuksessa. Jos tällaista sopimusta ei ole, elatukseen oikeutettu voi pyytää tuomioistuinta antamaan päätöksen elatuksesta. Jos vanhemmat eivät ole sopineet keskenään lapselle maksettavasta elatusavusta, asiasta päättää tuomioistuin.

Alaikäisen elatusta koskevan asian voi viedä tuomioistuimeen holhousviranomainen, ja vanhemman elatusta koskevan asian voi viedä tuomioistuimeen – vanhemman suostumuksella – myös toimivaltainen läänin viranomainen. Elatusvelvollinen sukulainen, joka vastaa elatukseen oikeutetun henkilön elatuksesta tai muutoin huolehtii kyseisestä henkilöstä, voi nostaa kanteen omasta aloitteestaan sellaisia muita henkilöitä vastaan, jotka myös ovat elatusvelvollisia.

Jos lapselle maksettava elatusapu on jäänyt saamatta vähintään kuuden edeltävän kuukauden ajalta, lapsen vanhempi tai muu oikeudellinen edustaja voi pyytää holhousviranomaiselta elatusavun ennakkoa.

Pyynnössä on esitettävä sen perusteena olevat syyt ja tosiseikat sekä todettava, ettei ennakkomaksun hylkäämiseen ole perusteita.

Pyyntöön on liitettävä asianmukaiset todisteet tuloista, tuomioistuimen lopullinen päätös, jossa määrätään elatusavun maksamisesta alaikäiselle, tarvittaessa todistus osallistumisesta kokopäiväiseen keskiasteen koulutukseen, enintään kuusi kuukautta vanha pöytäkirjanote, jossa vahvistetaan joko elatusavun täytäntöönpanon epäonnistuminen tai keskeyttäminen, tai asiakirja lapselle maksettavaa elatusapua koskevan perintämenettelyn käynnistämisestä.

Holhousviranomaisen on varmistuttava siitä, että elatusapua ei ole voitu periä tilapäisesti eli vähintään kuuden kuukauden ajan ennen pyynnön esittämistä.

Lapselle tarkoitetusta elatusavusta voidaan maksaa ennakkoa, jos elatusapuun oikeutettu on pyytänyt tuomioistuimen päätöksessä vahvistetun elatusavun täytäntöönpanoa ja jos elatusavun ulosmittaus elatusvelollisen palkasta tai muusta säännöllisestä tulosta tai muusta omaisuudesta on epäonnistunut tai jos täytäntöönpano on keskeytetty tai jos jo maksetun elatusapuerän tai perityn elatusavun määrä on enintään 50 prosenttia tuomioistuimen vahvistaman elatusavun perusmäärästä.

Holhousviranomainen pyytää tarvittaessa tuomioistuimelta tai riippumattomalta paikalliselta ulosottomieheltä tietoja hakijan käynnistämän täytäntöönpanomenettelyn lopputuloksesta. Holhousviranomainen pyytää elatusvelollisen työnantajalta palkasta pidättämiseen liittyviä tietoja, jos tämä on tarpeen tosiseikkojen selventämiseksi.

Holhousviranomainen kehottaa menettelyn aloittamista koskevassa lausunnossaan elatusvelvollista maksamaan lapselle tarkoitetun elatusavun välittömästi sekä tekemään asiasta ilmoituksen.

Holhousviranomainen ilmoittaa päätöksestään elatusvelvollisen työnantajalle, täytäntöönpanosta vastaavalle tuomioistuimelle tai riippumattomalle paikalliselle ulosottomiehelle, elatusapuun oikeutetun henkilön ja elatusvelvollisen asuinpaikan mukaan toimivaltaiselle syyttävöviranomaiselle, elatusvelvollisen asuinpaikan mukaan toimivaltaiselle notaarille, joka toimii veroviranomaisena, sekä elatusavun ennakon maksamisesta vastaavalle Budapestin ja läänin virastolle.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatusapuun oikeutetun lapsen vanhempi tai muu oikeudellinen edustaja voi pyytää holhousviranomaiselta elatusavun ennakkoa.

Elatusvelvollinen sukulainen, joka vastaa elatukseen oikeutetun henkilön elatuksesta tai muutoin huolehtii kyseisestä henkilöstä, voi nostaa kanteen omasta aloitteestaan sellaisia muita henkilöitä vastaan, jotka myös ovat elatusvelvollisia.

Alaikäisen elatusta koskevan asian voi viedä tuomioistuimeen holhousviranomainen, ja vanhemman elatusta koskevan asian voi viedä tuomioistuimeen – vanhemman suostumuksella – myös toimivaltainen läänin viranomainen.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Yleisten toimivaltasääntöjen mukaan toimivalta on vastaajan eli elatusvelvollisen asuinpaikan tuomioistuimella.

Jos vastaajalla ei ole asuinpaikkaa Unkarissa, toimivaltaisuus määräytyy vastaajan oleskelupaikan mukaan. Jos vastaajan oleskelupaikka on tuntematon tai sijaitsee ulkomailla, toimivalta määräytyy sen mukaan, missä vastaajalla oli viimeksi asuinpaikka Unkarissa. Jos kyseistä paikkaa ei saada selville tai jos vastaajalla ei ole koskaan ollut asuinpaikkaa Unkarissa, toimivalta määräytyy kantajan asuinpaikan tai sen puuttuessa kantajan oleskelupaikan mukaan.

Jos vastaajan työskentelypaikka ei ole sama kuin hänen asuinpaikkansa, tuomioistuin siirtää asian vastaajan viimeistään ensimmäisessä käsittelyssä esittämästä pyynnöstä vastaajan työskentelypaikan tuomioistuimelle käsittelyä ja päätöksen antamista varten (siviiliprosessilain 29 §).

Elatusvelvollisuutta koskevan asian voi panna vireille myös elatukseen oikeutetun asuinpaikan mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa (siviiliprosessilain 34 §:n 1 momentti).

Toimivaltaista tuomioistuinta voi hakea [täältä](#).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Hakijan ei tarvitse turvautua välikiäsiin, vaan hän voi itse (ilman oikeudellista edustajaa) panna asian vireille tuomioistuimessa. (ks. vastaukset kysymyksiin 3, 4 ja 5)

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Asianosaisilla on tuloistaan ja taloudellisesta tilanteestaan riippumatta oikeus saada lykkäystä oikeudenkäyntikustannusten maksamiseen, kun on kyse lakisääteistä elatusvelvollisuutta koskevasta oikeudenkäynnistä, mukaan lukien elatusavun perimisestä velalliselle palkan maksavalta yhteisöltä tai muulta henkilöltä, elatusavun peruuttamisesta tai sen määrän muuttamisesta, elatusavun täytäntöönpanon vireilläolon päättymisestä tai rajoittamisesta, tai elatusvelvollista koskevien tietojen saannista rajat ylittävissä elatusapuasioissa, ellei asianosaisilla ole lain, Euroopan unionin alueella suoraan ja yleisesti sovellettavan säädöksen tai kansainvälisen sopimuksen perusteella oikeutta oikeusapuun asian luonteen perusteella.

Jos asianosaisilla on oikeus saada lykkäystä oikeudenkäyntikustannusten maksamiseen asian luonteen perusteella,

a) valtio maksaa oikeudenkäynnin aikana aiheutuvat kustannukset (todistajien, asiantuntijoiden, edunvalvojan, tulkin ja puolustusasianajan palkkiot, paikalla tapahtuvan käsittelyn ja katselmuksen kustannukset jne.) lukuun ottamatta kustannuksia, joita lykkäys ei koske ja jotka asianosaisen on itse maksettava etukäteen;

b) asianosaiset saavat lisäksi lykkäystä oikeudenkäyntimaksujen maksamiseen.

Myös ulkomaalaisilla on oikeus saada lykkäystä oikeudenkäyntikustannusten maksamiseen asian luonteen perusteella, vaikka tästä ei olisi erikseen määrätty kansainvälisessä sopimuksessa tai vastavuoroisuusperiaatteen nojalla.

Jos oikeudenkäyntikustannusten maksamiseen on myönnetty lykkäystä asian luonteen perusteella, mutta tuomioistuin määrää asianosaisen maksamaan oikeudenkäynnin kustannukset, tämän on maksettava sekä valtion ennalta maksamat kustannukset että oikeudenkäyntimaksut, joista on myönnetty lykkäystä.

Oikeudenkäyntimaksu on 6 prosenttia, kuitenkin vähintään 15 000 Unkarin forinttia ja enintään 1 500 000 forinttia.

Elatusvelvollisuutta koskevassa menettelyssä oikeudenkäyntimaksun perusteena on elatusavun erääntynyt määrä, joka voi kuitenkin olla enintään kahdentoista kuukauden yhteenlasketun elatusavun määrä.

Jos asianosainen ei kykene maksamaan oikeudenkäyntikustannuksia, hän voi pyytää tuomioistuimelta oikeusapua (*költségmentes ség*).

Luonnolliset henkilöt (mukaan lukien väliintulija), jotka eivät alhaisten tulojensa tai taloudellisen tilanteensa takia pysty maksamaan oikeudenkäynnin kustannuksia, voivat hakemuksesta saada oikeusapua, joka kattaa oikeudenkäyntikustannukset joko osittain tai kokonaan. Näin edistetään heidän oikeuksiensa toteutumista.

Jos asianosaisen tulot (palkka, eläke tai muu säännöllinen rahamääräinen suoritus) eivät ylitä työsuhteen perusteella määräytyvän vanhuuseläkkeen vähimmäismäärää eikä asianosaisella ole tavanomaista koti-irtaimistoa lukuun ottamatta muuta omaisuutta, hänelle on myönnettävä oikeusapua. Oikeusapua on myönnettävä myös sellaisille asianosaisille, joilla on oikeus työikäisille myönnettäviin etuuksiin tai jotka elävät samassa taloudessa työikäisille myönnettäviin etuuksiin oikeutetun lähisukulaisen kanssa, tutkimatta ensin heidän tulojaan ja taloudellista tilannettaan.

Oikeusapu käsittää seuraavat etuudet:

a) vapautus oikeudenkäyntimaksuista,

b) vapautus velvollisuudesta maksaa etukäteen oikeudenkäynnin aikana aiheutuvat kustannukset (todistajien, asiantuntijoiden, edunvalvojan, tulkin ja puolustusasianajan palkkiot, paikalla tapahtuvan käsittelyn ja katselmuksen kustannukset jne.) sekä ylipäätään täydellinen vapautus kyseisistä kustannuksista, ellei laissa toisin säädetä,

c) vapautus velvollisuudesta antaa oikeudenkäyntikulut kattava vakuus sekä

d) oikeus puolustusasianajajaan, jos tämä on lain mukaan mahdollista.

Päätöksen oikeusavusta tekee tuomioistuin asianosaisen pyynnöstä, ja tarvittaessa tuomioistuin myös peruuttaa myönnetyn oikeusavun.

8 Minkä tyypistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Jos vanhemmat eivät ole sopineet keskenään lapselle maksettavasta elatusavusta, asiasta päättää tuomioistuin.

Lapselle maksettavaa elatusapua määritettäessä otetaan huomioon seuraavat seikat:

- a) lapsen perustellut tarpeet (säännölliset menot, jotka aiheutuvat lapsen ylläpidosta, terveydenhoidosta, kasvatuksesta ja koulutuksesta),
- b) kummankin vanhemman tulot ja taloudellinen tilanne,
- c) vanhempien kanssa samassa taloudessa elävät muut lapset (biologiset tai kasvattilapset tai lapsipuolet) sekä sellaiset muut lapset, joiden suhteen vanhemmilla on elatusvelvollisuus,
- d) lapsen omat tulot sekä
- e) lapselle ja hänen kasvatuksestaan vastaavalle vanhemmalle maksettavat lastensuojelu-, perhe- ja sosiaalietuudet (siviililain 4:218 §:n 2 momentti).

Elatusavun määrä on kiinteä. Tuomioistuin voi tuomiossaan määrätä, että elatusavun määrää tarkistetaan vuosittain automaattisesti Unkarin tilastotoimiston (*Központi Statisztikai Hivatal*) julkaiseman kuluttajahintaindeksin perusteella alkaen seuraavan vuoden tammikuun 1. päivästä (siviililain 4:207 §). Yhdestä lapsesta maksettavan elatusavun määrä on yleensä 15–25 prosenttia elatusvelvollisen keskimääräisistä tuloista. Elatusvelvollisen keskimääräisiä tuloja määritettäessä on yleensä otettava huomioon hänen vuotuiset yhteenlasketut tulonsa elatusapumenettelyn käynnistymistä edeltävältä vuodelta (siviililain 4:128 §:n 4 momentti).

Jos asianosaisten välisessä sopimuksessa tai tuomioistuimen päätöksessä määrätyn elatusavun perusteena olevissa olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, joka vahingoittaisi jommankumman asianosaisten olennaisia oikeudellisia etuja, mikäli asianosainen joutuisi maksamaan elatusapua aiemmin vahvistetuista edellytyksistä, asianosainen voi pyytää elatusavun määrän tai maksuehtojen muuttamista. Jos asianosaisten olisi pitänyt kyetä elatusapusopimuksen tekohetkellä ennakoimaan olosuhteissa tapahtuva muutos tai jos asianosainen on vastuussa tällaisesta muutoksesta, hän ei voi pyytää sopimukseen perustuvan elatusavun tarkistamista.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusvelvollisen on maksettava elatusapu siihen oikeutetulle henkilölle säännöllisesti (esim. kuukausittain) ja ennakoon.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua vapaaehtoisesti, elatusapuun oikeutettu voi viedä asian tuomioistuimeen, joka voi määrätä elatusavun täytäntöönpanosta. Elatukseen oikeutettu voi vaatia yli kuusi kuukautta vanhan elatussaatavan täytäntöönpanoa takautuvasti vain, jos hänellä on perusteltu syy täytäntöönpanovaatimuksen viivästymiseen. Yli kolme vuotta vanhojen elatussaatavien täytäntöönpanoa ei voi enää hakea tuomioistuimelta (siviililain 4:208 §:n 3 momentti).

Alaikäisen elatusta koskevan asian voi viedä tuomioistuimeen holhousviranomaisen, ja vanhemman elatusta koskevan asian voi viedä tuomioistuimeen – vanhemman suostumuksella – myös toimivaltainen läänin viranomaisen (siviililain 4:208 §:n 1 momentti).

Elatusvelvollinen sukulainen, joka vastaa elatukseen oikeutetun henkilön elatuksesta tai muutoin huolehtii kyseisestä henkilöstä, voi nostaa kanteen omasta aloitteestaan sellaisia muita henkilöitä vastaan, jotka myös ovat elatusvelvollisia (siviililain 4:208 §:n 2 momentti).

Kun tuomioistuin antaa päätöksen, jolla palkansaaja veloitetaan maksamaan elatusapua, se voi samalla kehottaa – elatukseen oikeutetun pyynnöstä – työnantajaa pidättämään päätöksessä mainitun määrän suoraan palkasta ja maksamaan sen elatukseen oikeutetulle.

Jos tuomioistuin ei ole suoraan kehottanut pidättämään elatusapua palkasta, mutta asianosainen hakee myöhemmin täytäntöönpanoa joko tuomion tai tuomioistuimen päätöksellä vahvistetun asianosaisten sopimuksen perusteella, tuomioistuin määrää elatusavun täytäntöönpanosta antamalla suoran määräyksen ulosmitata elatusapu palkasta edellyttäen, että täytäntöönpanokelpoinen osuus kattaa tarvittavan elatusavun määrän.

Palkasta voidaan pidättää enintään 50 prosenttia. Työttömyyskorvauksesta (työttömyyspäivärahasta, eläkettä edeltävästä lisäpäivärahasta, lisäkorvauksesta sekä aktivointikorvauksesta) voidaan pidättää elatusapua varten enintään 33 prosenttia.

Jos elatusvelvollisella ei ole säännöllisiä tuloja tai jos palkasta pidätettävä osuus ei kata elatusavun koko määrää, tuomioistuin antaa elatusavun täytäntöönpanoa koskevan määräyksen. Siinä tapauksessa täytäntöönpano ei koske pelkästään palkkaa vaan myös muita oikeudellisesta täytäntöönpanosta annetussa laissa määriteltyjä omaisuuseriä.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Tarkempia tietoja on [tuomion täytäntöönpanomenettelyjä](#) koskevalla sivulla.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Ks. vastaus kysymykseen 10.

Jos elatusapua ei ole maksettu vähintään kuuden edeltävän kuukauden aikana, elatusapuun oikeutetun lapsen vanhempi tai muu oikeudellinen edustaja voi pyytää holhousviranomaiselta elatusavun ennakkoa.

Holhousviranomainen kehottaa menettelyn aloittamista koskevassa lausunnossaan elatusvelvollista maksamaan lapselle tarkoitetun elatusavun välittömästi sekä tekemään asiasta ilmoituksen.

Holhousviranomainen ilmoittaa päätöksestään elatusvelvollisen työnantajalle, täytäntöönpanosta vastaavalle tuomioistuimelle tai riippumattomalle paikalliselle ulosottomiehelle, elatusapuun oikeutetun henkilön ja elatusvelvollisen asuinpaikan mukaan toimivaltaiselle syyttäväviranomaiselle, elatusvelvollisen asuinpaikan mukaan toimivaltaiselle notaarille, joka toimii veroviranomaisena, sekä elatusavun ennakon maksamisesta vastaavalle Budapestin ja läänin virastolle.

Elatusavun maksamisen laiminlyönnistä voidaan määrätä rikosoikeudellinen seuraamus. Jos elatusvelvollinen ei maksa lakiin perustuvaa, viranomaisen täytäntöönpanokelpoisessa päätöksessä vahvistettua lapselle tarkoitettua elatusapua omasta syystä, hänet voidaan tuomita enintään kahden vuoden vankeusrangaistukseen.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Kyllä (ks. kysymys 3).

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 sekä kansainvälisten sopimusten mukaisesti Unkarin oikeusministeriö tarjoaa apua Unkarissa asuville hakijoille ja tekee yhteistyötä asiaan liittyvässä toisessa valtiossa elatusapuasioista vastaavan keskusviranomaisen kanssa. Hakija voi pyytää, että unkarilaisen tuomioistuimen antama elatusavun maksamista koskeva päätös pannaan täytäntöön ulkomailla. Jos tällaista päätöstä ei ole, hakija voi pyytää, että elatusvelvollisuus vahvistetaan tai maksettavan elatusavun määrää korotetaan ulkomailla. Virallista hakemusta ei osoiteta oikeusministeriölle vaan hakijan koti- tai asuinpaikan tai työskentelypaikan mukaan määräytyvälle piirioikeudelle (*járásbírószág*) tai sille piirioikeudelle, joka teki täytäntöönpanohakemuksen kohteena olevan ensimmäisen oikeusasteen päätöksen. Hakemuksen tekemistä tai ulkomaista menettelyä varten ei tarvita asianajajaa, sillä tuomioistuin auttaa asianosaista, joka haluaa tehdä hakemuksen ilman oikeudellista edustajaa. Tuomioistuin toimittaa hakemuksen tai vaaditut liitteet oikeusministeriölle. Oikeusministeriö lähettää käännetyn hakemuksen elatusapuasioista toisessa valtiossa vastaavalle keskusviranomaiselle, joka huolehtii menettelyn käynnistämisestä elatusvelvollista vastaan. Oikeusministeriö tiedottaa säännöllisesti hakijalle menettelyn etenemisestä ulkomailla saamiensa tietojen pohjalta.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály (Oikeusministeriö, kansainvälisen yksityisoikeuden osasto)

Osoite: 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4

Postiosoite: 1357 Budapest, Pf.: 2

Puhelin: +36 (1) 795-4846

Faksi: +36 (1) 795-0463

Sähköposti: [✉ nmfo@im.gov.hu](mailto:nmfo@im.gov.hu)

Verkkosivut: [✉ http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek](http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdiijal-kapcsolatos-ugyek)

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ei, hakemus on osoitettava hakijan asuinvaltiossa elatusapuasioista vastaavalle keskusviranomaiselle.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Jäsenvaltioiden keskusviranomaisia voi hakea täältä.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

-

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävässä asioissa koskevat säännöt?

Kun oikeusministeriö on vastaanottanut hakemuksen, se ottaa yhteyttä oikeusavusta vastaavaan yksikköön, jotta ulkomailla asuvalle hakijalle voidaan osoittaa asianajaja. Asetuksen (EY) N:o 4/2009 46 artiklassa tarkoitettussa tapauksessa oikeudenkäynti on täysin maksuton, ja lisäksi valtio maksaa asianajajan kulut. Asetuksen 47 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa asianosaisille voidaan Unkarin lain mukaan myöntää elatusapuasioissa lykkäystä oikeudenkäynnin kustannusten maksamiseen asian luonteen perusteella. Tällaisissa tapauksissa valtio maksaa kustannukset (esim. oikeudenkäyntimaksut, asianajajan palkkion) etukäteen riippumatta asianosaisen tuloista ja taloudellisesta tilanteesta, mutta jos asianosainen häviää asian, tuomioistuimien voi määrätä hänet maksamaan kustannukset. Jos hakija osoittaa, että hän on tulojensa ja taloudellisen tilanteensa perusteella oikeutettu saamaan Unkarin lainsäädännön mukaan oikeusapua, joka kattaa kaikki oikeudenkäynnin kustannukset, hänen ei tarvitse maksaa kustannuksia, vaikka hän häviäisi asian.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Elatusapuasioita koskevan asetuksen soveltamista Unkarissa säädellään [vuonna 2011 annetulla lailla LXVII](#).

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Malta

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Termi 'elatusapu' tarkoittaa Maltalla määrää, joka elatusvelvollisen on maksettava elatusvelkojalle perhesuhteeseen perustuvan elatusjärjestelyn perusteella. Sen jälkeen kun kahden aikuisen suhde on virallistettu joko avioliiton tai parisuhteen rekisteröimisen kautta, suhteen toinen osapuoli on vastuussa toisen osapuolen elatuksesta.

Termillä 'elatusvelvollisuus' tarkoitetaan velvoitetta maksaa elatusapua edellä kuvatuissa olosuhteissa. Elatusvelvollisuus on olemassa riippumatta siitä, onko elatusavun määrä vahvistettu tai onko elatusapua maksettu.

Siviililain (Civil Code) 3B §:ssä säädetään, että puolisoilla ja entisillä puolisoilla on velvollisuus toistensa elatukseen ja että vanhemmilla on velvollisuus lastensa elatukseen. Rekisteröityjä parisuhteita koskevan lain (Civil Unions Act) 4 §:ssä säädetään, että rekisteröidyn parisuhteen osapuolilla on samat oikeudet ja velvollisuudet kuin aviopuolisoilla ja he ovat siten velvollisia toistensa elatukseen myös suhteen päätyttyä, paitsi jos elatusavun maksamatta jättämisen on perusteltu syy. Siviililain 8 §:ssä veloitetaan lapset antamaan poikkeuksellisissa olosuhteissa elatusapua vanhemmille ja muille ylenevää sukupolvea oleville sukulaisille, jos nämä ovat vähävaraisia.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapsella on lähtökohtaisesti oikeus elatukseen siihen asti kun hän täyttää 16 vuotta. Siviililain 3B §:n 2 momentissa kuitenkin täsmennetään, että vanhemmat ovat velvollisia lastensa riittävään elatukseen siihen asti, kun nämä ovat täyttäneet 23 vuotta, jos lapset edelleen opiskelevat tai käyvät koulua kokopäiväisesti. Samassa artiklassa säädetään myös, että vanhemmilla on vastuu sellaisten lastensa elatuksesta, joilla on vammaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevassa laissa (Equal Opportunities Act – Persons with Disability) tarkoitettuja ruumiillisia tai henkisiä vammoja.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Päätöstä elatusavun määrästä ja siitä, kuinka usein elatusapua on maksettava, on haettava riita-asioita käsittelevän tuomioistuimen perheoikeuden jaostolta eli perhetuomioistuimelta (Civil Court, Family Section).

Tällöin menettely alkaa siten, että tuomioistuin nimittää ensiksi sovittelijan, joka sitten kutsuu osapuolet (tai heidän edustajansa) tuomioistuimessa pidettävään kokoukseen. Kokouksessa sovittelija auttaa osapuolia pääsemään sovintoratkaisuun. Jos osapuolet hyväksyvät elatusapusopimuksen tekstin, sovittelija lähettää sopimusehdotuksen jäljennöksen perhetuomioistuimen tuomarille. Tuomioistuin tarkastaa sopimuksen, ja jos se katsoo, ettei sopimuksella loukata elatusavun saajan eikä maksajan oikeuksia, tuomioistuin hyväksyy sopimuksen. Tämän jälkeen osapuolet voivat käännyä notaarin puoleen sopimuksen allekirjoittamista varten.

Jos osapuolet eivät saavuta sovittelussa yhteisymmärrystä elatusapusopimusta koskevasta ehdotuksesta, välittäjä siirtää asian takaisin perhetuomioistuimen tuomarille oikeudenkäynnin aloittamista varten. Tällöin tuomioistuin kuulee osapuolten asianajajien esitykset ja antaa asiassa tuomion.

Sovittelu on maksutonta, eivätkä osapuolet tarvitse sitä varten asianajajia. On kuitenkin aina suositeltavaa hankkia oikeudellista neuvontaa ennen elatusapusopimuksen hyväksymistä. Toisaalta tuomioistuinmenettelyt edellyttävät asianajajan käyttöä, mistä aiheutuu kuluja, elleivät sopimuspuolet hae ja saa oikeusapua.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatusapuvaatimuksen voi esittää elatusvelkoja tai hänen edustajansa tai lapsen edunvalvoja. Lapsen puolesta elatusapuvaatimuksen voi esittää lapsen huoltaja.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Vuonna 2003 hyväksytyllä oikeudellisella tiedonannolla 396 ([toissijainen säädös 12.19](#)) on säädetty, että perhetuomioistuin on toimivaltainen tuomioistuin perheoikeuden alaan kuuluvissa asioissa. Näin ollen perhetuomioistuin päättää elatusavun määrän, paitsi jos asiasta on päästy sopimukseen sovittelijan johdolla.

Jos elatusvelallinen ei maksa elatusapua, elatusvelkoja voi tehdä rikosilmoituksen poliisiviranomaisille, jotka voivat käynnistää asiassa rikosoikeudenkäynnin velallista vastaan. Elatusapuasiaa koskeva rikosoikeudenkäynti pannaan vireille rauhantuomioistuimessa (Court of Magistrates – Criminal Judicature).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Jotta ulkomailla asuva henkilö voi panna vireille elatusapua koskevan asian neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti, hänen on oltava yhteydessä Maltan keskusviranomaiseen, joka käynnistää sovittelumenettelyn ja tarvittaessa oikeudenkäyntimenettelyn perhetuomioistuimessa.

Maltan keskusviranomainen auttaa tarvittaessa elatusvelkojaa myös tekemään asiaa koskevan rikosilmoituksen poliisiviranomaisille rikosoikeudenkäynnin vireille panemiseksi.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisesti keskusviranomainen panee vireille lapsen elatusapua koskevan kanteen maksutta.

Puolison vaatiessa elatusapua keskusviranomainen avustaa häntä maksuttomissa menettelyissä, kuten perhetuomioistuimessa toimitettavassa sovittelumenettelyssä. Jos sovittelumenettely epäonnistuu, elatusvelkojan on palkattava yksityinen asianajaja, joka avustaa hakijaa Maltan tuomioistuimissa. Tuomioistuinten ja asianajajien palkkioista on säädetty Maltan siviiliprosessilain liitteessä A ([Code of Organisation and Civil Procedure](#), Maltan lainsäädännön luku 12). Jos elatusapua vaativa puoliso on oikeutettu Maltan lainsäädännön mukaiseen oikeusapuun, keskusviranomainen avustaa häntä.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusavun määrän laskelma saattaa vaihdella tuomioistuimissa, sillä laskelma riippuu useista kriteereistä. Vaikka mitään varsinaista elatusavun laskentakaavaa ei olekaan olemassa, perhetuomioistuin ottaa huomioon seuraavat tekijät:

- i. elatusvelallisen elintaso ja elatusvelkojan ja/tai lasten elintaso;
- ii. lisävarat, jotka vaaditaan lapsen vamman tai muun välttämättömän tarpeen vuoksi; sekä
- iii. se, käyttääkö velallinen hänellä olevaa lasten tapaamisoikeutta.

Tuomioistuimen päätöstä voidaan muuttaa, mutta se on vaikeaa, jos on kyse maksettavaksi määrätystä elatusavusta ja varsinkin jos olosuhteet ovat pysyneet muuttumattomina. Jos olosuhteet muuttuvat, tuomioistuin voi muuttaa elatusavun ehtoja. Tällainen muutos voi esimerkiksi olla se, että alaikäisen lapsen hoito vaatii enemmän varoja pitkäaikaisen sairauden vuoksi tai velallisen palkka on olennaisesti muuttunut.

Perhetuomioistuin edellyttää yleensä, että elatusavun määrään tehdään vuosittainen inflaatiotarkistus. Myös sovittelun avulla tehtyyn elatusapusopimukseen sisällytetään tavallisesti lauseke elatusavun indeksisidonnaisuudesta.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusvelallinen voi maksaa elatusavun suoraan elatusvelkojalle käteisenä, sekillä tai pankkisiirtona. Tuomioistuin voi myös määrätä, että erääntynyt elatusapu vähennetään velallisen palkasta ja toimitetaan suoraan velkojalle. Jälkimmäinen toteutuu yleensä silloin, kun velallinen laiminlyö toistuvasti elatusavun maksamisen.

Kun Maltan keskusviranomaisen aloittaa menettelyt velkojan puolesta, se kehottaa velallista toimittamaan maksut suoraan velkojalle. Jos velallinen kieltäytyy maksamasta, asia saatetaan tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Viimeksi mainitussa tapauksessa Maltan keskusviranomaisen pyytää tuomioistuinta antamaan tarvittavan määräyksen, jonka nojalla velallisen pankkitilit lopetetaan ja rahat siirretään velkojalle.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Keskusviranomaisen käyttää perimiseen kaikki Maltan lainsäädännön sallimat keinot. Maltan keskusviranomaisen lähettää elatusvelalliselle ensin kirjeen, jossa ilmoitetaan, että velallista vastaan pannaan vireille oikeudenkäynti. Jos kirje ei johda toivottuun tulokseen, Maltan keskusviranomaisen pyytää elatusvelkojaa antamaan valahtoisen todistuksen (affidavit), ja asia siirretään Maltan poliisiviranomaisille, jotta nämä aloittavat velallista vastaan rikosoikeudenkäynnin.

Tarvittaessa Maltan keskusviranomaisen avustaa hakijaa niin, että joko oikeusapuyksikön tai keskusviranomaisen lakimiehet panevat vireille siviilioikeudenkäynnin velallista vastaan maksurästien perimiseksi. Jos velallisella on tuloja, tuomioistuinta voidaan pyytää ulosmittaamaan osa velallisen tuloista ja siirtämään varat suoraan velkojalle. Jos velallisella on rahanarvoista omaisuutta mutta ei tuloja, tuomioistuin voi realisoida omaisuuden ja toimittaa rahat keskusviranomaiselle, joka puolestaan lähettää ne velkojalle.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Elatusavun maksamatta jättäminen on rikos, jonka vanhentumisaika on kuusi (6) kuukautta. Jos elatusvelkoja ei tee rikosilmoitusta poliisiviranomaisille kuudessa kuukaudessa siitä, kun elatusapu erääntyi, rikosasiaa ei tutkita.

Siviililain 2156 artiklassa todetaan, että elatusavun maksuvaadetta koskeva kanneoikeus vanhenee 5 vuodessa.

12 Onko olemassa viranomaisen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Maltan keskusviranomaisen avustaa

a. Maltan ulkopuolella asuvia elatusvelkojia, joiden on nostettava kanne elatusvelallista vastaan Maltalla, siten, että viranomaisen selvittää velallisen olinpaikan ja auttaa oikeudenkäynnin vireille panossa tätä vastaan (tällaiset pyynnöt ovat 'Maltalta haettavaa elatusapua koskevia asioita');

b. Maltalla asuvia velkojia, joiden on nostettava kanne Maltan ulkopuolella asuvaa velallista vastaan, siten, että viranomaisen lähettää hakemuksen toisen jäsenvaltion keskusviranomaiselle, joka selvittää velallisen olinpaikan ja panee vireille oikeudenkäynnin tätä vastaan.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Ei voi.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Jos elatusvelkoja asuu Maltalla ja elatusvelallinen toisessa jäsenvaltiossa, velkoja voi pyytää Maltan keskusviranomaista tekemään yhteistyötä toisen jäsenvaltion keskusviranomaisen kanssa, jotta velallisen olinpaikka selvitetään, häneen otetaan yhteyttä ja hänelle annetaan tieto elatusvelvollisuudesta.

Jos eräänntyneen elatusavun määrästä ei ole tuomioistuimen päätöstä, Maltan keskusviranomainen on yhteydessä toisen jäsenvaltion keskusviranomaiseen ja pyytää tätä toimimaan niin, että toisen jäsenvaltion tuomioistuin tai hallintoviranomainen antaa päätöksen velallisen maksettavaksi tulevasta elatusavun määrästä.

Jos osoittautuu, että velallinen ei maksa vapaaehtoisesti, Maltan keskusviranomainen on tämän jälkeen yhteydessä toisen jäsenvaltion keskusviranomaiseen saadakseen tietoa parhaasta mahdollisesta tavasta varmistaa elatusapupäätöksen täytäntöönpano.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Maltan keskusviranomaisen yhteystiedot on julkaistu Euroopan oikeudellisen atlaksen verkkosivustolla.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Rajat ylittävissä elatusaputapauksissa Maltan keskusviranomainen auttaa ulkomailla asuvaa elatusvelkojaa varmistamaan elatusapuvaikeuksien täytäntöönpanon. Näissä tapauksissa Maltan keskusviranomainen edustaa velkojaa kaikissa hallinnollisissa viranomaisissa tai tuomioistuimissa kunkin tapauksen olosuhteiden mukaisesti. Maltan keskusviranomainen edellyttää tarvittavien lomakkeiden täyttämistä ja voi myös pyytää velkojalta valtuutuksen ennen oikeudenkäynnin aloittamista.

Jos elatusapuvaatimuksen perusteena on avioliitto, velkoja saa maksutonta oikeusapua tuomioistuimessa vain jos hän täyttää samat ehdot kuin Maltalla asuvalta henkilöiltä edellytetään maksutonta oikeusapua varten.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Maltan keskusviranomaisen yhteystiedot ovat Euroopan oikeudellisen kartaston verkkosivustolla. Keskusviranomainen huolehtii kysymyksen 21 kohdissa i ja j selostetuista tehtävistä: se selvittää elatusvelallisen olinpaikan, varmistaa, että velallista vastaan on annettu täytäntöönpanokelpoinen päätös, ja ellei ole, auttaa elatusvelkojaa hankkimaan sellaisen sekä avustaa tätä elatusapupäätöksen täytäntöönpanossa.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä, vuoden 2007 Haagin pöytäkirja sitoo Maltaa.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei sovelleta.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Keskusviranomainen tarjoaa maksutonta neuvontaa rajat ylittävissä elatusapuasioissa. Kun neuvontapyynnön esittää ulkomailla asuva henkilö, Maltan keskusviranomainen huolehtii siitä, että pyynnön esittäjälle annetaan hänen tarvitsemansa apu elatusapuasian luonteen mukaisesti. Varsinkin kun pyynnön esittäjä tarvitsee neuvontaa omassa henkilökohtaisessa asiassaan, Maltan keskusviranomainen antaa pyytäjälle neuvontaa ja yleistä ohjausta.

Kun kyse on lasten elatusapuvaateesta, Maltan keskusviranomainen huolehtii siitä, että oikeudenkäynti elatusvelallista vastaan pannaan vireille maksutta.

Jos Maltalla asuva elatusvelkoja pyytää Maltan keskusviranomaista avustamaan elatusavun perimisessä ulkomailla, Maltan keskusviranomainen auttaa kyseistä henkilöä nostamaan kanteen tuomioistuimessa, on yhteydessä toisen jäsenvaltion

keskusviranomaiseen oikeusjutun lopputuloksesta ja keskustelee tämän viranomaisen kanssa mahdollisuuksista periä kyseiset elatusapurästöt.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Maltan keskusviranomaisessa jokainen käsiteltävä asia määrätään jonkun virkamiehen vastuulle. Tämä varmistaa, että Maltan keskusviranomaisen toimittamat hakemukset edelleen, vastaanottaa hakemukset, pitää yhteyttä elatusvelalliseen ja elatusvelkojaan ja pitää toisen jäsenvaltion keskusviranomaisen ajan tasalla kunkin asian etenemisestä. Vastuuvirkamiehen apuna on lakimiehiä, joilla on vuosien kokemus perheoikeudessa ja hallinnollisissa menettelyissä.

Ulkomailta haettavaa elatusapua koskevissa asioissa vastuuvirkamies on suoraan yhteydessä Maltalla asuvaan yhteyshenkilöön ja ulkomaiseen keskusviranomaiseen. Tiedonannot toimitetaan tavallisesti sähköpostilla ja/tai tavallisella postilla. Tietyissä tilanteissa yhteys ulkomaiseen keskusviranomaiseen tai henkilöön, joka pyytää Maltan keskusviranomaisen palveluksia, otetaan kuitenkin puhelimitse. Maltalta haettavaa elatusapua koskevissa asioissa Maltan keskusviranomaisen pyrkii pitämään asiakkaan mukana kaikessa kirjeenvaihdossa, joka käydään keskusviranomaisten välillä.

Seuraavassa kuvataan valikoituja toimenpiteitä tietyissä tilanteissa.

a) Maltan keskusviranomaisen antaa tai järjestää oikeusapua olosuhteiden sitä edellyttäessä. Keskusviranomaisen voi tarvittaessa palkata asianajajan toimimaan asiakkaan asiamiehenä, tai se voi tapauksen mukaan määrätä oikeusavustajan tai muun lakimiehen toimimaan asiakkaan avustajana.

b) Maltan keskusviranomaisen auttaa selvittämään elatusvelkojan tai elatusvelallisen olinpaikan erityisesti asetuksen 61, 62 ja 63 artiklan mukaisesti. Tällaisessa tapauksessa se suorittaa ensin alustavia hakuja julkisissa tietokannoissa löytääkseen kyseisen henkilön rekisteröidyt osoite- ja yhteystiedot. Jos keskusviranomaisen käyttöön toimitetaan lisätietoja, se tekee lisähakuja niiden avulla ja ottaa yhteyttä muihin julkishallinnon yksiköihin saadakseen tietoja velallisen omaisuudesta.

c) Maltan keskusviranomaisen auttaa hankkimaan velallisen tai velkojan tulotietoja ja tarvittaessa heidän varallisuuttaan koskevia tietoja sekä selvittämään heidän omaisuutensa sijainnin erityisesti asetuksen 61, 62 ja 63 artiklan mukaisesti. Keskusviranomaisen ottaa yhteyttä kansalliseen työvoimatoimistoon ja selvittää, onko ko. henkilö tällä hetkellä työssä. Jos velallista vastaan on nostettu kanne, keskusviranomaisen voi ehdottaa, että velkojaa edustava asianajaja pyytää tuomioistuinta hankkimaan todisteita velallisen tuloista ja varallisuudesta. Tässä tarkoituksessa tuomioistuin voi määrätä muut valtionhallinnon yksiköt, veroviraston, liikenneviraston, paikalliset pankit tai muut asian kannalta merkitykselliset tahot kuultavaksi tuomioistuimessa.

d) Maltan keskusviranomaisen edistää sovintoratkaisuihin pääsyä tavoitteenaan elatusavun vapaaehtoinen maksaminen. Tällöin voidaan käyttää sovittelumenettelyä tai muita vastaavia menettelyjä, jos tämä katsotaan soveliaaksi. Ennen kuin Maltan keskusviranomaisen ryhtyy minkäänlaisiin oikeudellisiin toimenpiteisiin, se ottaa yhteyttä elatusvelalliseen ja kehottaa tätä suostumaan sovintoratkaisuun ja selittää, miksi asian hoitaminen tällä tavalla on velallisen edun mukaista. Jos sovittelun onnistumiselle on hyvät mahdollisuudet, keskusviranomaisen siirtää asian ammattimaisille sovittelijoille, mutta jos sovintonäkymiä ei ole, siirrytään oikeudenkäyntimenettelyyn.

e) Kun elatusapupäätöksen täytäntöönpano on vireillä, Maltan keskusviranomaisen pyrkii edistämään sitä, mukaan lukien elatusapurästien perimistä. Se voi aloittaa elatusvelallista vastaan sellaiset tuomioistuinmenettelyt tai ehdottaa sellaisten tuomioistuinmenettelyjen aloittamista, joissa tuomioistuin realisoi velallisen omaisuutta tai määrää osan hänen palkastaan ulosmitattavaksi.

f) Maltan keskusviranomaisen helpottaa elatusmaksujen keruuta ja nopeaa eteenpäin toimittamista. Se voi vaatia tuomioistuimessa, että tuomioistuin määrää elatusvelallisen maksamaan suoraan elatusvelkojalle. Jos velallinen ei maksa lapsen elatusapua, keskusviranomaisen vaatii tuomioistuimessa määrystä, jonka mukaan velallisen omaisuus takavarikoidaan ja sen myynnistä saadut varat toimitetaan velkojalle. Jos velallinen ei maksa puolison elatusapua, Maltan keskusviranomaisen auttaa hakijaa saamaan mainitun määräyksen joko yksityisten lakimiesten tai oikeusapujärjestelmän kautta.

g) Maltan keskusviranomaisen helpottaa asiakirja- tai muun todistusaineiston hankkimista, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 1206/2001 soveltamista. Jos tarvittavat asiakirjat tai tiedot on jo julkistettu, keskusviranomaisen kerää tiedot ja toimittaa ne elatusvelkojalle. Jos tiedot eivät ole julkisia, se esittää erityisen tietopyynnön viranomaiselle tai yksikölle, joka säilyttää näitä tietoja. Jos tietoja ei saada käyttöön, keskusviranomaisen voi tapauksen mukaan pyytää tuomioistuinta määräämään, että tiedot on toimitettava.

h) Maltan keskusviranomaisen avustaa vanhemmuuden vahvistamisessa, kun se on tarpeen elatusavun perimiseksi. Keskusviranomaisen opastaa hakijaa lapsen ja vanhemman oikeudellisen siteen vahvistamista koskevassa oikeusprosessissa ja antaa hakijalle tietoa yksityisistä palveluista, joita prosessiin voidaan tarvita, erityisesti dna-testeistä.

Tarvittaessa keskusviranomaisen auttaa ulkomaalaista hankkimaan edustajan, joka voisi esiintyä hänen puolestaan asiaa koskevassa oikeustoimessa Maltalla. Toinen vaihtoehto on, että tuomioistuin vahvistaa lapsen ja vanhemman välisen oikeudellisen siteen. Tällöin keskusviranomaisen vain varmistaa, että asia tulee tuomioistuimen käsiteltäväksi ja että tuomioistuimella on näin ollen tilaisuus antaa päätöksensä asiassa.

i) Maltan keskusviranomaisen panee vireille sellaisia menettelyjä tai helpottaa niiden vireille panoa, joita tarvitaan luonteeltaan alueellisten väliaikaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi ja joiden tarkoituksena varmistaa vireillä olevan elatushakemuksen päätökseen saattaminen. Jos keskusviranomaisen epäilee, että elatusvelallinen pyrkii toimillaan heikentämään taloudellista asemaansa, keskusviranomaisen huolehtii tarvittavista tuomioistuinmääräyksistä, joilla velallista estetään hävittämästä omaisuuttaan elatusvelkojan etujen vastaisesti.

j) Maltan keskusviranomaisen helpottaa asiakirjojen tiedoksiantoa, sanotun kuitenkin rajoittamatta asetuksen (EY) N:o 1393/2007 soveltamista. Kun elatusvelallisesta tarvitaan sellaisia lisätietoja, joita kuka tahansa yksityishenkilö voi Maltalla laillisesti kerätä ja toimittaa käytettäväksi, keskusviranomaisen henkilöstölle annetaan tehtäväksi kerätä tällaiset tiedot. Tietoja voidaan kerätä julkisilta tai yksityisiltä tahoilta.

Maltan keskusviranomaisen on tarvittaessa oltava yhteydessä asetuksen (EY) N:o 1393/2007 mukaisesti nimettyjen lähetettävien ja vastaanottavien viranomaisten kanssa, jotta voidaan varmistaa, että tietyt asiakirjat on annettu asianmukaisesti tiedoksi.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Alankomaat

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?](#)
- [2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?](#)
- [3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?](#)
- [4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen \(jos voi, miten kaukaisen?\) tai alaikäisen lapsen puolesta?](#)
- [5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?](#)
- [6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden \(asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen\) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?](#)
- [7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?](#)

- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusapu tarkoittaa veloitetta osallistua elatusapuun oikeutetun henkilön elinkustannuksiin. Elatusvelvollisuus syntyy sukulaisuussuhteesta ja avioliittoon perustuvasta sukulaisuudesta sekä (aiemmasta) avioliitosta.

Kenen on maksettava elatusapua toiselle henkilölle?

- vanhempien elatusapu lapsilleen
- lasten elatusapu vanhemmilleen
- eronneen puolison elatusapu toiselle puolisolle (tai puretun rekisteröidyn parisuhteen osapuolen elatusapu toiselle osapuolelle).

Avioliiton aikainen puolisojen välinen elatusvelvollisuus jatkuu avioliiton purkamisen jälkeen. Tuomioistuin voi avioeropäätöksen tai myöhemmän päätöksen yhteydessä määrätä toisen eronneen puolison maksamaan elatusapua toiselle puolisolle, jolla ei ole riittäviä tuloja elinkustannustensa kattamiseen (ja joka ei oletettavasti pysty hankkimaan tällaisia tuloja), jos jälkimmäinen näin pyytää. Elatusapua vahvistaessaan tuomari ottaa huomioon elatukseen oikeutetun eronneen puolison tarpeet ja elatusvelvollisen eronneen puolison varat. Myös muilla kuin taloudellisilla seikoilla, kuten avioliiton tai avioliiton kestolla, voi olla merkitystä.

Jos tuomioistuin ei erikseen määritä elatusvelvollisuuden kestoa, elatusvelvollisuus päättyy automaattisesti 12 vuoden kuluttua. Tuomioistuin voi pidentää kestoa elatusapua hakevan eronneen puolison pyynnöstä silloin, kun tämä on taloudellisesti erityisen vaikeassa asemassa. Lyhyen (enintään viisi vuotta kestäneen) lapsettoman avioliiton jälkeen elatusvelvollisuus ei voi periaatteessa jatkua avioliiton kestoa pitempään.

Edellä esitetty koskee myös rekisteröidyn parisuhteen purkaneita osapuolia.

Eronneet aviopuolisot voivat sopia toistensa elatuksesta keskenään tuomioistuimen ulkopuolella. Ehdot kirjataan yleensä avioerosopimukseen. Käytännössä tuomioistuin vahvistaa avioerosopimuksen avioeropäätöksessään. Tällainen vahvistus lisää oikeusvarmuutta elatusapuun oikeutetun kannalta.

Muita tapauksia, joihin sovelletaan elatusvelvollisuutta:

Aviopuolisot ja rekisteröidyn parisuhteen osapuolet

Aviopuolisoiden ja rekisteröidyn parisuhteen osapuolten on osallistuttava kotitalouden kustannuksiin poikkeustilanteita lukuun ottamatta. He voivat sopia muunlaisista järjestelyistä avioehdossa tai kumppanien välisessä sopimuksessa.

Lapsen biologinen isä tai äidin elinkumppani

Lapsen biologisella isällä on velvollisuus huolehtia (tunnustamattoman) lapsensa elatuksesta niin kauan kuin lapsella ei ole laillista sukulaisuussuhdetta tähän mieheen tai muuhun mieheen (eli niin kauan kuin laillista isää ei ole). Sama velvollisuus koskee äidin elinkumppania, joka on antanut suostumuksensa toimintaan, jonka johdosta lapsi on voinut saada alkunsa.

Yhteishuoltajuus

Lapsen huoltajalla, joka ei ole lapsen vanhempi mutta jolla on yhteishuoltajuus lapsen vanhemman kanssa, on elatusvelvollisuus lapseen nähden (siviililain (BW) 1 osan 253 w §). Elatusvelvollisuus on voimassa lapsen 21-vuotispäivään asti, jolloin yhteishuoltajuus päättyy.

Missä tapauksissa elatusvelvollisuus on voimassa?

Velvollisuus maksaa elatusapua on yleensä voimassa vain silloin, kun elatusapuun oikeutettu on elatusavun tarpeessa. Tarveharkinnan perusteena käytetään henkilön riittämättömiä tuloja itsensä elättämiseen ja sitä, ettei hänen voida katsoa kohtuudella pystyvän hankkimaan itselleen riittäviä tuloja.

Poikkeus

Poikkeuksena tähän sääntöön on vanhempien ja luonnollisten isien elatusvelvollisuus alaikäisiä ja nuoria aikuisia (alle 21-vuotiaita) lapsiaan kohtaan. Näissä tapauksissa elatusvelvollisuutta sovelletaan, vaikka elatusapuun oikeutettu ei olisi elatusavun tarpeessa.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Alle 18-vuotiaiden (alaikäisten) lasten vanhempien on maksettava lasten huollosta ja kasvatuksesta aiheutuvat kulut. Tämä tarkoittaa elinkustannuksia ja muita lapsen kasvatukseen, kuten koulutukseen ja harrastuksiin, liittyviä kuluja. Vanhempien on vastattava käytössään olevien varojen rajoissa lasten huollosta ja kasvatuksesta aiheutuvista kuluista. Velvollisuus on voimassa, vaikka lapsella olisi omia varoja ja/tai tuloja.

Nuorten aikuisten eli 18-, 19- ja 20-vuotiaiden lasten tapauksessa vanhempien on vastattava elin- ja koulutuskustannuksista. Ne rinnastetaan lapsuusajan huollosta ja kasvatuksesta aiheutuviin kuluihin. Elatusvelvollisuus ei ole sidoksissa elatusapuun oikeutetun henkilön elatuksen tarpeeseen.

Laajennettua elatusvelvollisuutta sovelletaan nuoriin aikuisiin myös silloin, kun heillä on omia työtuloja tai varoja tai kun he ovat naimisissa. Nuoren omat tulot kuitenkin määräävät, minkä suuruista elatusapua hänen katsotaan tarvitsevan.

Vanhemmilla on 21-vuotiaiden ja sitä vanhempien lastensa suhteen elatusvelvollisuus ainoastaan silloin, kun lapsi on elatusavun tarpeessa eikä pysty itse vastaamaan elatuksestaan. Näin on esimerkiksi silloin, jos lapsi on fyysisesti tai psyykkisesti vammainen.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Osapuolet voivat itse määrittää elatusvelvollisen maksettavaksi tulevan summan ja vahvistaa sen sopimuksessa, tai tuomioistuin voi määrittää summan antamassaan päätöksessä.

Avioerosoprosessin yhteydessä tuomioistuinta pyydetään myös usein päättämään eronneen puolison elatusavusta tai lapsen elatuksesta.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Ei voi. Elatusapuun oikeutetun henkilön lakimiehen on jätettävä hakemus. Elatusapuun oikeutetut henkilöt eivät voi jättää hakemusta suoraan. Alaikäistä lasta edustaa hänen laillinen edustajansa (yleensä vanhempi).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

On erotettava toisistaan kansainvälinen toimivalta (onko Alankomaiden tuomioistuin toimivaltainen?) ja sisäinen toimivalta (millä Alankomaiden tuomioistuimella on toimivalta?).

Kansainvälinen toimivalta Euroopan unionissa

Alankomaiden tuomioistuimen kansainväliseen toimivaltaan sovelletaan Euroopan unionissa nk. [Bryssel I](#) asetusta, jossa säädetään tuomioistuinten toimivallasta elatusvaateita koskevista asioissa.

Asetuksen 2 artiklassa säädetään, että elatusapuun oikeutettu (kantaja) nostaa kanteen Alankomaissa asuvaa elatusvelvollista (vastaaja) vastaan Alankomaiden tuomioistuimessa.

Lisäksi Bryssel I asetuksessa on elatusvelvollisuutta koskeva vaihtoehtoinen sääntö. Silloin kun henkilön kotipaikka on jäsenvaltiossa, häntä vastaan voidaan asetuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaan nostaa kanne toisessa jäsenvaltiossa

- sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä elatusapuun oikeutetun kotipaikka tai asuinpaikka on
- tai, jos asia liittyy henkilöiden oikeudellista asemaa koskevaan asiaan, jossa päätöksen tekee esimerkiksi avioeroa käsittelevän tuomioistuimen tuomari tai isyystutkimuksesta päättävä tuomari, siinä tuomioistuimessa, joka on tuossa asiassa toimivaltainen, jollei toimivalta perustu ainoastaan toisen asianosaisen kansalaisuuteen.

Edellä olevista ensimmäinen kohta tarkoittaa sitä, että Alankomaissa asuva elatusapuun oikeutettu henkilö voi nostaa Ranskassa asuvaa elatusvelvollista vastaan kanteen esimerkiksi Alankomaiden tuomioistuimessa, jolla on kansainvälinen toimivalta asetuksen 5 artiklan 2 kohdan nojalla. Kantajan kotipaikan tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään asiaa.

Lisäksi Euroopan unionissa on sovellettu elatusvelvoitteita koskeviin asioihin 18. kesäkuuta 2011 lähtien toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 4/2009.

Tämän elatusvelvoitteita koskevan asetuksen toimivaltaa koskevat säännökset ovat suurelta osin yhdenmukaiset Bryssel I asetuksen säännösten kanssa. Elatusvelvoitteita koskevista asioissa toimivalta kuuluu pääsääntöisesti vastaajan tai elatusapuun oikeutetun asuinpaikan tuomioistuimelle. Toisin kuin Bryssel I asetuksessa, elatusvelvoitteita koskevan asetuksen soveltaminen ei edellytä, että vastaajan asuinpaikka on jossakin EU:n jäsenvaltiossa.

Kansainvälinen toimivalta Euroopan unionin ulkopuolella

Alankomaiden tuomioistuimen kansainväliseen toimivaltaan Euroopan unionin ulkopuolella sovelletaan seuraavia periaatteita. Jos vastaaja (elatusapuun oikeutettu tai elatusvelvollinen) asuu Euroopan unionin ulkopuolella, edellä mainittua Bryssel I asetusta ei sovelleta, vaan Alankomaiden tuomioistuimen toimivalta määräytyy siviiliprosessilain (*Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering*) mukaan. Sen jälkeen avioeroa käsittelevälle Alankomaiden tuomioistuimelle annetaan valtuudet panna täytäntöön väliaikaisia järjestelyjä, jotka koskevat avioeroa tai siihen liittyviä määräyksiä, kuten elatusapua tai avioparin yhteisessä kodissa asumista.

Alankomaiden tuomioistuin on lisäksi toimivaltainen päättämään erillisestä elatusapuhakemuksesta, jos elatusapuun oikeutettu tai yksi tai useampi hakemuksessa mainittu osapuoli asuu Alankomaissa, jos asia muutoin liittyy riittävässä määrin Alankomaiden toimivaltaan, jos osapuolet ovat valinneet Alankomaiden tuomioistuimen käsittelemään asiaa tai jos osapuoli saapuu oikeuden eteen eikä esitä toimivaltaväitettä.

Sisäinen toimivalta

Alankomaiden sisäiseen toimivaltaan sovellettavan säännön mukaan elatusasioita käsittelevä oikeusaste (alioikeus, muutoksenhakuaste, korkein oikeus) on alioikeus. Siviiliprosessilaissa määritetään, mikä alioikeus on toimivaltainen. Toimivalta on joko hakijan (tai yhden heistä) tai hakemuksessa mainitun yhden asianosaisen kotipaikan alioikeus tai, jos jollakin näistä osapuolista ei ole kotipaikkaa, hänen asuinpaikkansa alioikeus.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Elatusavun vahvistamista, muuttamista tai lopettamista koskevan hakemuksen tekee lakimies, joka edustaa hakijaa oikeudenkäynnissä. Lakimiesten nimiä ja osoitteita voi etsiä [Alankomaiden lakimiesliiton](#) verkkosivuilta.

Lisäksi perheoikeuteen erikoistuneiden lakimiesten ja avioerosovittelijoiden [liiton](#) jäsenet ovat perehtyneet muun muassa avioero- ja elatusasioihin sekä sovitteluun ja siihen liittyviin kysymyksiin avioerotilanteissa.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Oikeudenkäynneissä on osallistuttava oikeudenkäyntikuluihin maksamalla oikeudenkäyntimaksu. Sen lisäksi maksettaviksi tulevat lakimiehen ja haastemiehen palkkiot.

Jos asianosainen ei kykene maksamaan (kaikkia) lakimiehen kuluja, hänelle voidaan tietyin edellytyksin myöntää oikeusapua. Osa kustannuksista katetaan julkisista varoista, ja asianosainen maksaa omavastuuosuuden, jonka suuruus määräytyy asianosaisen tulojen ja varojen mukaan. Oikeusavun myöntää [oikeusapulautakunta](#). Asianosaisen on toimitettava oikeusapuhakemus sen muutoksenhakutuomioistuimen tuomiopiirin lautakunnalle, jossa lakimiehen toimisto sijaitsee. Käytännössä hakemuksen tekee usein lakimies, jos häneen on otettu yhteyttä ennen oikeusavun hakemista.

Lisäksi on toimitettava varattomuustodistus (jonka saa asuinkunnan viranomaiselta). Todistus on lähetettävä hakemuksen mukana oikeusapulautakunnalle, joka tutkii, täyttyvätkö vaatimukset oikeusavun myöntämiseksi. Jos ne täyttyvät, annetaan todistus oikeudesta oikeusapuun. Tällöin myös tuomioistuimen oikeudenkäyntimaksu on pienempi.

Oikeusapua on mahdollista saada myös kansainvälisiin riitoihin, joissa kantaja asuu Alankomaiden ulkopuolella. Tästä säädetään [rajat ylittävissä asioissa annettavaa oikeusapua koskevassa direktiivissä](#). Oikeusapua on mahdollista hakea oikeusavusta annetun lain (*Wet op de rechtsbijstand*) 23 a–23 k §:n nojalla Haagin oikeusapulautakunnan kautta täyttämällä lain liitteenä oleva vakiolomake, joka on sama kaikissa jäsenvaltioissa.

[Oikeusapulautakunta](#) voi tarvittaessa avustaa lakimiehen valinnassa. Lautakunnan osoite annetaan vastauksessa kysymykseen 14.2.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Päätöksessään tuomioistuin ottaa huomioon elatusapuun oikeutetun tai elatusavun saajan tarpeet sekä sen henkilön, jolta elatusavun maksamista vaaditaan, tai elatusavun maksajan varat (taloudelliset resurssit). Tarpeet ja varat ovat suhteellisia käsitteitä. Tuomioistuimella on tietynasteinen vapaus ottaa päätöksessään huomioon tapauskohtaiset olosuhteet. Oikeuslaitos on laatinut ohjeita (nk. *Trema*-standardeja), jotka eivät kuitenkaan sido tuomioistuimia.

Tuomioistuimen päätöksen kannalta tärkeitä ovat seuraavat tulot ja menot:

- työtulot
- sivutyötulot
- opintotuet
- sosiaalietuudet
- eläke
- (ali)vuokratulot
- korko- ja muut omaisuustulot
- osallistuminen toisen yhteisen kotitalouden kustannuksiin
- mahdollisuudet tulojen kasvattamiseen (ansiokyky)
- selvitys varallisuudesta
- maksettavat vuokrat
- lainanlyhennykset ja korot sekä kiinteät kulut; myös lyhentämätön lainaosuus on ilmoitettava
- vakuutusmenot
- välttämättömistä säännöllisistä matkoista johtuvat kulut
- taloudelliset velvoitteet muita kohtaan
- elatusapuun oikeutetulle ja/tai hänen perheenjäsenilleen koituvat erityissairaanhoidon kulut
- tulonhankinnan kulut
- selvitys veloista.

Lakisääteinen indeksikorotus

Oikeusministeriö vahvistaa vuosittain prosentiosuuden, jolla tuomioistuimen määräämää elatusapua tai sopimuksessa vahvistettua summaa korotetaan lakisääteisesti. Prosenttiosuuden laskennassa ministeriö ottaa huomioon yritysten ja valtionhallinnon sekä muiden sektorien palkkakehityksen. Korotusprosentti julkaistaan Alankomaiden virallisessa lehdessä (*Staatscourant*).

Tähän automaattiseen elatusavun mukautukseen sovelletaan useita poikkeuksia. Asianosaiset ja tuomioistuin voivat sulkea pois mahdollisuuden lakisääteiseen indeksikorotukseen tai vahvistaa vaihtoehdoisen indeksointimenetelmän.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Entiselle puolisolalle maksettava elatusapu maksetaan suoraan elatusapuun oikeutetulle. Tuomioistuimen vahvistama elatusapu alaikäisille lapsille maksetaan suoraan vanhemmalle (tai huoltajalle), joka huolehtii lapsesta.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos tuomioistuin on määrittänyt elatusvelvollisuuden, mutta elatusvelvollinen ei maksa lapselle ja/tai puolisolalle kuuluvaa elatusapua, määräys voidaan panna täytäntöön Rotterdamissa sijaitsevan [valtakunnallisen elatusmaksujen perintätoimiston](#) (LBIO) välityksellä. Myös haastemies voi panna määräyksen täytäntöön. Jos tuomioistuimen ratkaisua ei ole, asia on saatettava tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tätä varten on otettava yhteys lakimieheen.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Jos elatusmaksuja peritään sosiaalietuuksista tai palkasta, on otettava huomioon lakisääteinen suojaosuus. Kuukausittain maksettavan elatusavun vanhentumisaika on viisi vuotta. Jos on annettu maksurästit sisältävä päätös, jossa todetaan rästissä olevien maksujen määrä, vanhentumisaika pitenee 20 vuoteen. Vaateen vanhenemisen estämiseksi vanhentumisaika on keskeytettävä.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Jos lapsen ja/tai puolison elatusapua ei ole maksettu, apua saa [valtakunnalliselta elatusmaksujen perintätoimistolta](#) (LBIO). Perintätoimistolla on oltava elatusapuun oikeutetun tai elatusvelvollisen lupa perintään. Se voi tarvittaessa hoitaa perinnän pakkotäytäntöönpanon kautta eli esimerkiksi periä elatusmaksuja elatusvelvollisen palkasta, sosiaalietuuksista tai kiinteästä tai irtaimesta omaisuudesta.

Elatusmaksujen perintätoimiston palvelut ovat maksuttomia elatusapuun oikeutetulle, jos kumpikin osapuoli asuu Alankomaissa. Kun perintäpyyntö on vastaanotettu, aluksi pyritään välttämään maksullinen perintä lyhyellä sovittelulla ja/tai selityksellä. Tämä onnistuu lähes kolmessa neljästä tapauksesta. Jos perintätoimisto joutuu kuitenkin suorittamaan perinnän, elatusvelvollinen maksaa sille perinnästä syntyvät kustannukset, jotka ovat 15 prosenttia perittävistä kuukausittaisista maksuista ja rästissä olevista elatusmaksuista. Elatusvelvolliselta peritään myös täytäntöönpanosta aiheutuvat kulut.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Vaikka elatusmaksujen perintätoimisto on valtion laitos, elatusapumaksuja ei makseta ennakkoon. Viranomaiset voivat kuitenkin tehdä niin, kun kyseessä on lapsen elatusapu tai oikeusapu.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Elatusmaksujen perintätoimisto avustaa myös elatusmaksujen kansainvälisessä perinnässä. Toiminnan perustana ovat säännökset ja yleissopimukset, joiden sopimuspuolena Alankomaat on.

Alankomaat on sopimuspuolena New Yorkissa 20. kesäkuuta 1956 allekirjoitetussa YK:n yleissopimuksessa elatusavun perimisestä ulkomailla. Siinä määrätään keskinäisestä oikeusavusta, jonka tarkoituksena on helpottaa elatusavun perintää kansainvälisissä tapauksissa. Yleissopimuksessa perustetaan välittävien ja vastaanottavien elinten järjestelmä, jonka avulla elatusapuun oikeutetut voivat helpommin panna täytäntöön elatusvaateita. Alankomaiden välittävä ja vastaanottava elin on elatusmaksujen perintätoimisto (LBIO).

New Yorkin yleissopimukseen voi vedota kuka tahansa Alankomaissa asuva henkilö, jolla on vaikeuksia elatusavun perinnässä elatusvelvolliselta, joka asuu ulkomailla (New Yorkin yleissopimuksen sopimuspuolena olevassa maassa). Tämä yleissopimus koskee sekä lapsen että puolison elatusapua.

Lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälistä perintää koskeva 23. marraskuuta 2007 allekirjoitettu Haagin yleissopimus tuli voimaan Euroopan unionissa (Tanskaa lukuun ottamatta) ja muissa sopimusvaltioissa 1. elokuuta 2014. EU:n jäsenvaltioiden lisäksi yleissopimus on voimassa Albaniassa, Bosnia ja Hertsegovinassa, Norjassa ja Ukrainassa. EU:n jäsenvaltioiden välisissä suhteissa sovelletaan kuitenkin ensisijaisesti elatusvelvoitteista annettua asetusta (EY) N:o 4/2009.

Elatusapua koskevaa Haagin yleissopimusta sovelletaan alle 21-vuotiaisiin. Sopimuksen soveltamisala voidaan laajentaa koskemaan myös muita perheenjäseniä, jos kumpikin asianosainen sopimusvaltio hyväksyy sitä koskevan julistuksen.

Elatusmaksujen perintätoimiston palvelujen saamiseksi on täytettävä kansainvälisen elatusavun perintää koskeva [hakulomake](#). Sen voi ladata [LBIO:n](#) verkkosivuilta.

Toimet, jotka elatusmaksujen perintätoimisto ja ulkomaiset elimet suorittavat New Yorkin yleissopimuksen ja Yhdysvaltain kanssa tehdyn sopimuksen puitteissa, ovat periaatteessa maksuttomia. Kustannuksia voi syntyä ulkomailla käydystä oikeuskäynnistä tai elatusavun perinnästä.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Lapsen ja puolison elatusapu:

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen ([LBIO](#))

Postbus 8901
3009 AX Rotterdam

Oikeusapu:

[Raad voor Rechtsbijstand](#)

Postbus 450

2501 CL Den Haag

Puhelin: +31 70 370 1414

Oikeusapu rajat ylittävissä tapauksissa:

Raad voor Rechtsbijstand

Regiokantoor Den Haag

Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B

2517 AE Den Haag

Puhelin: +31 88 787 1320

Sähköposti: j.ouwehand@rvr.org

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Elatusmaksujen perintätoimisto perii elatusmaksuja myös ulkomailla asuvien elatusapuun oikeutettujen pyynnöstä elatusvelvollisilta, jotka asuvat Alankomaissa. Jos toisessa jäsenvaltiossa asuva elatusapuun oikeutettu vaatii elatusapua Alankomaissa asuvalta elatusvelvolliselta, hän voi vedota yleissopimuksen mukaiseen järjestelmään. Hänen on tällöin käännyttävä oman maansa välittävän elimen puoleen, joka ottaa yhteyttä Alankomaiden vastaanottavaan elimeen (LBIO). Vastaanottava elin toteuttaa tarvittavat toimet elatusavun perimiseksi.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Yhteystiedot: Ks. vastaus kysymykseen 14.2.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

–

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Oikeudenkäynneissä on osallistuttava oikeudenkäyntikuluihin maksamalla oikeudenkäyntimaksu. Sen lisäksi maksettaviksi tulevat lakimiehen ja haastemiehen palkkiot. Jos asianosainen ei kykene maksamaan (kaikkia) lakimiehen kuluja, hänelle voidaan tietyin edellytyksin myöntää oikeusapua. Osa kustannuksista katetaan julkisista varoista, ja asianosainen maksaa omavastuusuuden, jonka suuruus määräytyy asianosaisen tulojen ja varojen mukaan.

Oikeusavun myöntää oikeusapulautakunta. Asianosaisen on toimitettava oikeusapua koskeva hakemus sen muutoksenhakutuomioistuimen tuomiopiiriin oikeusapulautakunnalle, jossa lakimiehen toimisto sijaitsee. Käytännössä hakemuksen tekee usein lakimies, jos häneen on otettu yhteyttä ennen oikeusavun hakemista. Lisäksi on toimitettava varattomuustodistus (jonka saa asuinkunnan viranomaiselta). Todistus on lähetettävä hakemuksen mukana oikeusapulautakunnalle, joka tutkii, täyttyvätkö vaatimukset oikeusavun saamiseksi. Jos ne täyttyvät, annetaan todistus oikeudesta oikeusapuun. Tällöin myös tuomioistuimen oikeudenkäyntimaksu on pienempi.

Oikeusapua on mahdollista saada myös kansainvälisiin riitoihin, joissa kantaja asuu Alankomaiden ulkopuolella. Tästä säädetään rajat ylittävissä asioissa annettavaa oikeusapua koskevassa direktiivissä. Oikeusapua on mahdollista hakea oikeusavusta annetun lain 23 a–23 k §:n nojalla Haagin oikeusapulautakunnan kautta täyttämällä lain liitteenä oleva vakiolomake, joka on sama kaikissa jäsenvaltioissa. Oikeusapulautakunta voi tarvittaessa avustaa lakimiehen valinnassa.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Elatusvelvoitteista annetun asetuksen 51 artiklan mukaisia muutoksia ei ole tehty.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Itävalta

Tämän sivun alkukielistä versiota [de](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusavun tarkoituksena on kattaa kaikki sen saajan välttämättömät ja yleiset aineelliset tarpeet kunkin yksilöllisen tilanteen mukaan. Elatusapu kattaa erityisesti elintarvikkeet, vaatetuksen, asunnon (myös lämmitys ja sähkö), terveydenhoidon ja hygienian, sosiaaliturvavakuutuksen lisämaksut, vapaa-ajan harrastukset, kulttuuri- ja urheilutoiminnan, viestinnän ja massamedian (puhelin, radio, televisio, internet) sekä perus- ja jatkokoulutuksen. Elatusapu ei kata maksuja omaisuuden kartuttamiseen tähtääviin järjestelyihin tai yksityisiin eläkejärjestelmiin.

Elatusvelvollisuudella tarkoitetaan velvollisuutta maksaa asianmukaiseksi katsottu elatusmaksu. Elatusvaateen määrä riippuu toisaalta elatusapuun oikeutetun henkilön konkreettisista tarpeista ja toisaalta elatusvelvollisen maksukykyvyydestä.

Elatusvelvollisia ovat

- vanhemmat lapsiaan ja lastenlapsiaan kohtaan

- lapset vanhempiaan ja isovanhempiaan kohtaan
- puoliset ja rekisteröidyssä parisuhteessa elävät toisiaan kohtaan.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Elatusapuun ei sovelleta ikärajaa. Lapsi voi saada elatusapua, kunnes hän pystyy vastaamaan omasta toimeentulostaan itse.

Alaikäisten ja täysi-ikäisten elatusapuvaateiden erot liittyvät pääasiassa vaateiden täytäntöönpanotapoihin.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatusapuvaateet on vahvistettava tuomioistuimessa.

Puolisoiden ja rekisteröityjen kumppanien on esitettävä elatusapuvaateensa nostamalla siviilikanne. Tuomioistuin (käytännössä yksi tuomari) antaa asiassa tuomion tarkasteltuaan esitettyä näyttöä (*Beweisverfahren*). Aviopuolisot ja rekisteröidyt kumppanit voivat myös hakea elatusapu- tai avio/asumuseroasian yhteydessä väliitoimia, joilla turvataan väliaikaisen elatusavun saaminen. Tuomioistuin ratkaisee tällöin asian todistelumenettelyssä (*Bescheinigungsverfahren*).

Lasten (myös täysi-ikäisten lasten) elatusapuasiat kuuluvat hakemuslainkäytön piiriin (*Außerstreitverfahren*). Perheoikeus (*Pflegschaftsgericht*) (käytännössä yksi tuomari) tekee asiassa päätöksen esitetyn näytön perusteella (*Beweisverfahren*). Lapsi voi hakea elatusapumenettelyn yhteydessä väliitoimia, joilla turvataan väliaikaisen elatusavun saaminen. Tuomioistuin ratkaisee tällöin asian todistelumenettelyssä (*Bescheinigungsverfahren*). Alaikäinen lapsi voi hakea väliaikaista elatusapua myös muuten kuin osana elatusapumenettelyä.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Alaikäisen lapsen oikeudellinen edustaja eli lapsen huoltaja voi esittää elatusavun vahvistamista tai täytäntöönpanemista koskevan hakemuksen. Huoltajan suostumuksella myös lastensuojelu- ja nuorisoviranomaiset (*Kinder- und Jugendhelferträger*) voivat edustaa lasta.

Kaikissa muissa tapauksissa elatusapuun oikeutettua voi edustaa ainoastaan valtuutettu tai erityinen oikeudellinen edustaja (*Erwachsenenvertreter*).

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Elatusapuasioita koskeva toimivalta on määritelty lainsäädännössä.

Tuomioistuinten toimivaltaa koskevan lain (*Juridiktionsnorm*, JN) 114 §:n mukaan perheoikeudella (*Pflegschaftsgericht*) on toimivalta ratkaista alaikäisiä lapsia koskevat elatusapuvaateet. Muiden alenevan tai ylenevän polven sukulaisten esittämien elatusapuvaateiden käsittelyssä toimivalta on tuomioistuimella, jonka tuomiopiirissä elatusapuun oikeutetun henkilön oikeuspaikka on yleisiä riita-asioita käsiteltäessä. Oikeuspaikka määräytyy puolestaan henkilön vakituisen asuinpaikan mukaan.

JN:n 76a §:n mukaan toimivaltainen tuomioistuin aviopuolisoiden tai rekisteröityjen kumppaneiden elatusapuasioissa on tuomioistuin, jossa avio/asumusero on käsiteltävänä. Jos tällaista menettelyä ei ole vireillä, toimivaltainen tuomioistuin määräytyy vastaajan oikeuspaikan mukaan (JN:n 65–71 §).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Lasten elatusapu: osapuolet eivät tarvitse edustajaa ensimmäisessä oikeusasteessa. Edustajaa voi kuitenkin halutessaan käyttää, jos vaateen arvo on yli 5 000 euroa. Edustajana voi tällöin toimia ainoastaan asianajaja (*Rechtsanwalt*) (asianajajan suhteellinen käyttöpakko; hakemuslainkäyttöä koskeva laki, *Außerstreitgesetz*, AußStrG, 101 §:n 1 momentti). Muutoksenhakumenettelyissä on aina käytettävä asianajajaa.

Aviopuolisoiden tai rekisteröityjen kumppaneiden elatusapu: osapuolet eivät tarvitse edustajaa ensimmäisessä oikeusasteessa. Edustajaa voi kuitenkin halutessaan käyttää, jos vaateen arvo on yli 5 000 euroa. Edustajana voi tällöin toimia ainoastaan asianajaja (*Rechtsanwalt*) (asianajajan suhteellinen käyttöpakko; siviiliprosessilaki, *Zivilprozessordnung*, ZPO, 29 §:n 1 momentti). Muutoksenhakumenettelyissä on aina käytettävä asianajajaa.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Elatusapumenettelyssä perittävät käsittelymaksut lasketaan myönnetyn elatusavun määrän perusteella. Näin ollen jo myönnetyn elatusavun tapauksessa laskentaperusteena on myönnetty määrä. Jos kyse on tulevaisuudessa maksettavasta elatusavusta, laskentaperusteena käytetään vuoden aikana maksettavan elatusavun määrää. Jos elatusapua myönnetään alle vuoden ajaksi, laskentaperusteena käytetään kokonaismäärää (lasten elatusapu: tuomioistuinmaksuja koskeva laki, *Gerichtsgebührengesetz*, GGG, maksutariffia 7 koskeva huomautus 1; aviopuolisoiden ja rekisteröityjen kumppaneiden elatusapu: GGG:n 15 §:n 5 momentti).

Käsittelymaksujen määrän osalta tehdään ero hakemuslainkäytön piiriin kuuluvan lasten elatusapumenettelyn ja aviopuolisoiden tai rekisteröityjen kumppaneiden elatusapua koskevien asioiden välillä.

Lasten elatusapua koskevassa menettelyssä alaikäinen hakija (alle 18-vuotias) on vapautettu maksuista.

Täysi-ikäisten hakijoiden elatusapuvaateita koskeviin päätöksiin ja sopimukseen sovelletaan kiinteää maksua, joka on 0,5 prosenttia myönnetyn elatusavun arvosta (GGG:n maksutariffi 7). Jos tuomioistuimen päätöksellä tai sopimuksen perusteella myönnettyä elatusapumäärää korotetaan uuden hakemuksen perusteella, käsittelymaksut lasketaan tällöin uuden elatusavun ja aiemmin maksetun elatusavun välisen erotuksen perusteella.

Esimerkki: Elatusapua myönnetään 250 euroa kuukaudessa ja sen maksu alkaa tulevaisuudessa.

Tällöin kiinteämääräinen maksu on 15 euroa ($250 \text{ €} * 12 * 0,05$).

Jos täysi-ikäinen elatusvelvollinen tekee elatusavun määrän alentamista koskevan hakemuksen, perittävä (kiinteämääräinen) käsittelymaksu on 14,40 euroa. Maksua ei kuitenkaan peritä, jos elatusapumaksun alentamista koskeva hakemus hyväksytään kokonaisuudessaan (GGG:n maksutariffi 7, huomautus 3).

Aviopuolisoiden ja rekisteröityjen kumppaneiden elatusapua koskevissa menettelyissä sovelletaan GGG:n maksutariffia 1. Kiinteämääräistä maksua peritään ainoastaan vireillepanokuluina ja se lasketaan maksutaulukon perusteella. Seuraavassa esitetään laskutavan havainnollistamiseksi esimerkkinä GGG:n maksutariffin 1 mukaiset maksut (tilanne 1.12.2018):

Riita-asian arvo – Maksujen määrä

enintään 150 euroa – 23 euroa

yli 150 euroa ja enintään 300 euroa – 45 euroa

yli 300 euroa ja enintään 700 euroa – 64 euroa

yli 700 euroa ja enintään 2 000 euroa – 107 euroa

yli 2 000 euroa ja enintään 3 500 euroa – 171 euroa

yli 3 500 euroa ja enintään 7 000 euroa – 314 euroa

yli 7 000 euroa ja enintään 35 000 euroa – 743 euroa

yli 35 000 euroa ja enintään 70 000 euroa – 1 459 euroa

Siviilioikeudellisissa menettelyissä on hakemuksen perusteella myönnettävä oikeusapua siviiliprosessilain (*Zivilprozessordnung*, ZPO) 63–73 §:n nojalla, jos osapuoli ei pysty vastaamaan menettelykustannuksista vaarantamatta perustoimeentuloaan. AußStrG:n 7 §:n 1 momentin mukaan näitä säännöksiä on sovellettava tarvittaessa myös hakemuslainkäytön alaan kuuluvissa asioissa (kuten lasten elatusapua koskevissa menettelyissä).

Perustoimeentuloksi katsottava määrä on abstrakti käsite, joka sijoittuu palkansaajien tilastollisen keskiansion ja vähimmäistoimeentulon edellyttämän määrän välille. Perustoimeentulon katsotaan vaarantuvan, jos kyseinen osapuoli ja hänen elättämänsä perhe eivät pystyisi huolehtimaan edes välttämättömimmistä tarpeistaan, kun otetaan huomioon kaikki käytettävissä oleva varallisuus tai mahdollisuus säästämiseen pidempään kestävä menettelyn aikana. Oikeusapua voidaan myös myöntää kattamaan osa kuluista.

Oikeusapua myönnetään vain silloin, kun hakijan vaatimus tai väite ei ole selvästi perusteeton tai tehty vilpillisessä mielessä. Oikeusapua voidaan myöntää sekä luonnollisille henkilöille että oikeushenkilöille. Osapuolten kansalaisuudella ei ole tässä suhteessa merkitystä.

Oikeusapu kattaa väliaikaisen vapautuksen tuomioistuinmaksuista, todistajille, asiantuntijoille ja tulkeille maksettavista korvauksista sekä osapuolten matkakuluista, jos heidän on tultava henkilökohtaisesti paikalle. Jos lainsäädännössä edellytetään asianajajan käyttämistä (kun riita-asian arvo on yli 5 000 euroa tai alueellisten tuomioistuinten (*Landesgericht*) menettelyissä) tai

jos se katsotaan tarpeelliseksi asiaan liittyvien erityispiirteiden vuoksi, osapuolelle nimitetään väliaikaisesti maksuton itävaltalainen asianajaja. Asianajajan tehtäviin kuuluu myös neuvoa osapuolta tuomioistuimen ulkopuolisista riidanratkaisukeinoista ennen tuomioistuinmenettelyn käynnistämistä.

ZPO:n 71 §:ssä säädetään, että oikeusapua saaneen osapuolen on maksettava osittain tai kokonaan takaisin määrät, joista hänet vapautettiin väliaikaisesti ja joita ei ole vielä maksettu. Lisäksi hänen on maksettava nimitetyn asianajajan palkkiotaulukon mukaiset määrät, jos osapuolen perustoimeentulo ei enää tämän vuoksi vaarannu. Kun menettelyn päättymisestä on kulunut kolme vuotta, oikeusavun takaisinmaksuvelvoitetta ei enää sovelleta. Jotta tuomioistuin voi arvioida, täytyvätkö takaisinmaksuedellytykset, se voi vaatia osapuolta toimittamaan asianmukaisen määräajan kuluessa uuden selvityksen varallisuudesta ja myös kohtuullisessa määrin näyttöä siitä.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Tuomioistuin vahvistaa elatusavun rahamääräisen arvon. Vanhempi, jonka luona lapsi asuu, osallistuu elatukseen hoitamalla lasta. Toinen vanhemmista on velvollinen maksamaan elatusapua.

Lapsen elatusavun määrä riippuu vanhemman maksukyvyistä ja lapsen tarpeista, ja se on vahvistettava tapauskohtaisesti. Oikeuskäytännössä ohjeistukseksi kehitetyn prosenttiosuusmenetelmän mukaisesti elatusvelvollisen on maksettava tietty prosenttiosuus nettotuloistaan elatusapuna. Esimerkiksi alle 6-vuotiaille lapsille 16 prosenttia, 6–10-vuotiaille 18 prosenttia, 10–15-vuotiaille 20 prosenttia ja yli 15-vuotiaille 22 prosenttia tuloista. Jos elatusvelvollisuus koskee useampia lapsia, tämä otetaan huomioon ja prosenttiosuuksia alennetaan vastaavasti. Jokaista seuraavaa elatusapuun oikeutettua lasta kohti elatusapua vähennetään alle 10-vuotiaiden tapauksessa 1 prosenttiyksikkö ja yli 10-vuotiaiden tapauksessa 2 prosenttiyksikköä. Elatusapuun oikeutettua puolisoa kohden vähennetään 0–3 prosenttiyksikköä tämän omista tuloista riippuen. Elatusapuvaateille on oikeuskäytännössä asetettu yläraja (*Luxusgrenze*), joka on esimerkiksi kaksi tai kolme kertaa oikeuskäytännössä määritetyn keskimääräisten perustarpeiden (*Regelbedarf*) määrä. Vuosittain ajantasaistettavat maksumäärät ovat 1.7.2019 alkaen olleet kuukautta kohden eri ikäryhmissä seuraavat:

- alle 3-vuotiaat: 212,00 euroa
- 3–6-vuotiaat: 272,00 euroa
- 6–10-vuotiaat: 350,00 euroa
- 10–15-vuotiaat: 399,00 euroa
- 15–19-vuotiaat: 471,00 euroa
- 19–25-vuotiaat: 590,00 euroa

Puolisoiden tai rekisteröityjen kumppaneiden elatusapu määräytyy myös elatusvelvollisen maksukyvyn mukaan ja riippuu elatusapuun oikeutetun tarpeista. Määrä vahvistetaan myös tällöin tapauskohtaisesti. Oikeuskäytännössä ohjeistukseksi kehitetyn prosenttiosuusmenetelmän mukaan vähemmän ansiotuloja saavan osapuolen elatusvaade on 40 prosenttia perheen tuloista (molempien puolisoiden nettotuloista), joista vähennetään hakijan omat tulot. Jos toisella osapuolella, joka vastaa taloudenpidosta, ei ole lainkaan omia tuloja, hänellä on oikeus saada kolmannes (33 %) ansiotuloja saavan osapuolen nettotuloista. Tällöin on kuitenkin otettava huomioon muut huoltovelvoitteet (prosenttiosuutta vähennetään vastaavasti).

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapu maksetaan ennakkoon kunkin kuukauden alussa (siviililakikokoelman, *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch*, ABGB, 1418 §:n, avioliittolain, *Ehegesetz*, 70 §:n ja rekisteröityjä kumppaneita koskevan lain, *Eingetragene Partnerschaft-Gesetz*, EPG, 22 §:n 1 momentin nojalla). Elatusapu maksetaan siihen oikeutetulle henkilölle tai tämän edustajalle (toiselle vanhemmalle tai erityiselle oikeudelliselle edustajalle (*Erwachsenenvertreter*)).

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Kun elatusapu on vahvistettu varsinaisessa elatusapumenettelyssä, elatusvelvollista kohtaan voidaan käynnistää pakkotäytäntöönpanomenettely (*Zwangsvollstreckung*) yleisten sääntöjen mukaisesti.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Elatusvelvolliselle (täytäntöönpanomenettelyissä velalliselle) on jäätävä vähimmäistoimeentuloa vastaava määrä (ulosmittausuojan piiriin kuuluva määrä). Vähimmäistoimeentulon edellyttämä määrä määritetään useiden tekijöiden perusteella,

ja sitä tarkistetaan vuosittain. Täytäntöönpanomenettelyä koskevan lain (*Exekutionsordnung*, EO) 291b §:n mukaan velalliselle on jätettävä vain 75 prosenttia vähimmäistoimeentulosta, jos kyseessä on lakisääteisen elatusvaateen täytäntöönpano.

Tavanomaisen vähimmäistoimeentulon ja alennetun vähimmäistoimeentulon välistä erotusta vastaavasta summasta on maksettava ennakoon lakisääteiset elatusvaateet (riippumatta etuoikeusjärjestyksestä) vahvistetun kuukausittaisen elatusapumaksun mukaisesti. Tältä osin elatusapuun oikeutetut velkojat ovat etuoikeusasemassa muihin velkoihin nähden.

Täytäntöönpanokelpoisen tuomion perusteella vahvistettuihin (maksamattomiin) vaateisiin (*Judikatschulden*) sovelletaan 30 vuoden vanhentumisaikaa. Ne voidaan tämän ajan kuluessa periä tuomioistuinteitse täytäntöönpanomenettelyn kautta.

Elatusvaateiden täytäntöönpanoon ei sovelleta vanhentumisaikoja.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Jos lapsen toiselta lailliselta edustajalta on saatu kirjallinen lupa, lastensuojelu- ja nuorisoviranomaiset (*Kinder- und Jugendhilfeträger*) voivat edustaa alaikäistä lasta elatusvaateiden määrän vahvistamisessa ja täytäntöönpanemisessa.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Elatusapuennakon (*Unterhaltsvorschuss*) tarkoituksena on varmistaa, että alaikäinen lapsi saa elatusapumaksuja, jos vanhempi laiminlyö maksuvelvollisuutensa kokonaan tai toistuvasti. Valtio maksaa elatusapuennakkoa hakemuksen perusteella. Hakemus on esitettävä tuomioistuimelle lapsen nimissä ja sen tekijänä tulee olla vanhempi, jolla on valtuudet edustaa lasta.

Elatusapuennakkoa voivat saada alaikäiset lapset,

- joiden vakituinen asuinpaikka on Itävallassa,
- jotka ovat Itävallan tai jonkin EU:n/ETA:n jäsenvaltion kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä, ja
- jotka eivät asu samassa taloudessa elatusvelvollisen kanssa.

Elatusapuennakkoa myönnetään hakemuksen esittämiskuukauden alusta alkaen enintään viideksi vuodeksi. Ylempi alueellinen tuomioistuin (*Oberlandesgericht*) suorittaa maksun ennakoon kunkin kuukauden ensimmäisenä päivänä.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

Jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla eikä hänellä ole Itävallassa ulosmittauskelpoista omaisuutta, täytäntöönpano on suoritettava ulkomailla. Täytäntöönpanohakemuksen voi esittää Itävallan keskusviranomaiselle (vuonna 2014 annetun elatusavun perintää ulkomailla koskevan lain, *Auslandsunterhaltsgesetz 2014*, 8 §)

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Lastensuojelu- ja nuorisoviranomaiset (alue- tai kuntatasolla) ja alueelliset tuomioistuimet (*Bezirksgericht*) auttavat elatusapuun oikeutettua elatusvaateen vahvistamisessa tai täytäntöönpanossa. Keskusviranomainen toimittaa hakemukset edelleen ulkomaille.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Viranomaisiin ja tuomioistuihin voi ottaa yhteyttä neuvontapalveluihin varattuina aikoina. Keskusviranomaiseen voi ottaa yhteyttä puhelimitse tai sähköpostilla.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

Kun toimivaltainen tuomioistuin on vastaanottanut elatuspuhakemuksen, asiaa käsitellään periaatteessa samalla tavoin kuin hakijan asuessa Itävallassa.

Keskusviranomainen toimittaa hakemukset tuomioistuimelle. Tuomioistuin myöntää tarvittaessa oikeusapua ja pyytää toimivaltaista asianajajaliittoa (*Rechtsanwaltskammer*) nimittämään Itävallan oikeusjärjestelmään perehtyneen asianajajan elatusapuun oikeutetun ulkomaisen henkilön edustajaksi. Kyseinen asianajaja laatii tarvittavat muut hakemukset, siirtää perityt elatusapumaksut ja raportoi toiminnastaan (*Auslandsunterhaltsgesetz 2014*, 9 §).

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Vaikka eri maiden keskusviranomaiset tekevät yhteistyötä, tämän avun antamisesta vastaa ensisijaisesti kotivaltion keskusviranomainen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ei sovelleta.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei sovelleta.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Kyseisen luvun säännöksiä sovellettiin suoraan 1. elokuuta 2014 saakka. Sen jälkeen oikeuden saatavuudesta rajat ylittävissä asioissa on säädetty myös vuonna 2014 annetussa elatusavun perintää ulkomailla koskevassa laissa (*Auslandsunterhaltsgesetz* 2014, BGBl I Nr. 34/2014) 10 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä).

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Itävalta on ottanut vuonna 2014 annetun elatusavun perintää ulkomailla koskevan lain (*Auslandsunterhaltsgesetz* 2014) nojalla käyttöön yksinkertaistetun menettelyn, jotta Itävallan oikeusministeriön osasto I 10 voi käsitellä kasvavan määrän tapauksia nykyisillä henkilöresursseillaan.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Puola

Tämän sivun alkukielistä versiota [pl](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan.
Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- [1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?](#)
- [2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?](#)
- [3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?](#)
- [4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen \(jos voi, miten kaukaisen?\) tai alaikäisen lapsen puolesta?](#)
- [5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?](#)

- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuudella tarkoitetaan perhe- ja huoltajiuslain 128 §:n mukaan vanhempien ja lasten sekä sisarusten keskinäistä velvollisuutta huolehtia toistensa elatuksesta (johon sisältyvät mm. vaatteet, ruoka, asunto, lämmitys ja lääkkeet) ja tarvittaessa myös kasvatuksesta (joka käsittää mm. lapsen fyysisestä ja psyykkisestä kehityksestä sekä koulutuksesta ja kulttuuritarpeista huolehtimisen).

Elatusavulla tarkoitetaan raha- tai luontoissuorituksia tai suhteessa lapsiin myös henkilökohtaista kasvatustyötä sekä yhteisen talouden ylläpitoon liittyvien töiden tekemistä elatusvelvollisuuden perusteella.

Elatuskanteella tarkoitetaan kannetta, jolla elatusapuun oikeutettu voi vaatia elatusvelvollista suorittamaan hänelle määrättyt elatusmaksut.

Periaatteessa elatusvelvollisuus perustuu jonkinlaiseen perhesuhteeseen. Puolan lainsäädännössä erotetaan seuraavat elatusvelvollisuuden muodot sen mukaan, millaisesta perhesuhteesta on kyse:

1. Elatusvelvollisuus lähisukulaisten kesken ja sen yhtenä muotona vanhempien elatusvelvollisuus lasta kohtaan. – Lähisukulaisten kesken elatusapuun on oikeutettu vain henkilö, jolla on taloudellisia vaikeuksia. Vanhemmat sen sijaan ovat velvollisia huolehtimaan lastensa elatuksesta niin kauan kuin nämä eivät pysty itse hankkimaan toimeentuloaan, paitsi jos lapsen omaisuudesta saatavat tulot riittävät kattamaan hänen elatuksensa ja kasvatuksensa. Lapset menettävät oikeuden elatukseen

täyttäessään 18 vuotta, paitsi jos he haluavat jatkaa opiskelua ja heillä on siihen edellytykset aiemman koulumenestyksen perusteella tai jos heidän terveydentilansa tai henkilökohtainen tilanteensa edellyttää elatusvelvollisuuden jatkamista. Toisaalta vanhemmat eivät ole velvollisia elättämään lasta, joka 18 vuotta täytettyään päättää työhönmenon sijasta opiskelua, mutta laiminlyö opintonsa, ei edisty vaaditulla tavalla, ei suorita vaadittuja opintokokonaisuuksia eikä läpäise tenttejä määräajassa eikä sen vuoksi saa opintojaan päätökseen aikataulun mukaisesti.

Jos elatusapua ei ole mahdollista saada elatusvelvolliselta tai se aiheuttaa kohtuuttomia vaikeuksia, muut sukulaiset voidaan määrätä maksamaan elatusapua (esim. lapsen isovanhemmat, jotka ovat velvollisuuttaan pakoilevan elatusvelvollisen vanhemmat).

2. Elatusvelvollisuus adoptiosuhteen nojalla. – Adoptiosuhde koskee ainoastaan adoptiovanhemman ja adoptiolapsen välistä suhdetta. Sen vuoksi adoptiovanhempi on velvollinen huolehtimaan adoptiolapsen elatuksesta ensisijaisesti verrattuna muihin ylenevää polvea edustaviin sukulaisiin ja sisaruksiin. Adoptiolapsi on puolestaan velvollinen huolehtimaan ylenevää polvea edustavien sukulaisten ja sisarustensa elatuksesta vasta viimeisenä. Muilta osin adoptoituun sovelletaan samoja periaatteita kuin alakohdassa 1.

3. Elatusvelvollisuus avioliittoon perustuvien sukulaisuussuhteiden nojalla (äiti- ja isäpuoli, lapsipuolet). – Elatusapuun on oikeutettu vain henkilö, jolla on taloudellisia vaikeuksia, ja ainoastaan siltä osin kuin elatusvelvollisuus kyseisessä tilanteessa olisi yleisesti hyväksytyjen sosiaalisten normien mukainen. Puolan lainsäädännön ja oikeuskäytännön perusteella taloudellisilla vaikeuksilla tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilö ei pysty huolehtimaan perustarpeistaan omin varoin ja voimin.

4. Elatusvelvollisuus puolisoitten kesken avioliiton aikana. – Perheenjäsenet voivat vaatia, että kaikkien perheenjäsenten oikeus yhtäläiseen elintasoon toteutuu. Perhe- ja huoltajainsäädännön 27 §:n mukaan kummankin puolison on huolehdittava perustamansa perheen tarpeista kykyjensä sekä ansiomahdollisuuksiensa tai varallisuustilanteensa mukaisesti. Tämä velvollisuus voidaan täyttää joko kokonaan tai osittain myös lasten kasvatukseen tai yhteisen talouden hoitoon liittyvän henkilökohtaisen työn muodossa.

5. Elatusvelvollisuus puolisoitten kesken avioliiton purkautumisen jälkeen. – Jos toinen puolisoista on katsottu syylliseksi avioliiton hajoamiseen, ja syyttömän puolison taloudellinen tilanne heikkenee avioeron vuoksi huomattavasti, syyttömän puoliso voi vaatia elatusapua perusteltujen tarpeidensa nojalla, vaikka hänellä ei olisikaan taloudellisia vaikeuksia. Muissa tapauksissa voi taloudellisiin vaikeuksiin joutunut puoliso vaatia entiseltä puolisoiltaan elatusapua perusteltujen tarpeidensa nojalla sen mukaan, millaiset ansiomahdollisuudet ja varallisuustilanne entisellä puolisoilla on. Elatusvelvollisuus entistä puolisoa kohtaan päättyy, jos elatusapuun oikeutettu solmii uuden avioliiton. Jos elatusvelvollinen on entisistä puolisoista se, joka ei ollut syyllinen avioliiton hajoamiseen, elatusvelvollisuus päättyy kuitenkin viiden vuoden kuluttua avioerotuomiosta, paitsi jos tuomioistuin pidentää tätä määräaikaan elatusapuun oikeutetun vaatimuksesta poikkeuksellisten syiden nojalla.

6. Avioliiton ulkopuolella syntyneen lapsen isän elatusvelvollisuus lapsen äitiä kohtaan. – Lapsen isä, joka ei ole äidin aviomies, on velvollinen osallistumaan raskaudesta ja synnytyksestä aiheutuviin kustannuksiin sekä äidin elatukseen kolmen kuukauden ajan synnytyksen jälkeen taloudellisen tilanteensa mukaan. Äiti voi painavista syistä vaatia lapsen isältä elatusapua myös pidempään kuin kolmen kuukauden ajan.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhempien elatusvelvollisuus lasta kohtaan perustuu siihen, että lapsi ei pysty itse huolehtimaan elatuksestaan. Koska lasten oppivelvollisuus päättyy 18-vuotiaana, he ovat yleensä oikeutettuja elatusapuun täysi-ikäisyyteen saakka tai jopa siihen asti, että he ovat suorittaneet ylempään korkeakoulu- tai ammattitutkinnon.

Valtion elatusapurahastosta maksettavaa elatusapua maksetaan siihen oikeutetuille 18 vuoden ikään asti, tai 25 vuoden ikään asti, jos he jatkavat koulunkäyntiä tai opiskelua. Merkittävästi vammaisten henkilöiden oikeus elatusapuun on voimassa ilman määräaikaan.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Oikeus elatusapuun voi toteutua eri tavoin:

1. elatusvelvollinen voi täyttää velvollisuutensa vapaaehtoisesti,
2. osapuolet voivat sopia keskenään siitä, miten elatusapu toteutetaan,

3. jos elatusvelvollinen ei täytä velvollisuuttaan, elatusapuun oikeutettu voi nostaa elatusvelvollisuuden täyttämistä koskevan kanteen elatusapuun oikeutetun (siviiliprosessilain 32 §) tai elatusvelvollisen (siviiliprosessilain (*kodeks postępowania cywilnego*) 27 §:n 1 momentti) asuinpaikan alioikeudessa (sąd rejonowy). Elatusapuvaateen voi esittää myös avio- tai asumuseromenettelyn yhteydessä aluetuomioistuimessa (sąd okręgowy).

Elatuskanteesta ei peritä oikeudenkäyntimaksua. Kanteen on kuitenkin täytettävä oikeudenkäyntiasiakirjalle asetetut vaatimukset eli siinä on mainittava asianomaisen tuomioistuimen nimi, osapuolten nimi ja sukunimi, heidän lailliset ja valtuutetut edustajansa, hakemustyyppi, vaatimuksen tarkka määritelmä ja arvo sekä kuvaus sen perustana olevista tosiseikoista ja tarvittaessa myös tuomioistuimen toimivaltaisuuden perusteista, osapuolen tai hänen laillisen tai valtuutetun edustajansa allekirjoitus sekä valtakirja, luettelo liiteasiakirjoista ja tiedot osapuolten ja heidän laillisten tai valtuutettujen edustajiensa asuin- tai toimipaikoista sekä riita-asian aihe. Myöhemmin toimitettavissa asiakirjoissa on mainittava asian numero.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Elatuskanteen voi nostaa elatusapuun oikeutetun puolesta:

- valtuutettu edustaja, joka voi asianajajan ja oikeudellisen neuvonantajan lisäksi olla elatusapuun oikeutetun vanhempi, puoliso, sisarus, sukulainen ylenevässä polvessa tai adoptiovanhempi tai henkilö, joka huolehtii elatusapuun oikeutetun omaisuudesta,
- sosiaaliavustuksista vastaavan paikallisviranomaisen edustaja [sosiaaliavustuksista 12. maaliskuuta 2004 annetun lain (Puolan virallinen lehti *Dziennik Ustaw* 64/2004, kohta 593) nojalla tällaisia edustajia ovat kunnan (gmina) sosiaalitoimiston johtaja ja läänin (powiat) perhetukikeskuksen johtaja],
- siviiliprosessilain 61 §:n 1 momentin mukaan valtiosta riippumattomat järjestöt voivat lakisääteisten tehtäviensä puitteissa nostaa elatusapukanteen luonnollisen henkilön puolesta, jos tämä antaa siihen kirjallisen suostumuksensa,
- yleinen syyttäjä, jos se on tarpeen oikeusvaltioperiaatteen ja yleisen edun turvaamiseksi.

Elatusapuun oikeutettujen alaikäisten edustajana toimii heidän laillinen edustajansa. Täysi-ikäisyyden saavutettuaan lasten on kuitenkin toimittava itse.

Avopuoliso tai tuttava ei voi toimia elatusapuun oikeutetun edustajana, paitsi jos hän täyttää edellä mainitut edellytykset.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Siviiliprosessilain mukaan elatusapua koskevissa asioissa toimivaltainen tuomioistuin on alioikeus. Tuomioistuimen alueellinen toimivalta määräytyy joko elatusapuun oikeutetun tai vastaajan asuinpaikan perusteella. Asuinkunnan mukaan määräytyvä toimivaltainen tuomioistuin löytyy muutoksenhakutuomioistuinten, aluetuomioistuinten ja alioikeuksien toimipaikoista ja toimivallasta 28 päivänä joulukuuta 2018 annetusta oikeusministeriön asetuksesta (Puolan virallinen lehti 2018, kohta 2548).

Muissa EU:n jäsenvaltioissa annettujen oikeuden päätösten tunnustaminen Puolassa kuuluu aluetuomioistuimille (siviiliprosessilain 1151¹ §), jos päätös on annettu ennen kuin tuomiojäsenvaltio liittyi elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23 päivänä marraskuuta 2007 tehtyyn Haagin pöytäkirjaan (EUVL L 331, 16.12.2009, s. 17).

Uudistetun siviiliprosessilain 1153¹⁴ §:n nojalla täytäntöönpanoasiakirjoja ovat Puolassa seuraavat:

1. EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiot sekä näistä jäsenvaltioista peräisin olevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka kuuluvat asetuksen (EU) N:o 1215/2012 soveltamisalaan, jos ne ovat täytäntöönpanokelpoisia;
2. EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten tuomiot sekä näistä jäsenvaltioista peräisin olevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka on näissä jäsenvaltioissa vahvistettu eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi;
3. EU:n jäsenvaltioissa annetut eurooppalaiset maksamismääräykset, jotka on näissä jäsenvaltioissa vahvistettu täytäntöönpanokelpoisiksi asetuksen (EY) N:o 1896/2006 nojalla;
4. EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuinten eurooppalaisessa vähäisiin vaatimuksiin sovellettavassa menettelyssä antamat tuomiot, joille on näissä jäsenvaltioissa myönnetty asetuksessa (EY) N:o 861/2007 tarkoitettu todistus;
5. sellaisissa EU:n jäsenvaltioissa annetut elatusaputuomiot, jotka ovat elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23 päivänä marraskuuta 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan osapuolia (EUVL L 331, 16.12.2009, s.17), ja tällaisista jäsenvaltioista peräisin olevat elatusapua koskevat sopimukset ja viralliset asiakirjat, jotka kuuluvat asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan;
6. EU:n jäsenvaltioissa annetut tuomiot, joihin sisältyy asetuksen (EU) N:o 606/2013 soveltamisalaan kuuluvia suojelutoimenpiteitä, jos ne ovat täytäntöönpanokelpoisia.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Elatusapua koskevilla asioilla ei ole pakko käyttää oikeudellista edustajaa. Osapuoli voi itse päättää, ajaako asiaansa itse vai oikeudellisen edustajan avustuksella.

Lisätietoja elatusapuun oikeutetun mahdollisuudesta saada käyttöönsä oikeudellinen avustaja maksutta on kohdissa 7 ja 20.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Puolan lainsäädännön mukaan henkilö, joka hakee elatusvaateen täytäntöönpanoa tai elatusavun määrän pienentämistä, vapautetaan oikeudenkäyntikuluista (siviiliasioiden oikeudenkäyntimaksuista 28 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain 96 §:n 1 momentin 2 almomentti (Puolan virallinen lehti 167/2005, 1398 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna)). Vapautus koskee kaikkia oikeudenkäyntikuluja, eli elatusapuun oikeutetun ei tarvitse maksaa myöskään muutoksenhausta tai täytäntöönpanosta aiheutuvia kustannuksia.

Lisäksi osapuoli voi pyytää, että tuomioistuin nimeää hänelle maksuttoman oikeusavustajan. Jos elatusvaade hyväksytään, oikeudellisen edustajan palkkion maksaa vastapuoli (= elatusvelvollinen). Jos taas elatusapua vaatinut osapuoli häviää oikeudenkäynnin, oikeudellisen edustajan palkkio maksetaan valtion varoista.

Oikeusapuun liittyviä EU:n jäsenvaltioiden kansalaisten oikeuksia sääntelee 17 päivänä joulukuuta 2004 annettu laki EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta sekä oikeusavusta riita-asioiden ratkaisemiseksi sovintomenettelyssä ennen oikeudenkäyntimenettelyn aloittamista (Puolan virallinen lehti 10/2005, 67 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusavun suuruus riippuu sekä elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksista ja varallisuudesta että elatusapuun oikeutetun perustelluista tarpeista. Elatusapuun oikeutetun tarpeilla tarkoitetaan kaikkea sitä, mitä hän välttämättä tarvitsee elatustaan varten. Tätä varten otetaan huomioon paitsi aineelliset myös aineettomat (kulttuuriset tai henkiset) tarpeet. Alaikäisten tarpeisiin luetaan myös koulutusmenot. Elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksien ja varallisuuden arviointi taas ei perustu hänen todellisiin tuloihinsa, vaan siihen, mitä ne voisivat olla, jos hän käyttäisi ansiomahdollisuuksiaan täysimääräisesti. Tämä tarkoittaa, että elatusapua voidaan vaatia ja periä myös työttömältä, jolla ei ole säännöllisiä tuloja.

Olosuhteiden muuttuessa kumpi tahansa osapuoli voi hakea muutosta elatusapua koskevaan tuomioistuimen päätökseen tai sitä koskevaan sopimukseen. Tilanteen mukaan on mahdollista pyytää joko elatusvelvollisuuden peruuttamista tai elatusavun korottamista tai alentamista. Elatusavun tarkistamisen edellytyksenä on joko elatusapuun oikeutetun tarpeiden lisääntyminen tai väheneminen tai elatusvelvollisen ansiomahdollisuuksien lisääntyminen tai väheneminen.

Puolassa elatusavun määrää ei ole määritetty kiinteästi eikä myöskään tietynä osuutena elatusvelvollisen tuloista. Vuonna 2014 vähimmäisbruttopalkka oli 1 680 zlotya (noin 400 euroa) kuussa, ja vuonna 2013 keskimääräiset bruttotulot olivat 3 650 zlotya (noin 900 euroa) kuussa. Vuonna 2015 vähimmäisbruttopalkka oli 1 750 zlotya, vuonna 2016 1 850 zlotya ja vuonna 2019 2 250 zlotya. Käytännössä valtaosa tuomioistuimen määräämästä elatusavusta on 300–1 000 zlotya kuussa lasta kohti. Elatusavun määrää ei tarkisteta eikä indeksoida automaattisesti lapsen iän tai inflaation perusteella.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Maksuvelvollisuus kuuluu täytäntöönpanoasiakirjassa mainitulle velalliselle. Puolan tuomioistuimissa elatusapu määritellään yleensä zlotyina. Maksu on suoritettava suoraan alaikäisen lapsen lailliselle edustajalle (käteisenä tai pankkisiirtona) kuukausittain, yleensä kuukauden 10. päivään mennessä. Maksuviivästyksistä peritään puuttavalta osuudelta korkoa (vuosikorko 13 % vuodesta 2008 alkaen; ks. Puolan toimittamat tiedot lakisääteisistä viivästyskoroista).

Periaatteessa elatusmaksusta vastaa siis elatusvelvollinen yksin. Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, elatusapuun oikeutettu voi esittää hakemuksen, jonka nojalla toimivaltainen täytäntöönpanoviranomainen eli ulosottomies (komornik) aloittaa täytäntöönpanomenettelyn. Elatusapupäätöksen täytäntöönpano voidaan panna vireille myös viran puolesta sen alioikeuden hakemuksesta, joka teki päätöksen elatusavun suuruudesta. Elatusapuun oikeutettu voi myös esittää elatusvelvollisen työnantajalle tai tämän eläkkeen maksavalle laitokselle täytäntöönpanokelpoisen päätöksen ja vaatia niitä vähentämään elatusapumaksut elatusvelvolliselle maksettavista määräistä. Maksajan on noudatettava vaatimusta.

Täytäntöönpanoa elatusvelvollisen kiinteästä omaisuudesta on haettava erikseen.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei maksa hänelle määrättyjä elatusmaksuja vapaaehtoisesti, ne voidaan periä häneltä pakkotäytäntöönpanon avulla (ks. vastaus kohtaan 9).

Lisäksi elatusmaksujen jatkuvasta laiminlyönnistä voidaan määrätä rikoslain (Puolan virallinen lehti 88/1997, kohta 553) 209 §:n nojalla sakkoa, yhdyskuntaseuraamus tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Syyte voidaan nostaa elatusapuun oikeutetun vaatimuksesta tai sosiaaliavustuslaitoksen tai sellaisen laitoksen toimesta, joka vastaa toimista elatusapuvälillistä vastaan. Jos elatusapuun oikeutetulle on myönnetty perhe-etuus tai rahallinen korvaus siitä, että elatusavun täytäntöönpano ei ole tuottanut tulosta, syyte nostetaan viran puolesta.

Toimivaltainen viranomainen voi myös hakea elatusvelvollisen ajokortin takavarikointia elatusapuun oikeutetuille annettavasta avusta 7 päivänä syyskuuta 2007 annetun lain 5 §:n 3 momentin 2 alamomentin nojalla (Puolan virallinen lehti 192/2007, kohta 7).

Jos täytäntöönpano ei tuota tulosta, ulosottomies voi tehdä hakemuksen elatusvelvollisen kirjaamisesta maksukyvyttömyysrekisteriin.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Siviiliprosessilain 1083 §:n 2 momentin nojalla elatusrästit voidaan ulosmitata elatusvelvollisen pankkitilillä olevista varoista kokonaisuudessaan.

Siviiliprosessilain 833 §:n 1 momentin nojalla työtuloista voidaan täytäntöönpanomääräyksen perusteella ulosmitata määrätty osa työlainsäädännön mukaisesti. Yleensä tämä osuus on 60 prosenttia palkasta. Myös valtiokonttorin tiettyihin tarkoituksiin myöntämistä varoista, kuten apurahoista ja avustuksista, voidaan ulosmitata kolme viidesosaa (siviiliprosessilain 831 §:n 1 momentin 2 kohta).

Siviiliprosessilain 829 §:n nojalla täytäntöönpanon ulkopuolelle suljetaan seuraavat:

1. henkilökohtaiset ja kotitaloustavarat, liinavaatteet, alusvaatteet ja pitovaatteet, joiden voidaan kohtuudella katsoa täyttävän velallisen ja hänen huollettavanaan olevien perheenjäsenten perustarpeet, sekä vaatteet, joita velallinen tarvitsee virka- ja työtehtäviensä hoitamiseen
2. elintarvikkeet ja lämmityspolttoaine velallisen ja hänen perheensä tarpeisiin yhden kuukauden ajaksi
3. yksi lehmä, kaksi vuohia tai kolme lammasta, jotka ovat välttämättömiä velallisen ja hänen huollettaviansa toimeentuloa varten, sekä riittävästi rehua ja kuivikkeita seuraavaan satoon asti
4. velallisen ansiotyössä tarvitsemat työkalut ja muut välineet sekä raaka-aineet yhden viikon tuotantoa varten, moottoriajoneuvoja lukuun ottamatta
5. mikäli velallinen saa säännöllisesti kiinteää palkkaa, se rahasumma, joka vastaa täytäntöönpanosta vapautettua palkan osaa seuraavaan maksupäivään asti, ja mikäli velallinen ei saa kiinteää palkkaa, rahasumma, joka tarvitaan velallisen ja hänen perheensä ylläpitoon kahden viikon ajan
6. opiskelutarvikkeet, henkilökohtaiset paperit, ansiomerkit ja uskonnonharjoittamisessa käytettävät esineet sekä jokapäiväiset käyttöesineet, jotka voidaan myydä vain niiden arvoa selvästi alempaan hintaan, mutta joilla on velallisen kannalta merkittävä käyttöarvo
7. lääkkeitä 6 päivänä syyskuuta 2001 annetussa laissa (*Prawo farmaceutyczne*) (Puolan virallinen lehti 2008, nro 45, kohta 271, sellaisena kuin se on muutettuna) tarkoitetut lääkkeet, jotka lääketieteellisestä toiminnasta annetuissa säännöksissä tarkoitettu terveydenhuoltoyksikkö tarvitsee toimiakseen asianmukaisesti kolmen kuukauden ajan, sekä lääkinnällisistä laitteista 20 päivänä toukokuuta 2010 annetussa laissa (*Ustawa o wyrobach medycznych*) (Puolan virallinen lehti Nro 107, kohta 679, sekä 102/2011, kohta 586; ja 113/2011, kohta 637) tarkoitetut tällaisen yksikön toiminnan kannalta välttämättömät lääkinnälliset laitteet
8. velallisen tai hänen perheenjäsentensä vammaan edellyttämät apuvälineet.

Lisäksi se, mitkä maataloutta harjoittavan viljelijän omaisuuteen kuuluvat esineet on jätettävä ulosmittauksen ulkopuolelle, on määritelty oikeusministerin yhteisymmärryksessä maatalous- ja valtiovarainministerin kanssa antamalla asetuksella (830 §).

Lisäksi siviiliprosessilain 831 §:ssä säädetään, että täytäntöönpanon ulkopuolelle on suljettu sosiaaliavusta 12 päivänä maaliskuuta 2004 annetussa laissa tarkoitetut sosiaaliavustukset (Puolan virallinen lehti 2013, 182 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna) sekä velalliselle valtion talousarviosta tai kansallisesta terveysrahastosta (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) maksettavat

saatavat, jotka perustuvat julkisista varoista rahoitettavista terveydenhoitopalveluista 27 päivänä elokuuta 2004 annettuun lakiin (Puolan virallinen lehti 164/2008, 1027 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna), siihen asti kun nämä etuudet on myönnetty. Suoja kattaa enintään 75 prosenttia kustakin maksusta, paitsi jos kyseessä ovat viimeksi mainitun lain 5 §:n 41 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetut velallisen työntekijöiden tai palveluntarjoajien saatavat.

Perhe- ja huoltajiuslain 137 §:n mukaan elatusapurästit vanhenevat kolmessa vuodessa.

Siviililain 121 §:n 1 momentin mukaan vanhentumisajan kuluminen ei ala, tai jos se on jo alkanut, se keskeytyy, kun kyseessä on lasten elatusapuvaade vanhempiaan vastaan, niin kauan kuin lasten huoltajuus kuuluu vanhemmille.

Jos elatusvelvollinen kyseenalaistaa elatusvelvollisuuden täysi-ikäistä lasta kohtaan, ulosottomies voi pyytää velkojaa esittämään todisteet opiskelun jatkamisesta, tulojen puuttumisesta tai lääketieteellisestä hoidosta, jonka vuoksi hän edelleen tarvitsee elatusvelvollisen taloudellista tukea.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Kuten 4 kohdassa todetaan, elatuskanteen voivat nostaa elatusapuun oikeutetun puolesta mm. sosiaalitoimiston johtaja, tietyt sosiaaliset organisaatiot, sosiaaliavustuksista vastaavan paikallisviranomaisen edustajat ja joissain tapauksissa yleinen syyttäjä. Nämä tahot voivat myös avustaa elatusapuun oikeutettua menettelyssä, joka on jo pantu vireille elatusavun saamiseksi. Tällöin niiden tehtävänä on tukea elatusapuun oikeutettua osapuolta oikeudenkäyntimenettelyssä.

Aluetuomioistuimet avustavat elatusapuun oikeutettuja henkilöitä hakemusten tekemisessä, kun elatusapua on perittävä ulkomailta.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun enakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Elatusapuun oikeutetuille annettavasta avusta 7 päivänä syyskuuta 2007 annetussa laissa (Puolan virallinen lehti 1/2009, 7 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna) määritellään periaatteet, joiden mukaisesti valtio avustaa elatusapuun oikeutettuja henkilöitä siinä tapauksessa, että elatusapua ei saada perittyä elatusvelvolliselta.

Elatusapurahastosta myönnetään elatustukea vain jos perheen kuukausitulot ovat enintään 725 zlotya (noin 170 euroa) henkeä kohti; 1. heinäkuuta 2019 alkaen tuloraja on 800 zlotya henkeä kohti (9 §:n 2 mom). Hakemus jätetään sen kunnan tai kaupungin virastosta, jossa elatusapuun oikeutettu asuu.

Elatustukea ei kuitenkaan myönnetä, jos tukeen oikeutettu asuu täysihoidon tarjoavassa laitoksessa (esim. perhetukikeskuksessa, lastenkodissa, kasvatustaloksessa tai vankilassa) tai sijaisperheessä tai jos hän elää avioliitossa tai hänellä on lapsi ja hänellä on oikeus kotitaloustukeen.

Lakia sovelletaan vain jos elatusapuun oikeutetun asuinpaikka on Puolassa sinä aikana, jolta avustusta on tarkoitus myöntää.

Lisätietoja on saatavana osoitteessa <http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/fundusz-alimentacyjny/swiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego/>

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailta:

Jos elatusmaksuvelallinen asuu ulkomailta ja elatusapuun oikeutettu Puolassa, viimeksi mainitun asuinpaikan mukaan toimivaltainen aluetuomioistuin (sąd okręgowy) voi auttaa häntä elatusvaateen laatimisessa antamalla hänelle tarvittavat tiedot ja auttamalla häntä tarvittavien hakemusten laatimisessa ja tarkistamalla, että hakemus on asianmukaisesti täytetty.

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Aluetuomioistuin täyttää toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskeissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 olevan lomakkeen A osan.

A	P	P	F	S
u	o	u	a	ä
et	st	h	k	hk
u	io	e	s	ö
o	li	i:		
m	n	+		

io	:	4	p
is	oi	+8	os
tu	te	+	ti
in	4		
	8		
S	ul	88	oz
a	.	55	@
d	M	77	bi
O	ar	44	al
kr	ii	52	ys
ę	S	94	to
g	ki	26	k.
o	o	24	so
w	d	00	.
y	o		g
w	w		ov
B	s		.pl
Bi	ki		
at	ej		
y	-		
m	C		
st	ur		
o	ie		
k	1		
u	1		
	5-		
	9		
	5		
	0		
	Bi		
	at		
	y		
	st		
	o		
	k		
S	ul	33	b
a	.	33	p
d	C	44	ok
O	ie	99	us
kr	s	99	a
ę	z	00	@
g	y	44	bi
o	ń	28	el
w	s	48	sk
y	k	3	o-
w	a	3	bi
B	1	4	al
el	0	9	a.
s	4	9	so
k	3-	0	.
u-	3	4	g
B	0	8	ov
at	0	8	.pl
ej	Bi		

el			
s			
k			
o-			
Bi			
at			
a			
S	ul	55	oz
a	.	22	@
d	W	33	by
O	at	22	d
kr	y	55	g
ę	J	33	os
g	a	12	zc
o	gi	55	z.
w	el	55	so
y	lo		
w	ń		g
s			ov
B	ki		.pl
y	e		
d		2	
g			
o		8	
s		5-	
z		1	
c		2	
z		8	
y	B		
	y		
	d		
	g		
	o		
	s		
	z		
	c		
	z		
S	ul	33	pr
a	.	44	ez
d	D	33	es
O	a	66	@
kr	br	88	cz
ę	o	44	es
g	w	44	to
o	s	22	ch
w	ki	57	o
y	e		
	g	3	w
w	o	4	a.
C		3	so
z		2	
z		3	6.
ę		3	8
st	/	3	g
o		5	4
		5	7
c		4	.pl
		0	
h	2-	8	so

o	2			.
w	0			cz
ie	0			es
C				to
z				ch
ę				o
st				w
o				a
c				@
h				cz
o				es
w				to
a				ch
				o
				w
				a.
				so
				.
				g
				ov
				.pl
S	pl	55	55	o
a	.	55	55	d
d	K	66	66	dz
O	o	11	11	ial
kr	n	11	11	.
ę	st	22	22	a
g	yt	42	42	d
o	u	01	01	mi
w	cj	95	95	ni
y	i	5	5	st
w	1	5	5	ra
El	8	6	6	cy
bl	2-	1	1	jn
a	3	1	1	y
g	0	2	2	@
u	0	4	4	el
	El	0	0	bl
	bl	8	8	a
	a			g.
	g			so
				.
				g
				ov
				.pl
S	ul	55	55	se
a	.	88	88	cti
d	N	33	33	o
O	o	22	22	n.
kr	w	11	11	oz
ę	e	33	33	@
g	O	11	11	g
o	gr	44	44	d
w	o	10	10	a
y	d			

wy3885ns
G0338k.
d/322so
a411g
ń33ov
s811.pl
k0-11
u899

Sul33
a.22
dK33
Oo33
krś88
ęci00
gu01
os50
wz22
yki
1
w5
G
li4
w4-
ic1
a0
c0
hG
li
w
ic
e

Sul99
a.55
dM77
Oie22
krs50
ęz62
gk78
oa10
wl87
y3
w3
G67
or6-2
z45
o06
w07

ie G	9	ov
Wor	0	.pl
ie z		
lk ó		
o w		
p W		
ol ie		
s lk		
ki o		
m p		
ol s		
s ki		
S ul	77	oz
ą .	55	@
d W	66	iel
O oj	44	e
kr s	11	ni
ę k	55	a-
g a	11	g
o P	11	or
w ol	33	a.
y s		so
w ki		.
J e		g
el o		ov
e 5		.pl
ni 6		
ej		
G 5		
ór 8-		
z 5		
e 0		
0		
J		
el		
e		
ni		
a		
G		
ór		
a		
S al	66	ad
ą .	22	mi
d W	77	ni
O ol	65	st
kr n	57	ra
ę o	74	cj
g ś	79	a
o ci	03	2
w 1	06	@
y 3		ka
w 6		lis
K 2-		

w	s	3	3	.
y	k	2	2	g
a	0	0	0	ov
w	1			.pl
Ki	4	4		
el	2	1	1	
a	3	3		
a	2	4	4	
c	5	0	0	
h	3	2	2	
7	3	3		
2	2	2		
Ki	0	0		
el				
c				
e				
S	ul	6	6	oz
a	.	3	3	@
d	E	2	2	ko
O	n	4	4	ni
kr	er	5	2	n.
ę	g	1	6	so
g	et	4	5	.
o	y	4	6	g
w	k	3	9	ov
y	a	6		.pl
w	5	3		
K	6	2		a
o	2	4		d
ni	5	2		mi
ni	1	3		ni
e	0	0		st
K	2			ra
o	2			cj
ni	+			a
n	1			@
7				ko
2				ni
				n.
				so
				.
				g
				ov
				.pl
S	ul	9	9	a
a	.	4	4	d
d	W	3	3	mi
O	ar	4	4	ni
kr	y	2	2	st
ę	ń	8	8	ra
g	s	7	8	cj
o	ki	5	9	a
w	e	0	7	@
y				ko
				sz

wg
K o
o 7
s 7
z 5-
al 5
in 4
ie 1
K
o
s
z
al
in

ali
n.
so
g
ov
.pl

S ul 11
a . 22
d P 66
O rz 11
k ry 99
ę R 55
g o 63
o n 97
w d 73
y zi
e 1
w 2
K 7
ra 3
k 1-9
o 55
w 42
ie 74
K 1
ra 1
k 2
ó 6
w 1
9
5
6
4
8
1
2
6
1
9
5
6
4
8

oz
@
kr
ak
o
w.
so
g
ov
.pl

S ul 11
a . 33
d Si 44

br

O	3	3	ot
kr	n	77	.
ę	ki	33	za
g	e	66	gr
o	w	77	@
w	ic	13	kr
y	z		os
w	a		n
K	1		o.
ro	2		so
ś	3		.
ni	8-		g
e	4		ov
	0		.pl
	0		
K			
ro			
s			
n			
o			
S	ul	77	
a	.	66	oz
d	Z	77	@
O	ot	22	le
kr	or	22	g
ę	yi	55	ni
g	s	99	ca
o	k	33	.
w	a	66	so
y	4		.
w	0		7
L	5		6
e	9-		ov
g	2		.pl
ni	2		2
c	0		5
y	L		9
e			1
g			2
ni			
c			
a			
S	ul	88	
a	.	11	m
d	K	44	st
O	ra	66	ec
kr	k	00	@
ę	o	11	so
g	w	00	.
o	s	00	lu
w	ki	44	bli
y	e		n.
w	P		g
L	rz		ov
			.pl

u	e				
bl	d				m
in	m				za
ie	ie				rz
	ś				ec
	ci				zn
	e				y
	4				@
	3				so
	2				.
	0-				lu
	0				bli
	7				n.
	6				g
	L				ov
	u				.pl
	bl				
	in				
S	ul	88			m
ą	.	66			se
d	D	22			kr
O	w	11			et
kr	or	66			ar
ę	n	36			iat
g	a	87			@
o	1	05			lo
w	6	73			m
y	1				za
w	8-				.
ł	4				so
o	0				.
m	0				g
ż	ł				ov
y	o				.pl
	m				
	ż				
	a				
S	pl	44			m
ą	.	22			oz
d	D	66			@
O	ą	77			lo
kr	br	77			dz
ę	o	88			.
g	w	79			so
o	s	97			.
w	ki	98			g
y	e				ov
	g				.pl
	w				
	o				
	ł	5			
	d	9			
zi	0-				
	9				
	2				

1	Ł		
	ó		
	d		
	ż		
S	ul	1	 alimenty@nowy-sacz.gov.pl
a	.	8	
d	Pi	4	
O	ja	4	
kr	rs	8	
ę	k	2	
g	a	1	
o	3	4	
w	3	5	
y	3-		
w	3		
N	0		
o	0		
w	N		
y	o		
m	w		
S	y		
a	S		
c	a		
z	c		
u	z		
S	U	8	 oz@polsztylna.gov.pl
a	l.	9	
d	D	5	
O	a	2	
kr	br	1	
ę	o	6	
g	w	0	
o	s	4	
w	z	9	
y	c		
w	z		
O	a		
l	s		
z	ó		
y	w		
n	i	4	
e	4		
A	1		
0	0		
0	0		
1	0		
O	l		
s	z		
y	n		

Spl	7	
a.	7	O
d	5	br
Oa	4	ot
kr	1	.
ęz	8	za
g	1	gr
oń	3	@
ws	4	o
y		p
ki		ol
e		e.
w		so
g		.
O		g
o		ov
p		.pl
ol		
u		
4		
5-		
0		
6		
4		
O		
p		
ol		
e		

Sul	22	
a.	99	se
d	77	kr
O	66	et
kr	55	ar
ę	00	iat
g	11	@
o	38	os
ki	01	tr
w		ol
e		ek
y		a.
g		so
o		.
w		g
O		ov
st		.pl
ro		
7-		
4		
ę		
c		
1		
e		
0		
O		
st		
ro		
ę		
k		
a		

Sul	44	
a.	44	a
d	66	d
O	44	mi
kr	97	ni
ę	48	st
g		ra
c		cj
o		a
ki		

w	e	1	9	@
y	g	2	1	pi
	o	1	9	ot
w		5		rk
Pi		4		o
ot		9	4	w-
rk		7	-6	tr
o		3	4	yb
w		0	9	.
ie		0	4	so
Tr	Pi	1		.
y	ot	5		g
b	rk	9		ov
u	ó			.pl
n	w			
al	Tr			bi
s	y			bli
ki	b			ot
m	u			ek
	n			a
	al			@
	s			pi
	ki			ot
				rk
				o
				w-
				tr
				yb
				.
				so
				.
				g
				ov
				.pl
S	pl	2	2	so
a	.	4	4	.
d	N	2	2	pl
O	ar	6	6	oc
kr	ut	9	2	k.
ę	o	7	5	oz
g	w	2	2	@
o	ic	2	5	pl
w	z	0	3	oc
y	a			k.
	4	2		so
w		4		.
Pł		0	2	g
o	9	-6		ov
c	4	9		.pl
k	0	7		
u	4	2		
	Pł	2		
	o	0		
	c	2		
	k	4		
		2		

	6		
	9		
	7		
	3		
	6		
	4		
S	6	6	mailto:poznan@poczta.n.wysocki.pg.znania.pl
a	1	1	
d	8	8	
O	5	5	
kr	6	2	
ę	6	8	
g	2	7	
o	0	5	
w	5	1	
y			
s			
w			
e			
P			
g			
o			
o			
z	3		
n	2		
a			
n	6		
u	1-		
	7		
	4		
	5		
P			
o			
z			
n			
a			
ń			
S	1	1	mailto:KroknęgsokiwegywoPzemyślu00Pze
a	6	6	
d	6	6	
O	7	7	
kr	6	6	
ę	1	1	
g	3	3	
o	3	5	
w	6	3	
y			
g			
w			
o			
P	6		
z	3		
e	7		
m	-		
y	7		
ś	0		
u	0		
	P		
	z		
	e		

	m			
	y			
	śl			
S	ul	44		
ą	.	88	wi	
d	M	33	zy	
O	ar	66	ta	
kr	s	88	cj	
ę	z	00	e	
g	at	22	@	
o	k	88	ra	
w	a	87	d	
y	J.		o	
w	Pi		m	
R	ts		.	so
a	u		.	
d	d		g	ov
o	s		.	pl
m	ki			
iu	e			
g	o		wi	
o	1		zy	
0	0		ta	
2	6-		cj	
6-	6		a	
0	0		@	
R	a		ra	
d	o		d	
o	m		o	
m			m	
			.	so
			.	
			g	ov
			.	pl
S	pl	11		
ą	.	77	e.	
d	Ś	88	cz	
O	re	77	u	
kr	ni	55	d	
ę	a	66	ec	
g	w	33	@	
o	it	94	rz	
w	ó	49	es	
y	w		zo	
w	3		w.	
R	3		so	
z	5-		.	
e	9		g	ov
s	5		.	pl
z	9			
R				
Z				

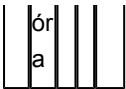
ę	z	0	0	st
g	u	1	1	ra
o	b	4	7	cy
w	s	7	0	jn
y	k	9	9	y
w	a	1	1	@
S	4	4	4	sz
z	2	8	8	cz
z	8	8	8	ec
c	7	3	3	in.
z	0	0	0	so
e	9	1	1	.
ci	5	7	7	g
ni	2	0	0	ov
e	S	9	9	.pl
z	1	1	1	
c	4	4	4	
z	8	8	8	
e	3	3	3	
ci	0	0	0	
n	1	1	1	
	7	7	7	
	0	0	0	

S	pl	7	7	 se
ą	.	4	1	kr
d	G	8	8	et
O	ru	5	5	ar
kr	n	1	1	z
ę	w	8	8	@
g	al	2	2	s
o	d	8	7	wi
w	z	7	0	d
y	ki			ni
w	1			ca
4				.
Ś				so
w	5			.
id	8-			g
ni	1			ov
c	0			.pl
y	0			
Ś				
w				
id				
ni				
c				
a				

S	ul	1		 hr
ą	.	5		oj
d	Si	8		ek
O	e	2		@
kr	n	3		ta
ę	ki	4		m
g	e	8		o
w	8			br
ic	0			

o w y w T ar n o br z e g u	z a 2 7 3 9- 4 0 0 T ar n o br z e g	+	4 2 5 3 - 4 0 0 ar n o br z e g	ze g. so .g ov .pl sa d ok re g o w y @ ta rn o br ze g. so .g ov .pl
S a d O kr ę g o w s y w T ar n o w ie	ul .J. D a br o w s ki e g o w 3- 1 0 0 T ar n ó w	1 4 6 8 8 7 4 0 9 ki e g o w 3- 1 0 0 T ar n ó w	1 4 6 8 8 7 4 0 9 ki e g o w 3- 1 0 0 T ar n ó w	sa d - ok re g o w y @ ta rn o w. so .g ov .pl
S a	ul .6	5 6		oz

d	Pi	6	@
O	e	1	so
kr	k	0	.
ę	ar	5	to
g	y	6	ru
o	5	0	n.
w	1	9	pl
y		8	
w	7-		
T	1		
or	0		
u	0		
ni	T		
u	or		
u	u		
ń			
S	al	22	ka
ą	.	22	rc
d	S		z.
O	ol	46	1
kr	id	45	9
ę	ar	04	wi
g	n	14	z
o	o	14	@
w	ś	51	w
y	ci	41	ar
w	1		sz
W	2		a
ar	7		w
s	0		a.
z	0-		g
a	9		ov
w	5		.pl
ie	1		
	W		
	ar		
	s		
	z		
	a		
	w		
	a		
S	al	22	oz
ą	.	22	@
d	S	44	w
O	ol	44	ar
kr	id	00	sz
ę	ar	41	a
g	n	00	w
o	o	46	a
w	ś	06	pr
y	ci		a
W	1		g
ar	2		a.
s	7		so

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevilla asioilla 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 55 artiklan mukaisesti hakemusta ei tarvitse toimittaa hakijan jäsenvaltion keskusviranomaisen välityksellä, vaan hakemus voidaan toimittaa suoraan toimivaltaiselle Puolan tuomioistuimelle (jos asetuksen IV ja VI luvussa ja Puolan siviiliprosessilaissa asetetut muodolliset vaatimukset täyttyvät).

Välittävänä eliminä toimivien tuomioistuinten yhteystiedot ovat saatavissa seuraavalla verkkosivulla:

<http://bip.ms.gov.pl/pl/ministerstwo/wspolpraca-miedzynarodowa/alimenty/>

Asetukseen liitetyissä ilmoituksissa mainitut muiden valtioiden välittävät elimet antavat elatusapuun oikeutetulle kaikki tämän tarvitsemat tiedot ja auttavat häntä vaadittujen asiakirjojen täyttämässä sekä tarkistavat, että hakemus on muodollisesti oikein täytetty, ennen kuin toimittavat hakemuksen ulkomaille.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Jos elatusvelvollisuuden täytäntöönpanoa on haettava tuomioistuimelta ja asia kuuluu asetuksen (EY) N:o 4/2009 soveltamisalaan, ulkomailla asuva hakija voi käyttää asetuksessa säädettyä menettelyä ja käännyä asuinvaltionsa välittävän elimen puoleen tai hakea toimivaltaiselta tuomioistuimelta ulkomailla annetun tuomion täytäntöönpanokelpoiseksi julkistamista (ks. 5 kohta). Täytäntöönpanohakemukset voi toimittaa minkä tahansa ulosottomiehen toimistoon.

Jos elatusapuun oikeutettu asuu maassa, jonka kanssa Puola on tehnyt yleissopimuksen tai kahdenvälisen sopimuksen elatusapupäätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta, tarvittava apu myönnetään kyseisen sopimuksen mukaisesti. Yleensä kahdenvälisessä sopimuksessa määrätään, että on käännyttävä suoraan puolalaisen tuomioistuimen puoleen tai että hakemus on tehtävä puolalaiselle tuomioistuimelle sen maan tuomioistuimen välityksellä, joka on tehnyt elatusapupäätöksen. Viimeksi mainitussa tapauksessa hakemus toimitetaan toimivaltaiselle tuomioistuimelle keskusviranomaisten välityksellä. Yleensä näitä ovat oikeusministeriöt tai muut New Yorkin yleissopimuksessa nimetyt elimet:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Tuomioistuinten yhteystiedot ovat saatavilla osoitteessa

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Ulosottomiesten yhteystiedot ovat saatavilla osoitteessa <https://www.komornik.pl/>

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä, 18. kesäkuuta 2011 lähtien.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälisiä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei aiheellinen.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Puolassa sovelletaan 17 päivänä joulukuuta 2004 annettua lakia EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta (Puolan virallinen lehti 10/2005, 67 kohta, sellaisena kuin se on muutettuna) ja oikeussuojakeinojen parantamisesta rajat ylittävissä riita-asioissa vahvistamalla oikeusapuun kyseisissä riita-asioissa liittyvät yhteiset vähimmäisvaatimukset 27 päivänä tammikuuta 2003 annetun neuvoston direktiiviä 2003/8/EY (EYVL L 26, 31.1.2003, s. 41). Ne täyttävät siviiliprosessilaissa ja siviiliasioiden oikeudenkäyntimaksuista annetussa laissa säädetyt vaatimukset. Jos osapuoli hakee tiettyä konkreettista apua (esim. asianajajan nimeämistä, asiakirjakäännöksiä, matkakulujen korvaamista), hänen on ilmoitettava tästä asiasta käsittelevälle tuomioistuimelle käyttäen [EU:n yhteistä lomaketta](#).

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Puolan keskusviranomaisen voi määrätä toimivaltaisen viranomaisen tekemään sosiaalishuollon elatusvelvollisen taloudellisesta tilanteesta. Oikeusperustana on 28 päivänä huhtikuuta 2011 annettu laki siviiliprosessilain ja eräiden muiden lakien uudistamisesta (28 päivänä huhtikuuta 2011 annettu laki, jolla muutetaan siviiliprosessilakia ja lakia EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimissa yksityisoikeudellisissa asioissa myönnettävästä oikeusavusta sekä oikeusavusta riita-asioiden ratkaisemiseksi sovintomenettelyssä ennen oikeudenkäyntimenettelyn aloittamista (Puolan virallinen lehti 129/2011, 735 kohta).

Jos elatusvelvollisen tai asianosaisen olinpaikka ei ole tiedossa, oikeusministeriö tekee tiedusteluja keskus- ja paikallisrekistereissä (mm. PESEL.SAD-tietokannan avulla) sen selvittämiseksi, mille tuomioistuimelle tai ulosottomiehelle toimivalta asiassa kuuluu tai antaakseen vastauksen erityistoimenpiteitä koskevaan pyyntöön. Jotta voitaisiin varmistaa 51 artiklassa kuvattujen tehtävien täytäntöönpano, oikeusperustaan, rahoitukseen tai keskusviranomaisen henkilöstöön ei tällä hetkellä suunnitella muutoksia.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 11/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Romania

Tämän sivun alkukielistä versiota [ro](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan. Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
 - 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
 - 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
 - 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
 - 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
 - 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
 - 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
 - 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
 - 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?
-

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuus on henkilölle laissa asetettu velvoite toimittaa varat toisen henkilön perustarpeiden, myös hengellisten tarpeiden, täyttämiseen. Vanhemman alaikäistä lastaan koskeva elatusvelvollisuus kattaa myös varat koulutukseen ja ammattiopintoihin.

Elatusvelvollisuus koskee puolisoita, sukulaisia ylenevässä ja alenevassa polvessa, sisarusia sekä muita laissa vahvistettuja henkilöitä (siviililain 516 §).

Myös entisten puolisoitten välillä on elatusvelvollisuus (siviililain 398 §). Sitä ei pidä sekoittaa korvauksiin tai vahingonkorvauksiin.

Puolisonsa lapsen elatukseen osallistuneen puolison on jatkettava lapsen elatusta niin kauan kuin tämä on alaikäinen, mutta ainoastaan, jos lapsen vanhemmat ovat kuolleet tai kadonneet tai he ovat vähävaraisia (siviililain 517 §:n 1 momentti). Lapsella saattaa puolestaan olla velvollisuus osallistua häntä elättäneen henkilön elatukseen 10 vuoden ajan (siviililain 517 §:n 2 momentti).

Elatusvelvollisen henkilön tai alaikäisen elatuksesta ilman velvoitetta huolehtineen henkilön perillisten on jatkettava elatusta suhteessa perityn omaisuuden arvoon niin kauan kuin elatusapua saava lapsi on alaikäinen, mikäli alaikäisen lapsen vanhemmat ovat kuolleet tai kadonneet tai he ovat vähävaraisia.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhempien ja lasten välisestä elatusavusta säädetään siviililain 499 ja 525 §:ssä. Alaikäisiä, jotka pyytävät elatusapua vanhemmiltaan, pidetään vähävaraisina, jos he eivät kykene elättämään itseään työllä, vaikka heillä olisi omaisuutta. Jos vanhemmat eivät kuitenkaan pysty tarjoamaan elatusapua ilman, että heidän oma toimeentulonsa vaarantuu, toimivaltainen tuomioistuin voi sallia, että lapsen elatus taataan myymällä tämän omaisuutta ehdottoman välttämättömiä tavaroita lukuun ottamatta.

Vanhempien on huolehdittava täysi-ikäisyyden (tavallisesti 18-vuotiaana) saavuttaneen lapsensa elatuksesta, jos tämä jatkaa opintojaan, opintojen päättymiseen asti, mutta enintään 26 ikävuoteen saakka.

3 Pitäkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Elatusavun hakijan on käännyttävä oman kotipaikkansa tai vastaajan kotipaikan toimivaltaisen tuomioistuimen puoleen. Elatusavun vahvistamista koskeva haaste voidaan laatia erikseen tai osana avioeromenettelyä, isyyden vahvistamisen menettelyä tai alaikäisten lasten huoltajuuden tai kotipaikan vahvistamista koskevaa menettelyä. Tuomioistuin voi presidenttinsä määräyksellä asettaa väliaikaisia toimenpiteitä, joita sovelletaan vain siihen asti kun pääasia eli avioliiton purkamista koskeva menettely on saatu päätökseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsitellään useita vaiheita. Kirjallisessa vaiheessa jätetään tuomioistuinkäsittelyä koskeva hakemus, haaste ja vastahaaste. Sen aikana voidaan myös toteuttaa turvaamistoimenpiteitä, joita ovat esimerkiksi oikeudellinen jäädyttäminen ja takavarikointi. Osapuolet kutsutaan asian käsittelyyn ja niille toimitetaan oikeudenkäyntiasiakirjat. Suulliseen käsittelyyn kuuluu asianosaisten kuuleminen, jonka puitteissa voidaan esittää oikeudenkäyntiväitteitä ja todisteita. Tuomioistuin antaa ratkaisunsa käsittelyvaiheen jälkeen.

Jos kyseessä on yhteiseen sopimukseen perustuva avioero, jonka voi myöntää julkinen notaari, puoliset voivat sopia keskenään kaikista avioeroon liittyvistä seikoista, myös vanhempien osuudet lapsen elatukseen, koulutukseen ja ammattipintoihin liittyvistä menoista.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Edustajan käyttäminen elatusapua koskevassa menettelyssä on periaatteessa mahdollista. Jos elatusapuhakemus jätetään avioeromenettelyn yhteydessä, puolisoilla voi kuitenkin olla edustaja vain tietyissä nimenomaisesti vahvistetuissa tilanteissa (siviiliprosessilain 920 §).

Jos haetaan elatusavun määrän vahvistamista, korottamista tai vähentämistä, osapuolia voi edustaa tavanomaisella tavalla asianajaja tai muu edustaja. Jos edustaja on muu kuin asianajaja, hän ei voi esittää menettelyn aikana suullisia päätelmiä. Alaikäistä edustaa hänen laillinen edustajansa (vanhempi tai poikkeustapauksessa muu huoltaja). Täysi-ikäisyyden saavuttamisen jälkeen lapsi toimii omilla nimissään.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Toimivaltainen tuomioistuin määräytyy (vastaajan tai hakijan kotipaikan mukaan) Romanian oikeudellisen atlasen kautta. Se julkaistaan Romanian oikeusministeriön verkkosivulla tuomioistuinportaalissa (<http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>).

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Ei pidä, sillä asianajajan käyttäminen edustajana ja avustajana ei ole pakollista.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Elatusavun vahvistamista tai muuttamista koskeva pyyntö on vapautettu leimaverosta. Asianajajan apu tai edustus ovat maksullisia, mutta eivät pakollisia. Jos osapuolen tulot eivät riitä, hän voi pyytää julkista oikeusapua asianajajan palkkion maksamiseen tai muihin oikeuskäsittelyyn liittyviin kuluihin.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusapu myönnetään hakijan tarpeen ja maksajan varojen mukaan. Elatusapu maksetaan periaatteessa luontoissuorituksina välttämättömien elinkustannusten kattamiseksi. Käytännössä useimmiten tuomioistuin kuitenkin vahvistaa rahana maksettavan elatusmaksun, joka on joko kiinteämääräinen summa tai osuus elatusvelvollisen kuukausituloista (siviililain 530 §). Kiinteänä rahasummana vahvistettuun elatusmaksuun tehdään neljännesvuosittain indeksitarkistus inflaation perusteella.

Jos elatusmaksua maksaa toinen vanhemmista, se on enintään neljäsosa vanhemman nettokuukausituloista yhdelle lapselle, kolmasosa kahdelle lapselle ja puolet kolmelle tai useammalle lapselle. Lapsille maksettavan elatusavun määrä yhdessä muille henkilöille maksettavan elatusavun kanssa ei saa ylittää puolta maksajan nettokuukausituloista (siviililain 529 §).

Jos elatusapua maksavan henkilön varoissa tai elatusavun saajan tarpeessa tapahtuu muutos, toimivaltainen tuomioistuin voi olosuhteiden mukaan määrätä uudessa oikeuskäsittelyssä, että elatusmaksua vähennetään tai korotetaan tai se lopetetaan kokonaan (siviililain 531 §).

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusvelvollisuus suoritetaan luontoissuorituksena siten, että elatusapu kattaa välttämättömät elinkustannukset ja tapauksen mukaan kustannukset, jotka liittyvät koulutukseen ja ammattiopintoihin (siviililain 530 §). Jos elatusvelvollisuutta ei täytetä vapaaehtoisesti luontoissuorituksena, toimivaltainen viranomainen määrää elatusmaksun suoritettavaksi rahana. Elatusmaksu voidaan määrätä joko kiinteämääräisenä summana tai osuutena elatusvelvollisen nettokuukausituloista.

Elatusmaksu suoritetaan säännöllisissä erissä osapuolten sopimina ajankohtina tai, jos asiasta ei päästä yhteisymmärrykseen, tuomioistuimen päätöksellään määrääminä ajankohtina. Osapuolet voivat sopia tai toimivaltainen tuomioistuin voi määrätä perustelluista syistä, että elatusmaksu suoritetaan maksamalla etukäteen kokonaissumma, joka kattaa elatusavun saajan tarpeet pitkällä aikavälillä tai koko elatusavun antamisaikana edellyttäen, että elatusapua antavalla henkilöllä on tähän tarvittavat varat (siviililain 533 §).

Alaikäiselle lapselle vahvistettu elatusmaksu maksetaan hänen laillisille edustajalleen.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Koska suurin osa elatusavusta Romaniassa maksetaan rahana, useimmin käytetty pakkotäytäntöönpanokeino on ulosmittaus palkasta (kuukausituloista). Joskus, vaikkakin harvoin, myydään elatusvelvollisen kiinteää tai irtainta omaisuutta.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Siviiliprosessilain 728 §:ssä säädetään, että enintään puolet elatusvelvollisen säännöllisistä nettokuukausituloista voidaan ulosmitata elatusvelvollisuuden hoitamiseen. Jos samasta summasta on meneillään useita perintämenettelyjä, yhteensä enintään puolet nettokuukausituloista voidaan ulosmitata riippumatta vaateen luonteesta.

Kun elatusvelkoja hakee samaan aikaan perintään irtainta tai kiinteää omaisuutta, jonka arvo ylittää selkeästi vaateen arvon, täytäntöönpanosta vastaava tuomioistuin voi rajoittaa perinnän koskemaan vain tiettyjä tavaroita (siviiliprosessilain 701 §).

Pakkotäytäntöönpano päättyy, kun esimerkiksi koko täytäntöönpanomääräyksessä esitetty velvollisuus on täytetty ja pakkotäytäntöönpanosta aiheutuneet kulut on peritty, pakkotäytäntöönpanoa ei voida toteuttaa tai jatkaa ulosmitattavien varojen puutteen vuoksi tai varoja ei voida käyttää tai jos täytäntöönpano peruutetaan (siviiliprosessilain 702 §).

Oikeus pakkotäytäntöönpanoon kestää kolme vuotta. Sitä koskevan muutoksenhaun voi tehdä täytäntöönpanosta vastaavaan tuomioistuimeen. Toimivaltainen tuomioistuin voi keskeyttää täytäntöönpanon siihen asti kun sitä koskeva muutoksenhaku on ratkaistu (siviiliprosessilain 711 § ja sitä seuraavat pykälät).

Kun täytäntöönpanomääräys tai itse pakkotäytäntöönpano kumotaan, asianosaisella on oikeus täytäntöönpanon peruuttamiseen siten, että tilanne palautuu samaksi kuin ennen täytäntöönpanoa (siviiliprosessilain 722 § ja sitä seuraavat pykälät).

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Ei ole.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun enakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Ei voi.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Elatusapua koskevan pyynnön voi esittää asetuksen (EY) N:o 4/2009, vuonna 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen tai vuonna 1959 tehdyn New Yorkin yleissopimuksen nojalla Romanian oikeusministeriön välityksellä, mikäli velallinen asuu EU:n jäsenvaltion tai vuonna 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen tai vuonna 1956 tehdyn New Yorkin yleissopimuksen sopimuspuolen alueella.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Romanian oikeusministeriö (*Ministerul român al Justiției*)

str. Apolodor nr. 17, Sector 5, București, cod 050741,

Kansainvälisen oikeuden ja oikeudellisen yhteistyön osasto (*Direcția Drept Internațional și Cooperare Judiciară*)

faksi +40 204 1079 tai +40 37 204 1084, sähköposti ddiit@just.ro

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Hakijan on käännyttävä suoraan asetuksen (EY) N:o 4/2009, vuonna 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen tai vuonna 1956 tehdyn New Yorkin yleissopimuksen mukaisesti nimetyn keskusviranomaisen puoleen.

Pyynnön esittävä Suomen keskusviranomaisen voi tämän jälkeen ottaa yhteyttä Romanian vastaanottavaan keskusviranomaiseen, joka on

- asetuksen (EY) N:o 4/2009 ja vuonna 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen nojalla laadittujen pyyntöjen osalta Romanian oikeusministeriö ja
- vuonna 1956 tehdyn New Yorkin yleissopimuksen nojalla laadittujen pyyntöjen osalta Bukarestin asianajajaliitto (*Baroul București*).

Pyyntö toimitetaan tämän jälkeen toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

Jos pyynnön esittäjä on ulkomailla, hän voi ottaa yhteyttä suoraan henkilökohtaisesti tai edustajanaan toimivan asianajajan välityksellä vastaajan tai pyynnön esittäjän kotipaikan romanialaiseen toimivaltaiseen viranomaiseen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Jos hakija on ulkomailla, hän voi ottaa yhteyttä suoraan henkilökohtaisesti tai edustajanaan toimivan asianajajan välityksellä vastaajan tai pyynnön esittäjän kotipaikan romanialaiseen toimivaltaiseen viranomaiseen. Toimivaltaisen tuomioistuimen yhteystiedot voi selvittää tuomioistuinportaalin (<http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>) avulla vastaajan tai pyynnön esittäjän kotipaikan perusteella.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä. Romanian siviililain 2612 §:n mukaan elatusvelvollisuuteen sovellettava laki määräytyy Euroopan unionin sääntelyn mukaisesti eli elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehdyn Haagin pöytäkirjan mukaisesti.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Ei sovelleta.

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Romanian oikeusministeriö lähettää vastaanottamansa pyynnön eteenpäin toimivaltaiselle viranomaiselle tai toimielimelle, jolla on hallussaan asianomaiset henkilötiedot, alueelliselle toimivaltaiselle asianajajaliitolle, haastemiesten yhdistykselle tai tarvittaessa toimivaltaiselle tuomioistuimelle. Tässä noudatetaan *lakia nro 36/2007 tietyistä toimenpiteistä, joita tarvitaan tiettyjen Euroopan unionin neuvoston asetusten ja päätösten sekä kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien elatusvelvollisuuden alan säädösten soveltamiseksi*.

Täysin ilmaista oikeusapua annetaan seuraaville tahoille, jotka ovat esittäneet pyynnön keskusviranomaisen kautta asetuksen (EY) N:o 4/2009 46 artiklassa esitetyin edellytyksin: elatusvelkoja, joka on alle 18-vuotias tai, jos hän jatkaa opintojaan, enintään 21-vuotias, tai haavoittuvassa asemassa oleva elatusvelkoja.

Romanian oikeusministeriö toimittaa ulkomailta lähetetyt pyynnöt suoraan toimivaltaiselle alueelliselle asianajajaliitolle. Asianajajaliiton puheenjohtaja nimittää kiireellisellä menettelyllä viran puolesta tekemällään päätöksellä pakollisen asianajajan. Nimitetty asianajaja pyytää julkista oikeusapua, johon sisältyy myös haastemiehen palkkion maksaminen.

Saatuun täytäntöönpanomääräyksen nimitetty asianajaja pyytää julkista oikeusapua haastemiehen palkkion maksamisen muodossa. Asianajaja jättää toimivaltaiselle alueelliselle haastemiehelle pakkotäytäntöönpanoa koskevan hakemuksen, täytäntöönpanomääräyksen ja asianajajaliiton puheenjohtajan päätöksen.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Romaniassa on annettu *laki nro 36/2007 tietyistä toimenpiteistä, joita tarvitaan tiettyjen Euroopan unionin neuvoston asetusten ja päätösten sekä kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien elatusvelvollisuuden alan säädösten soveltamiseksi*.

Romanian oikeusministeriö on nimetty Romaniassa keskusviranomaiseksi, joka toimittaa asetuksen (EY) N:o 4/2009 53 ja 56 artiklassa tarkoitetut pyynnöt. Vastaanotettuaan elatusvelkojalta tai velalliselta tarvittavat kirjalliset todisteet oikeusministeriö täyttää pyynnön osan A ja voi auttaa elatusvelkojaa tai velallista täyttämään myös osan B.

Nimetty keskusviranomainen, joka vastaanottaa erityisiä toimenpiteitä ja elatusapua koskevat pyynnöt, on oikeusministeriö. Romanian oikeusministeriö lähettää vastaanottamansa pyynnön eteenpäin toimivaltaiselle viranomaiselle tai toimielimelle, jolla on hallussaan asianomaiset henkilötiedot, alueelliselle toimivaltaiselle asianajajaliitolle, haastemiesten yhdistykselle tai tarvittaessa toimivaltaiselle tuomioistuimelle.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 11/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Slovenia

Tämän sivun alkukielistä versiota [sl](#) on muutettu äskettäin. Päivitystä suomennetaan parhaillaan. Seuraavat kielet ovat jo saatavilla: [en](#).

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suoja koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusvelvollisuus on perheoikeudellinen instituutio. Se perustuu yhteen perheoikeuden olennaisimmista periaatteista: perheen sisäiseen yhteisvastuuseen ja perheenjäsenten keskinäiseen avunantoon. Elatusapu maksetaan yleensä vapaaehtoisesti perheenjäsenten henkilökohtaisten siteiden vuoksi, mutta elatusavun määrä voidaan myös vahvistaa tuomioistuimessa.

Sloveniassa elatusavun (*preživnina*) käsite kattaa (entisten) puolisoitten, lasten ja vanhempien elatuksen (*preživljanje*). Se sisältää huolenpidon ja elatuksen sekä kattaa myös tuomioistuimen vahvistaman elatusavun lapselle. Näin ollen siihen sisältyvät kaikki henkilön lainmukaiset velvollisuudet lastensa tai puolisonsa elatustarpeiden täyttämiseksi. Elatusavun käsitettä voidaan soveltaa myös sellaisten vanhempien elatukseen, joilla ei ole tarpeeksi varoja omasta elatuksestaan huolehtimiseksi, jolloin elatusvelvollisuus on heidän lapsillaan. Elatusapu voi viitata myös elatusavun rahamäärään.

Vanhemmat ovat velvollisia huolehtimaan **lapsensa** elatuksesta. (Avioliitto- ja perhesuhdelain (*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*) 103 §)

Täysi-ikäisten lasten on elätettävä **vanhempiaan**, jos näillä ei ole eivätkä nämä voi saada tarpeeksi varoja elämiseen. Täysi-ikäisten lasten ei tarvitse elättää vanhempaa, joka perusteettomasti on laiminlyönyt velvollisuutensa elättää lasta. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 124 §)

Henkilön on huolehdittava **avio- tai avopuolionsa alaikäisen lapsen** elatuksesta, jos lapsi asuu hänen kanssaan; elatusvelvollisuutta ei ole silloin, kun avio- tai avopuoliso tai lapsen toinen vanhempi kykenee vastaamaan lapsen elatuksesta. Avio- tai avopuolison velvollisuus lakkaa, kun hänen avio- tai avoliittonsa lapsen äidin tai isän kanssa päättyy, paitsi jos liitto päättyy lapsen äidin tai isän kuoleman. Viimeksi mainitussa tapauksessa jälkeen elävä avio- tai avopuoliso on velvollinen elättämään kuolleen avio- tai avopuolionsa lasta ainoastaan, jos hän asui samassa taloudessa lapsen kanssa avio- tai avoliiton päättyessä. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 127 §)

Aviopuolisolla, jolla ei ole toimeentuloa ja joka on työttömänä vastoin tahtoaan, on oikeus saada elatusta puolisoltaan, jos tämä kykenee täyttämään elatusvelvollisuuden. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 50 §)

Puoliso, jolla ei ole omia tuloja, voi vaatia elatusta avioeromenettelyssä tai erillisellä hakemuksella vuoden kuluessa siitä, kun avioero sai lainvoiman. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 81 a §)

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhemmilla on velvollisuus elättää lapsiaan näiden **täysi-ikäisyyteen** asti niin, että he varojensa ja kykyjensä mukaan tarjoavat lapsen kehityksen edellyttämät elinolosuhteet.

Jos lapsi opiskelee **kokoaikaista opetusta antavassa oppilaitoksessa**, vaikka osa-aikaisestikin (*izredni študij*), vanhempien on huolehdittava elatuksesta enintään siihen asti kun lapsi täyttää **26 vuotta**.

Vanhemmilla on velvollisuus elättää avioliitossa tai avioliitossa elävää lastaan ainoastaan, jos lapsen avio- tai avopuoliso ei kykene häntä elättämään.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Kun **täysi-ikäinen lapsi on velvollinen maksamaan elatusapua vanhemmilleen**, elatusavun saaja ja maksaja voivat tehdä **sopimuksen notaarin asiakirjan muodossa**. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 130 a §)

Jos vanhemmat sopivat **lapsen elatuksesta**, he voivat pyytää, että **tuomioistuin tekee asiasta päätöksen riidattomassa menettelyssä**. Jos tuomioistuin toteaa, että sopimus ei ole lapsen edun mukainen, se hylkää hakemuksen. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 130 §)

Puoliso, jolla ei ole omia tuloja, voi vaatia puolisoltaan elatusta avioeromenettelyssä tai erillisellä **kanteella** vuoden kuluessa siitä, kun avioero sai lainvoiman. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 81 a §)

Jos elatuksesta ei päästä sopimukseen, on nostettava kanne toimivaltaisessa tuomioistuimessa. **Asiallinen toimivalta** on alueellisilla tuomioistuimilla (*okrožno sodišče*). (Siviiliprosessilain (*Zakon o pravdnem postopku*) 32 §)

Kanteessa on esitettävä pääasiaa koskeva täsmällinen kanteen kohde ja asianosaisten vaatimukset, tosiasiat, joihin kantaja perustaa vaatimuksensa, todisteet, joilla kyseiset tosiasiat on tarkoitus näyttää toteen, ja muut tiedot, jotka on esitettävä kaikissa kanteissa (siviiliprosessilain 180 §).

Lain mukaan hakemus sisältää kanteen, vastineen, muutoksenhakukeinot ja muut lausunnot, ehdotukset ja tiedonannot, jotka on esitetty menettelyn ulkopuolella. Hakemusten on oltava ymmärrettäviä, ja niissä on esitettävä kaikki menettelyssä tarvittavat tiedot. Niissä on mainittava mm. tuomioistuin, asianosaisten nimet ja pysyvät tai tilapäinen asuinpaikka tai kotipaikka, asianosaisten mahdolliset oikeudelliset edustajat ja asiamiehet, riidan aihe sekä lausuntojen sisältö. Hakijan on allekirjoitettava hakemus, ellei se ole hakemuksen muodon vuoksi mahdotonta. Kantajan allekirjoituksena pidetään omakätistä allekirjoitusta, kuten myös sähköistä allekirjoitusta, joka on vahvistettu laatuvarmenteella. Jos hakemus sisältää vaatimuksen, asianosaisten on esitettävä hakemuksessa seikat, joihin se perustuu, ja todisteet, jos sellaisia tarvitaan. (Siviiliprosessilain 105 §)

Kun kanne nostetaan, on maksettava **tuomioistuinmaksu**. Tuomioistuimelle on maksettava siinä määräajassa, jonka se asettaa päätöksessään. (Siviiliprosessilain 105 a §)

Hakemus on esitettävä **kirjallisena**. Kirjallinen hakemus on hakemus, joka on kirjoitettu käsin tai tulostettu ja allekirjoitettu omakätisesti (hakemus fyysisessä muodossa), tai sähköisessä muodossa oleva hakemus, jossa on laatuvarmenteella vahvistettu sähköinen allekirjoitus. Kirjallinen hakemus lähetetään postitse, sähköisesti tai viestintäteknologiaa käyttäen, toimitetaan suoraan tai sen toimittaa henkilö, joka toimittaa hakemuksia työksensä (*poslovni ponudnik*). Sähköisessä muodossa oleva hakemus lähetetään tietojärjestelmään sähköisesti. Järjestelmä ilmoittaa hakijalle automaattisesti hakemuksen vastaanottamisesta. Hakemuksen voi esittää myös tähän tarkoitukseen laaditulla tai muulla lomakkeella. (Siviiliprosessilain 105 b §)

Vastapuolelle toimitettavat asiakirjat on toimitettava tuomioistuimelle niin monena **kappaleena** kuin tuomioistuin ja vastapuoli vaativat ja sellaisessa muodossa, että tuomioistuin voi toimittaa ne eteenpäin. Tämä koskee myös liitteitä. Sähköisessä muodossa olevat hakemukset ja liitteet, jotka on lähetettävä vastapuolelle, lähetetään yhtenä kappaleena. Tuomioistuin toimittaa vastapuolelle niin monta sähköistä kopiota tai valokopiota kuin tarvitaan. (Siviiliprosessilain 106 §) Hakemukseen liitettävät asiakirjat voivat olla **alkuperäisiä tai kopioita**. (Siviiliprosessilain 107 §) Vaikka oikeusperusta on jo olemassa, asiakirjojen sähköisen toimittamisen, tiedoksi antamisen ja hallinnan tekniset edellytykset eivät vielä täyty.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Lapsen **laillinen edustaja** tekee elatusapua koskevan hakemuksen. Alaikäisiä lapsia edustavat heidän vanhempansa. Jos lapsi on otettu huostaan, hakemuksen tekee holhooja.

Tuomioistuimen on annettava **15 vuotta täyttäneelle lapselle**, joka **ymmärtää toimiansa merkityksen ja oikeudelliset seuraukset**, mahdollisuus suorittaa prosessitoimia itsenäisenä asianosaisena. Lapsen oikeudellinen edustaja voi suorittaa menettelyssä toimia ainoastaan, jos lapsi ei ilmoita itse käyttävänsä oikeutta. **Alle 15-vuotiaasta lasta** tai lasta, joka tuomioistuimen mielestä **ei ymmärrä toimiansa merkitystä ja oikeudellisia seurauksia**, edustaa **laillinen edustaja**.

Jos lapsen edut ja hänen laillisen edustajansa edut ovat ristiriidassa, tuomioistuin määrää lapselle **erityisedustajan**. Tuomioistuin

toimii näin myös muissa tapauksissa, jos se katsoo, että se on kyseisissä olosuhteissa tarpeen lapsen edun suojaamiseksi. (Siviiliprosessilain 409 §)

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Asiallinen toimivalta on alueellisilla tuomioistuimilla (*okrožno sodišče*). (Siviiliprosessilain (*Zakon o pravdnem postopku*) 32 §)

Yleinen **alueellinen toimivalta** on tuomioistuimella, jonka alueella vastaaja asuu pysyvästi. Jos slovenialainen tuomioistuin on toimivaltainen siksi, että vastaaja asuu Sloveniassa tilapäisesti, yleinen alueellinen toimivalta on tuomioistuimella, jonka alueella vastaaja asuu tilapäisesti. Jos vastaajalla on pysyvän asuinpaikan lisäksi tilapäinen asuinpaikka toisella paikkakunnalla, ja olosuhteiden perusteella voidaan olettaa, että vastaaja asuu siellä pitkään, yleinen alueellinen toimivalta on myös vastaajan tilapäisen asuinpaikan tuomioistuimella. (Siviiliprosessilain 47 §)

Jos elatusasiassa on kantajana henkilö, joka vaatii elatusta, toimivalta ei ole ainoastaan tuomioistuimella, jolla on yleinen alueellinen toimivalta, vaan myös tuomioistuimella, jonka tuomiopiirissä kantaja asuu tilapäisesti tai pysyvästi. Jos slovenialainen tuomioistuin on toimivaltainen kansainvälisessä elatusasiassa siksi, että kantaja on lapsi, joka asuu pysyvästi Sloveniassa, alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella kantaja asuu pysyvästi. Jos slovenialainen tuomioistuin on toimivaltainen elatusasiassa siksi, että vastaajalla on Sloveniassa omaisuutta, josta elatusta voitaisiin maksaa, alueellinen toimivalta on sillä tuomioistuimella, jonka alueella omaisuus on. (Siviiliprosessilain 50 §)

6 Pitäkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Asianosaiset voivat suorittaa prosessitoimia henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Aluetuomioistuimen (*okrožno sodišče*) menettelyissä asiamies voi olla ainoastaan asianajaja tai muu henkilö, joka on suorittanut valtion oikeustutkinnon (*pravniški državni izpit*). (Siviiliprosessilain 86 ja 87 §)

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Kun kanne nostetaan, on maksettava **tuomioistuinmaksu**. Tuomioistuimelle on maksettava siinä määräajassa, jonka se asettaa päätöksessään. (Siviiliprosessilain 105 a §)

Jos vaatimuksen kohteena on ainoastaan oikeus elatusapuun tai yksittäisten elatusapumaksujen periminen, tuomioistuinmaksun suuruus perustuu riidan kohteen arvoon, joka saadaan **laskemalla yhteen kolmen kuukauden maksusuoritukset**, ellei elatusapua vaadita lyhyemmältä ajalta. (Tuomioistuinmaksulain (*Zakon o sodnih taksah*) 23 §)

Jos elatusvaateesta päätetään samaan aikaan kuin lapsen huoltajuudesta, maksetaan kiinteä 45 euron tuomioistuinmaksu. (Tuomioistuinmaksulain maksutariffin otsake 1212)

Menettelyn kuluihin on mahdollista saada maksutonta oikeusapua. Maksuttoman oikeusavun myöntämisestä päättää aluetuomioistuimen presidentti. (Maksutonta oikeusapua koskevan lain (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*) 2 §)

Vapautusta tuomioistuinmaksuista, maksujen lykkäystä tai niiden maksamista erissä on haettava erikseen siinä tuomioistuimessa, jossa varsinainen menettely hoidetaan. (Tuomioistuinmaksulain 12 §)

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Elatusapu määrätään maksettavaksi kuukausittain etukäteen, ja sitä voi vaatia suoritettavaksi hakemuksen jättöajankohdasta alkaen. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 132 c §)

Elatusavun määrä vahvistetaan ottamalla huomioon hakijan tarpeet sekä elatusvelvollisen taloudellinen tilanne ja ansaintamahdollisuudet. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 129 §)

Tuomioistuimen on arvioitava lapsen elatusavun suuruus ottamalla huomioon lapsen etu, jolloin elatusavun on riitettävä turvaamaan lapsen fyysinen ja psyykinen kehitys. Elatusavun on katettava lapsen elinkustannukset, jotka aiheutuvat erityisesti asumisesta, ravinnosta, vaatteista, jalkineista, huolenpidosta, kasvatuksesta, koulutuksesta, virkistytymisestä ja muista erityistarpeista. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 129 a §)

Hakijan tai elatusvelvollisen pyynnöstä tuomioistuin voi korottaa tai alentaa elatusavun määrää taikka poistaa sen kokonaan täytäntöönpanomääräyksellä, jos elatusavun määrittämisen perusteena ollut hakijan tarve tai elatusvelvollisen elatuskyky on muuttunut. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 132 §)

Täytäntöönpanomääräyksellä asetettua elatusapua tarkistetaan kerran vuodessa Slovenian kuluttajahintaindeksin perusteella. Tarkistus tehdään maaliskuussa sillä perusteella, kuinka paljon kuluttajahinnat ovat kumulatiivisesti nousseet siitä kuukaudesta, jona elatusavusta päätettiin tai jona sitä viimeksi tarkistettiin. Perheasioista vastaava ministeri julkaisee elatusavun tarkistuksen määrän Slovenian virallisessa lehdessä. Sosiaaliviranomaiset ilmoittavat kirjallisesti elatusvelvolliselle ja elatusavun saajalle tarkistuksesta ja uudesta elatusavun määrästä. Sosiaaliviranomaisten ilmoitus ja tuomioistuimessa tehty sovinto, lainvoimainen tuomio tai täytäntöönpanokelpoinen notaarin asiakirja muodostavat yhdessä täytäntöönpanomääräyksen. (Avioliitto- ja perhesuhdelain 82 d §)

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Siitä päättää tuomioistuin. Alaikäisen lapsen elatusapu maksetaan yleensä lapsen oikeudellisen edustajan pankkitilille. Täysi-ikäisen henkilön elatusapu maksetaan hänen pankkitililleen.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Jos elatusvelvollinen ei vapaaehtoisesti täytä velvollisuuttaan maksaa elatusapua täytäntöönpanomääräyksen mukaisesti (tuomio, tuomioistuimen päätös, täytäntöönpanokelpoinen notaarin asiakirja ja ilmoitus elatusavun määrittämisestä), **elatusavun saaja voi jättää tuomioistuimeen täytäntöönpanohakemuksen** täytäntöönpano- ja turvaamislain (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*) mukaisesti, jotta velvollisuus tulisi täytetyksi.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Ks. Euroopan oikeusportaali – [Tuomion täytäntöönpanomenettelyt](#)

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Saadakseen elatusavun perimistä koskevaa tietoa asianosaiset voivat kääntyä minkä tahansa sosiaalitoimiston puoleen.

Asiallinen toimivalta päättää elatusavusta on alueellisilla tuomioistuimilla (*okrožno sodišče*). Asianosainen voi hakea maksutonta oikeusapua, joka voi tarkoittaa sitä, että asianosainen saa asianajajan edustajakseen tuomioistuimessa tai vapautuksen oikeudenkäyntikuluista.

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua, voi alaikäisen lapsen laillinen edustaja tai täysi-ikäinen velkoja itse tehdä perintähakemuksen toimivaltaiselle paikallistuomioistuimelle (*okrajno sodišče*). Perintähakemuslomakkeen täyttämiseen voi pyytää apua toimivaltaiselta sosiaalitoimistolta, paikallistuomioistuimelta (*okrajno sodišče*), asianajajalta tai Slovenian julkisesta apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahastosta (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*).

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Jos elatusvelvollinen ei maksa elatusapua, laillinen edustaja voi hakea alaikäisen lapsen puolesta korvaavaa elatusapua Slovenian julkiselta apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahastolta (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*), mutta vasta sen jälkeen kun on olemassa lainvoimainen ja täytäntöönpanokelpoinen tuomioistuimen päätös tai tuomioistuimessa tehty sovinto, jossa määrätään elatusavusta. Edellytyksenä on myös, että laillinen edustaja on itse yrittänyt periä elatusapua tuloksetta tai jättänyt täydellisen hakemuksen elatusavun perimiseksi ulkomailta.

Korvaavaan elatusapuun on oikeutettu alle 18-vuotias lapsi, joka on

- Slovenian kansalainen ja asuu pysyvästi Sloveniassa
- Sloveniassa pysyvästi asuva ulkomaalainen, johon sovelletaan kahdenkeskistä kansainvälistä sopimusta tai muuta vastavuoroista järjestelyä.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä. Elatusapumaksujen perimisessä toisesta jäsenvaltiosta voi auttaa Slovenian julkinen apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahasto (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*), joka on nimetty keskusviranomaiseksi toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevista asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 mukaisten velvoitteiden hoitamisessa. Slovenian julkinen apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahasto on nimetty myös lasten ja

muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä tehdyssä (Haagin) yleissopimuksessa tarkoitetuksi keskusviranomaiseksi ja elatusavun perimisestä ulkomailla tehdyssä YK:n (New Yorkin) yleissopimuksessa tarkoitetuksi välittäväksi ja vastaanottavaksi elimeksi.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Yhteystiedot:

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije

Dunajska cesta 20

1000 Ljubljana

Puhelin: +386 1 4720 990

Faksi: +386 1 4345 899

Sähköposti: [✉ jpsklad@jps-rs.si](mailto:jpsklad@jps-rs.si)

Verkkosivusto: [✉ http://www.jpi-sklad.si/](http://www.jpi-sklad.si/)

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ei. Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 55 artiklan mukaan elatussaatavien perintää koskeva pyyntö toimitetaan sen jäsenvaltion keskusviranomaisen välityksellä, jossa hakija asuu. Se toimittaa pyynnön Slovenian keskusviranomaiselle eli Slovenian julkiselle apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahastolle (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*).

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Asetuksessa ei säädetä suorasta yhteydestä ulkomailla asuvan hakijan ja keskusviranomaisena toimivan Slovenian julkisen apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahaston (*Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije*) välillä.

Yhteydenpito tapahtuu sen jäsenvaltion keskusviranomaisen välityksellä, jossa hakija asuu. Hakijan asuinjäsenvaltion keskusviranomaisen on annettava hakijalle kaikki tarpeellinen apu, jotta tämä voi esittää asianmukaisen ja täydellisen hakemuksen elatusavun perimiseksi Sloveniassa. Hakijan asuinjäsenvaltion keskusviranomaisen toimittaa hakemuksen tarvittavine asiakirjoinen ja todistuksineen Slovenian julkiselle apuraha-, kehitys-, työkyvyttömyys- ja elatusapurahastolle, joka keskusviranomaisena tarkistaa asiakirjat, pyytää tarvittaessa korjauksia tai täydennyksiä ja tämän jälkeen edustaa hakijaa elatusavun perintämenettelyssä tuomioistuimissa ja muissa Slovenian viranomaisissa.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Menettelyn kuluihin on mahdollista saada maksutonta oikeusapua. Maksuttoman oikeusavun myöntämisestä päättää aluetuomioistuimen presidentti. (Maksutonta oikeusapua koskevan lain 2 §)

Maksutonta oikeusapua voi saada oikeudelliseen neuvontaan, oikeudelliseen edustamiseen ja muihin laissa säädettyihin asioihin, kaikenlaiseen oikeussuojaan kaikissa Slovenian yleisissä ja erityistuomioistuimissa, perustuslakituomioistuimissa ja kaikkien sellaisten slovenialaisten elinten, laitosten ja henkilöiden palveluja käytettäessä, jotka ovat toimivaltaisia ratkaisemaan riitoja tuomioistuinten ulkopuolella. Oikeusapu voidaan antaa myös vapautuksena menettelyn kuluista. (Maksutonta oikeusapua koskevan lain 7 §)

Lain mukaan maksutonta oikeusapua voivat saada: 1. Slovenian kansalaiset 2. ulkomaalaiset, joille on myönnetty Sloveniassa pysyvä tai tilapäinen oleskelulupa, tai kansalaisuudettomat henkilöt, jotka oleskelevat laillisesti Sloveniassa 3. muut ulkomaalaiset, joihin sovelletaan vastavuoroisuusperiaatetta tai jotka täyttävät Slovenian tasavaltaa sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa määritetyt ehdot, jos kyseessä on jokin näissä sopimuksissa esitetyistä tapauksista 4. kansalaisjärjestöt ja voittoa tavoittelemattomat yleishyödylliset järjestöt, jotka on kirjattu asiaankuuluvaan rekisteriin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, jos kyseessä on riita-asia, joka koskee yleishyödyllisten toimien hoitamista tai sellaisten toimien hoitamista, joita varten kyseiset järjestöt on perustettu 5. muut henkilöt, jotka lain tai Slovenian tasavaltaa sitovan kansainvälisen sopimuksen mukaan ovat oikeutettuja saamaan maksutonta oikeusapua. (Maksutonta oikeusapua koskevan lain 10 §)

Maksuttomaan oikeusapuun oikeutettu henkilö voi hakea maksutonta oikeusapua missä tahansa menettelyn vaiheessa. Maksutonta oikeusapua koskevilla päätöksillä otetaan huomioon hakijan taloudellinen tilanne ja muut laissa säädettyt seikat. (Maksutonta oikeusapua koskevan lain 11 §)

Asetuksen 46 artiklan mukaan maksutonta oikeusapua annetaan kaikissa tapauksissa, joissa hakijan vaatimus perustuu 56 artiklaan ja liittyy vanhemman ja lapsen suhteesta johtuvaan velvollisuuteen elättää alle 21-vuotiasta henkilöä.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 51 artiklan täytäntöönpanemiseksi ei ole toteutettu toimenpiteitä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 11/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Slovakia

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Elatusavusta ja elatusvelvoitteista säädetään perhelaisissa 36/2005 (jäljempänä "perhelaki"). Perhelaisissa erotetaan seuraaventyypiset elatusvelvollisuudet:

1. vanhempien elatusvelvollisuus lapsia kohtaan
2. lasten elatusvelvollisuus vanhempia kohtaan
3. muiden sukulaisten välinen elatusvelvollisuus
4. aviopuolisoiden välinen elatusvelvollisuus
5. avioerotilanteessa maksettava hyvitysluonteinen korvaus
6. yksinhuoltajaäidin elatukseen ja tiettyihin kuluihin maksettava korvaus.

Teoreettisesta näkökulmasta elatusavun käsite sanan laajassa merkityksessä luokittelee luonteeltaan taloudelliset perheoikeudelliset suhteet varallisuussuhteiden erityistapauksiksi perheoikeudessa. Niiden riippuvuus henkilökohtaisesta perheoikeudellisesta suhteesta on tässä erityisen ilmeinen.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhempien elatusvelvollisuus lapsia kohtaan on lakisääteinen velvollisuus, **joka on voimassa niin kauan kuin lapset eivät pysty elättämään itseään**. Oppivelvollisuuden loppuunsaattaminen ei välttämättä merkitse sitä, että lapsi kykenee elättämään itsensä. Vanhempien elatusvelvollisuus lapsia kohtaan on voimassa heidän valmiuksistaan, mahdollisuuksistaan ja taloudellista tilanteestaan riippuen sen ajan, kun lapsi valmistautuu tulevaan ammattiinsa esimerkiksi opiskelemalla kokopäiväisesti korkeakoulussa. **Täysi-ikäiseksi tulolla ei ole oikeudellista merkitystä elatusvelvollisuuden voimassaolon kannalta. Se, mistä lähtien**

lapsella on "kyky elättää itseään", määritty tapauskohtaisesti. Tuomioistuin arvioi kunkin tapauksen erikseen sen erityispiirteiden perusteella. Kyky elättää itseään tulkitaan yleensä laajasti valmiutena tyydyttää itsenäisesti (omin varoin) kaikki tarpeet tai tarpeelliset elinkustannukset. Edellytyksenä on, että tämä valmius on pysyvä. Luonteeltaan satunnaisia tuloja ei voida katsoa valmiudeksi tyydyttää tarpeensa itsenäisesti.

Käytännössä tuomioistuimet lähtevät siitä, että vanhempien elatusvelvollisuus on käsitteenä joustava, koska verisiteet ovat ajallisesti rajoittamattomia. Tämän vuoksi elatusvelvollisuus voidaan uusia esimerkiksi siinä tapauksessa, että lapsi päättää opiskella myöhemmin, jos hän ei esimerkiksi pääse korkeakouluun välittömästi päätettyään opintonsa toisen asteen oppilaitoksessa. Lapsen valmistautumiseksi tulevaan ammattiinsa on oikeuskäytännön mukaan – ottaen huomioon koulutusta vastaavien työpaikkojen kulloinkin tarjonta vastavalmistuneille – mahdollista katsoa myös jatko-opinnot, jotka suorittanut voi löytää työpaikan muualta kuin siihenastisten opintojensa alalta.

Elatusvelvollisuuden päättymisen arviointi on yksinkertaisempaa silloin, kun lapsi saa säännöllisiä tuloja ammatinharjoittamisesta, yritystoiminnasta tai vastaavasta. Työmarkkinoilla vallitseva tilanne, monien erilaisten koulutusmuotojen ja oppilaitosten olemassaolo, koulutuksen hyödyntämisen edellyttämät täydentävät kielitaitotarpeet, uudelleen- ja täydennyskoulutus, ulkomaanharjoittelu ja lisäpätevyiden tarve asettavat tuomioistuimelle omat vaatimuksensa sen määrittäessä, milloin lapsi pystyy elättämään itsensä. Perustellusti voidaan ottaa huomioon jotkin näistä koulutusmuodoista muun muassa siinä tapauksessa, että elatusvelvollinen vanhempi on hyvin toimeentuleva. Samalla on tarpeen ottaa huomioon lapsen kiinnostuksen kohteet, kyvyt ja lahjakkuus, jotta hän saisi asianmukaiset edellytykset hyödyntää niitä ammatissaan. Toisaalta on oikeutettua vaatia näihin taitoihin vetoamista aikaisessa vaiheessa, jottei vanhempien elatusvelvollisuutta väärinkäytettäisi vain siksi, että asennoituminen työhön on kielteinen (esim. työsuhteen mielivaltainen päättäminen).

Kahdeksantoista vuoden ikärajalta on merkitystä menettelyllisestä näkökulmasta. Lapsen täysi-ikäiseksi tulon saakka tuomioistuin voi aloittaa elatusapua koskevan menettelyn myös omasta aloitteestaan, mutta tämän jälkeen vain hakemuksesta. Täysi-ikäisen lapsen tekemä hakemus on osoitettava toiselle tai molemmille vanhemmista. Siinä on mainittava haetun elatusavun määrä ja ajankohta, josta alkaen sitä haetaan maksettavaksi. Täysi-ikäisen lapsen elatushakemus sitoo tuomioistuinta, koska kyse ei ole alaikäisten oikeudellista suojelua koskevasta asiasta, josta säädetään muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain (*Civilný mimosporový poriadok*) 111 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä.

3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Jos elatusapuun oikeutettu ja elatusvelvollinen eivät pääse sovintoon, elatusvelvollisuudesta päättää toimivaltainen piirituomioistuin (okresný súd). Lukuun ottamatta tapauksia, joissa on kyse vanhempien elatusvelvollisuudesta alaikäisiä lapsia kohtaan, tuomioistuin aloittaa menettelyn elatusapuun oikeutetun (kantajan) hakemuksesta elatusvelvollista (vastaajaa) vastaan. Alaikäisen lapsen elatusta koskevan menettelyn tuomioistuin voi aloittaa myös oma-aloitteisesti muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 23 §:n nojalla, kun kyse on alaikäisten oikeudellista suojelua koskevasta asiasta.

Jokainen voi toimia tuomioistuimessa itsenäisesti menettelyn asianosaisena (oikeudenkäyntikelpoisuus) siltä osin kuin hän voi omien toimiensa kautta saada oikeuksia ja velvollisuuksia. Luonnollisella henkilöllä, joka ei voi toimia tuomioistuimessa itsenäisesti (esim. alaikäisellä lapsella), on oltava laillinen edustaja (riita-asiain siviiliprosessilain (*Civilný sporový poriadok*) 68 §).

Riita-asiain siviiliprosessilaissa ja muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilaissa erotetaan asianosaisten lakisääteisen edustuksen ohella valtakirjaan perustuva edustus ja tuomioistuimen päätökseen perustuva edustus.

Kumpikaan vanhemmista ei voi edustaa alaikäistä lastaan, jos on kyse oikeustoimista, joissa voi vallita ristiriita vanhempien ja alaikäisen lapsen etujen välillä tai saman vanhemman edustamien useampien alaikäisten lasten etujen välillä. Tällöin tuomioistuin määrää alaikäiselle lapselle uskotun miehen edustamaan häntä menettelyssä tai tietyssä oikeustoimessa. Kyseisen oikeudenkäyntiasiamiehen slovakinkielinen nimitys on kolízny opatrovník.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Ks. vastaus kysymykseen 3.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Alueellinen toimivalta määritellään muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 3 §:ssä ja asiallinen toimivalta riita-asiain siviiliprosessilain 12 §:ssä. Ensimmäisen oikeusasteen käsittelyssä toimivaltaisia ovat pääsääntöisesti piirituomioistuimet. Yleensä menettelyssä on toimivaltainen sen asianosaisen tuomioistuin, jota vastaan hakemus on esitetty (vastaajan tuomioistuin). Toisin sanoen kyseessä on vastaajan yleisen tuomioistuimen perusteella määräytyvän toimivallan periaate. Vastaajan yleinen tuomioistuin on tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella hänellä on asuinpaikka, tai (jos hänellä ei ole asuinpaikkaa) tuomioistuin,

jonka toimivalta-alueella hän oleskelee. Tästä periaatteesta poiketaan yksittäisissä erityistapauksissa, joista säädetään nimenomaisesti muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilaissa. **Alaikäisen lapsen elatusta koskevassa asiassa on toimivaltainen tuomioistuin, jonka toimivalta-alueella alaikäisellä lapsella on asuinpaikka vanhempien sopimuksen, tuomioistuimen päätöksen tai muiden ratkaisevien seikkojen perusteella** (muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 112 §:n 1 momentissa tarkoitettu yksinomainen alueellinen toimivalta).

6 Pitäkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Vrt. vastaukset kysymyksiin 3 ja 4.

Kantaja (elatusapuun oikeutettu), jolla on asianosaiskelpoisuus, voi pyytää asian vireillepanoa suoraan toimivaltaiselta tuomioistuimelta ilman edustajaa.

Vireillepanoa koskevan hakemuksen yleiset vaatimukset sisältyvät riita-asiain siviiliprosessilain 127 §:ään: hakemuksesta on käytävä ilmi tuomioistuin, jolle se on osoitettu, hakemuksen tekijä, hakemuksen aihe ja hakijan vaateet, ja se on allekirjoitettava.

Yleisten vaatimusten lisäksi menettelyn aloittamista koskevassa hakemuksessa on oltava tietyt erityistiedot, joista säädetään muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 25 ja 26 §:ssä. Hakemuksessa on mainittava haetun elatusavun määrä ja ajankohta, josta alkaen sitä haetaan maksettavaksi.

Hakemus voidaan tehdä kirjallisesti joko paperimuotoisena tai sähköisesti. Jos hakemus toimitetaan sähköisesti ilman erikseen säädettyä varmennusta, se on lisäksi toimitettava kirjallisessa muodossa tai sähköisesti siten, että se varmennetaan erikseen säädetyllä tavalla. Elatusapuasioissa hakemus voidaan tehdä myös suullisesti siten, että tuomioistuimen kanslia kirjaa sen.

Hakemuksesta on toimitettava riittävä määrä kopioita liitteineen, niin että tuomioistuimelle jää yksi kopio ja jokainen asianosainen saa tarvittaessa yhden kopion liitteineen. Mikäli asianosainen ei toimita riittävää määrää kopioita ja liitteitä, tuomioistuin teettää kopiot asianosaisen kustannuksella.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Tuomioistuimen yksittäistä toimista ja menettelyistä maksettavista oikeudenkäyntimaksuista säädetään oikeudenkäyntimaksuja ja rikosrekisteriotmaksuja koskevassa Slovakian kansallisneuvoston laissa 71/1992. Maksut peritään oikeudenkäyntimaksujen hinnaston mukaisesti. Näissä säännöksissä määritellään myös, missä laajuudessa oikeudenkäyntimaksuista voidaan myöntää vapautuksia henkilökohtaisista tai aiheeseen liittyvistä syistä.

Elatusavun kannalta ovat tärkeitä seuraavat säännökset:

Aiheeseen liittyvistä syistä myönnettävän vapautuksen piiriin kuuluvat alaikäisten oikeudellista suojelua koskevat asiat. Näin ollen myös alaikäisen lapsen elatusapua koskevat asiat on vapautettu oikeudenkäyntimaksuista.

Henkilökohtaisista syistä on oikeudenkäyntimaksuista vapautettu

- kantajat menettelyissä, jotka koskevat elatusavun määrittämistä, korottamista, viivästyskorkojen perimistä sekä elatusvelvoitetta koskevan ulkomaisen päätöksen tunnustamista tai täytäntöönpanokelpoiseksi julistamista,
- yksinhuoltajaäidit menettelyissä, jotka koskevat elatusapua sekä tiettyjen raskauteen ja synnytykseen liittyneiden kustannusten korvaamista.

Oikeudenkäyntimaksujen hinnaston kohdassa 8 mainitaan aviopuolisoiden välistä elatusapua ja eronneen aviopuolison elatusapua koskevista menettelyistä perittävien oikeudenkäyntimaksujen suuruus:

Kohta 8	
a) hakemukset, jotka koskevat aviopuolisoiden välisen elatusavun, eronneen aviopuolison elatusavun ja muiden sukulaisten välisen elatusvelvollisuuden määrittämistä tai korottamista	2 % vaateen suuruudesta ja vähintään 16,50 euroa.
b) hakemukset, jotka koskevat aviopuolisoiden välisen elatusavun, eronneen aviopuolison elatusavun ja muiden sukulaisten välisen elatusapuvuoliteen pienentämistä tai lakkauttamista	2 % vaateen suuruudesta ja vähintään 16,50 euroa.

Jos hinnastossa ei mainita yksittäisen maksun suuruutta eikä asia kuulu henkilö- tai aihekohtaisista syistä myönnettävien vapautusten piiriin, sovelletaan oikeudenkäyntimaksujen hinnaston 1 kohdassa mainittuja maksuja.

--	--

Kohta 1	
Asian vireillepanoa koskeville hakemuksille, ellei maksusta ole määrätty erikseen,	
a) vaateen (korvauksen) tai asian kohteen arvosta	6 %, mutta vähintään 16,50 euroa ja enintään 16 596,50 euroa, kaupallisissa asioissa enintään 33 193,50 euroa.

Tuomioistuin myöntää hakemuksesta vapautuksen oikeudenkäyntimaksuista, jos tätä voidaan perustella osapuolen tilanteella (riita-asiain siviiliprosessilain 254 §). Osapuolten tilanne on näytettävä toteen, jotta tuomioistuin voi ratkaista hakemuksen.

Oikeusavun tarjoamisesta ja välittämisestä oikeusapukeskuksen kautta luonnollisille henkilöille, jotka varattomuuden vuoksi eivät voi hyödyntää lakipalveluja oikeuksiensa käyttämiseksi ja suojelemiseksi asianmukaisesti, ja tarjottavan oikeusavun laajuudesta säädetään laissa N:o 327/2005 varattomien henkilöiden oikeusavusta ja oikeusalan ammattaje koskevan lain 586/2003 ja elinkeinolupalain 455/1991, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 8/2005, muuttamisesta. Kyseisessä laissa vahvistetaan edellytykset oikeusavun tarjoamiselle, oikeusavun hakemista koskeva menettely luonnollisille henkilöille ja toimivaltaisille viranomaisille sekä oikeusavun tarjoamisen institutionaalinen kehys.

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Slovakian lainsäädännössä ei säädetä elatusavun konkreettisesta suuruudesta.

Perheoikeudellisissa asioissa on tarpeen arvioida kukin tapaus erikseen sen erityispiirteiden perusteella. Laissa ei sen vuoksi täsmennetä elatusavun konkreettista suuruutta. Varsinkaan perheoikeudellisissa asioissa lainsäädäntö ei kykene eksplisiittisesti ja kokonaisvaltaisesti vastaamaan elämän monimuotoisuuteen.

Perhelain 75 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin ottaa elatusavun määrittelyssä huomioon **elatusapuun oikeutetun oikeutetut tarpeet** sekä **elatusvelvollisen ansaintikyvyn, mahdollisuudet ja taloudelliset olosuhteet**. Tuomioistuin ottaa huomioon elatusvelvollisen ansaintikyvyn, mahdollisuudet ja taloudelliset olosuhteet myös tapauksissa, jossa elatusvelvollinen ilman painavaa syytä luopuu ansiotyöstä, tulonlähteestä ja varallisuudesta. Samoin se ottaa huomioon mahdolliset elatusvelvollisen ottamat kohtuuttomat taloudelliset riskit.

Mitä tulee vanhempien elatusvelvollisuuteen lapsia kohtaan, kummankin vanhemman on osallistuttava lastensa elatukseen omien kykyjensä, mahdollisuuksiensa ja taloudellisten olosuhteidensa mukaisesti. Lapsella on oikeus vanhempien elintasoon. Elatusvelvollisuuden laajuutta määrittäessään tuomioistuin ottaa huomioon, kumpi vanhemmista henkilökohtaisesti huolehtii lapsesta ja missä laajuudessa. Jos kyseessä on alaikäisen lapsen yhteishuoltajuus, tuomioistuin ottaa elatusavun suuruutta määrittäessään huomioon ajan, jonka lapsi viettää kunkin vanhemman luona, tai vaihtoehtoisesti se voi päättää olla määräämättä elatusapua yhteishuoltajuuden keston ajaksi.

Perhelain 62 §:n 3 momentissa säädetään **elatusavun vähimmäistasosta** (tällä hetkellä 27,13 euroa): *Kummallakin vanhemmalla on ansaintikykyynsä, mahdollisuuksiinsa ja taloudellisiin olosuhteisiinsa katsomatta elatusvelvollisuus, joka on vähintään 30 prosenttia erikseen säädetystä huollettavan alaikäisen lapsen tai huollettavan lapsen vähimmäistoimeentulosta.*

Perhelain 78 §:n mukaan **elatusapua koskevia sopimuksia ja tuomioistuimen päätöksiä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa**. Alaikäisen lapsen elatusapua lukuun ottamatta (vrt. muiden kuin riita-asiain siviiliprosessilain 121 §) elatusapupäätöksiä voidaan muuttaa tai ne voidaan kumota vain hakemuksesta. Jos alaikäisen lapsen elatusapu kumotaan tai jos sitä pienennetään kuluneelta ajalta, kulutettua elatusapua ei tarvitse palauttaa. Olosuhteiden muuttuessa otetaan aina huomioon elinkustannusten kehitys.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusavun maksaa pääsääntöisesti elatusvelvollinen (velallinen) elatusapuun oikeutetulle (velkojalle).

Perhelain 76 §:n mukaan elatusapu maksetaan säännöllisesti toistuvina maksuina, jotka lankeavat maksettaviksi kuukausi etukäteen. Elatussaatavia voidaan kuitata keskinäisillä saamisilla vain, jos tästä sovitaan. Alaikäisen lapsen elatusapua ei voida kuitata muilla saamisilla. Jos tuomioistuimen päätöksellä määrätyn elatusavun maksaminen viivästyy, elatusapuun oikeutetulla on oikeus vaatia maksamattomalle summalle viivästyskorkoa siviilioikeuden säännösten mukaisesti. Elatusvelvollisen suorittamista elatusmaksuista maksetaan ensin velan pääoma kokonaisuudessaan ja vasta sitten viivästyskorot.

Kun on kyse alaikäisten lasten elatusavusta, tuomioistuinten vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan elatusvelvollisen vanhemman on maksettava elatusapu lasta huoltavalle vanhemmalle kuukausittain tiettyyn päivään mennessä.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Elatusapu peritään ulosottomiesten kautta. Ulosmittausmenettely käynnistetään hakemuksesta. Menettelystä säädetään tuomioistuimen valtuuttamista ulosottomiehistä ja ulosottoimesta ja eräiden lakien muuttamisesta annetussa Slovakian kansallisneuvoston laissa 233/1995 (ulosottolaki). Elatusavun ulosottoerinnän yleisin tapa on maksujen pidättäminen elatusvelvollisen palkasta tai muusta tulosta. Jos ulosottoerusteena on täytäntöönpanomääräys, jossa velvoitetaan maksamaan rahasumma, ulosmittaus voidaan toteuttaa myös muulla tavoin kuin pidättämällä maksut palkasta tai muusta tulosta: takavarikkomääräyksellä, irtaimen omaisuuden myynnillä, arvopapereiden myynnillä, kiinteän omaisuuden myynnillä, yritystoiminnan myynnillä tai ajokortin tilapäisellä peruuttamisella. Viimeksi mainitulla tavalla on erityinen merkitys elatusavun perinnän kannalta. Ulosottomies voi määrätä ajoluvan peruutettavaksi siltä, joka jättää täyttämättä tuomioistuimen päätöksellä määrätyn elatusvelvollisuuden. Ulosottomies toimittaa määräyksen ajokortin tilapäisestä peruuttamisesta toimivaltaiselle poliisiviranomaiselle. Kun ulosmittaukselle ei enää ole perusteita, ulosottomies määrää viipymättä ajoluvan palautettavaksi.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Perhelain 77 §:n mukaan oikeus elatusapuun ei vanhene. Elatusapua voidaan kuitenkin myöntää vasta tuomioistuimen menettelyn alkamispäivästä lähtien. Alaikäisen lapsen elatusapu voidaan myöntää enintään kolmeksi vuodeksi takautuvasti menettelyn aloittamispäivästä, jos tähän on olemassa erityisesti huomioitavia syitä. Oikeus yksittäisiin toistuviin elatusmaksuihin vanhenee.

Siviililain (lain 40/1964) 101 §:ssä säädetään vanhentumisajoista seuraavasti:

1) Tuomioistuimen tai muun viranomaisen lainvoimaisella päätöksellä myönnetty oikeus vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua päivästä, jona se oli päätöksen mukaan täytettävä. Oikeus, jonka perusteet ja laajuuden velallinen on kirjallisesti tunnustanut, vanhentuu kymmenen vuoden kuluttua tunnustamisen päivämäärästä; jos tunnustamisen yhteydessä asetetaan määräaika oikeuden täyttämiseksi, vanhentumisaika alkaa kuitenkin vasta kyseisen määräajan umpeutumisesta.

2) Samaa vanhentumisaikaa sovelletaan myös yksittäisiin maksuihin, joihin suoritus on päätöksessä tai oikeuden tunnustamisen yhteydessä jaettu; yksittäisten maksujen vanhentumisaika alkaa niiden eräpäivästä. Jos yksittäisen maksun laiminlyönnin takia koko velka lankeaa maksettavaksi, kymmenen vuoden vanhentumisaika alkaa laiminlyödyn maksun eräpäivästä.

3) Korot ja toistuvat suoritukset vanhentuvat kolmen vuoden kuluttua; jos on kyse lainvoimaisesti myönnetystä tai kirjallisesti tunnustetusta oikeudesta, kyseistä vanhentumisaikaa sovelletaan vain sellaisiin korkoihin ja toistuviin suorituksiin, joiden eräpäivä lankeaa päätöksen lainvoimaiseksi tulon tai tunnustamisen jälkeen.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Elatusavun perintään liittyvän (virka)avun tarjoamista varten valtion sisäisissä tapauksissa ei ole perustettu erillistä viranomaista.

Elatusavun perimiseksi kansainvälisissä tapauksissa tarjoaa apua lasten ja nuorten kansainvälisen suojelun keskus (Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže) (jäljempänä "keskus"). Keskus auttaa perimään elatusavun tapauksissa, joissa lapsen elatusapuun velvollinen asuu ulkomailla ja elatusapuun oikeutettu Slovakiassa tai päinvastoin (jos ulkomailla asuva elatusapuun oikeutettu vaatii elatusapua henkilöltä, jonka vakituinen asuinpaikka on Slovakiassa).

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Korvaavasta elatustuesta sekä perhelain 36/2005 täydentämisestä ja eräiden lakien muuttamisesta annetussa laissa 201/2008, sellaisena kuin se on tulkittuna Slovakian perustuslakituomioistuimen ratkaisussa 615/2006, säädetään mekanismista, jossa valtio (työ-, sosiaali- ja perheasiain keskustoimisto Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny) maksaa ns. korvaavan elatustuen elatusapuun oikeutetulle. Korvaavalla elatustuella maksetaan huollettavana olevan lapsen elatus tapauksissa, joissa elatusvelvollinen ei täytä tuomioistuimen lainvoimaisella päätöksellä tai tuomioistuimen hyväksymällä sopimuksella määrättyä elatusvelvollisuutta.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Kyllä.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Työ-, sosiaali- ja perheministeriö on perustanut lasten ja nuorten kansainvälisen suojelun keskuksen keskusviranomaiseksi, joka valtion rahoittamana organisaationa huolehtii suoraan lasten ja nuorten oikeudellisesta suojelusta silloin kun asian osapuolena on ulkomainen taho. Keskus on ollut toiminnassa koko Slovakian alueella 1. helmikuuta 1993 lähtien.

Sosiaaliavusta annetussa laissa 195/1998 keskus luokiteltiin sosiaaliavun valtionviranomaiseksi 1. heinäkuuta 1998 alkaen.

Yhteystiedot/osoite:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

Sähköposti [✉ cipc@cipc.gov.sk](mailto:cipc@cipc.gov.sk), [✉ info@cipc.gov.sk](mailto:info@cipc.gov.sk),

Puhelin: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Faksi: +421 2 2046 3258, ympärivuorokautinen numero (vain hätätapauksiin) +421 915 405 954.

Keskus on Slovakiassa toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18. joulukuuta 2008 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 (jäljempänä "elatusapua koskeva asetus") sekä lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä vuonna 2007 tehdyn Haagin yleissopimuksen mukainen keskusviranomainen.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Keskukselle ei voi tehdä hakemusta suoraan ulkomailta. Elatusavun maksamista hakevan ulkomailla asuvan henkilön on otettava yhteyttä oman maansa toimivaltaiseen viranomaiseen, joka sen jälkeen toimittaa pyynnön Slovakian keskukselle.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehty Haagin pöytäkirja sitoo Slovakiaa.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Elatusvelvollisuuteen liittyvissä rajatylittävissä riidoissa oikeusavun saaminen riippuu elatusapua koskevan asetuksen 44 artiklan 3 kohdan soveltamisesta. Slovakian keskusviranomainen **lasten ja nuorten kansainvälisen suojelun keskus** tarjoaa palvelujaan maksutta ja mahdollistaa, että elatusavun määräämistä tai muuttamista koskevien tavanomaisten menettelyjen osapuoli voi Slovakiassa toimia tarvitsematta oikeusapua.

Siinä tapauksessa, että menettelyä ei voitaisi suorittaa ilman oikeusapua, maksutonta oikeusapua on tarjolla alle 21-vuotiaille luonnollisille henkilöille 46 artiklan mukaisesti. Tällaista oikeusapua tarjoaa varattomien henkilöiden oikeusavusta annetun lain 327 /2005 mukaisesti **oikeusapukeskus** (*Centrum právnej pomoci*).

Tapauksissa, jotka kuuluvat 46 artiklan soveltamisalaan, oikeusapua tarjotaan mainitun lain mukaisesti edellyttäen, että hakija täyttää kyseisessä laissa asetetut ehdot maksuttomalle oikeusavulle.

Jos hakija ei täytä ehtoja, hänen on suoritettava oikeudenkäyntimaksut oikeudenkäyntimaksuista ja rikosrekisteriotemaksuista annetun lain 71/1992 mukaisesti. Tämän lain mukaan maksuista on vapautettu menettelyt vanhempien ja lasten keskinäistä elatusvelvollisuutta koskevissa asioissa. Oikeudenkäyntimaksuista on vapautettu myös kantaja elatusavun määräämistä tai korottamista koskevissa menettelyissä. Muutoin jokainen asianosainen maksaa itselleen ja edustajalleen menettelyssä aiheutuneet kulut. Asianosaiset maksavat yhteiset kulut määräsuhteessa osallisuuteensa asiassa ja menettelyssä. Täysi-ikäisen elatusapua koskevassa asiassa tuomioistuin myöntää jutun voittaneelle asianosaiselle korvauksen kuluista, jotka tarvittiin oikeuksien vaatimiseksi tai puolustamiseksi hävinnyttä asianosaista vastaan.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Elatusapua koskevan asetuksen 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu keskusviranomainen on lasten ja nuorten kansainvälisen suojelun keskus, joka perustettiin 1. helmikuuta 1993. Koska keskus toimi vastaanottavana ja lähettävänä viranomaisena elatusvaateiden alalla kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti (mm. yleissopimus elatusavun perimisestä ulkomailta,

20.6.1956) jo ennen elatusapua koskevan asetuksen täytäntöönpanopäivää, mainitun asetuksen 51 artiklassa säädettyihin keskusviranomaisen tehtäviin liittyviä erityisiä toimenpiteitä ei ollut tarpeen hyväksyä. Elatusapua koskevan asetuksen täytäntöönpano edellytti keskuksessa vain vähäisiä organisatorisia (henkilöstöön liittyviä) muutoksia.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Suomi

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?
- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Jos asun Suomessa ja elatusvelvollisen asuinpaikka on toisessa maassa:
 - 14.1 Voinko saada apua suomalaiselta viranomaiselta tai järjestöltä?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Jos asun muualla ja elatusvelvollinen asuu Suomessa:
 - 15.1 Voinko hakea apua suoraan suomalaiselta viranomaiselta tai järjestöltä?

- 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja Suomea?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido Suomea, mitä lakia sovelletaan elatusvaateisiin Suomen kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä Suomi on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Lapsen elatuksesta säädetään laissa lapsen elatuksesta (704/1975).

Tämän lain mukaan lapsella on oikeus riittävään elatukseen. Se käsittää lapsen kehitystason mukaisten aineellisten ja henkisten tarpeiden tyydyttämisen, lapsen tarvitseman hoidon ja koulutuksen sekä tästä aiheutuvat kustannukset.

Lapsella on oikeus saada elatusta vanhemmiltaan. Vanhemmat vastaavat lapsen elatuksesta kykynsä mukaan. Jos vanhempi ei huolehdi lapsensa elatuksesta, tai jos lapsi ei pysyvästi asu vanhempansa luona, vanhempi voidaan velvoittaa maksamaan lapselle elatusapua.

Vanhemmilla ei ole oikeutta saada elatusta lapseltaan.

Puolisolle maksettavasta elatuksesta säädetään avioliittolaissa (234/1929).

Avioliiton aikana kummankin puolison tulee kykynsä mukaan ottaa osaa perheen yhteiseen talouteen ja puolisoiden elatukseen.

Jos puoliso laiminlyö elatusvelvollisuutensa tai jos puoliset asuvat erillään, toinen puolisoista voidaan velvoittaa maksamaan toiselle puolisolle elatusapua.

Avioeron jälkeen eronnut puoliso on velvollinen maksamaan elatusapua entiselle puolisolleen, jos puoliset ovat tehneet tällaisen sopimuksen keskenään ja kunnan sosiaaliviranomainen on sen vahvistanut. Avioeron yhteydessä myös tuomioistuin voi velvoittaa toisen puolison maksamaan elatusapua sitä tarvitsevalle puolisolle. Suomen oikeuskäytännössä on kuitenkin harvinaista, että puoliso velvoitetaan maksamaan toiselle puolisolle elatusapua. Pääsääntönä on, että avioeron jälkeen entiset puoliset elättävät itse itsensä

Puolison oikeus saada elatusta entiseltä puolisoltaan päättyy, jos elatusta saava puoliso solmii uuden avioliiton.

Mitä puolisoista on säädetty, sovelletaan myös rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin.

Muissa henkilösuhteissa osapuolilla ei ole elatusvelvollisuutta suhteessa toisiinsa.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Lapsen oikeus saada elatusta vanhemmiltaan päättyy, kun lapsi täyttää 18 vuotta.

Vanhemmat vastaavat lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista myös sen jälkeen, kun lapsi on täyttänyt 18 vuotta, mikäli se harkitaan kohtuulliseksi. Tämä on kuitenkin Suomen oikeuskäytännössä harvinaista.

Ks. lisäksi kysymys numero 1.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Sekä elatukseen oikeutettu että elatusvelvollinen voivat ottaa yhteyttä kunnan sosiaalilautakuntaan, joka voi auttaa elatusapua koskevan sopimuksen tekemisessä. Sosiaalilautakunnan vahvistama sopimus on suoraan täytäntöönpanokelpoinen kuten tuomioistuimen antama tuomio.

Laissa lapsen elatuksesta 8a §:ssä säädetään, että vaikka lapsella tai elatusvelvollisella ei ole Suomessa asuinpaikkaa, sosiaalilautakunta voi vahvistaa elatusavusta tehdyn sopimuksen, jos Suomen tuomioistuin on asiassa toimivaltainen Elatusapuasituksen (EY) N:o 4/2009 3 tai 6 artiklan mukaan, ja jos osapuolet ovat elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista Haagissa 23 päivänä marraskuuta 2007 tehdyn pöytäkirjan 7 artiklan mukaisesti sopineet, että elatusvelvoitteeseen sovelletaan Suomen lakia.

Jos elatusapuasiasia on riitainen, elatukseen oikeutettu tai elatusvelvollinen voi saattaa elatusapuasian vireille tuomioistuimessa. Elatusapuasiasia tulee tuomioistuimessa vireille haastehakemuksella.

Puolisot voivat tehdä vapaamuotoisen kirjallisen sopimuksen elatusavusta ja pyytää kunnan sosiaaliviranomaista vahvistamaan sen. Viranomaisen auttaa pyynnöstä puolisoita tekemään sopimuksen.

Tuomioistuimessa puolisoitten välinen elatusapuasiasia tulee vireille haastehakemuksella.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Rajat ylittäviin elatusapuasioihin sovelletaan Neuvoston asetusta (EY) 4/2009 ja sen toimivaltasäännöksiä.

Elatusvelvoitteita koskevissa asioissa ovat jäsenvaltioissa toimivaltaisista:

a) vastaajan asuinpaikan tuomioistuin, tai

b) velkojan asuinpaikan tuomioistuin, tai

c) tuomioistuin, jolla siihen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti on toimivalta ratkaista henkilön oikeudellista asemaa koskeva kanne, jos elatusta koskeva vaatimus on liitännäinen tähän kanteeseen nähden, paitsi jos tämä toimivalta perustuu yksinomaan osapuolen kansalaisuuteen, tai

d) tuomioistuin, jolla siihen sovellettavan lainsäädännön mukaisesti on toimivalta ratkaista vanhempainvastuuta koskeva kanne, jos elatusta koskeva vaatimus on liitännäinen tähän kanteeseen nähden, paitsi jos tämä toimivalta perustuu yksinomaan osapuolen kansalaisuuteen.

Jos asialla ei ole minkäänlaista rajat ylittävää liityntää, toimivaltasäädökset löytyvät oikeudenkäymiskaaresta (4/1734).

Oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 1§:n mukaan yleisenä oikeuspaikkana luonnollista henkilöä vastaan esitetty vaatimus tutkitaan käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä hänellä on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka. Elatusapua koskeva vaatimus voidaan oikeudenkäymiskaaren 10 luvun 9§:n mukaan tutkia myös käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä elatusapua vaativalla tai saavalla on kotipaikka tai vakituinen asuinpaikka.

Avioeroa tai yhteiselämän lopettamista koskevan asian yhteydessä voidaan esittää vaatimus elatusavun vahvistamisesta ja lapsen huollosta tai tapaamisoikeudesta sekä muu sellainen vaatimus, joka liittyy avioeroa tai yhteiselämän lopettamista koskevaan asiaan. Tällöin toimivaltainen tuomioistuin on avioeroasian tuomioistuin.

Jos elatusapua koskeva vaatimus esitetään lapsen huoltoa tai isyyden vahvistamista koskevan kanteen yhteydessä, voidaan elatusapua koskeva kanne käsitellä myös siinä tuomioistuimessa, missä ensiksi mainittua asiaa koskeva kanne on pantava vireille.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Hakijalla on oikeus panna asia vireille itse ilman avustajaa. Oikeudenkäyntiasioissa asianosainen tarvitsee yleensä avukseen asiantuntevan avustajan, joten avustajan käyttö on suositeltavaa.

Rajat ylittävissä elatusapuasioissa asianosaisilla on mahdollisuus kääntyä keskusviranomaisen puoleen.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Oikeuskäsittely on maksullinen. Tuomioistuin perii maksun, jonka suuruus (86–200 euroa) riippuu oikeusasteesta ja asian käsittelytarpeesta (Käräjäoikeuksien maksut: https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/fi/index/maksut_1.html).

Hakijan oikeudesta saada oikeusapua säädetään oikeusapulaissa ja laissa Suomen keskusviranomaisesta eräissä elatusapua koskeissa kansainvälisissä asioissa (1076/2010). Ulkomailla asuva hakija voi saada oikeusapua elatusapuasiassa myös erityisen vastavuoroisuussopimuksen perusteella. Suomi on tehnyt tällaisia sopimuksia Yhdysvaltojen ja Kanadan eräiden osavaltioiden kanssa.

Lisätietoa oikeusavusta Suomessa löytyy täältä: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Lapselle maksettavasta elatusavusta säädetään laissa lapsen elatuksesta (704/1975).

Pääsääntö on, että elatusapua on maksettava rahana kuukausittain etukäteen, jollei toisin ole sovittu tai määrätty. Poikkeuksellisesti elatusapu voidaan vahvistaa maksettavaksi kertamaksuna. Elatusapu voidaan myös vahvistaa maksettavaksi irtaimena tai kiinteänä omaisuutena.

Lapselle maksettavan elatusavun suuruus ei Suomessa määräydy taulukon mukaan. Kysymys maksettavaksi tulevan elatusavun suuruudesta ratkaistaan yksilöllisesti. Lain 1 §:n mukaan lapsella on oikeus riittävään elatukseen. Riittävä elatus käsittää lapsen kehitystason mukaisten aineellisten ja henkisten tarpeiden tyydyttämisen, lapsen tarvitseman hoidon ja koulutuksen sekä tästä aiheutuvat kustannukset. Lain 2 §:n mukaan vanhemmat vastaavat lapsen elatuksesta kykynsä mukaan. Vanhempien elatuskykyä arvioitaessa otetaan huomioon heidän ikänsä, työkykynsä ja mahdollisuutensa osallistua ansiotyöhön, käytettävissä olevien varojen määrä sekä heidän lakiin perustuva muu elatusvastuunsa. Vanhempien elatusvastuun laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon myös lapsen kyky ja mahdollisuudet itse vastata elatuksestaan sekä seikat, joiden johdosta vanhemmille ei aiheudu lapsen elatuksesta kustannuksia tai ne ovat vähäiset.

Määräajoin maksettavan elatusavun määrää korotetaan automaattisesti elinkustannusten nousua vastaavasti. Automaattisesta korotuksesta säädetään tarkemmin laissa eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin (583/2008).

Vahvistetun elatusavun määrää ja sen maksamistapaa voidaan muuttaa sopimuksella tai tuomiolla, jos niissä olosuhteissa, jotka on otettava huomioon elatusapua vahvistettaessa, on tapahtunut niin olennaisia muutoksia, että elatusavun muuttamista on sekä lapsen että elatusapua maksavan vanhemman olot huomioon ottaen pidettävä kohtuullisena.

Puolisolle maksettavasta elatusavusta säädetään avioliittolaissa. Suomen oikeuskäytännössä on harvinaista, että puoliso velvoitetaan maksamaan toiselle puolisolle elatusapua. Pääsääntönä on, että avioeron jälkeen entiset puoliset elättävät itse itsensä.

Rahana maksettava elatusapu voidaan vahvistaa maksettavaksi joko toistaiseksi tai siten, että elatusavun maksaminen lakkaa sopimuksessa/päätöksessä/tuomiossa asetetun määräajan kuluttua. Elatusapu voidaan kuitenkin vahvistaa maksettavaksi kertakaikkisena, jos elatusvelvollisen varallisuusolot ja muut seikat antavat siihen aiheutta. Elatusapu voidaan myös vahvistaa maksettavaksi irtaimena tai kiinteänä omaisuutena.

Elinkustannusten nousun johdosta määräajoin maksettavan elatusavun määrää korotetaan automaattisesti. Automaattisesta korotuksesta säädetään tarkemmin laissa eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin (583/2008).

Tuomioistuimen antamaa päätöstä tai tuomiota taikka puolisoitten tekemää sopimusta voidaan muuttaa, jos muuttamista on muuttuneiden olosuhteiden vuoksi pidettävä aiheellisena. Päätöstä tai tuomiota taikka sopimusta, jossa elatusapu on vahvistettu maksettavaksi kertakaikkisena, ei voida kuitenkaan muuttaa sen jälkeen, kun elatusapu on maksettu. Puolisoiden elatusavusta tekemää sopimusta voidaan muuttaa, jos sopimusta on pidettävä kohtuuttomana. Määräajoin maksettavaksi vahvistetun elatusavun maksamisvelvollisuus raukeaa lain nojalla, jos elatusapuun oikeutettu menee uuteen avioliittoon.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Lapselle maksettava elatusapu maksetaan lapsen huoltajalle (huoltajan määräämälle pankkitilille).

Puolisolle maksettava elatusapu maksetaan hänelle itselleen (hänen määräämälleen pankkitilille).

Pääsääntö on, että elatusapua on maksettava rahana kuukausittain etukäteen, jollei toisin ole sovittu tai määrätty. Poikkeuksellisesti elatusapu voidaan vahvistaa maksettavaksi kertamaksuna. Elatusapu voidaan myös vahvistaa maksettavaksi irtaimena tai kiinteänä omaisuutena.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Elatusapuun oikeutetulla tai tietyin edellytyksin Kansaneläkelaitoksella (Kela) (ks. kohta 12) on oikeus ryhtyä toimenpiteisiin elatusavun perimiseksi pakolla, jos elatusvelvollinen ei maksa tuomioissa määrättyä tai sopimuksella sovittua elatusapua.

Elatusapuun oikeutettu voi pyytää ulosottomiestä panemaan elatussopimuksen tai – päätöksen täytäntöön siten kuin ulosottolaissa säädetään. Myös kuntien sosiaaliviranomaiset neuvovat perheoikeudellisissa asioissa

Jos elatusvelvollinen puoliso laiminlyö elatusavun maksamisen kunnan sosiaaliviranomaisen vahvistaman sopimuksen tai tuomioistuimen antaman päätöksen/tuomion mukaisesti, elatusapuun oikeutettu voi pyytää ulosottomiestä panemaan sopimuksen tai päätöksen/tuomion täytäntöön siten kuin ulosottolaissa säädetään.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Täytäntöönpano ja velallisen suojaa koskevat säännöt

Kun asia tulee vireille ulosottovirastoon, velalliselle lähetetään ensin vireilletuloilmoitus ja maksukehotus. Pääsääntöisesti velalliselle tulee antaa mahdollisuus maksusuoritukseen maksukehotuksella.

Mikäli velallinen ei maksa maksukehotuksen mukaisesti tai ole yhteydessä ulosottovirastoon maksun suorittamisesta vapaaehtoisesti, ulosottoviranomainen aloittaa velallisen tulojen ja omaisuuden selvittämisen rekisteritietojen perusteella.

Velallisen tulojen ja omaisuuden selvittämistä koskevat toimenpiteet sekä mahdolliset jatkoselvittelyt ovat tarkoin säänneltyjä.

Yleisimmin ulosmitataan palkkatuloa ja pankkitilillä olevia varoja. Palkasta, eläkkeestä, työttömyyskorvauksesta ja äitiyspäivärahasta voidaan ulosmitata pääsääntöisesti yksi kolmasosa. Myös lomarahat, luontoisedut, provisiot ja erilaiset palkkiot ovat palkkatuloa. Ulosmitattava määrä lasketaan nettotuloista. Sosiaalivastukset ja -tuet, kuten asumistuki ja lapsilisät eivät ole ulosmittauskelpoisia. Toistuvaistulon ulosmittauksen sijaan voidaan myös vahvistaa maksusuunnitelma.

Ulosmittauksissa ja maksusuunnitelmissa otetaan huomioon aina velallisen lakisääteinen suojaosuus, toisin sanoen elämistä varten jätetään tietty summa. Suojaosuudet tarkistetaan kansaneläkeindeksiä vastaavalla tavalla. Vahvistetut suojaosuudet esimerkkitapauksineen löytyvät osoitteesta: <https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>

Velallisella on valitusoikeus asiassaan, mutta perintää ei keskeytetä, ellei tuomioistuin niin erikseen määrää.

Elatusapuvelan vanhentuminen

Lapsen elatuksesta annetun lain 16 c §:ssä säädetään, että määräajoin suoritettava elatusapu ja sille laskettava viivästyskorko on perittävä elatusvelvolliselta viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona elatusapu on erääntynyt. Muutoin oikeus maksun saamiseen on menetetty. Kertamaksuna suoritettava elatusapu ja sille laskettava viivästyskorko on perittävä vastaavasti viiden vuoden kuluessa siitä, kun elatusapu on erääntynyt maksettavaksi ja viimeistään viidessä vuodessa siitä, kun elatusavun saaja on tullut täysi-ikäiseksi.

Vastaavasti Kansaneläkelaitoksen on perittävä maksamansa elatustuki elatusvelvolliselta viiden vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona elatusapu, jonka maksamisen laiminlyönnin perusteella elatustuki on maksettu, on erääntynyt. Muutoin oikeus maksun saamiseen on menetetty (Elatustukilaki 580/2008, 22 §).

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Jos elatusvelvollinen ei maksa vahvistettua elatusapua, elatusapuun oikeutetun tulee esittää pyyntö erääntyneen ja maksamatta olevan elatusavun perimisestä ulosottomiehelle. Ulosottomies opastaa pyynnön tekemisessä. Myös kuntien sosiaaliviranomaiset neuvovat perheoikeudellisissa asioissa. Ks. kohdat 13 ja 14. Ulosottovirasto ei peri ulosottomaksua elatusapumaksujen perimisestä. Lisätietoja ulosotto prosessista: <https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index.html>

Jos elatusapuun oikeutettu saa elatustukea Kansaneläkelaitokselta (Kela) elatusavun maksamisen laiminlyönnin perusteella, hänen ei tule ryhtyä toimenpiteisiin elatusapumaksujen perimiseksi. Kun Kela maksaa elatustukea, oikeus elatusapuun maksetun elatustuen määrää vastaavalta osalta (*takautumissaatava*) siirtyy Kelalle (Elatustukilaki 580/2008, 19 §). Jos vahvistettu elatusapu on Kelan elatustukea suurempi, eikä elatusvelvollinen maksa elatusapua, Kela maksaa täyden elatustuen ja perii elatusvelvolliselta maksamatta jääneen elatusavun kokonaisuudessaan. Jos perintä onnistuu, Kela maksaa perinnän jälkeen elatusavun ja tuen erotuksen lasta hoitavalle vanhemmalle.

Rajat ylittävissä elatusavun perintäasioissa asianosaisilla on mahdollisuus kääntyä keskusviranomaisena toimivan oikeusministeriön puoleen.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakkoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Jos elatusvelvollinen laiminlyö elatussopimuksella tai päätöksellä vahvistettujen maksujen maksamisen Suomessa asuvalle lapselle, lapsella on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta (Kela) elatustukea. Tietoa Kelan maksaman elatustuen määrästä löytyy Kelan sivuilta: <http://www.kela.fi/elatustuki> (Eräiden elatusapujen sitomisesta elinkustannuksiin annettu laki (583/2008))

Elatustukea on mahdollista saada myös, jos elatusapu on vahvistettu elatussopimuksella tai päätöksellä pienemmäksi kuin kulloinkin maksettava elatustuen määrä elatusvelvollisen heikon taloudellisen tilan vuoksi. Tällöin Kela maksaa elatustuen ja elatusavun erotuksen. Tämän lisäksi lapsi saa elatusvelvolliselta elatussopimuksella tai päätöksellä määrätyn elatusavun. Elatusavun määräksi on elatusvelvollisen elatuskyvyttömyyden vuoksi mahdollista vahvistaa myös 0 euroa. Tällöin Kela maksaa elatustuen täysimääräisenä.

Elatustuen saamisen edellytyksistä säädetään elatustukilaissa (580/2008). Elatustuki myönnetään hakemuksesta, jonka voi tehdä lapsen huoltaja, laillinen edustaja tai henkilö, jonka hoidossa lapsi tosiasiallisesti on. Myös 15 vuotta täyttänyt lapsi voi itse tehdä hakemuksen, jos hän asuu itsenäisesti. Elatustuen maksaminen ei vaikuta elatusvelvollisen velvollisuuteen maksaa elatusapu täysimääräisenä. Kun Kela on päättänyt elatustuen maksamisesta elatusavun maksamisen laiminlyönnin perusteella, Kelalla on oikeus ja velvollisuus periä elatusvelvolliselta kaikki maksamatta olevat elatusapuerät.

Elatusapuun oikeutettu puoliso voi saada elatusapua vain puolisoiltaan.

14 Jos asun Suomessa ja elatusvelvollisen asuinpaikka on toisessa maassa:

14.1 Voinko saada apua suomalaiselta viranomaiselta tai järjestöltä?

Oikeusministeriö toimii Suomen keskusviranomaisena elatusavun perintää koskevissa kansainvälissä järjestelyissä (esimerkiksi neuvoston asetus (EY) N:o 4/2009 toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa sekä lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä Haagissa vuonna 2007 tehty yleissopimus). Keskusviranomaiselle kuuluvia tehtäviä ovat esimerkiksi elatusapua koskevien hakemusten vastaanottaminen ja niiden toimittaminen eteenpäin toimivaltaisille viranomaisille sekä hakemuksiin liittyvien menettelyjen saattaminen vireille.

Jos elatusvelvollinen asuu valtiossa, joka on mukana elatusavun perintää koskevissa järjestelyissä, hakija voi ottaa yhteyttä oikeusministeriöön elatusavun perimiseksi vieraassa valtiossa. Tarvittaessa hakijaa kehoitetaan olemaan yhteydessä kotikunnan oikeusaputoimistoon tai yksityiseen asianajajaan (esim. hakemusasiakirjojen valmistelu). Myös kuntien sosiaaliviranomaiset neuvovat perheoikeudellisissa asioissa.

Jos elatusapuun oikeutetulle maksetaan Kansaneläkelaitoksen (Kela) elatustukea elatusavun maksamisen laiminlyönnin perusteella, oikeus elatusapuun maksetun elatustuen määrää vastaavalta osalta (*takautumissaatava*) siirtyy Kelalle (Elatustukilaki 580/2008, 19 §). Kela perii tällöin maksamattomat elatusapumaksut elatusapuun oikeutetun puolesta eikä elatusapuun oikeutetun tule ryhtyä toimenpiteisiin. Jos vahvistettu elatusapu on Kelan tukea suurempi, Kela maksaa täyden elatustuen ja perii elatusvelvolliselta maksamatta jääneen elatusavun kokonaisuudessaan. Jos perintä onnistuu, Kela maksaa perinnän jälkeen elatusavun ja tuen erotuksen lasta hoitavalle vanhemmalle.

Elatusapuun oikeutettu puoliso voi saada elatusapua vain puolisoiltaan. Elatusapuun oikeutettu puoliso voi ottaa yhteyttä ulosottomieheen ja selvittää, onko ulkomailla asuvalle puolisollla Suomessa sellaista omaisuutta, joka voi olla ulosottolaissa tarkoitettun täytäntöönpanon kohteena. Elatusapuun oikeutettu puoliso voi myös pyytää oikeusministeriöltä apua elatusavun perimiseksi vieraasta valtiosta.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Oikeusministeriön (keskusviranomaisen) yhteystiedot ovat:

Osoite: Oikeusministeriö

PL 25

00023 Valtioneuvosto

Puhelin: +358 29516001

Faksi: +358 9 1606 7524

sähköposti: <mailto:maintenance.ca@om.fi>

Oikeusministeriön kotisivut ovat internetosoitteessa: <http://oikeusministerio.fi/etusivu>

Kansaneläkelaitoksen (Kelan) yhteystiedot ovat:

Osoite: Kansaneläkelaitos,

Perintäkeskus

PL 50,
00601 Helsinki

Puhelin: +35820 634 4940 (henkilöasiakkaat), +35820 634 4942 (viranomaiset)
Faksi +358 20 635 3330

Sähköpostiosoite: [✉ maintenance@kela.fi](mailto:maintenance@kela.fi)

Kansaneläkelaitoksen kotisivut ovat internetosoitteessa: [✉ http://www.kela.fi/henkiloasiakkaat](http://www.kela.fi/henkiloasiakkaat)

Oikeusaputoimistojen yhteystiedot löytyvät internet -osoitteesta: [✉ https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html](https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index/yhteystiedot.html)

Kuntien sosiaaliviranomaisten yhteystiedot löytyvät puhelinluettelosta tai valtakunnallisista puhelinnumerotiedusteluista. Soitettaessa on ilmoitettava, minkä kunnan sosiaaliviranomaista tarkoitetaan. Suomessa on noin 320 kuntaa.

15 Jos asun muualla ja elatusvelvollinen asuu Suomessa:

15.1 Voinko hakea apua suoraan suomalaiselta viranomaiselta tai järjestöltä?

Toisessa maassa olevan hakijan asia tulee parhaiten hoidetuksi, jos hän ottaa yhteyttä oman valtionsa toimivaltaiseen keskusviranomaiseen, joka puolestaan ottaa yhteyttä Suomen oikeusministeriöön. (Ks. kohdat 13, 14 ja 15).

Hakija voi myös ottaa suoraan yhteyttä suomalaisiin viranomaisiin

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Katso vastauksia kysymyksessä 15.

Jos elatusapuun oikeutettu (lapsi tai puoliso) ja elatusvelvollinen asuvat eri valtioissa, oikeusministeriö voi auttaa elatussuhteen kumpaakin osapuolta ja vieraan valtion toimivaltaisia toimielimiä. Hakija (elatusapuun oikeutettu lapsi tai puoliso) voi pyytää oikeusministeriötä huolehtimaan siitä, että vieraassa valtiossa annettu elatusapua koskeva tuomio tai päätös taikka vahvistettu sopimus pannaan täytäntöön Suomessa ja että ulosottoteitse saatu elatusapu maksetaan elatusapuun oikeutetun osoittamalle pankkitilille. Oikeusministeriö ei kuitenkaan voi maksaa elatusapua elatusvelvollisen puolesta.

Erilaisten kansainvälisten järjestelyjen nojalla oikeusministeriön tehtäviin keskusviranomaisena kuuluu myös esimerkiksi velallisen ja velkojan olinpaikan selvittämisessä avustaminen, velallisen tai velkojan tulotietojen hankkiminen sekä avustaminen vanhemmuuden vahvistamisessa, jos se on tarpeen elatusavun perimiseksi.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja Suomea?

Kyllä

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido Suomea, mitä lakia sovelletaan elatusvaateisiin Suomen kansainvälistä yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Hakija, jota oikeusministeriö tai oikeusministeriön valtuuttama henkilö edustaa Suomen tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa erilaisissa kansainvälisissä järjestelyissä keskusviranomaiselle määrättyjen tehtävien nojalla, saa korvauksetta oikeusapua sen estämättä, mitä oikeusavun edellytyksistä on muuten säädetty:

1. asiassa, joka koskee sen vahvistamista, että vieraassa valtiossa elatusavusta annettu päätös tunnustetaan tai voidaan panna täällä täytäntöön;
2. asiassa, joka koskee isyyden vahvistamista;
3. asiassa, joka koskee vanhemman velvoittamista maksamaan elatusapua lapselleen;
4. asiassa, joka koskee lapselle vahvistetun elatusavun muuttamista, jos hakijana on lapsi tai hänen edustajansa.

Mitä edellä 2—4 kohdassa säädetään, sovelletaan kuitenkin ainoastaan, jos lapsi on asian tullessa vireille alle 21-vuotias.

Hakija, jota oikeusministeriö tai oikeusministeriön valtuuttama henkilö edustaa erilaisissa kansainvälisissä järjestelyissä keskusviranomaiselle säädetyn tehtävän nojalla elatusapua koskevan päätöksen täytäntöönpanossa, on vapautettu täytäntöönpanokuluista.

Muissa tapauksissa hakija voi hakea julkista oikeusapua. Oikeusapu tarkoittaa sitä, että hakija voi saada itselleen oikeudellisen asian hoitamista varten avustajan kokonaan tai osittain valtion varoilla. Oikeusapu kattaa kaikki oikeudelliset asiat. Oikeusapu rajoittuu yleensä vain Suomessa käsiteltäviin asioihin. Oikeusapua voidaan hakea miltä tahansa oikeusaputoimistolta hakijan asuinpaikasta riippumatta. Käytännöllisintä on asioida lähimmässä toimistossa. Hakijan tulee esittää selvitys tuloista ja vähennettäväksi vaadittavista menoista sekä omaisuudesta ja veloista. Lisäksi esitetään selvitys asiasta, johon oikeusapua haetaan sekä hakijan mahdollisesta oikeusturvavakuutuksesta. Lisätietoa: <https://oikeus.fi/oikeusapu/fi/index.html>

Suomen ulosottoviranomainen ei peri ulosottomaksua elatusavun ulosotossa.

19 Minkälaisia toimenpiteitä Suomi on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Oikeusministeriö on nimetty asetuksen 51 artiklan mukaiseksi keskusviranomaiseksi. Keskusviranomaistehtävistä on myös annettu täydentävää kansallista lainsäädäntöä (Laki Suomen keskusviranomaisesta eräissä elatusapua koskevista kansainvälisissä asioissa (1076/2010).

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020

Elatusapuvaatimukset - Ruotsi

SISÄLLYSLUETTELO

- 1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?
- 2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?
- 3 Pitääkö minun kääntyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?
- 4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?
- 5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?
- 6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?
- 7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?
- 8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?
- 9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?
- 10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

- 11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.
- 12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?
- 13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?
- 14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:
 - 14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?
- 15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:
 - 15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?
 - 15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?
- 16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?
- 17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat säännöt?
- 18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?
- 19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

1 Mitä käsitteillä "elatusapu" ja "elatusvelvollisuus" tarkoitetaan käytännössä? Kuka on velvollinen maksamaan elatusapua kenelle?

Ruotsin lainsäädännön mukaan elatusvelvollisuus koskee lapsia, puolisoita ja eronneita puolisoita. Elatusvelvollisuutta koskevia säännöksiä sovelletaan yhtä lailla rekisteröidyn parisuhteen osapuoliin.

Lapset

Vanhemmat vastaavat lastensa elatuksesta sen mukaan kuin lapsen tarpeiden ja vanhempien elatuskyvyn mukaan on kohtuullista. Vanhemmalla ei ole velvollisuutta osallistua lapsensa elatukseen, jos hän ei siihen kykene.

Vanhempi, joka ei ole lapsen huoltaja eikä asu pysyvästi samassa taloudessa lapsen kanssa, täyttää elatusvelvollisuutensa maksamalla elatusapua. Myös toinen yhteishuoltajista voidaan velvoittaa maksamaan elatusapua, jos lapsi asuu pysyvästi toisen vanhemman luona. Maksuvelvollisuuteen ei vaikuta se, asuuko kyseinen vanhempi yksin vai yhdessä uuden kumppanin kanssa.

Myös henkilö, joka asuu pysyvästi samassa taloudessa toisen henkilön lapsen ja tämän huoltajan kanssa, on velvollinen elättämään lasta, jos osapuolet ovat naimisissa tai heillä on yhteisiä lapsia. Isä- tai äitipuoli on elatusvelvollinen kuitenkin vain siltä osin kuin lapsi ei voi saada elatusta vanhemmalta, jonka kanssa elatusvelvollinen ei asu. Elatusmaksut vahvistetaan oikeuden päätöksellä tai vanhempien välisellä sopimuksella.

Maksut suoritetaan ennakoon kultakin kalenterikuukaudelta. Tuomioistuin voi määrätä muunkin suoritustavan, jos tähän on jokin erityinen syy.

Osapuolet voivat myös sopia, että tuleva elatusapu maksetaan kertasuorituksena tai määräajoin yli kolmen kuukauden jaksoissa. Tällainen sopimus on pätevä ainoastaan, jos se on tehty kirjallisena ja sillä on kaksi todistajaa. Jos lapsi on alle 18-vuotias, sopimukselle on hankittava sosiaalilautakunnan (*Socialnämnd*) hyväksyntä.

Kertasuorituksena maksettava elatusapu osoitetaan sosiaalilautakunnalle, jos lapsi on alle 18-vuotias. Lautakunta hankkii lapselle vakuutusturvaksi tämän elatuksen kattavan elinkoron, ellei sopimus tätä estä tai ellei lautakunta katso, että raha voidaan käyttää lapsen elatuksen turvaamiseen muulla asianmukaisella tavalla.

Elatusapua ei voida myöntää takautuvasti yli kolmen vuoden ajalta lukien siitä päivästä, jolloin menettely aloitettiin, paitsi jos elatusvelvollinen siihen suostuu.

Määrättyä elatusapua koskeva vaatimus raukeaa viiden vuoden kuluttua maksun erääntymisestä.

Puolisot

Avioliiton aikana aviopuolisot ovat vastuussa toistensa elatuksesta. Jos toinen heistä ei täysin kykene elättämään itseään, on toinen velvollinen huolehtimaan tämän henkilökohtaisista tarpeista.

Eronneiden puolisoitten on pääsääntöisesti vastattava itse omasta elatuksestaan. Jos toinen puolisoista tarvitsee tilapäisesti rahaa elatukseensa, hän on kuitenkin oikeutettu saamaan elatusapua sellaisen määrän, joka elatusvelvollisen ansiokyvyn ja muiden seikkojen perusteella katsotaan kohtuulliseksi. Poikkeustapauksissa puoliso voi saada pitkäaikaistakin elatusapua.

Jos puoliset eivät pääse keskenään sopimukseen elatusavusta, tuomioistuin voi ratkaista asian.

Avioeron jälkeen elatusapua maksetaan määräajoin. Tuomioistuin voi kuitenkin vahvistaa sen maksettavaksi kertasuorituksena, jos tähän on jokin erityinen syy (esim. puoliso tarvitsee rahaa eläkemaksuun).

Elatusapua ei voida myöntää takautuvasti yli kolmen vuoden ajalta lukien siitä päivästä, jolloin menettely aloitettiin, paitsi jos elatusvelvollinen siihen suostuu.

Määrättyä elatusapua koskeva vaatimus raukeaa kolmen vuoden kuluttua maksun erääntymisestä.

2 Mihin ikävuoteen asti lapsi voi saada elatusapua? Sovelletaanko alaikäisten ja aikuisten elatusapuun eri sääntöjä?

Vanhempien elatusvelvollisuus päättyy yleensä, kun lapsi on täyttänyt 18 vuotta. Jos lapsi ei ole saanut peruskoulutusta päätökseen, elatusvelvollisuus jatkuu koulunkäynnin aikana enintään siihen asti, kunnes lapsi on täyttänyt 21 vuotta. Koulunkäynniksi lasketaan opiskelu peruskoulussa tai lukiossa ja muu vastaava peruskoulutus.

3 Pitääkö minun käännyä toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen puoleen saadakseni elatusapua? Mitkä ovat hakemusmenettelyn tärkeimmät vaiheet?

Ruotsissa ei ole erityistä viranomaista, joka määrittää elatusavun tai avustaa sen määrittämisessä. Elatusmaksut voidaan vahvistaa joko sopimuksella tai oikeuden päätöksellä. Jos osapuolet eivät pysty sopimaan, hakijan on käännyttävä tuomioistuimen (käräjäoikeus, *tingsrätt*) puoleen ja jätettävä haastehakemus.

4 Voiko elatusapua hakea sukulaisen (jos voi, miten kaukaisen?) tai alaikäisen lapsen puolesta?

Huoltajalla on oikeus hakea elatusapua alaikäisen lapsen puolesta. Jos lapselle on osoitettu erityinen holhooja, myös tällä on oikeus edustaa lasta.

5 Jos haluan panna asian vireille tuomioistuimessa, mistä saan tietää mikä tuomioistuin on toimivaltainen?

Toimivaltasäännöt ovat vanhemmuuskaareissa, avioliittokaareissa ja oikeudenkäyntikaareissa. Hakija voi myös käännyä esim. käräjäoikeuden puoleen saadakseen tietoa.

Lapsen elatusta koskeva kante nostetaan sen paikkakunnan oikeudessa, jossa vastaajalla on kotipaikka. Jos toimivaltaista tuomioistuinta ei ole, asia käsitellään Tukholman käräjäoikeudessa.

Puolisolle maksettavaa elatusapua koskevat kysymykset voidaan ottaa esille avioeroasian yhteydessä. Avioeroasian käsittelee sen paikkakunnan käräjäoikeus, jossa jommallakummalla puolisoista on kotipaikka. Jos kummallakaan heistä ei ole kotipaikkaa Ruotsissa, asian käsittelee Tukholman käräjäoikeus. Jos puolison elatusta koskevaa kannetta ei nosteta avioeroasian yhteydessä, sovelletaan oikeudenkäyntikaaren 10 luvun yleisiä oikeuspaikkasäännöksiä.

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa 18 päivänä joulukuuta 2008 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 4/2009 (elatusapuasetus) on säännöksiä toimivallasta valtioiden rajat ylittävissä asioissa.

6 Pitääkö minun mennä jonkun välikäden (asianajajan, keskus- tai paikallisviranomaisen) kautta voidakseni panna asian vireille tuomioistuimessa? Ellei, mitä menettelyä on noudatettava?

Ei. Sen, joka haluaa panna asian vireille tuomioistuimessa, on jätettävä haastehakemus toimivaltaiseen tuomioistuimeen.

7 Onko oikeuskäsittely maksullinen? Jos on, paljonko se maksaa? Jos varani eivät riitä, voinko saada oikeusapua käsittelyn kustannusten kattamiseksi?

Ruotsissa itse oikeuskäsittely on maksuton lukuun ottamatta hakemusmaksua, joka on tällä hetkellä 900 kruunua. Jos hakija käyttää lakimiestä tai asianajajaa, siitä aiheutuu kuluja. Myös näytön ja todistajien hankkimisesta voi koitua joitakin kuluja.

Kulujen määrästä ei ole mahdollista esittää mitään arvioita, koska ne vaihtelevat tapauksen mukaan.

Tietyissä olosuhteissa voidaan myöntää maksutonta oikeusapua. Oikeusavun myöntäminen elatusapua koskevassa asiassa edellyttää erityisiä syitä. Sellaisia voi olla, jos esim. olosuhteet ovat tavallista monimutkaisemmat ja vaativat laajempaa oikeudellista apua.

Kun oikeusapua myönnetään, kantajalle määrätään oikeusavustaja ja valtio maksaa avustajalle korvauksen siltä osin kuin kantajalla ei ole itse varaa maksaa kustannuksia. Oikeusapu kattaa myös todistelu-, selvitys-, tulkkaus- ja käännöskulut sekä sovittelijan käytöstä aiheutuvat kulut. Oikeusavun myöntäminen merkitsee myös vapautusta tietyistä tuomioistuimille ja kruununvoudin virastolle (*Kronofogdemyndighet*) suoritettavista maksuista.

Henkilö, joka ei ole Ruotsin kansalainen ja joka ei asu eikä ole aikaisemminkaan asunut Ruotsissa, voi saada oikeusapua Ruotsissa käsiteltävään asiaan, mikäli tähän on jokin erityinen syy. Jos asia käsitellään ulkomailla, oikeusapua voi saada vain henkilö, jonka asuinpaikka on Ruotsissa. Oikeusavun osalta EU:n jäsenvaltioiden kansalaisilla on Ruotsissa samat oikeudet kuin Ruotsin kansalaisilla. Myös tiettyjen muiden valtioiden kansalaisilla on erityisen määräyksen perusteella sama oikeus, mutta edellytyksenä on sopimus vastavuoroisuudesta.

Kun on kyse valtioiden rajat ylittävistä riidoista EU:ssa, oikeusavusta on tiettyjä erityissäännöksiä, esim. sen varmistamiseksi, että maksutonta oikeusapua on saatavilla tietyissä elatusapuasituksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, jotka koskevat vanhempien velvollisuutta elättää alle 21-vuotiasta lasta.

Oikeusavusta saa tietoa Oikeusapuviranomaiselta (<http://www.rattshjalp.se/>).

8 Minkä tyyppistä elatusapua tuomioistuin voi myöntää? Miten sen määrä lasketaan? Voidaanko tuomioistuimen päätöstä tarkistaa elinkustannusten tai perhetilanteen muuttuessa? Jos voidaan, miten (esim. automaattinen indeksointi)?

Lapselle myönnettävän elatusavun laskentaan sovelletaan lakisääteisiä perusteita. Elatusvelvollisella vanhemmalla on oikeus pitää nettomääräisistä tuloistaan itsellään se summa, jonka hän tarvitsee omaan elatukseensa. Tähän kuuluvat asumiskulut, jotka lasketaan sen mukaan, mikä on kohtuullista. Lisäksi otetaan huomioon muita elinkustannuksia, jotka määritetään indeksisidonnaisen kiinteän summan mukaisesti. Elatusvelvollinen vanhempi voi varata määräosan tuloistaan myös kotona olevan puolisonsa elatukseen, jos tähän on jokin erityinen syy. Osan tuloista voi varata myös kotona asuvien lasten elatukseen. Se, miten paljon jäljelle jäävistä tuloista peritään elatusapuna, riippuu muun muassa elätettävän lapsen tarpeista sekä toisen vanhemman elatuskyvystä. Lapsen tapaamiseen liittyvistä kuluista voi saada joitakin vähennyksiä.

Puolison elatusavun laskemiseen ei ole olemassa lakisääteisiä perusteita. Suuntaviivoina voidaan käyttää joitakin edellä mainituista laskentaperusteista.

Elatusmaksut ovat indeksisidonnaisia, jotta ne säilyttäisivät alkuperäisen arvonsa. Indeksiksi seuraa sosiaalivakuutuskaaren mukaisen hintaperusmäärän (*prisbasbelopp*) muutoksia, ellei tuomiossa tai sopimuksessa, jossa elatusavun määrä vahvistetaan, ole muunlaista indeksilauseketta. Sosiaalivakuutustoimisto (*Försäkringskassa*) päättää vuosittain, korotetaanko elatusavun määrää, ja jos korotetaan, minkä verran (prosentteina). Korotus, joka tehdään yleensä 1. helmikuuta, koskee ennen edellisen vuoden 1. marraskuuta vahvistettuja elatusmaksuja.

Jos osapuolet ovat asiasta yhtä mieltä, he voivat muuttaa vahvistettua elatusapusummaa tekemällä uuden sopimuksen. Näin voidaan tehdä myös, jos aiempi elatusapusumma on vahvistettu tuomiossa. Tuomioistuin voi kohtuullistaa tuomiota tai sopimusta, jos siihen on syytä olosuhteiden muuttuessa. Jos jompikumpi osapuolista vaatii, että tuomiota tai sopimusta tarkistetaan takautuvasti menettelyn alkamista edeltävältä ajalta, se voidaan tehdä vain vastaisuudessa eräänntyviä elatusapueriä alentamalla tai peruuttamalla. Eronneelle puolisolle maksettavan elatusavun korotukseen, jota haetaan olosuhteiden muuttumisen takia, on oltava tuomioistuimessa erityisen painavat syyt.

Tuomioistuin voi tarkistaa myös elatusapua koskevaa sopimusta, jos sitä pidetään olosuhteisiin nähden kohtuuttomana. Jo maksetut elatusapuerät voidaan määrätä palautettaviksi vain, jos tähän on jokin erityinen syy.

Jos lapselle määrääjain maksettavan elatusavun määrää ei ole tarkistettu kuuteen vuoteen muutoin kuin indeksimuutoksilla, tuomioistuin voi tarkistaa tulevaa elatusapumaksua, vaikkei siihen olisi mitään erityistä syytä.

9 Miten ja kenelle elatusapu maksetaan?

Elatusapua maksetaan elatusapuun oikeutetulle. Jos tämä on alle 18-vuotias, maksu suoritetaan lapsen kanssa asuvalle huoltajalle.

Kertasuorituksena maksettava elatusapu osoitetaan sosiaalilautakunnalle (*Socialnämnd*), jos lapsi on alle 18-vuotias.

10 Jos elatusvelvollinen ei maksa vapaaehtoisesti, mitä pakkotoimia voidaan käyttää?

Täytäntöönpanohakemuksen voi tehdä kruunuvoudin virastolle (*Kronofogdemyndighet*). Täytäntöönpanoa voi hakea joko suullisesti tai kirjallisesti. Hakemuksen yhteydessä on esitettävä täytäntöönpanomääräys. Avioliittolain tai lastenhuoltolain mukaisesti tehdyt, kahden henkilön oikeaksi todistamat kirjalliset elatusapusopimukset pannaan täytäntöön lainvoimaisina tuomioina.

11 Lyhyt kuvaus täytäntöönpanoa koskevista rajoituksista, erityisesti velallisen suojaa koskevista säännöistä sekä määräajoista tai vanhentumisajoista.

Lapselle ei voida myöntää elatusapua takautuvasti yli kolmen vuoden ajalta lukien siitä päivästä, jolloin menettely aloitettiin, paitsi jos elatusvelvollinen siihen suostuu. Määrättyä elatusapua koskeva vaatimus raukeaa viiden vuoden kuluttua maksun erääntymisestä.

Puolisolle ei voida myöntää elatusapua takautuvasti yli kolmen vuoden ajalta lukien siitä päivästä, jolloin menettely aloitettiin, paitsi jos elatusvelvollinen siihen suostuu. Määrättyä elatusapua koskeva vaatimus raukeaa kolmen vuoden kuluttua maksun erääntymisestä.

Ulosmittauksessa on tiettyjä poikkeuksia täytäntöönpanon osalta. Esim. vaatteet ja kohtuulliseen arvoon asti muut esineet, jotka ovat yksinomaan velallisen henkilökohtaisessa käytössä, sekä tietty kotitaloudessa ja sen hoidossa välttämätön omaisuus eivät kuulu ulosmittauksen piiriin. Jos velallisella on perhettä, otetaan huomioon myös perheen tarpeet, kun päätetään, mitä jätetään ulosmittauksen ulkopuolelle.

Palkkaa voidaan ulosmitata vain siltä osin kuin se ylittää määrän, jonka velallinen tarvitsee omaan ja perheensä elatukseen. Se osa palkasta, jota ei saa ulosmitata, määritetään vakiomäärän perusteella (*normalbelopp*). Vakiomäärä kattaa kaikki tavanomaiset elinkustannukset lukuun ottamatta asuinkustannuksia, jotka määritetään erikseen ja lisätään vakiomäärään. Kruunuvoudin virasto määrittää vakiomäärän vuosittain.

12 Onko olemassa viranomainen tai järjestö, joka voi auttaa minua elatusavun perimisessä?

Ruotsissa kruunuvoudin virasto (*Kronofogdemyndighet*) auttaa elatusavun perimisessä. Jos asialla on yhteyksiä ulkomaille, sosiaalivakuutustoimisto voi antaa elatusapuun oikeutetulle hallinnollista apua elatusavun perimishakemuksen tekemisessä kruunuvoudin virastolle.

13 Voiko viranomainen tai järjestö maksaa elatusavun ennakoon kokonaan tai osittain elatusvelvollisen sijasta?

Avioerotapauksissa sosiaalivakuutustoimisto voi maksaa lapsesta elatusapua lapsen huoltajana toimivalle vanhemmalle, joka asuu ja on virallisesti rekisteröity asumaan yhdessä lapsen kanssa. Elatusavun määrä on 1 273 kruunua kuukaudessa. Päätös elatusavusta tehdään sosiaalivakuutustoimistoon toimitetun hakemuksen perusteella. Elatusavulla yhteiskunta takaa, että erillään asuvien vanhempien lapsi saa tietyn elatuksen myös silloin, kun elatusvelvollinen vanhempi ei täytä elatusvelvollisuuttaan. Elatusapu voidaan maksaa täytenä elatusapuna, täydentävänä elatusapuna tai vuoroasumiseen liittyvänä elatusapuna. Elatusvelvollisen vanhemman on korvattava sosiaalivakuutustoimistosta maksettu elatusapu valtiolle tulojensa ja niiden lasten lukumäärän mukaan, joita hän on velvollinen elättämään. Korvausvelvoite määritetään aluksi hallinnollisessa menettelyssä. Jos elatusapua sen sijaan maksetaan suoraan lapsen kanssa asuvalle vanhemmalle, sosiaalivakuutustoimisto maksaa vastaavalla määrällä vähennettyä tukea (ns. täydentävä elatusapu, *utfyllnadsbidrag*).

Jos elatusvelvollinen vanhempi asuu ulkomailla tai asuu Ruotsissa ja saa ulkomailla tai ulkomailla palkkaa tai muuta tuloa, sosiaalivakuutuskassa voi pyytää lapsen kanssa asuvaa huoltajaa lähettämään tuomioistuimelle hakemuksen elatusvelvollisuuden määrittämiseksi. Sosiaalivakuutustoimisto vastaa tällaisessa tapauksessa lapsen elatusoikeudesta siihen määrään asti, jonka se maksaa elatusapuna lapselle.

Puoliso ei voi hakea elatusapua sosiaalivakuutustoimistosta.

14 Mitä tapahtuu, jos elatusvelvollinen asuu ulkomailla:

Sosiaalivakuutustoimisto voi antaa hakijalle hallinnollista apua asiassa, jolla on yhteyksiä ulkomaille. Sosiaalivakuutustoimisto on EU:n elatusapuasetuksessa ja lasten ja muiden perheenjäsenten elatusavun kansainvälisestä perinnästä 23. marraskuuta 2007

tehdyssä Haagin yleissopimuksessa tarkoitettu keskusviranomaisen ja elatusavun perimisestä ulkomailla vuonna 1956 tehdystä New Yorkin yleissopimuksessa tarkoitettu välittävä/vastaanottava elin.

14.1 Voiko elatusapuun oikeutettu saada apua viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ks. vastaus kohdassa 14.

14.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä?

Sosiaalivakuutustoimiston yhteystiedot:

Försäkringskassan

PB 1164

SE-621 22 Visby

Sverige

Puhelin: (+46-771) 17 90 00.

Faksi: (+46-10) 11 20 411

Sähköposti: [✉ centralmyndigheten@forsakringskassan.se](mailto:centralmyndigheten@forsakringskassan.se)

Sosiaalivakuutustoimisto toteuttaa kaikki tarvittavat toimet elatusavun perimisen helpottamiseksi. Sen tehtävät elatusapuasetuksessa ja vuoden 2007 Haagin yleissopimuksessa tarkoitettuna keskusviranomaisena johtuvat asetuksesta ja yleissopimuksesta. Sosiaalivakuutustoimisto mm. auttaa elatusapuun oikeutettuja hakemuksissa, jotka voidaan tehdä viranomaisen kautta, kuten hakemus elatusavun saamiseksi toisesta maasta. Lisätietoja hakijoille tarjolla olevasta avusta saa ottamalla yhteyttä sosiaalivakuutustoimistoon.

15 Mitä tapahtuu, jos elatusapuun oikeutettu asuu ulkomailla:

Jos hakija haluaa periä elatusavun perimisestä ulkomailla vuonna 1956 tehdystä New Yorkin yleissopimuksessa tarkoitettua elatusapua, hänen on tehtävä kotimaassaan hakemus välittäväälle elimelle, joka välittää hakemuksen vastaanottavalle elimelle Ruotsissa (sosiaalivakuutustoimisto).

Näin on myös, jos hakija haluaa saada apua elatusapuasetuksessa tai vuoden 2007 Haagin yleissopimuksessa tarkoitettua keskusviranomaiselta, eli hakijan on käännyttävä kotimaassaan keskusviranomaisen puoleen ja tämä välittää hakemuksen Ruotsin keskusviranomaiselle (sosiaalivakuutustoimisto).

15.1 Voiko elatusapuun oikeutettu hakea apua suoraan viranomaiselta tai järjestöltä tässä jäsenvaltiossa?

Ks. vastaus kysymykseen 17. Jos on kyse elatusapuasetuksen tai vuoden 2007 Haagin yleissopimuksen mukaisesta hakemuksesta, hakija voi käännyä suoraan toimivaltaisen viranomaisen puoleen.

15.2 Jos voin, miten tähän viranomaiseen tai järjestöön otetaan yhteyttä ja minkälaista apua voin saada?

Ks. vastaus kysymykseen 16.

16 Sitooko vuoden 2007 Haagin pöytäkirja tätä jäsenvaltiota?

Kyllä. Ruotsia sitoo elatusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 23. marraskuuta 2007 tehty Haagin pöytäkirja, jonka määräyksiä sovelletaan EU:ssa 18. kesäkuuta 2011 alkaen. Haagin pöytäkirjan pääsääntö on, että sovelletaan sen valtion lakia, jossa elatusapuun oikeutetulla on kotipaikka. On myös mahdollista ennen kaikkea lapsen edun mukaisesti soveltaa tuomioistuinvaltion lakia tai sen maan lakia, jonka kansalaisia sekä lapsi että elatusvelvollinen ovat, jos asuinvaltion lain soveltaminen ei ole lapsen edun mukaista. Osapuolet voivat myös sopia, mitä lakia sovelletaan, mutta sopimismahdollisuutta on rajoitettu mm. alle 18-vuotiaitten lasten elatuksen osalta.

17 Jos vuoden 2007 Haagin pöytäkirja ei sido tätä jäsenvaltiota, mitä lakia elatusvaateisiin sovelletaan yksityisoikeutta koskevien sääntöjen mukaan? Mitkä ovat tähän lakiin sisältyvät kansainvälisiä yksityisoikeutta koskevat säännöt?

Haagin pöytäkirja sitoo Ruotsia (ks. vastaus kysymykseen 20).

18 Mitkä ovat elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen V luvussa tarkoitettua oikeuden saatavuutta rajat ylittävissä asioissa koskevat säännöt?

Ks. vastaus kysymykseen 7 oikeusavun yleisistä edellytyksistä.

Kun on kyse valtioiden rajat ylittävistä riidoista EU:ssa, oikeusavusta on tiettyjä erityissäännöksiä. Kun elatusapuasetuksessa säädetyt oikeusavun edellytykset täyttyvät, maksutonta oikeusapua myönnetään, jos kantaja tarvitsee oikeudellista apua eikä tähän tarpeeseen voida vastata muulla tavalla.

19 Minkälaisia toimenpiteitä jäsenvaltio on toteuttanut huolehtiakseen elatusvelvollisuutta koskevan asetuksen 51 artiklassa kuvattujen tehtävien hoitamisesta?

Tätä varten ei ole toteutettu erityisiä toimenpiteitä.

Tämä verkkosivu on osa [Sinun Eurooppasi](#) -sivustoa.

[Anna palautetta](#) sisällön hyödyllisyydestä.

This webpage is part of an EU quality network

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 16/12/2020